

**Casa Corpului
Didactic**

TELEORMAN

***REVISTA
CALEIDOSCOP DIDACTIC
TELEORMĂNEAN
NR. 53***

ISSN-2558-8893

an scolar 2025-2026

ECHIPA DE REDACȚIE A REVISTEI
„CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN”
An școlar 2025-2026

Director

Prof. Tatiana Mihaela SOARE

Comitet științific:

Prof. Tatiana Mihaela SOARE

Prof. metodist Nicoleta CRĂIȚĂ

Prof. metodist Ștefan Florin IANCU

Prof. metodist Violeta SOCOL

Prof. metodist Floarea AUREL

Prof. metodist Dida DONCEA

Redactor șef:

Prof. Tatiana Mihaela SOARE

Colectivul de redacție:

Prof. metodist Nicoleta CRĂIȚĂ

Prof. metodist Ștefan Florin IANCU

Prof. metodist Violeta SOCOL

Prof. metodist Floarea AUREL

Prof. metodist Dida DONCEA

Informatician Mariana POPA

Bibliotecar Rozalinda MÎRTÎCU

Administrator financiar Adina CONSTANTIN

Secretar Loredana COMAN

Tehnoredactare computerizată

Informatician Mariana POPA

CUPRINS

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	TITLUL LUCRĂRII	PAG.
1.	Aciu Maria	Colegiul Național Pedagogic „Mircea Scarlat” Alexandria	Tradiții și obiceiuri de iarnă de pe Valea Urlui	8-9
2.	Alecu Liliana Mirela	Școala Gimnazială Nr. 1, 1 Decembrie	Tradiții și obiceiuri de crăciun în comunitatea noastră. Idei de bune practici	10-11
3.	Alexandrescu Gabriela	Liceul de arte ”Victor Giuleanu”/Grădinița cu Program Prolungit Nord 2 Rm. Vâlcea	Sărbătorile de iarnă la români	12-13
4.	Andrei Simona	Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab” Rm. Vâlcea	Tradiții și obiceiuri de crăciun.	13-16
5.	Andronache Alessandra	Școala Gimnazială „Vlaicu Vodă” Slatina/ Grădinița cu Program Prolungit nr.3	Obiceiuri tradiționale de crăciun. Duminica iertării	16-18
6.	Azoitei Mariana	Școala Gimnazială Ciurea, Structura Hlincea	Crăciunul – punte între tradiție, cultură și educație modernă Modalități practice de integrare în curriculumul primar	19-20
7.	Bădescu Ruxandra Florentina	Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu, Rm. Vâlcea	Tradiții și obiceiuri de crăciun în zona Râmnicu Vâlcea. Modalități de cultivare a valorilor tradiționale la elevii de clasa I	21-22
8.	Bălțățeanu Ema- Tamara	Liceul Teoretic Zimnicea	Tradiții și obiceiuri de crăciun în spațiul românesc	22-24
9.	Bebu Andreea	Colegiul Tehnic „Costin D. Nenițescu” Pitești	Tradiții și obiceiuri de crăciun	25-28
10.	Bobeică Iulia- Ionela	Grădinița Voinicel Chitila	Crăciunul românesc – continuitate, simbol și bucurie în comunitate	28-29
11.	Banu Narcisa	Liceul de arte ”Victor Giuleanu”/Grădinița cu Program Prolungit Nord 2 Rm. Vâlcea	Obiceiuri Și Tradiții De Crăciun	30-31

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	TITLUL LUCRĂRII	PAG.
12.	Bobu Gabriela-Maricela	Școala Gimnazială „Ștefan Ciobotărașu” Lipovaț	Obiceiuri și tradiții vasluiene de crăciun	32-33
13.	Brai Viorica	Grădinița cu Program Prelungit Nr. 6 Botoșani	Tradiții și obiceiuri de crăciun în moldova	33-35
14.	Bria Petronela Daniela	Școala Gimnazială Nr. 1, 1 Decembrie	Magia sărbătorilor de iarnă: obiceiuri și tradiții de crăciun valorificate în activitățile cu preșcolarii	35-37
15.	Brînzan Florica	Școala Gimnazială Dobrotești	Obiceiuri și tradiții în județul teleorman	38-39
16.	Bulibașa Janina	C.J.R.A.E. Teleorman	Valorificarea tradițiilor românești și teleormănene Un context care facilitează incluziunea copiilor cu CES integrați în școala de masa.	40-42
17.	Buzatu-Bobocel Cristina	Centrul Școlar De Educație Incluzivă	Tradiții și ritualuri de crăciun în spațiul cultural românesc	43-45
18.	Caval Marcela	Grădinița cu Program Prelungit „Ion Creangă” Alexandria	Tradiții și obiceiuri de Crăciun	45-46
19.	Cârstoiu Daniela	Școala Gimnazială „Ilie Murgulescu” Vela	Lumina Din Ajun: Un Portret al Tradițiilor Românești De Crăciun	47-49
20.	Cepan Alina Daniela	Centrul Școlar De Educație Incluzivă Alexandria	Obiceiuri de Crăciun din România – trecut și prezent	49-51
21.	Cernătescu Larisa/ Necula Mihaela	Liceul de Arte Victor Giuleanu/Grădinița Program Pprelungit Nord 2 Râmnicu vâlcea	Tradiții și obiceiuri de crăciun	52-53
22.	Ceru Diana Bianca	Școala Gimnazială Ciurea	Crăciunul - spațiu al memoriei colective și al tradițiilor vii în comunitatea românească	53-55
23.	Ciurea Ioana	Liceul Special „Moldova”, Tg. Frumos,	Tradiții de crăciun în Moldova	55-58
24.	Cojocaru Mihaela	Școala Gimnazială ”Nedelcu Chercea” – Structura Grădinița cu program prelungit nr.20 Brăila	Dor de Moș Nicolae	58-60
25.	Cucu Viorica	Școala gimnazială nr.3, Voluntari	Tradiții și obiceiuri de Crăciun în cultura românească: între sacru, comunitate și identitate	60-62

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	TITLUL LUCRĂRII	PAG.
26.	Dădulescu Sorina Manuela	Grădinița Electromagnetica, București	Tradiții Românești	63
27.	Dimancea Florentina	Școala Gimnazială nr 1 Orbeasca ,structura Grădinița nr 1 Orbeasca de Sus	Obiceiuri și tradiții de Crăciun	64-66
28.	Balici Daniela / Dobrică Manuela-Nicoleta	Liceul De Arte „Victor Giuleanu”, Structura Grădinița cu Program Prelungit Nord 2, Râmnicu. Vâlcea	Obiceiuri de la noi	62-68
29.	Doncea Bogdan	Liceul Tehonologic Nr. 1 Alexandria	Datini și obiceiuri de Crăciun	68-70
30.	Drăgan Aurelia	Centrul Școlar De Educație Incluzivă, Alexandria	Crăciunul în tradiția românească: obiceiuri, simboluri și semnificații	70-72
31.	Drăguș Oana Veronica	Centrul de Turism și Alimentație „Măruțu Moțoc” Galați	Tradiții vechi, obiceiuri noi	72-74
32.	Duca Ștefana	Scoala Gimnaziala nr.3,Popesti-Leordeni	Sărbători de iarnă - tradiții, obiceiuri, ritualuri	74-75
33.	Duțu Gabriela/ Ivănuș Carmen	Liceul de Arte Victor Giuleanu/ Grădinița cu Program Prelungit Nord 2 Râmnicu. Vâlcea	Obiceiuri de Iarnă din Zona Județului Vâlcea	76-78
34.	Emurla Nurșen	Grădinița cu program Normal „Aurel Marinescu” Cobadin, Constanța	Tradiții și obiceiuri de Crăciun	78-79
35.	Enache Larisa	Grădinița cu program prelungit nr.28, Ploiești	Obiceiuri de Crăciun la grupa mică	79-81
36.	Fîcea Luciana Maria	Grădinița cu Program Prelungit „Vis de Copil” Târgu Jiu, Gorj	Importanța tradițiilor și obiceiurilor de Crăciun	81-84
37.	Gherghină Mihaela	Liceul Tehnologic „Ion Ionescu de la Brad”, Horia, Neamț	Tradiții și obiceiuri de iarnă în Moldova	84-86
38.	Andrei Florentina/ Ghioculescu Elena Denisa	Liceul de Arte Victor Giuleanu/ Grădinița cu Program Prelungit Nord 2 Râmnicu. Vâlcea	Importanța tradițiilor pentru copiii preșcolari	86-87
39.	Grigore Anda- Andreea	Colegiul „Vasile Lovinescu” Fălticeni, jud. Suceava	Sărbătorile de iarnă și scriitorii canonici ai literaturii române	87-91
40.	Grigore Eliza	Grădinița cu Program Prelungit „Ion Creangă” Alexandria	Tradiții și obiceiuri de Crăciun în județul Teleorman	91-93

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	TITLUL LUCRĂRII	PAG.
41.	Grozea Georgiana – Delia	Școala Gimnazială “Apollo Kids” Popești-Leordeni, Ilfov	Obiceiuri și tradiții de Crăciun la grupa mică	93-94
42.	Iacob Tatiana/ , Fleşer Gețiana	Școala Gimnazială Hărău	Sufletul satului păstrător al obiceiurilor, tradițiilor și credinței	95-98
43.	Iancu Liana Irina	Grădinița cu Program Prelungit „Ion Creangă” Alexandria	Datini, tradii și obiceiuri românești în luna decembrie	98-101
44.	Iancu Ștefan Florin	Casa Corpului Didactic Teleorman	Istorie, tradiții și obiceiuri de crăciun în românia	102-103
45.	Ilie Mariana Laura	Școala Gimnazială „Căpitan Aviator Mircea T. Bădulescu” Buzău	Tradiții și obiceiuri de iarnă la romi	103-105
46.	Ilina Lavinia Andreea	Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Alexandria	Obiceiurile și tradițiile de Crăciun- valori culturale naționale	105-107
47.	Iordănoaia Luminița Iuliana	Centrul Școlar De Educație Incluzivă, Alexandria, Teleorman	Dimensiunea religioasă și populară a sărbătorii crăciunului în românia	107-110
48.	Iovan Florica	Școala Gimnazială „Avram Iancu” Oradea, Jud. Bihor	Viflaimul – obicei străbun	110-111
49.	Istrate Feri- Andreea	Grădinița Cu Program Prelungit, Nr.28 Ploiești, Prahova	Tradiții și obiceiuri de Crăciun la grădiniță	112-113
50.	Ivan Geanina	Grădinița cu Program Prelungit Nr.30, Galați	Tradiții și obiceiuri de Crăciun	113-114
51.	Măldaeuanu Ștefan Leonard	Centrul Școlar De Educație Incluzivă, Alexandria, Teleorman	Crăciunul în satul românesc: tradiții, credințe și ritualuri	115-116
52.	Manole Irina	Liceul Prof. „Mihai Dumitriu”, Valea Lupului, jud. Iași	Obiceiuri și Tradiții In Valea Lupului, jud. Iași	117-118
53.	Maria Dorina- Magdalena	Colegiul Economic „Gheorghe Chițu” Craiova, Dolj, România	Sărbătoarea Crăciunului În Franța	119-121
54.	Marinescu Maria	Grădinița cu Program Prelungit Nr. 1 Buzău	Tradiții și obiceiuri de Crăciun în zona Buzăului	121-123
55.	Marinoiu Ioana Bianca	Grădinița cu Program Prelungit „Ion Creangă” Alexandria	Tradiții și obiceiuri de Crăciun	123-124
56.	Mogoș Vasilica	Școala Gimnazială ”Prof. univ. dr. Ion Stoia” comuna Căldăraru, județ Argeș	Sărbătoarea Magică A Crăciunului	125-126
57.	Munteanu Andreea Cristina	Școala Gimnazială „Anastasia” Constanța	Tradiții și obiceiuri de Crăciun În Dobrogea	127-129

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	TITLUL LUCRĂRII	PAG.
58.	Mușat Carmen	Colegiul Național Pedagogic „Mircea Scarlat” Alexandria	Obiceiuri și tradiții de iarnă în județul Teleorman	129-131
59.	Mușuroia Marioara	Școala Gimnazială „Ion I. Graure”, Bălteni, Olt	Atelier de Lucru: Magia Crăciunului în Familie	131-132
60.	Stancu Paula	Grădinița cu Program prelungit „Ion Creangă” Alexandria – structură Grădinița cu Program Prolungit Nr. 10 Alexandria	Tradiții și obiceiuri de Crăciun	132-134
61.	Tunaru Ana Maria	Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Alexandria	Rolul profesorului și al activităților extracurriculare în păstrarea tradițiilor de Crăciun	135-136
62.	Necula Alexandra Cătălina	Școala Gimnazială Nr. 1 Blejești	Crăciunul în cultura românească	136-138
63.	Nicolae Mona Maria	Școala Gimnazială Nr. 3 Voluntari	Crăciunul – tezaur de tradiții românești	138-140
64.	Niță Onuța	Școala Gimnazială „Regina Maria” Vintileasca	Plugușorul și mascații – inima vie a sărbătorilor de iarnă din Vintileasca, Vrancea	141-143
65.	Niță Rodica	Grădinița Nr. 1 Măgurele, Ilfov	Tradiții și obiceiuri de Crăciun din vatra satului - Dobrogea -	144-147
66.	Nuță Elena Liliana	Școala Gimnazială Nicolae Crețulescu, Leordeni, Argeș	Tradiții și obiceiuri Românești	148-149
67.	Olaru Elena Iuliana	Grădinița cu Program Prolungit NR. 30 Galați	Obiceiuri și tradiții de Crăciun în zona Moldovei	149-150
68.	Onofrei Mădălina	Grădinița Electromagnetica București	Obiceiuri și tradiții la români	151
69.	Pâslariu Viorica	Școala Gimnazială Ciurea, Iași	Tradițiile - repere identitare în formarea copilului contemporan	152-154
70.	Petre Iuliana Gabriela	Școala Gimnazială Nr. 2 Tamași-Corbeanca	Crăciunul în Muntenia – tradiții și obiceiuri din județul Dâmbovița	154-157
71.	Petrescu Alina Vasilica	Grădinița cu Program Normal „Albă ca Zăpada” Vulcana-Băi, Dâmbovița	Educație prin cultură	158-159
72.	Popa Alina	Școala Gimnazială Nr. 1 Mârzănești	Crăciunul – Tradiții și obiceiuri	160-162
73.	Popa Ecaterina	Școala Profesională Petricani, Neamț	Obiceiuri și tradiții de Crăciun în Moldova - regiunea istorică a României	162-165
74.	Popa Elena	Școala Profesională Petricani, Neamț	Obiceiuri și tradiții de Crăciun	165-167

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	TITLUL LUCRĂRII	PAG.
75.	Popescu Denisa Andreea	Centrul Școlar De Educație Incluzivă Alexandria	Tradiții și obiceiuri de Crăciun în România	167-168
76.	Proteasa Ana-Maria	Liceul de Arte Victor Giuleanu/Grădinița cu Program Prolungit Nord 2 Râmnicu Vâlcea	Sărbătorile pe înțelesul copiilor	169-170
77.	Ranga Mădălina	Școala Gimnazială Gorban, Gorban, jud. Iași	Tradiții și obiceiuri de sărbători în zona Moldovei	171-172
78.	Săliște Mihaela/ Dragomirescu Emilia	Liceul de Arte Victor Giuleanu/Grădinița cu Program Prolungit Nord 2 Râmnicu Vâlcea	Obiceiuri și tradiții de Crăciun pe înțelesul copiilor din grădiniță	172-175
79.	Snagoveanu Constanta	Scoala Gimnaziala Nr. 2 Tamasi – Corbeanca	Tradiții și obiceiuri de Crăciun	175-176
80.	Scarlat Iuliana	Școala Gimnazială „Vlaicu Vodă” – Grădinița cu Program Prolungit Nr. 3 Slatina,	Tradiții și obiceiuri de Crăciun	176-179
81.	Sluser Roxana-Maria	Grădinița cu Program Prolungit Nr.6 „Prichindel”, Botoșani	Tradiții și obiceiuri – Jocul ursului	180-181
82.	Săcuiu Luminița	Școala Gimnazială Nr .2 Tamași- Corbeanca, Ilfov	Crăciunul – Credință, Lumină și Tradiție în România	181-184
83.	Socol Violeta	Școala Gimnazială „A. Colfescu”, structură Grădinița cu Program Prolungit Nr. 7, Alexandria	Tradiții și obiceiuri de Crăciun	184-186
84.	Stafie Steluța	Grădinița Cu Program Prolungit Nr 10, Alexandria, Teleorman	Tradiții și obiceiuri de Crăciun	186-188
85.	Stan Iuliana	Școala Gimnazială „Căpitan Aviator Mircea T. Bădulescu” Buzău	Tradiții și obiceiuri de Crăciun	188-191
86.	Stanciu Daniela	Școala Gimnazială „George Voevidca” Câmpulung Moldovenesc, Suceava	Călușarii Din Câmpulung Moldovenesc – Ritualul Protecției și al Regenerării în ciclul anual	191-192
87.	Stănculescu Ramona	Liceul Teoretic „Al.I.Cuza”, Corabia	Crăciunul- între tradiție și modernitate	193-196
88.	Stefan Alina Elena	Scoala Gimnaziala „Nicu Constantinescu”, structura Gradinita cu Program Prolungit nr.1, Buzau	Crăciunul la Români	196-199

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	TITLUL LUCRĂRII	PAG.
89.	Stere Monica	Școala Gimnazială „Apollo Kids” Popești- Leordeni, Ilfov	Magia Crăciunului	199
90.	Stochiță Ileana Raluca	Școala Gimnazială Conțești	Satul Teleormănean – Obiceiuri și Tradiții de Crăciun	200-201
91.	Szep Adriana Elena	Liceul Tehnologic „D. Filipescu”(structură Grădinița cu Program Normal Nr. 9) – Buzău	Tradiții și Obiceiuri de Crăciun la Români	202-204
92.	Țâmpu Mariana	Școala Gimnazială „Nicolae Iorga”, Bacău	Obiceiuri de Crăciun	204-206
93.	Ticea Daniela Aurelia	Școala Gimnazială ”Căpitan Av. M.T Bădulescu” Buzău	Smeeni - Colindele Antifonice, Unice în Lume	206-208
94.	Vărgatu Loredana Elena	Grădinița cu Program Prelungit ”Căsuța Fermecată”, Craiova	Tradiții de Crăciun în Oltenia	208-210
95.	Vene Ioana Cristina	Grădinița cu Program Prelungit „Ion Creangă”- structura Grădinița cu Program Prelungit nr. 10	Obiceiuri și Tradiții Românești de Crăciun și Anul Nou	211-214
96.	Voicu Elena	Școala Gimnazială Nr. 1 Mârzănești	Obiceiuri și tradiții de Crăciun în județul Teleorman	215-216
97.	Zafiu Magdalena	Școala Gimnazială „I.Teodoreanu”, București	Tradiții și Obiceiuri de Crăciun din Muntenia	217-218
98.	Zanfir Laura	Școala Gimnazială Nr.1 Orbeasca	Obiceiuri și tradiții de Crăciun	218-219
99.	Găman Florentina Lucia	Școala Gimnazială Poroschia	Tradiții și obiceiuri de Crăciun	219-221
100.	Strâmbu Mirela	Școala Gimnazială nr. 1 Mârzănești	Obiceiuri și tradiții de Crăciun	221-223
101.	Toma Mihaela	Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Teleorman	Obiceiuri și tradiții de Crăciun	223-224
102.	Budur-Hristea Daniela	Grădinița cu Program Prelungit Nr. 6 Botoșani	Obiceiuri și Tradiții de Crăciun specifice zonei Botoșani	225-226
103.	Spanache Alina	Școala Gimnazială nr 1, Stăniilești, Vaslui	Tradiții de Crăciun în Moldova	226-227
104.	Andrei Cristina Simona	Școala Gimnazială Nr. 3 Voluntari	Obiceiuri și Tradiții de Crăciun în zona de Sud-Est: Voluntari, Județul Ilfov	228-229
105.	Matei Florinela	Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare Alexandria	Tradiții și obiceiuri de Crăciun din Teleorman	229-230

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ DE PE VALEA URLUI

Prof. Aciu Maria
Colegiul Național Pedagogic „Mircea Scarlat”, Alexandria

Valea Urluiului, situată în județul Teleorman, este o zonă în care tradițiile populare s-au păstrat cu grijă din generație în generație. Obiceiurile de iarnă ocupă un loc deosebit în viața comunităților locale, fiind strâns legate de credința creștină, de viața satului și de speranța într-un an nou mai bun.

Unul dintre cele mai importante obiceiuri de iarnă de pe Valea Urluiului este colindatul. În Ajunul Crăciunului, cete de copii, tineri sau chiar adulți merg din casă în casă pentru a vesti Nașterea Domnului. Colindele sunt cântece tradiționale, cu versuri simple, transmise pe cale orală, care aduc urări de sănătate, belșug și liniște sufletească. Gazdele îi răsplătesc pe colindători cu mere, nuci, colaci sau bani.

Ele sunt primele semne ale Sărbătorii Nașterii Domnului. Grupurile de colindători pornesc din casă în casă, cu o traistă încăpătoare pe umăr, pentru a le ura gazdelor fericire, sănătate și prosperitate. Ei merg cu „colindeții” sau „bolindeții” tradiția de a colinda pe la casele oamenilor strigând: „Bună seara la Ajun, Poimaine la Moș Crăciun, Într-un ceas bun.”

„Steaua” este un colind care începe din prima seară a Crăciunului și se încheie la Bobotează. Steaua este de asemenea purtată de un copil, în spatele ei fiind o lumină aprinsă, vestind astfel nașterea Domnului. Acest obicei vrea să amintească de steaua care a vestit nașterea lui Iisus și i-a călăuzit pe cei trei Magi.

Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale.

Micul cor al stelarilor, care intră în imobil în zilele Crăciunului, cântă versuri religioase despre nașterea lui Isus: "Steaua sus răsare". Crăciunul mai este numit și sărbătoarea familiei, este ocazia când toți se reunesc, părinți, copii, nepoți, își fac daruri, se bucură de clipele petrecute împreună în jurul mesei, cu credința că prin cinstirea cum se cuvine a sărbătorilor vor avea un an mai bogat.

În dimineața zilei de Crăciun, oamenii merg la biserică, îmbrăcați în haine curate, uneori chiar în port popular. Masa de Crăciun este un moment deosebit de important pentru familie și cuprinde preparate tradiționale, pregătite cu grijă în gospodărie. În această zi, se evită munca, fiind considerată o sărbătoare sfântă.

De Anul Nou, pe Valea Urluiului se păstrează obiceiul Plugușorului, practicat mai ales de tineri. Acest obicei simbolizează începutul unui nou ciclu agricol și dorința de belșug și rodnicie. Urările sunt rostite ritmic, acompaniate de sunetul clopoșelilor, al biciului sau al buhaiului. Plugușorul copiilor este tot un obicei străvechi agrar.

În ajunul Anului Nou, cetele de copii intră din casă în casă să ureze, purtând bice (harapnice) din care pocnesc, buhaie (un instrument specific), clopoșei, tălângi etc. Obiceiul Plugușorului este legat de speranța fertilității, versurile sale prezentând practicile agricole și urări de holde bogate. În schimbul acestor urări, copiii primesc bani.

În dimineața zilei de 1 ianuarie, copiii merg cu Sorcova, un obicei specific începutului de an. Sorcova este împodobită cu flori colorate și simbolizează viața, sănătatea și

prosperitatea. Prin urările rostite, copiii doresc gazdelor un an plin de bucurii și împliniri. În Teleorman, Sorcova este obiceiul conform căruia în dimineața zilei de 1 ianuarie, copiii poartă în mână o crenguță împodobită cu flori din hârtie colorată, trec pe la rude unde le urează fericire, sănătate, tăria fierului, frumusețea trandafirului. Versurile sunt însoțite de urări specifice: „Sorcova, vesela/ Să trăiți, să-mbătrâniți/ Ca un măr, ca un păr, ca un fir de trandafir/ Tare ca piatra, iute ca săgeata/ Tare ca fierul, iute ca oțelul/ La anul și la mulți ani”

Sfântul Vasile este considerat protectorul casei și al familiei. În această zi, oamenii respectă diferite obiceiuri menite să aducă noroc și să alunge răul. Se crede că urările primite în această zi au o putere deosebită. În această zi se pleacă "Sasilca" (sau Vasilca) . Un obicei de iarnă, mai vechi decât Steaua, unde se colindă cu un cap de porc împodobit, legat de o creangă, practicat în sate de Crăciun, un ritual bogat cu mai multe variante, parte din patrimoniul cultural teleormănean, alături de colinde și teatrul popular.

Sursa: Internet

Așadar, tradițiile și obiceiurile de iarnă de pe Valea Urluiului, județul Teleorman, reprezintă o moștenire culturală de mare valoare. Ele contribuie la întărirea legăturilor dintre oameni, păstrează vie credința și transmit din generație în generație respectul față de obiceiurile strămoșești. Păstrarea acestor tradiții este esențială pentru identitatea culturală a comunității locale.

Bibliografie

1. Ghinoiu, Ion – *Obiceiuri populare de peste an*, Editura Fundației Culturale Române
2. Pamfile, Tudor – *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum
3. Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” – materiale etnografice

Webografie [Obiceiuri de iarnă de la Năsturelu, Teleorman.](#) ; [Pagina tehnica_cuprins Vechi sate.doc](#)

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN COMUNITATEA NOASTRĂ. IDEI DE BUNE PRACTICI

Profesor pentru educație timpurie: Alecu Liliana Mirela
Școala Gimnazială Nr. 1, 1 Decembrie, Grădinița Sf. Nicolae

Localitatea: 1 Decembrie

Județul: Ilfov

Țara: România

Obiceiurile și tradițiile de Crăciun au o importanță deosebită în educația copiilor de vârstă preșcolară, contribuind semnificativ la formarea lor morală, afectivă și spirituală. Pentru copiii de grădiniță, aceste tradiții nu reprezintă doar momente festive, ci adevărate experiențe educative, trăite cu emoție și bucurie, care lasă urme profunde în dezvoltarea personalității lor.

În cadrul parteneriatului dintre grădiniță și Parohia locală din comunitatea noastră, obiceiurile de Crăciun sunt valorificate ca mijloace educative eficiente. Activitățile cu tematică religioasă oferă copiilor prilejul de a înțelege semnificația sărbătorii Nașterii Domnului, adaptată nivelului lor de înțelegere. Prin intermediul colindelor, cei mici descoperă mesaje despre iubire, bunătate, pace și dăruire, valori esențiale pentru dezvoltarea unui comportament moral pozitiv.

Acest parteneriat s-a născut din dorința comună de a contribui la formarea copiilor nu doar din punct de vedere cognitiv, ci și moral, afectiv și spiritual. În cadrul acestei colaborări, copiii, însoțiți de cadrele didactice, participă periodic la activități desfășurate la biserică, precum vizite tematice, momente de rugăciune, colindat în preajma sărbătorilor de iarnă și participarea la Sfânta Împărțășanie.

Părintele paroh a fost mereu deschis să le vorbească celor mici pe înțelesul lor, despre bunătate, respect, recunoștință și iubirea față de aproapele, valori esențiale în dezvoltarea caracterului. În preajma marilor sărbători, copiii pregătesc colinde și mici scenete pe teme religioase, pe care le prezintă în biserică, bucurându-i pe enoriași și aducând o atmosferă de comuniune între generații. Totodată, biserica oferă copiilor pachete simbolice cu dulciuri sau fructe, ca semn de apreciere și încurajare.

Prin aceste activități, s-a urmărit cultivarea sentimentului de apartenență la comunitate, a respectului pentru tradiție și a comportamentului moral pozitiv. Copiii învață prin exemplu ce înseamnă solidaritatea, grija pentru cei din jur și recunoștința. Colaborarea a consolidat relația dintre grădiniță, familie și biserică, creând un cadru de sprijin reciproc în educația celor mici.

Beneficiile pentru copiii noștri sunt vizibile: ei dobândesc o atitudine calmă, respectuoasă, devin mai empatici și mai conștienți de valorile spirituale care stau la baza comunității din care fac parte. În plus, participarea la activități în afara grădiniței contribuie la dezvoltarea lor socială, emoțională și la învățarea prin experiență directă. Parteneriatul cu biserica s-a dovedit astfel un sprijin real în formarea copiilor ca persoane echilibrate, încrezătoare și atașate valorilor autentice ale vieții.

Obiceiurile și tradițiile de Crăciun au un rol esențial în educația copiilor de grădiniță. Prin activitățile desfășurate în parteneriat cu biserica și familia, copiii își formează deprinderi

morale, își dezvoltă sensibilitatea și învață să trăiască bucuria sărbătorii în spiritul valorilor creștine. Aceste experiențe contribuie la creșterea unor copii echilibrați, empatici și atașați de comunitatea din care fac parte, punând bazele unei educații solide pentru viitor.

Bibliografie

1. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., & Fulga, M. (2008). *Metode interactive de grup. Ghid pentru educatori*. București: Editura Aramis.
2. Cucuș, C. (2014). *Educația religioasă. Repere teoretice și metodologice*. Iași: Editura Polirom.
3. Ministerul Educației Naționale. (2019). *Curriculum pentru educație timpurie (0–6 ani)*. București.
4. Pânișoară, I.-O. (2015). *Psihologia copilului mic*. București: Editura Polirom.
5. Stănciulescu, E. (2013). *Sociologia educației*. Iași: Editura Polirom.
6. Ștefan, C. A. (2017). *Educația timpurie. Fundamente și aplicații*. București: Editura Universitară.
7. **Biblia sau Sfânta Scriptură**. (2018). București: Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă.

SĂRBĂTORILE DE IARNĂ LA ROMÂNI

Prof. înv. preșcolar Alexandrescu Gabriela
Liceul de arte "Victor Giuleanu"/Grădinița cu P.P. Nord 2 Rm. Vâlcea, Vâlcea

Tradițiile, obiceiurile, portul și folclorul sunt comori inestimabile ce definesc un popor făcându-l unic, statornic și nemuritor în ciuda scurgerii timpului. Câți dintre tinerii de azi cunosc valoarea unor obiecte, de o rară frumusețe de altfel, pe care le privesc cu dispreț, spunând că sunt „de când era bunica fată”? Câți din tinerii de azi ascultă cu plăcere cântece populare? E vina lor că nu pot selecta din tot ce li se oferă, lucrurile de calitate, valoroase din punct de vedere cultural și spiritual, sau este vina noastră, a dascălilor că, mânați de dorința de a le preda cât mai multe cunoștințe din diferite domenii am uitat să punem accent tocmai pe ceea ce este mai important: lucrurile ce ne definesc pe noi ca români?

Copiii sunt cele mai sensibile ființe, dornice să învețe, să înțeleagă, să simtă. Vârsta lor fragedă nu constituie un impediment în abordarea acestei teme, ci, dimpotrivă, un avantaj căci vom lucra cu niște minți și suflete „nepolluate” încă de alți factori. Cu multă pricepere, dar mai ales pasiune, putem inocula copiilor dragostea și respectul pentru tradițiile, obiceiurile și folclorul românesc.

Primele semne ale Sărbătorii Nașterii Domnului le dau grupurile de colindători, care pornesc din casă în casă, cu o traistă încăpătoare pe umăr, pentru a le ura gazdelor fericire, sănătate și prosperitate. Aceste colinde sunt creații populare cu text și melodie, care conțin mesaje speciale (religioase sau satirice la adresa celor urați). Colindătorii vestesc nașterea Domnului, urează gazdelor sănătate și bucurii, primind pentru aceste urări cozonac, prăjiturile, covrigi, nuci, mere și chiar colăcei - pe care gospodinele care respectă tradiția le-au pregătit cu mult timp înainte. Diferind doar destul de puțin, colindele religioase sunt foarte asemănătoare în toate zonele țării, cele mai cunoscute și apreciate fiind: “O, ce veste minunată”, “Steaua”, “Trei păstori”, “La Vifleim colo-n jos”, “Cântec de Crăciun”, “Aseară pe înserate”.

Începând cu noaptea de 23 spre 24 Decembrie, de la miezul nopții și până la revărsatul zorilor ulițele satelor răsunau de glasul micilor colindători. În orașe întâlnim colindători odată cu lăsarea serii și până în miez de noapte.

În unele locuri în noaptea Crăcinului putem întâlni și cântarea religioasă cunoscută sub numele de Vicleimul sau Irozii, la care participă copiii. Această dramă religioasă ne înfățișează misterul Nașterii Domnului în toate fazele sale. Personajele dramei sunt Irod și ceata sa de Vicleim, un ofițer și soldați îmbrăcați în portul ostașilor români, trei crai sau magi: Melchior, Baltazar și Gaspar, un cioban, un prunc și în unele părți o paiată.

Obiceiul Plugușorului este legat de speranța fertilității, versurile sale prezentând practicile agricole și urări de holde bogate. În schimbul acestor urări, copiii primesc daruri simbolice, colaci, fructe sau bani. Legat de jocul caprei, cel al ursului, caluții și jocul cerbului, aceste obiceiuri și-au pierdut astăzi din semnificațiile inițiale (capra - personificarea productivității /înmulțirii ușoare și rapide în lumea animală și a fertilității pământului; ursul - animal sacru la geto-daci, căluții/ căiuții - care simbolizează protejarea gospodăriilor de spiritele rele; cerbul - simbolul soarelui, întruchiparea purității și a dreptății) și sunt practicate mai mult în scop de divertisment.

Urarea de plugușor este de fapt un adevărat poem care deschide cu har, recurgând la elemente fabuloase, toate muncile agricole. Obiceiul de a merge cu plugusorul contribuie la veselia generală a Sărbătorilor de Anul Nou, plugușorul colorează desfășurarea acestei sărbători de Anul Nou cu acele elemente care ilustrează una dintre principalele ocupații ale poporului nostru - agricultura și creșterea animalelor.

Plugușorul copiilor este tot un obicei străvechi agrar. În ajunul Anului Nou, cetele de copii intră din casă în casă să ureze, purtând bice (harapnice) din care pocnesc, buhaie (un instrument specific), clopoței, tălângi etc.

Sorcova este obiceiul conform căruia în dimineața zilei de 1 ianuarie copiii, dar și cei mari, merg și seamană, simbolic, cu boabe de grâu și orez, pe care le aruncă în casă și asupra celor din casă. Versurile însoțite de urări specifice diferă de la o zonă la alta „Sorcova, vesela/ Să trăiți, să-mbătrâniți/ Ca un măr, ca un păr, ca un fir de trandafir/ Tare ca piatra, iute ca săgeata/ Tare ca fierul, iute ca oțelul/ La anul și la mulți ani” sau, o variantă mai scurtă „Sorcova vesela/ Să trăiți să înfloriți/ Ca merii, ca perii, în mijlocul verii/ Ca toamna cea bogată de toate-mbelșugată/ La anul și la mulți ani”.

Nu putem încheia fără a aminti obiceiul cel mai iubit de copii: datina Bradului de Crăciun - o practică veche, pe care unii o consideră chiar mai veche decât creștinismul și care simbolizează “pomul vieții”. Noaptea, Moș Crăciun aduce daruri, pe care le pune sub brad bineînțeles, numai celor care merită.

Bibliografie:

- Radulescu C., *Sărbătorile poporului*, București, 1909;
- Pamfile T., *Mitologie românească*, Ed. All, București, 1977;
- Nicolau I., *Ghidul sărbătorilor românești*, Ed. Humanitas, București, 1998.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

**Profesor Andrei Simona,
Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab” Rm. Vâlcea,
Județul Vâlcea, România**

A mai rămas foarte puțin timp până la cea mai așteptată sărbătoare a românilor. Crăciunul ne oferă posibilitatea să fim mai buni, să fim mai aproape de cei pe care-i iubim și nu în ultimul rând ne apropie de credință. Dacă bradul este deja consacrat pentru fiecare creștin în pragul Crăciunului, există anumite obiceiuri care diferă de la zonă la zonă. În articolul de față vom încerca să detaliem obiceiurile și tradițiile străvechi pentru fiecare regiune din minunata noastră țară.

Obiceiuri de Crăciun în Ardeal

Obiceiurile străvechi sunt încă respectate în multe sate din Transilvania. În seara de 23 spre 24 decembrie, până după miezul nopții și în unele locuri până la ziua, cete de copii merg

din casă în casă cu colinda: Moș-Ajunul, Bună-dimineața, Colindișul sau Bună-dimineața la Moș-Ajun.

În unele părți din Ardeal, copiii care merg cu colindatul se numesc pițerei sau pizerei. După credință populară, ei sunt purtători de noroc și fericire. Colindele copiilor sunt scurte și au menirea de a ura belșug gazdelor care îi așteaptă cu mesele întinse și de a le vesti sărbătoarea Nașterii Mântuitorului.

În Ardeal, sărbătorile de Crăciun începeau de la Sf. Nicolae (6 decembrie), când fetele se adunau în grup, încă din seara de 5 decembrie, și frământau plăcintele care vor fi unse cu ou, pentru a doua zi. Doar la 9 fix seara, nici un minut mai devreme sau mai târziu, năvăleau flăcăii și se încingea petrecerea, cu glume și lapte parfumat.

Tot în Transilvania se obișnuiește ca în noaptea de Crăciun, la un semn al diacului, mirenii să arunce cu boabe de porumb strigând: „Rod în cucuruzi!”.

Obiceiuri de Crăciun în Maramureș

Maramureșul este foarte bogat în obiceiuri și de tradiții de sărbători, mai ales în preajma Crăciunului. Astfel, cu o zi înainte de Crăciun, sătenii pun într-o găleată cu apă o potcoavă. Primul va bea gospodarul, apoi o va da vitelor, pentru că acestea să fie tari ca fierul. Găinilor li se va da de mâncare din ciur sau sita, că în anii următori să facă ouă mai multe. Ciobanii așează sub pragul casei un drob de sare învelit, pe care îl lasă în acel loc până la „Alesul oilor”. Atunci îl scot, îl macină și îl amestecă cu tărâțe, după care îl dau oilor, pentru că turma să sporească.

Hornurile se curată, iar funinginea se pune la rădăcina pomilor, pentru a avea un rod mai bogat. În Ajun în Maramureș grajdurile se ung cu usturoi, pentru a alunga strigoii și duhurile necurate.

Tot în Ajunul Crăciunului, în satele din Maramureș, primii care pleacă la colindat sunt copiii. Cu trăistuțele la gât, aceștia merg pe la case ca să anunțe marele eveniment care se va produce, iar în schimbul colindei lor se obișnuiește să se ofere colaci, nuci, mere.

Se umbla cu „Steaua” sau cu „Capra” al cărei joc (omorârea, bocirea, înmormântarea, învierea) la origine, a fost o ceremonie gravă. Copiii își confecționează din timp obiectele necesare, improvizând cu ce găsesc prin sertarele mamelor, mai ales că „steaua” cu care se merge la colindat trebuie să fie neapărat strălucitoare, iar „capra”, cât mai înzorzonată și gălăgioasă.

„Vicliemul” sau „Irozii” reprezintă datina prin care tinerii reprezintă la Crăciun nașterea lui Iisus Hristos, șiretenia lui Irod, care a poruncit uciderea pruncilor, de a afla Pruncul și adesea înfruntarea necredinței, personificate printr-un copil sau printr-un cioban, și este specifică Maramureșului.

În dimineața de Crăciun în Maramureș se zice că e bine să ne spălăm pe fata cu apă curgătoare, luată anume dintr-o vale, în care punem și o monedă de argint pentru că tot anul să fim curați ca argintul, feriți de bube și beteșuguri, care vor merge pe vale în jos.

Din seara de Crăciun, până la Anul Nou, fetele care doresc să-și cunoască viitorul lor ursit iau puțină mâncare și o pun într-o ulcică. Apoi, în seara de Anul Nou, înconjoară casa de nouă ori, iar a noua oară, uitându-se pe fereastră, îl văd pe cel sortit mâncând din ulcica.

Obiceiuri de Crăciun în Bucovina

În Bucovina, Crăciunul este sărbătoarea care se păstrează, poate, mai mult decât în alte părți, fără mari abateri de la tradiție. În preajma Crăciunului, se recuperează sau se restituie

lucrurile împrumutate prin sat, deoarece se consideră că nu este bine să ai lucruri împrumutate pe durata sărbătorilor de iarnă.

În ziua de Ajun, femeile obișnuiesc să ascundă fusele de la furcă de tors sau să introducă o piatră în cuptor, crezând că îndepărtează, în acest fel, șerpii din preajma gospodăriei.

În dimineața aceleiași zile se obișnuia, până de curând, că femeia să iasă afară, cu mâinile pline de aluat, să meargă în livada și să atingă fiecare pom zicând: „cum sunt mâinile mele pline cu aluat, așa să fie pomii încărcăți cu rod la anul”.

În Bucovina, colindatul este nu numai o datină ci, prin modul de organizare, a devenit o adevărată instituție, cu legi și reguli specifice. Copiii și tinerii se întrunesc, din timp, în grupuri de câte 6 persoane, pentru alcătuirea viitoarelor cete, selecția făcându-se în funcție de categoria socială, afinitățile personale, calitățile morale sau gradele de rudenie.

Familia se așază și se ridică în același timp de la masă, în semn de deplină înțelegere și unitate. Există interdicția de a se consuma în întregime cele douăsprezece feluri de mâncare, resturile fiind păstrate pe masă până la Bobotează, când sunt puse în hrana animalelor sau erau așezate într-o farfurie în fereastră, alături de un pahar cu apă, pentru spiritele morților.

Odată cu lăsarea întunericului, satele sunt animate de colindele cetelor de flăcăi care străbat ulițele, de la un capăt la altul al satului, pe întreg parcursul nopții. Tinerii se îmbrăca și astăzi în costume de iarnă tradiționale, cu sumane sau cojoace, și au căciulile împodobite cu mirt și muscate. Șeful cetei are căciula împodobită cu panglici multicolore, ca semn distinctiv.

În unele localități, concomitent cu cetele de colindători se deplasează cetele de mascați – „babe și moșnegi” – care prin joc, gesturi și dialog transmit, în viziune proprie, principii fertilității, ca un preambul al Anului Nou.

Obiceiuri de Crăciun în Banat

Spațiu prin excelență multicultural, Banatul ne surprinde prin multitudinea de tradiții și obiceiuri înrădăcinate în zonă. Excepție nu face nici Sărbătoarea Crăciunului, de care sunt legate credințe populare vechi specifice fiecărei etnii ce coabitează aici.

Una dintre cele mai importante festivități ale Crăciunului românesc o reprezintă colindul. În unele sate din Timiș, tradițiile vechi de secole se mai păstrează și astăzi, așa că la colindat, din casă în casă, merg atât copiii, cât și cetele de tineri, numiți “pițărâi”. În prima zi de Crăciun, colindătorii merg cu „Steaua”, amintind de astrul pe care l-au urmat Cei Trei Magi pentru a ajunge la locul unde s-a născut Pruncul Iisus. Un alt obicei este cel al „Viflaimului” sau „Irozii”, reprezentând o scenetă prin care copiii refac, în casa sau în curtea gazdei, povestea nașterii lui Iisus. Tradiția spune că cel care primește colindul va fi binecuvântat și va avea numai noroc în anul care vine, un semn de bunăstare fiind și dacă prima persoană care intră în casă de Crăciun este un bărbat.

În unele sate se păstrează și un alt obicei: cel mai în vârstă membru al familiei trebuie să arunce în fața colindătorilor boabe de grâu și de porumb. Bătrânii spun că, dacă boabele peste care au trecut colindătorii vor fi amestecate cu sămânța pe care o vor pune în brazdă, vor avea o recoltă foarte bună în anul următor.

Tot în Banat, există și obiceiul ca sub fața de masă pe care se vor așeza bucatele sărbătorești, să se pună fire de fân și semințe de grâu, porumb sau floarea-soarelui, care se dau apoi la vite, ca să aibă casa liniște și bogăție.

Obiceiuri de Crăciun în Dobrogea

Sărbătorile de iarnă la români au încă obiceiuri și tradiții bine conservate. Toate sărbătorile sunt însoțite de datini care pot fi laice sau păgâne (Anul Nou), ce reflectă obiceiurile de muncă sau țin de relația om – natură, dar și de datini creștine și reprezintă relația dintre om și divinitate (Crăciunul). Ca în orice altă zonă a țării, în Dobrogea se întâlnesc câteva obiceiuri specifice.

Obiceiul colindatului, care este forma de manifestare specifică sărbătorii creștine a Nașterii Domnului, cunoaște și în Dobrogea, mai ales în satele românești tradiționale de pe limesul dunărean de la Ostrov la Seimeni și Topalu, o puternică tendință de conservare, chiar dacă nu înregistrează o diversitate a repertoriului ca-n alte zone etnografice ale țării. În majoritatea satelor dobrogene, colindatul copiilor începe în după-amiaza Ajunului de Crăciun și îl precede colindatul flăcăilor.

Repertoriul cetelor de flăcăi este foarte bogat și cuprinde colinde religioase și laice: colinde de casă cu caracter general, colinde de fecior și fată mare, colinde pentru tineri căsătoriți, colinde legate de diferite ocupații: pescari și ciobani. Gazdele răsplătesc pe fiecare membru al echipei de colindători cu cozonac, gogoși și țuică fiartă. La Oltina, pe de altă parte, există obiceiul de a se împleți coronițe de flori nemuritoare pe care gazdele cu fete de măritat le dăruiau anumitor flăcăi din ceată.

Bibliografie :

- Brătulescu, Monica- Colinda românească”, București,Editura Minerva, 1981, pag.12-34;
- Candrea , Ion - „, Folclorul medieval românesc comparat .Privire generală”, Iași,Editura Polirom, 1999, pag. 56-89 ;
- Ghinoiu , Ion- „Vârstele timpului”, București, Editura Meridiane, 1988, pag. 8- 33.

OBICEIURI TRADIȚIONALE DE CRĂCIUN DUMINICA IERTĂRII

Prof. Andronache Alessandra
Școala Gimnazială „Vlaicu Vodă” Slatina/
Grădinița cu Program Prelungit nr.3
Slatina, Județul Olt

Sărbătoarea Crăciunului, sărbătoarea nașterii pruncului Isus, este una dintre sărbătorile creștine cu cel mai adânc răsunet în sufletul omenesc.Pentru a putea participa la sărbătorirea nașterii lui Isus toți creștinii trebuie să postească, să țină cu sfințenie postul Crăciunului.Postul , însă, nu se referă numai la alimentele consumate în această perioadă ci și la “curățarea” spirituală a sufletului. Credincioșii știu că în postul Crăciunului oamenii trebuie să fie mai buni, mai toleranți, mai iertători.

Iertarea este un obicei care, mai mult ca oricând în timpul anului, se practică în postul Crăciunului.

CE ESTE IERTAREA?

Conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române iertarea este definită ca o formă de exprimare a regretului pentru o greșeală (din partea celui care a greșit) sau ca o acțiune de absolvire/scutire de pedeasa (din partea celui fata de care s-a greșit).

IERTĂRE ~*ări* *f.* Expresie a regretului (față de cineva) pentru o greșeală involuntară; scuză.
IERTĂRE, (2) *iertări*; *s. f.* **1.** (Mai ales în legătură cu verbul « a cere ») Acțiunea de a ierta; scutire de pedeapsă.

Iertarea are, deci, două definiții care sunt poziționate în funcție de unghiul din care privești: cel al “greșitului” sau cel al “iertătorului”.

Oameni fiind cu toții, nimic din ceea ce este omenesc nu ne este străin, cu toții greșim, mai mult sau mai puțin, în acest context putem ,oare, să dăm o definiție perfectă iertării, putem vedea chipul perfect al aceteia oglindit în faptele noastre, în viața noastră de buni creștini, putem stabili o măsură sau o limită a iertării?

Eu cred că iertarea este o acțiune în care nu exista negociere :ori ierți ori nu ierți , nu exista cale de mijloc, cred că iertarea adevărată e o sursă inepuizabilă în care nu există limită , ori a cărei limita este inepuizabilă.

DE CE IERTĂM?

Iertarea poate fi un leac pentru suflet : cum postul alimentar curata corpul omului de toxine astfel iertarea curăță sufletul de durere și suferința conducând către împăcare, către liniște și pace sufletească.

Iertam pentru a putea să ne simțim suflete mai ușoare, mai curate, mai bune, iertam pentru a fi în relații bune cu toți cei pe care îi avem aproape, iertam pentru a putea trăi în pace și înțelegere, iertam pentru a fi la rândul nostru iertați de către alții dar mai ales de către bunul Dumnezeu.

Iertăm pentru că iertarea aduce eliberarea din sclavia păcatului pentru a putea să venim curați la sărbătoarea nașterii fiului lui Dumnezeu pentru că el să ne iubească așa cum își iubește fiul.

“Atâta vreme cât nu există iertare, sclavia păcatului stăpânește, peste cel care nu iartă, și peste cel neiertat.” (Matei.18:32-35).

Iertarea trebuie să aducă îndreptare, corectare, reevaluarea comportamentului celui vinovat. Iertarea se cuvine să opereze din ambele părți: cel ce a greșit să lupte pentru schimbarea să în bine, iar cel ce oferă mila să urmărească prin ea împlinirea poruncii, dar și responsabilizarea celui culpabil. Iertarea nu are voie să încurajeze escaladarea răului.

Ritualul iertării se săvârșește la sfârșitul Vecerniei de sâmbătă seara și el ne pregătește pentru intrarea în post împăcați cu cei din jurul nostru. Și Evanghelia din această duminică ne vorbește despre iertarea aproapelui ca despre o mare faptă bună și mult plăcută lui Dumnezeu. Arătând cât de importantă este iertarea aproapelui și faptul că vom găsi iertarea doar în măsura în care și noi iertăm, Mântuitorul ne spune: „De veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-vă și vouă Tatăl vostru Cel Cereșc; iar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșalele voastre.” (Matei 6, 14-15)

CE SE ÎNTÂMPLĂ CÂND NU IERTĂM?

Omul care nu iartă rana pe care i-a făcut-o aproapele său ține minte răul, face scenarii de răzbunare a nedreptății îndurate, se îndreptățește pe sine, transformă frustrarea pe care a trăit-o în ură și dușmănie față de persoana în cauză, îl clevețește față de alții, se bucură de răul

care se abate asupra dușmanului (dacă se întâmplă asta). Într-un cuvânt: se păgubește pe sine, neiertarea afectându-i toate straturile ființei: duhovnicesc, psihic, fizic. Ranchiuna se poate transforma ușor în ură și deznădejde. Multe din bolile grave - cancerul fiind doar una dintre ele - sunt provocate în parte de întreținerea acestor emoții negative, în special de ură neconștientizată și nevindecată.

Din punct de vedere duhovnicesc, neiertarea afectează în primul rând relația omului cu Dumnezeu. Perturbă, înainte de toate, rugăciunea.

CUM REUȘIM SĂ IERTĂM?

Iertarea pare un lucru ușor de realizat, dar în realitate, uneori, nu este deloc așa. Când ierți pe cineva e ca și cum ai rupe o parte din ființa ta. În Sfânta Scriptură citim: „Fiți buni între voi și milostivi, iertând unul altuia, precum și Dumnezeu v-a iertat vouă, în Hristos“ (Efeseni 4, 32). Prin urmare, cine s-a obișnuit să cultive în inima sa mila și smerenia va putea ierta ușor greșelile aproapelui.

Împăcarea cu aproapele tău este un pas important pe care trebuie să îl faci încă de la întărea în postul Crăciunului, din Duminica Lăsatului Sec de brânză numită și Duminica iertării și împăcării. În această zi cei care sunt certați sau supărați se întâlnesc la sfânta masă și își vorbesc pentru ca iertarea și împarea să fie deplină în fața lui Dumnezeu creștinii mănâncă la aceeași masă și împart frățeste bucățele.

Rudele se întâlnesc și își cer iertare unele altora pentru eventualele greșeli de peste an, iar cei care își recunosc greșelile reale aduc gazdei, de la care cer iertare, bucate alese de pus pe masa pentru ospătat. Tinerii proaspăt căsătoriți cer iertare părinților și nașilor pe care îi invită să ospăteze în casa lor după ce au curățat-o și au sfințit-o. Copiii plecați departe de casa se întorc pentru a cere iertare părinților și pentru a le săruta mâinile trudite în semn de recunoștință pentru bună creștere și pentru credința creștină.

Toți creștinii merg la biserică în fiecare duminică pentru a-și găsi liniștea și împăcarea sufletească și pentru a cere iertare în fața lui Dumnezeu pentru păcatele lor omenești. Rugându-ne, fiind milostivi și iertători, ne apropiem în acest post de Sfânta Împărtășanie, curățându-ne înainte prin Taina Spovedaniei. Să fim mai buni, mai smeriți, mai generoși, mai înțelegători, mai iertători – acestea sunt adevăratele roade pe care trebuie să le aducă Postul în noi.

CONCLUZII:

Dintre toate, iertarea este însușirea care îl aseamănă cel mai mult pe om cu Dumnezeu. Iertarea trebuie să vină din toată inima, căci Dumnezeu ne iartă nouă toate păcatele și ne arată atâta milă, deci nici noi nu putem face altfel față de cei din jurul nostru. De aceea, să o lăsăm mereu să pătrundă în inima noastră, cerându-ne iertare ori de câte ori greșim și iertând pe ceilalți când ne greșesc!

BIBLIOGRAFIE:

1. Eretescu C. –“Folclorul literar al românilor”, editura Compania 2007
2. Nicolau I.- Ghidul sărbătorilor românești, Ed. Humanitas, București, 1998.
3. Pamfile T. -Mitologie românească, Ed. All, București, 1977.

CRĂCIUNUL – PUNTE ÎNTRE TRADIȚIE, CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE MODERNĂ

MODALITĂȚI PRACTICE DE INTEGRARE ÎN CURRICULUMUL PRIMAR

Prof. înv. primar, Mariana Azoitei
Școala Gimnazială Ciurea, Structura Hlincea, Hlincea, Iași

Perioada sărbătorilor de iarnă reprezintă „o oportunitate educațională deosebită pentru elevii din ciclul primar” (Chiș, 2019), iar Crăciunul, prin îmbinarea tradiției, emoției, credinței și culturii, devine o temă interdisciplinară de mare valoare didactică. Pentru elevi, aceste experiențe nu sunt simple festivități, ci reprezintă „ocazii autentice de formare identitară, morală și socio-emoțională” (Chiș, 2019). În literatura pedagogică se subliniază că învățarea devine profundă atunci când elevul participă activ, afectiv și creativ la descoperirea sensurilor lumii, iar tradițiile de Crăciun constituie „un cadru ideal pentru dezvoltarea competențelor fundamentale: comunicarea, colaborarea, empatia, creativitatea, responsabilitatea socială și respectul față de valorile culturii” (Cucoș, 2017).

Tradiția reprezintă „o componentă esențială a educației culturale, care modelează identitatea copilului și îl conectează la comunitatea sa” (Cucoș, 2017). Aceasta facilitează înțelegerea valorilor colective și ajută la consolidarea sentimentului de apartenență. Pentru elevii din ciclul primar, tradițiile de Crăciun devin un context natural de învățare a limbajului, a comportamentelor sociale și a valorilor morale. Copiii învață să comunice între ei, să lucreze în echipă, să manifeste empatie față de ceilalți și să își dezvolte simțul responsabilității, dar și sensibilitatea estetică și artistică.

Activitățile interdisciplinare pe tema Crăciunului permit o abordare complexă și creativă a educației. La limba și literatura română, elevii studiază texte literare tematice precum colinde, legende, fragmente narative sau povești populare. Aceștia scriu scrisori către Moș Crăciun, redactează texte creative despre „Ajunul ideal în familia mea” sau inventează dialoguri între personaje tradiționale, ceea ce le dezvoltă gândirea critică, coerența discursului și imaginația (Cerghit, 2006). Prin aceste exerciții, copiii învață să își exprime gândurile clar și să dezvolte vocabularul, dar și să se raporteze la valorile culturale și familiale.

În domeniul artelor vizuale, arta este considerată „un limbaj perfect pentru exprimarea emoțiilor specifice sărbătorilor” (Chiș, 2019). Elevii realizează picturi cu peisaje de iarnă, decorațiuni tradiționale, felicitări personalizate și ornamente inspirate din simbolistica Crăciunului. La Școala Primară Hlincea, expoziția „Iarna în fantezia mea” a reunit 25 de lucrări, demonstrând diversitatea creativă și expresivitatea fiecărui elev. Prin aceste activități, copiii învață să aprecieze frumusețea lucrului bine făcut și să valorizeze efortul personal și colectiv. De asemenea, arta devine un instrument de relaxare și reflecție, contribuind la dezvoltarea echilibrului emoțional.

Muzica joacă un rol central, colindele fiind „lecții vii despre cultura și sensibilitatea poporului român” (Cucoș, 2017). Elevii învață colindele tradiționale, participă la recitaluri în clasă, vizitează alte clase sau comunități și contribuie la organizarea spectacolelor de Crăciun,

dezvoltând conexiuni afective, sociale și culturale. Experiența muzicală stimulează atenția, memoria și exprimarea emoțională, transformând sărbătorile într-un prilej de învățare holistică. Colindatul în grupuri mici încurajează cooperarea și respectul pentru ceilalți, iar crearea propriilor versuri le stimulează creativitatea și gândirea divergentă.

Sărbătorile reprezintă „momente ideale pentru cultivarea empatiei și solidarității” (Chiș, 2019). Elevii organizează campanii de donații, realizează felicitări pentru persoane vârstnice și pregătesc pachete simbolice pentru copii vulnerabili, învățând astfel valoarea generozității și a implicării sociale. Aceste experiențe dezvoltă competențe civice și morale, consolidând sentimentul de responsabilitate față de comunitate și încurajând implicarea activă în viața socială.

Integrarea tehnologiei în activitățile de Crăciun permite elevilor să îmbine tradiția cu mediul digital. Aceștia creează felicitări digitale, prezentări multimedia sau animații inspirate din poveștile de Crăciun, dezvoltându-și competențele digitale și creativitatea (Cerghit, 2006). Prin aceste activități, elevii se familiarizează cu instrumentele moderne de comunicare și învață să utilizeze tehnologia ca mijloc de exprimare artistică și culturală, păstrând în același timp legătura cu tradiția.

Experiențele practice de la Școala Primară Hlincea demonstrează valoarea unei educații integrate. Atelierul „Culorile Crăciunului”, sceneta tematică, Biblioteca de Crăciun și atelierul „Povești și colinde” creează un climat cald, creativ și colaborativ, stimulând implicarea activă a elevilor. Rezultatele se reflectă în creșterea interesului pentru lectură, intensificarea cooperării între colegi, stimularea creativității, dezvoltarea încrederii în sine și creșterea empatiei și implicării sociale.

Crăciunul, cu simbolistica sa bogată, reprezintă „un context didactic valoros pentru dezvoltarea competențelor fundamentale și socio-emoționale ale elevilor” (Cucoș, 2017). Integrarea tradițiilor în curriculum constituie „un act pedagogic esențial, care contribuie la formarea caracterului, a sensibilității culturale și a bucuriei de a învăța” (Chiș, 2019). Profesorul are rolul de a transforma tradiția într-o experiență „vie, relevantă și accesibilă copiilor de astăzi”, demonstrând că sărbătorile nu sunt doar un moment festiv, ci un instrument modern de educație holistică.

În concluzie, Crăciunul în școala primară nu este doar un prilej de sărbătoare, ci și o platformă educațională complexă. Prin integrarea tradițiilor, artei, muzicii, educației civice și tehnologiei, profesorul poate crea contexte de învățare semnificative, care dezvoltă atât competențele academice, cât și pe cele socio-emoționale ale elevilor. Astfel, sărbătorile devin un instrument puternic de educație holistică, care consolidează legătura dintre tradiție, cultură și educația modernă.

Bibliografie:

1. Cerghit, I. (2006) *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Chiș, V. (2019) *Pedagogia pentru competențe*. Iași: Polirom.
3. Cucuș, C. (2017) *Pedagogie și cultură*. Iași: Polirom.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN ZONA RÂMNICU VÂLCEA. MODALITĂȚI DE CULTIVARE A VALORILOR TRADIȚIONALE LA ELEVII DE CLASA I

Prof. înv. primar Bădescu Ruxandra Florentina,
Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu, Rm. Vâlcea

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai îndrăgite sărbători ale anului, având o semnificație profundă atât din punct de vedere religios, cât și cultural. În spațiul românesc, această sărbătoare este strâns legată de un bogat tezaur de tradiții și obiceiuri populare, transmise din generație în generație. În zona Râmnicu Vâlcea și a județului Vâlcea, Crăciunul păstrează un caracter autentic, fiind marcat de obiceiuri specifice care reflectă credința, solidaritatea și respectul față de valorile strămoșești.

Pentru elevii de clasa I, apropierea de tradițiile și obiceiurile de Crăciun reprezintă o oportunitate valoroasă de formare a gustului pentru frumos, de cultivare a identității culturale și de dezvoltare a unor atitudini pozitive față de comunitate și tradiție.

Din perspectivă religioasă, Crăciunul celebrează Nașterea Domnului Iisus Hristos, simbol al iubirii, al speranței și al renașterii spirituale. În satele și orașele din zona Râmnicu Vâlcea, această sărbătoare este precedată de o perioadă de pregătire sufletească, marcată de post, rugăciune și fapte bune.

Pentru copii, explicarea semnificației Crăciunului trebuie realizată într-un limbaj accesibil, prin povești, imagini și exemple concrete, astfel încât aceștia să înțeleagă că această sărbătoare nu înseamnă doar daruri, ci mai ales bunătate, generozitate și iubire față de cei din jur.

Tradiții și obiceiuri de Crăciun în zona Râmnicu Vâlcea

Colindatul

Colindatul este unul dintre cele mai răspândite și iubite obiceiuri de Crăciun în zona Vâlcii. În seara de Ajun, cete de copii pornesc pe la casele oamenilor pentru a vesti Nașterea Domnului prin colinde tradiționale precum „O, ce veste minunată”, „Trei păstori” sau „Steaua sus răsare”. Gazdele îi întâmpină cu bucurie și îi răsplătesc cu colaci, mere, nuci sau dulciuri. În mediul rural vâlcean, colindatul are o organizare bine stabilită, iar colindele sunt transmise oral, de la bătrâni la tineri. Acest obicei contribuie la întărirea relațiilor dintre membrii comunității și la păstrarea spiritului de solidaritate.

Steaua

Obiceiul „Stelei” este frecvent întâlnit în zona Râmnicu Vâlcea și este practicat în special de copii. Steaua, confecționată din lemn și hârtie colorată, este împodobită cu icoane și beteală și simbolizează steaua care i-a călăuzit pe magi spre locul Nașterii Domnului. Copiii cântă colinde specifice, aducând vestea cea bună în fiecare gospodărie.

Obiceiuri din Ajunul Crăciunului

Ajunul Crăciunului este o zi cu o încărcătură specială. În multe familii din zona Vâlcii se păstrează obiceiul curățeniei generale, considerată un gest de purificare, dar și pregătirea bucatelor tradiționale. De asemenea, copiii sunt învățați să fie ascultători și să îi ajute pe cei mari, fiind recompensați simbolic pentru comportamentul lor.

Masa de Crăciun

Ziua de Crăciun este dedicată familiei. Masa festivă reunește toți membrii, iar preparatele tradiționale – sarmalele, cârnații, friptura, cozonacul și colacii – sunt nelipsite. În unele sate din județul Vâlcea, capul familiei obișnuiește să binecuvânteze masa și să rostească urări de sănătate și belșug pentru anul ce urmează.

Bradul de Crăciun – simbol al vieții și al bucuriei

Împodobirea bradului de Crăciun este un obicei relativ recent, dar foarte îndrăgit, inclusiv în zona Râmnicu Vâlcea. Bradul simbolizează viața, continuitatea și speranța. Pentru copii, acest moment

este unul deosebit de emoționant, fiind asociat cu darurile și cu atmosfera de sărbătoare. În cadrul activităților școlare, bradul poate deveni un instrument educativ, fiind decorat cu ornamente realizate de elevi, ceea ce stimulează creativitatea și spiritul de echipă.

Cultivarea gustului pentru tradiții la elevii de clasa I

La clasa I, cadrul didactic are un rol esențial în apropierea copiilor de tradițiile și obiceiurile de Crăciun. Prin activități atractive și adaptate vârstei, elevii pot fi învățați să aprecieze valorile autentice ale satului românesc.

Printre activitățile recomandate se numără:

- audierea și învățarea colindelor tradiționale din zona Vâlciei;
- realizarea de desene și colaje cu tematică de Crăciun;
- confecționarea stelei sau a ornamentelor tradiționale;
- povestirea unor obiceiuri de Crăciun din familie;
- organizarea unei mici serbări sau a unui moment de colinde la nivelul clasei.

Aceste activități contribuie la dezvoltarea gustului estetic, a creativității, dar și la formarea sentimentului de apartenență la comunitate.

Rolul școlii și al familiei în păstrarea tradițiilor

Școala și familia trebuie să colaboreze pentru a transmite copiilor respectul față de tradiții. În zona Râmnicu Vâlcea, implicarea părinților în activitățile școlare dedicate Crăciunului poate îmbogăți experiența educativă a elevilor, oferindu-le exemple concrete și autentice. Prin participarea la obiceiurile de Crăciun, copiii învață să prețuiască munca, credința și valorile morale, dezvoltându-se armonios din punct de vedere emoțional și social.

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun din zona Râmnicu Vâlcea reprezintă o parte importantă a patrimoniului cultural românesc. Valorificarea acestora în activitatea didactică, în special la clasa I, contribuie la formarea unor elevi sensibili la frumos, atașați de valorile autentice și conștienți de importanța păstrării tradițiilor. Astfel, Crăciunul devine nu doar o sărbătoare a bucuriei, ci și un prilej de educație, reflecție și apropiere sufletească.

Bibliografie:

- I. Lotreanu, Sadu. Studiu monografic si etnomuzicologic. 1998;
 - M. Radulescu-Codin. Sărbătorile poporului. 1909;
 - T. Pamfile. Mitologie românească. Ed. All, București, 1977;
 - Nicolau. Ghidul sărbătorilor românești. Ed. Humanitas, București, 1998;
- https://www.invietraditia.ro/editorial/istoria-traditiile-si-obiceiurile-de-craciun-la-romani/?srsltid=AfmBOorC1OYnKhEarYr0K2NhqtZJgqVr8na3HI9sZWDzMf_OKJn65vEb

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC

Bibl. Bălțățeanu Ema-Tamara

Liceul Teoretic Zimnicea, județul Teleorman

Perioada sărbătorilor de iarnă, și în mod particular Crăciunul, constituie în spațiul românesc un segment calendaristic deosebit de complex, în care se intersectează straturi mitologice precreștine, tradiții populare consolidate și elemente liturgice creștine.

Sărbătoarea Nașterii Domnului are loc anual pe data de 25 decembrie, fiind primul praznic împărătesc cu dată fixă, în ordinea cronologică a vieții Mântuitorului. Nașterea

pruncului Iisus Hristos a avut loc către sfârșitul Domniei lui Irod cel Mare, numit și Idumeul (74-4 î.Hr.)

Crăciunul este ziua în care s-a născut Iisus Hristos și este o sărbătoare aparte. Atmosfera de Crăciun ne aduce bucurie și ne amintește cu precădere de anii copilăriei, de emoția așteptării împodobirii bradului, de clipa la care visăm să-l întâlnim pe Moș Crăciun. Dincolo de faptul că este una dintre cele mai importante sărbători creștine, Crăciunul e așteptat cu mare entuziasm de toată lumea, indiferent de vârstă, uneori chiar și de religie. Sigur te gândești cu drag la cadourile lui Moș Crăciun, la colinde, la mirosul de brad și la vâscul din pragul ușii. Dar mai mult decât atât, tradițiile legate de Crăciun aduc simboluri naturale vechi de sute de ani.

Bradul deține rolul principal în perioada Crăciunului. Împodobitul acestuia este cel mai îndrăgit obicei de sărbători, datorită simbolurilor care i se asociază: iubire (pentru că este împodobit de întreaga familie), bucurie și fericire (pentru că sub el sunt puse cadourile), magie (se spune că Moș Crăciun nu vine în casele unde nu e brad), viață, trăinicie și sănătate (pentru că este mereu verde, chiar și când afară e zăpadă). Practic, bradul a devenit centrul sărbătorilor de iarnă.

Colindatul, practicat de regulă în noaptea de Ajun, poate fi interpretat ca un ritual de trecere ce marchează, în mod simbolic, reînnoirea timpului. Studiile etnografice arată că cetele de colindători, preponderent masculine, aveau un statut liminal: traverseau spațiul social al satului, intrând în gospodăria pentru a transmite urări de fertilitate, sănătate și prosperitate. Textul colindelor tradiționale păstrează motive cosmologice arhaice – apariția luminii, ordonarea haosului inițial, renașterea naturii – care evidențiază funcția magico-religioasă a acestor performanțe ceremoniale.

În anumite regiuni folclorice (Bucovina, Maramureș, Țara Moților), repertoriul colindelor a păstrat structural forme muzicale și textuale considerate de specialiști drept vestigii ale unor mituri precreștine ale regenerării cosmice. Jocurile cu măști – Capra, Ursul, Căiuții sau Călușerii – reprezintă un alt palier esențial al sărbătorilor de iarnă. Acestea îndeplinesc funcții rituale clare: purificarea comunității, apărarea împotriva forțelor malefice și garantarea unui nou ciclu agrar favorabil. Analiza tipologică a măștilor relevă o iconografie specifică, bazată pe simboluri ale fertilității și regenerării (coarne, oglinzi, clopoței, motive solare).

În Moldova, dansul Ursului este interpretat ca o dramatizare a morții și renașterii naturii, în timp ce în Transilvania Capra marchează, prin gestică și recuzită, un ritual de invocare a belșugului. Complexitatea costumelor și performanței rituale evidențiază caracterul sincretic al acestor datini, în care elemente păgâne coexistă cu semnificații creștine asimilate ulterior.

Gastronomia specifică sărbătorilor de Crăciun depășește sfera utilitară și intră în domeniul simbolicului. Sacrificiul porcului la Ignat, încă prezent în unele comunități rurale, este considerat de specialiști o formă de jertfă ritualică, prin care se instituie relația dintre om, timp și natură. Tot astfel, cozonacul, colacii sau prăjiturile tradiționale, prin formele lor decorative și procedurile de preparare, devin suporturi pentru conținuturi magice: abundență, protecție, continuitate.

În unele zone se păstrează simbolismul rombului și al cercului – motive solare precreștine – prezente în colacii destinați colindătorilor sau folosiți ca dar ritualic.

În ultimele decenii, tradițiile de Crăciun trec printr-un proces vizibil de resemantizare. În mediul urban, festivalurile de datini și obiceiuri devin forme de revitalizare culturală, însă adesea rupte de contextul lor inițial, transformându-se în spectacole folclorice. În același timp, migrația, globalizarea și mediatizarea masivă duc la hibridizarea obiceiurilor: colindele sunt interpretate în stiluri moderne, iar obiceiurile cu măști sunt recontextualizate în spații comerciale sau turistice.

Cu toate acestea, funcțiile sociale fundamentale – consolidarea comunității, transmiterea identității culturale și afirmarea coeziunii – rămân active. Crăciunul, ca moment ritual, continuă să ofere comunităților românești un cadru de reafirmare a valorilor tradiționale și a memoriei culturale.

Crăciunul în mitologie/religie/filosofie are ca imagine simbol Puterea divină, care este celebrată ritualic, în fiecare an, tocmai pentru că este cea care dă sens existenței materiale, punând-o în relație cu dimensiunea spirituală. De-a lungul timpului, peste sărbători vechi, precreeștine, s-au suprapus sărbători noi, ale religiei creștine, ceea ce demonstrează faptul că un nucleu comun/un arhetip există și acesta este reperul sacru.

În România, Crăciunul este una dintre cele mai mari sărbători ale creștinilor, alături de Paște și Rusalii. În ajunul Crăciunului, copiii merg cu colindul pentru a vesti nașterea lui Iisus. Repertoriul tradițional al obiceiurilor și tradițiilor românești cuprinde, pe lângă colindele propriu-zise - Steaua, Plugușorul, Sorcova, Vasilica - jocurile cu măști (Turca, Cerbul, Brezaia), teatrul popular, dansurile (călușerii), datinile, superstiții și zicerile cu origine în credințe și mituri străvechi sau creștine.

În perioada Crăciunului putem observa câteva elemente nelipsite specifice acestei Sărbători, devenite cu timpul simboluri. Acestea contribuie la crearea unei atmosfere de căldură, liniște și bucurie, Crăciunul fiind, cu siguranță, cea mai iubită sărbătoare din an. Nașterea Domnului este o sărbătoare a bucuriei, a comuniunii oamenilor, a bunătații și dărniciiei. Este important să întâmpinăm această sărbătoare cu inima deschisă, mulțumiți și împăcați cu sine și cu ceilalți. Cum să fii mai bun? Pentru asta, trebuie să înțelegi sensul profund al iubirii. "*Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși*", ne îndeamnă Mântuitorul.

Crăciunul, în lumea contemporană, rămânând în continuare o sărbătoare religioasă importantă, este asociat și cu o dimensiune profană care tinde să devină dominantă. În această perioadă se decorează locuințele și spațiile exterioare, se împodobeste bradul, se reunesc membrii familiei, copiii îl așteaptă pe Moș Crăciun, se oferă daruri.

Atunci când fericirea celui alt te bucură și pe tine, înseamnă că ai înțeles despre ce e vorba. Nu aștepta această sărbătoare nemulțumit, încrâncenat, ai răbdare, privește cu atenție la acțiunile întreprinse de tine în trecut, analizează și învață din greșeli. Străduiește-te mereu să fii mai bun, stabilește-ți niște obiective și fii cumpătat!

BIBLIOGRAFIE:

Cristea, J. M. *Timp și sărbătoare : obiceiuri și tradiții calendaristice la români* , 2006, București, Carpathia Press ;

Ghinoiu, I. (coord.). *Dicționar al sărbătorilor tradiționale românești*, 2002, București: Editura Fundației Culturale Române ;

Pamfile, T. *Sărbătorile la români: Crăciunul*, 2001, Iași: Editura Polirom (ediție reeditată) ;

Tataru, M. *Iarna la români. Culegere de tradiții și obiceiuri de iarnă*, 2009, Bacău, Editura: Rovimed

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Profesor Bebu Andreea
Colegiul Tehnic „Costin D Nenițescu”
Pitești, Argeș, România

De 1700 de ani, tot felul de obiceiuri și credințe, străvechi și moderne, adoptate din vestul Europei și chiar din America, s-au lipit de această sărbătoare până la punctul în care riscă să pună în umbră înțelesul ei creștin: Nașterea plină de smerenie a Domnului Iisus Hristos pentru mântuirea oamenilor. Astăzi, în orașe, Crăciunul este un caleidoscop de brazi împodobiți și cadouri, decorații și luminițe, vacanțe la munte sau în străinătate, dar și colindători și mese bogate.

La sat, obiceiurile sunt mai simple, dar și mai solemne. Oamenii se pregătesc de sărbătoare, umplând masa cu cele mai bune bucate: fripturi și sarmale din porcul tăiat de Ignat (20 decembrie) și colaci din făină albă de grâu, prăjituri și plăcinte. În seara de ajun, îi așteaptă cu emoție pe colindători: cete de copii, apoi de tineri și chiar de bărbați. Ei aduc vestea sfântă a Nașterii Domnului și trebuie răsplățiți cu friptură, colaci și băutură, dar și cu bani. Satele vuiesc de cântecele colindătorilor, însoțiți sau nu de oameni mascați și de instrumente muzicale. În noaptea dintre 24 și 25 decembrie, nimeni nu doarme! După colindători, vin rudele și prietenii, ca să îți ureze cele bune: sănătate, recolte bogate, căsătorie pentru copii, viață lungă.

În zilele de Crăciun, colindatul continuă după Sfânta Liturghie, iar în ultima zi, ceata de feciori, care joacă rolul cel mai important în această perioadă, organizează o petrecere comună pentru tineret, la care se consumă bucatele primite de colindători, iar muzicanții sunt plătiți din banii primiți. Totul se întoarce, de fapt, în comunitate.

În prezent, în sat, obiceiurile urbane de Crăciun au pătruns lent și sporadic. Doar în casele cu copii se împodobesc pomi de Crăciun și se fac daruri, mai ales celor mici. Dar cel mai important obicei este colindatul. Se zice chiar că nu va veni sfârșitul lumii câtă vreme vin colindătorii la Crăciun și se fac ouă roșii la Paști!

Rămășițele unei gândiri precreștine

Sărbătorile sunt momente propice pentru dialogul cu Dumnezeu, pentru a obține binecuvântare pentru familie și viața de zi cu zi. În regiunile mai retrase, în care forța tradiției este mai mare, pe lângă practicile creștine s-au păstrat până azi urme ale unei gândiri precreștine, vizibilă în obiceiuri mărunte și credințe disparate.

S-a moștenit ideea comună multor popoare arhaice potrivit căreia, la trecerea dintre ani, timpul este vulnerabil și omul îl poate influența în bine prin practici de tip magic. Totodată, a fost comun popoarelor arhaice obiceiul de a sărbători cu mese abundente, în contrast cu mesele frugale din zilele obișnuite. Și, tot în aceste momente de cumpănă dintre ani, unii cred că se poate ghici cum va fi vremea peste an sau norocul fiecăruia.

Ca să atragă bunăstare și noroc, oamenii se abțin să mănânce carne de porc tocmai de Crăciun, ca să nu atace lupii vitele și să nu moară porcii! Nu e bine nici să mănânci carne de găină, căci ea scurmă aruncând pământul înapoi, deci și treburile tale vor da înapoi. Dar e bine să mănânci pește, că nu te îmbolnăvești. După starea vremii se uită cei știutori, ca să ghicească cum va fi vremea peste an: dacă vremea e uscată, senină și geroasă, va fi o vară bună. Dacă e cald de Crăciun, va fi frig de Sfintele Paști.

Masa de Ajun

Sărbătorile țărănești încep în 24 decembrie, căci așa începe și sărbătoarea religioasă: cu vecernia din ziua anterioară Crăciunului. Prin sate, preotul trece cu icoana Nașterii din casă în casă, spre binecuvântare (în oraș, parohiile fiind mari, vizita preoților se face cu programare). Până în urmă cu câțiva ani, gospodinele îl așteptau pe preot cu masa de Ajun pusă și nimeni nu gusta până nu erau sfințite bucatele, numai de post: sarmale de orez sau de păsat în foi de varză, fasole bătută cu usturoi, bob fiert,

neapărat și colivă, iar în Moldova, în Bucovina și în sudul țării, se fac și turte cu nucă, numite și „scutecele Domnului”.

După aceea, stăpâna casei împărțea blide cu mâncare la cei sărmani din vecini și câte o lumânare pentru morți și abia după aceea membrii familiei se așezau la masă. Dacă satul era mare, masa putea întârzia până spre seară!

Moș-Ajunul

În unele zone, în noaptea dinspre 24 decembrie, în altele, în dimineața Ajunului, copiii cei mai mici pleacă cu Moș-Ajunul, cucolindețele sau cucolindișul. Obiceiul apare mai ales în sudul și în vestul țării: Banat, în sudul Transilvaniei, în Oltenia, Muntenia și sudul Moldovei. Caracteristic obiceiului e faptul că copiii poartă niște bețe de alun decojite în formă de spirală și afumate, numite „colindețe”. Cu ele întetesc focul din vatră, pentru belșug, și ating vacile, pentru a face viței frumoși.

Se adună în cete mici și, îmbrăcați în port tradițional de sărbătoare, strigă pe la ferestre: „*Bună dimineața la Moș-Ajun!*” Stăpânul casei iese și le dăruiește colaci, mere, nuci, câte o bucată de carne, în prezent și cornuri, bomboane, biscuiți și ban. Prin unele sate, gazdele le dau copiilor farfurii cu semințe de grâu, dovleac, porumb și conducătorul cetei le aruncă în sus, ca să crească grânele cât casa.

Colindatul copiilor

Colindatul este, în primul rând, sarcina tinerilor din sat, dar nici copiii nu pot fi ținuți deoparte! De altfel, sunt încurajați să colinde, căci peste câțiva ani va fi rândul lor să ducă mai departe obiceiul străbun. Așa că pleacă și ei la colindat, în Ajun, înaintea feciorilor.

Câte patru – cinci băieți mai marișori, prieteni, colegi de școală sau vecini, se adună din vreme și repetă colindele. De obicei, fetele nu colindă; o fac doar când sunt foarte mici, prin vecini sau la rude. Sarcina lor este să curețe și să împodobească casa, să îi primească pe colindători și să îi servească cu mâncare și vin.

În ajunul Nașterii Domnului, cu trăistuțele pentru daruri prinse la gât, îmbrăcați în haine de sărbătoare, copiii pornesc la drum, din casă în casă. Ocolesc casele îndoliate, ca să nu le tulbure tristețea.

Gospodarii îi primesc cu drag, căci și ei au fost copii. Copiii cântă mai mult în curte, la fereastră, un colind frumos, uneori, antifonic, ca și ceata de flăcăi. După ce încheie, se duc la casa următoare dar numai după ce mulțumesc căci stăpânul casei le dăruiește colaci, mere, nuci, sau câte o bucată de carne, iar în prezent și cornuri, bomboane, biscuiți și bani.

Prin unele sate, copiii, dacă nu sunt primiți sau dacă nu sunt mulțumiți de dar, „descolindă”, ca și feciorii. Fac aceasta pentru că misiunea lor e sfântă: să aducă vestea cea bună a Nașterii Domnului, iar cei ce nu o primesc sunt dezaprobați de comunitate.

După ce au terminat, înghețați și uzi, micii colindători merg la unul dintre ei acasă și își împart darurile și bănuții. Apoi pleacă pe la casele lor și așteaptă, împreună cu familia, să le vină colindătorii.

Steaua

În Ajun, în zilele Nașterii Domnului sau chiar de la Crăciun până la Bobotează, copiii până în 7 – 8 ani merg cu steaua. Steaua nu se face oricum! Pe o sită veche se prind 5, 6, 8 sau 12 coarne triunghiulare, care se leagă între ele prin sfori. Se acoperă totul cu hârtie colorată, tăiată mărunț, cu bucățele de oglindă, iar în centru se lipește o icoană de hârtie. În interior se agață un clopoțel și stelarul o va mișca în ritmul cântecului.

Cântecele de stea au fost compuse de către preoți sau învățători și se referă la Nașterea Domnului, uciderea pruncilor de către Irod, steaua care i-a condus pe magi, darurile crailor etc.

Colindatul feciorilor

Colindatul înseamnă să le amintești oamenilor, prin cântece solemne și foarte vechi, că este noaptea în care S-a născut Hristos. O asemenea veste minunată nu se duce oricum! Feciorii încep pregătirile la începutul Postului Crăciunului sau în seara Sfântului Nicolae. Odinioară, marcau intrarea în perioada sărbătorilor de iarnă colindându-i, pe 5 decembrie, pe cei care purtau numele Sfântului Nicolae. Apoi tinerii (toți fiind de la 18 ani în sus, necăsătoriți) își aleg o gazdă, unde fac repetiții, își

împart sarcinile și fac pregătiri pentru distracțiile din zilele de la Crăciun la Anul Nou, care cad în sarcina lor.

Fiecare fecior are funcția lui în ceată: conducătorul, cel trebuiesă știe urările și mulțumirile necesare și tot ce e de făcut, tânărul care poartă traista cu daruri, cel care strânge banii, cel care organizează jocul din serile Crăciunului, „stegarul”, cel care poartă steagul cetei, mare și frumos împodobit de fete cu batiste, fundițe, clopoței. Uneori, li se alătură colindătorilor câte o mască, o „capră”, niște instrumentiști cu fluier sau chiar saxofoane, care urmăresc firul muzical al colindei ... obiceiurile evoluează neîncetat.

Se pleacă la colindat în seara de Ajun, după Vecernie. Dacă satul e mare și se întâlnesc mai multe cete, uneori se luptă între ele, iar învingătorii colindă singuri mai departe. Alteori colaborează și își împart satul, ca să termine până la ziuă. Sau merg la colindat mai multe zile, până termină de dus vestea Nașterii Domnului în toate casele. În drumul lor, trec întâi pe la preot, apoi pe la primar și pe la toți oamenii de vază, apoi iau casele la rând. Deseori, cer binecuvântarea preotului înainte de a colinda.

Colindele nu sunt alese întâmplător. Există colinde de băiat, de fată, de doliu, de tineri însurăți, de ciobani, de pescari. Majoritatea colindelor se referă la viața pământească a lui Iisus, de la Naștere la Răstignire, la cele șapte Taine, la mila creștină. Se vorbește despre Maica Domnului și încercările de a găsi un loc unde să nască, de boul care L-a încălzit pe Pruncul așezat în iesle, de nostalgia raiului și de regretele părinților noștri, Adam și Eva, că nu L-au ascultat pe Dumnezeu. Până și refrenul colindelor „Lerui, Doamne” vine din „Alleluia Domine”!

După încheierea colindatului, tinerii organizează o petrecere pentru tineret. Toate cele necesare vor fi plătite din banii strânși cu ocazia colindatului și tot acum se vor mânca colacii și celelalte daruri primite la colindat.

După ce trece și praznicul Sfântului Ioan Botezătorul, ceata se destramă până în anul următor.

Pomul de Crăciun

Se pare că pomul de Crăciun a apărut în țările germanice, în Evul Mediu, făcând parte din decorul misterelor: scenete reprezentând diferite subiecte biblice, printre care și Nașterea Domnului. Atunci când era reprezentată facerea lumii, bradul simboliza arborele vieții. Era împodobit cu mere, ca fructe ale pomului binelui și răului, din care a mușcat Adam, și cu turtițe reprezentând Trupul Domnului. În secolul al XIX-lea, s-a răspândit în Vest; de acolo a fost împrumutat și în România.

Românii nu împodobesc pom de Crăciun de multă vreme, căci la noi se obișnuia să se împodobească un brad doar la nuntă sau la înmormântare. Prin sate, bătrânii nici în prezent nu fac pom de Crăciun decât dacă le cer asta nepoții de la oraș. Așa a pătruns pomul de Crăciun în obiceiurile noastre: din străinătate la oraș și din oraș, la țară.

Și totuși, pomul de Crăciun este legat de sărbătoarea Crăciunului! Într-o frumoasă rugăciune, se spune că, prin Întruparea Sa, Domnul Hristos a devenit „pom al vieții”

Craii din Valea Jiului

În Valea Jiului, în zilele de Crăciun, umblă Craii, numiți „Irozi” în alte ținuturi. Aceștia joacă, adevărați actori amatori, într-o piesă de teatru popular, în costume croite tot de ei, cu elemente simbolice moștenite de la alte generații de Crai. Este vorba de cei trei magi, Melchior, Baltazar și Gaspar, care urmează steaua, căutându-L pe Împăratul care S-a născut: Domnul Hristos. Steaua dispare, ajung la Irod, îl întreabă unde este Împăratul Care S-a născut. Când acesta trimite soldații să omoare pruncii până în doi ani, sperând să-L omoare pe Iisus, Craii îl ceartă strașnic pe Irod, afirmând Divinitatea lui Iisus Hristos.

Trupa este formată din Înger, doi Soldați, cei trei Crai de la Răsărit, Irod, trei Păstori și Preotul, care face numai glume, întrerupând în mod jucăuș desfășurarea gravă a piesei, tulburându-i pe spectatori. Craii au costume cusute din mătase, păstoriile poartă cojoace din blană de oaie peste portul de sărbătoare tradițional și zurgălăi la brâu. Îngerul e îmbrăcat în alb, Soldatul, în costum militar, Preotul – într-o imitație de antieriu.

Piesa este întreruptă din loc în loc de colinde vechi. Gesturile sunt apăsată, replicile sunt evidențiate prin tragerea ritmică a săbiilor din teci, creând un spectacol totodată solemn și atrăgător.

După Sfânta Liturghie din prima zi de Crăciun, la biserică, toate echipele își prezintă o parte din repertoriu, înconjuțați de susținătorii lor. După întrecerea de la biserică, primesc binecuvântarea preotului și trupele își continuă colindatul până în seara de 26 decembrie, mergând în casele în care sunt invitați, căci spectacolul durează în jur de 30 de minute.

BIBLIOGRAFIE

- Radu Anton Roman - Traditii, obiceiuri si bucate de Craciun, București, Editura Paideia, 2009, 89 pagini
- Traian Herseni, Colinde și obiceiuri de Crăciun, Editura „Grai și suflet”, 1997, 634 pagini
-
- Maria Cristea Șoimu Crăciunul cu tradiții, colinde si bucate alese , Editura Paralela 45, 2022, 320 pagini

CRĂCIUNUL ROMÂNESC – CONTINUITATE, SIMBOL ȘI BUCURIE ÎN COMUNITATE

Funcția: Profesor pentru educație timpurie

Nume și prenume: Bobeică Iulia-Ionela

Unitatea de învățământ: Grădinița Voinicel Chitila

Județul: Ilfov, România

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători ale poporului român, fiind un reper fundamental al identității culturale și spirituale. Dincolo de dimensiunea religioasă, Crăciunul românesc este o expresie vie a continuității tradițiilor, a simbolurilor transmise din generație în generație și a bucuriei trăite în cadrul comunității. Această sărbătoare unește familia, satul și comunitatea largă într-un timp sacru al dăruirii, al colindului și al comuniunii.

În spațiul românesc, tradițiile de Crăciun își au rădăcinile în vechi credințe precreștine, îmbinate armonios cu valorile creștine aduse de Nașterea Mântuitorului. Ritualurile, obiceiurile și simbolurile specifice acestei perioade reflectă relația profundă dintre om, natură și divinitate. Astfel, Crăciunul devine o punte între trecut și prezent, păstrând vie memoria colectivă a comunității.

Colindul este unul dintre cele mai reprezentative elemente ale Crăciunului românesc. Prin colinde, oamenii vestesc Nașterea Domnului, urează belșug, sănătate și pace gazdelor, iar copiii sunt inițiați în valorile morale și spirituale ale comunității. Versurile colindelor, transmise oral, poartă o încărcătură simbolică profundă și contribuie la formarea identității culturale încă din copilărie.

Un alt obicei important este pregătirea mesei de Crăciun, care reunește familia în jurul unor preparate tradiționale. Masa festivă simbolizează belșugul, recunoștința și unitatea

familiei. În multe zone, se păstrează obiceiul sacrificării porcului, însoțit de ritualuri specifice, care marchează trecerea într-un nou ciclu al timpului.

Bradul de Crăciun, împodobit cu ornamente și lumini, este un simbol al vieții, al speranței și al reînnoirii. Deși adoptat relativ târziu în tradiția românească, bradul a devenit un element central al sărbătorii, fiind așteptat cu emoție mai ales de copii. Darurile așezate sub brad sunt expresia generozității și a bucuriei de a dăru.

Crăciunul este și un prilej de solidaritate și de apropiere între membrii comunității. Oamenii își deschid casele și sufletele, oferă ajutor celor nevoiași și participă la activități colective care întăresc legăturile sociale. În mediul rural, dar și în cel urban, tradițiile sunt adaptate contextului actual, fără a-și pierde însă esența.

În context educațional, valorificarea tradițiilor de Crăciun are un rol esențial în formarea copiilor. Prin activități tematice, serbări, colinde și ateliere creative, copiii descoperă frumusețea obiceiurilor românești și învață să respecte valorile culturale și spirituale ale poporului din care fac parte. Astfel, educația devine un mijloc de transmitere a tradiției și de consolidare a identității naționale.

Un rol important în păstrarea și transmiterea tradițiilor de Crăciun îl au vârstnicii comunității, considerați adevărați purtători ai memoriei colective. Prin poveștile, obiceiurile și ritualurile pe care le împărtășesc, aceștia contribuie la continuitatea valorilor autentice și la educarea tinerelor generații. Astfel, Crăciunul devine un spațiu al dialogului între generații, în care experiența și înțelepciunea se împletesc cu entuziasmul și curiozitatea copiilor.

În societatea contemporană, marcată de schimbări rapide și influențe globale, tradițiile de Crăciun capătă noi forme de manifestare. Cu toate acestea, esența lor rămâne aceeași: promovarea binelui, a solidarității și a bucuriei împărtășite. Adaptarea obiceiurilor la contextul actual demonstrează capacitatea culturii românești de a evolua fără a-și pierde identitatea.

Crăciunul românesc rămâne, așadar, o sărbătoare a sufletului, în care simbolurile, ritualurile și valorile spirituale se împletesc armonios. Prin cultivarea respectului față de tradiții și prin implicarea activă a comunității, această sărbătoare continuă să fie un reper de echilibru, speranță și comuniune.

Bibliografie:

- ✓ Mircea Eliade – Sacrul și profanul, București, Editura Humanitas, 1992, 256 pagini.
- ✓ Romulus Vulcănescu – Mitologie română, București, Editura Academiei, 1987, 420 pagini
- ✓ Tudor Pamfile – Sărbătorile la români, București, Editura Saeculum, 1997, 350 pagini.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN

Profesor educație timpurie: Banu Narcisa
Liceul de Arte Victor Giuleanu/Grădinița cu Program Prelungit Nord 2
Localitatea Rm.Vâlcea, Jud.Vâlcea

Iarna este un anotimp special, plin de zăpadă, lumină și bucurii. Pentru copii, iarna este un timp magic în care fiecare zi pare o poveste. În această perioadă au loc multe obiceiuri și tradiții vechi, păstrate din generație în generație. Acestea aduc familiile împreună, creează amintiri frumoase și ne ajută să simțim mai bine spiritul sărbătorilor.

1. Sărbătorile de iarnă – începutul magiei

Odată cu venirea lunii decembrie, oamenii încep pregătirile pentru cele mai importante sărbători ale iernii: Crăciunul, Anul Nou și Boboteaza. Casele sunt curățate, decorate și pregătite pentru momente speciale petrecute în familie.

Copiii observă peste tot luminițe colorate, figurine de Crăciun, stele și brăduți împodobiți, care transformă orașele și satele într-o lume de basm.

2. Împodobirea bradului

Una dintre cele mai frumoase tradiții este împodobirea bradului. În jurul lui se adună întreaga familie. Bradul este simbolul speranței, al bucuriei și al vieții veșnice.

Oamenii folosesc globuri, beteală, instalații luminoase, figurine și steaua mare de la vârf. Pentru copii, acesta este momentul în care atmosfera de Crăciun devine reală, iar casa lor se transformă într-un loc magic.

3. Scrisoarea pentru Moș Crăciun

Copiii așteaptă cu emoție venirea lui Moș Crăciun. De obicei, ei îi trimit o scrisoare în care îi spun ce cadouri își doresc. Pentru Moș, nu este important doar ce jocuri sau jucării vor copiii, ci și felul în care s-au purtat în timpul anului.

Scrisoarea către Moș Crăciun este un obicei care îi învață pe cei mici să își exprime dorințele, să fie sinceri și să își amintească de faptele bune.

4. Colindele – cântecele iernii

Colindatul este unul dintre cele mai vechi obiceiuri românești. În Ajunul Crăciunului, grupuri de copii merg din casă în casă și cântă colinde vesele. Colindele sunt cântece despre nașterea lui Iisus, despre bunătate și despre bucuria iernii.

Gazdele îi primesc cu zâmbetul pe buze și le oferă dulciuri, mere, nuci sau covrigi. Colindătorii aduc noroc și binecuvântare în fiecare casă în care intră.

5. Mersul cu Steaua

Mersul cu Steaua este un obicei foarte vechi. Copiii poartă o stea mare, colorată și luminată, care simbolizează steaua ce i-a condus pe cei trei magi la locul nașterii lui Iisus. În timp ce poartă steaua, copiii cântă colinde speciale și le amintesc oamenilor semnificația Crăciunului.

6. Tradiții populare: Capra, Ursul și Plugusorul

În unele sate, în special în zona Moldovei și a Munteniei, tinerii îmbracă costume tradiționale și joacă dansuri spectaculoase:

- Capra – o mască colorată, cu clopoței și coarne, care dansează vesel;

- Ursul – un dans simbolic ce reprezintă trecerea dintre ani;
- Plugusorul – o urare de belșug, rostită în Ajunul Anului Nou.

Aceste tradiții sunt păstrate cu grijă și aduc multă veselie în comunități.

7. Sorcova

Pe 1 ianuarie, copiii folosesc sorcova – un băț împodobit cu flori colorate – pentru a ura sănătate și noroc în noul an. Ei ating ușor rudele și prietenii rostind cunoscutul vers:

„Sorcova, vesela, / Să trăiți, să înfloriți...”

Acest obicei simbolizează viață lungă, prosperitate și putere.

8. Jocurile de iarnă

Pentru copii, iarna înseamnă și multă distracție în aer liber. Printre activitățile preferate se numără:

- datul cu sania;
- construirea oamenilor de zăpadă;
- îngerașii în zăpadă;
- patinajul;
- bătaile cu bulgări.

Aceste jocuri îi ajută pe copii să se bucure de natură și să facă mișcare într-un mod distractiv.

9. Timpul petrecut în familie

Sărbătorile de iarnă reprezintă un moment minunat pentru a fi alături de familie. Oamenii gătesc împreună, ascultă colinde, își fac cadouri și petrec momente de liniște și bucurie. Aceste clipe îi învață pe copii importanța familiei, a generozității și a recunoștinței.

Concluzie

Obiceiurile și tradițiile de iarnă sunt o parte esențială a culturii românești. Ele aduc lumină în suflete, bucurie în case și îi învață pe copii să iubească tradiția și frumusețea acestui anotimp. Iarna nu este doar un timp rece, ci o perioadă plină de magie, veselie și momente de neuitat.

Bibliografie:

- Simeon Florea Marian – „Sărbătorile la români”, Editura Polirom
- Ion Ghinoiu – „Crăciunul în tradiția populară românească”, Editura Fundației Culturale Române
- Ion Ghinoiu – „Datini, obiceiuri și credințe românești”, Editura Univers Enciclopedic
- „Tradiții și obiceiuri românești”, Editura Corint
- Articole educaționale: Revista „Universul Copiilor”, Revista „Cutezătorii”
- Surse online: Didactic.ro, portalul „ÎnvățămîndJoc.ro”, articole culturale publicate de Ministerul Culturii

OBICEIURI ȘI TRADIȚII VASLUIENE DE CRĂCIUN

Profesor pentru învățământul primar, Bobu Gabriela-Maricela,
Școala Gimnazială,, Ștefan Ciobotărașu”Lipovăț, Județul Vaslui

Județul Vaslui este apreciat pentru varietatea de obiceiuri și tradiții în perioada sărbătorilor de iarnă, în toate localitățile, mai ales în cele rurale, interpretându-se colinde, plugușoare și teatru popular în diverse variante.

Crăciunul în zona Moldovei este o sărbătoare religioasă foarte importantă așteptată cu mult drag de fiecare suflet de om. Această sărbătoare este marcată de numeroase obiceiuri și tradiții păstrate din vechime, care reflectă credința, respectul pentru familie și viața satului moldovenesc. Toate activitățile ce au loc în ziua de Ajun sunt de fapt un ritual pentru ocrotirea și protejarea animalelor, a livezilor și a gospodăriilor. De aceea, femeile fac curat în gospodărie și pregătesc colacii, iar bărbații înapoiază orice lucru împrumutat pentru a le merge bine tot anul.

Unul dintre cele mai cunoscute obiceiuri de Crăciun este colindatul. În Ajunul Crăciunului, copiii, tinerii, chiar și adulții merg din casă în casă pentru a vesti Nașterea Domnului prin colinde tradiționale. Colindele conțin versuri despre pace, bucurie și speranță. Gazdele îi primesc cu drag și îi răsplătesc cu mere, portocale, colaci, nuci și chiar bani, considerând că prezența colindătorilor aduce noroc și belșug în anul care urmează.

Un alt obicei specific Moldovei este mersul cu Plugușorul, practicat în perioada sărbătorilor de iarnă, mai ales la trecerea dintre ani, dar pregătit încă din zilele de Crăciun. În satele vasluiene, cetele de flăcăi merg cu un plug simbolic frumos împodobit și rostesc urări pentru recolte bogate, sănătate și un an plin de împliniri. Plugușorul este un obicei cu rădăcini vechi, legat de munca pământului și de speranța într-un an agricol îmbelșugat. Aceste urări sunt însoțite de sunete de clopoței și pocnete de bici care alungă spiritele și aduc prosperitate.

Caracteristic zonei vasluiene este „Vălăretul,, care reprezintă jocurile de măști și este organizat ca o suită populară de tineri care merg din casă în casă, iar personajele includ Anul Nou, Anul Vechi și alte roluri interpretate de tineri. Repetițiile încep cu trei, patru săptămâni, se fac la o singură casă, tinerele ajută la confecționarea măștilor, personajele, vălăretului,, se împart în „frumoși,, și urâți. Tinerii frumoși sunt îmbrăcați în costume populare, iar cealaltă categorie a „urâților,, cuprinde caprele, moșnegii, babele, ursul, ursarul, caii, negustorii, căldărarii etc. Tinerii așteaptă cu entuziasm venirea sărbătorilor de iarnă, își recondiționează costumele și își învață destoinic și cu multă pasiune și seriozitate rolurile, pentru a duce mai departe, an de an, tradiția moștenită din străbuni.

Un alt obicei spectaculos și îndrăgit este Jocul Caprei. Capra este confecționată din lemn, pânză și hârtie creponată, fiind împodobită cu panglici și mărgel. Un tânăr poartă costumul de capră și dansează în ritmul muzicii, fiind însoțit de o ceată de colindători. Dansul caprei semnifică moartea și renașterea naturii, fiind legat de trecerea dintre ani și de reînnoirea timpului. Acest obicei aduce veselie în comunitate și este foarte apreciat de copii, adulți deopotrivă.

De asemenea, odată cu intrarea în Noul An, de Sfântul Vasile, este bine să se ureze pentru bunăstare, prosperitate, iar în acest sens „Sorcova”este cel mai cunoscut colind. Umblatul cu sorcova, care aduce multă bucurie copiilor, această sorcovă, instrument, este confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcovă are originea în cuvântul bulgar „surov”însemnând verde fraged, făcându-se aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă dintr-un copac. Atingând de mai multe ori persoanele cu sorcova sunt făcute urări de bine și bunăstare acelei gazde.

Masa de Crăciun reprezintă un moment deosebit pentru familiile vasluiene. După participarea la slujba religioasă, membrii familiei se adună în jurul mesei festive. Preparatele sunt tradiționale și pregătite în casă cu multă grijă, pricepere și cu mult drag de gospodinele familiei. Printre cele mai întâlnite mâncăruri se numără sarmalele, cârnații, friptura de porc, răcitură, cozonacul și colacii. Masa de Crăciun nu este doar un prilej de a mânca împreună, ci și un moment de recunoștință, unitate și bucurie.

De asemenea, în unele sate din județul Vaslui se păstrează mersul la biserică în noaptea de Crăciun. Oamenii participă la slujbă de Crăciun, aprind lumânări și se roagă pentru sănătate, pace în țară și liniște sufletească. De aceea, credința joacă un rol important în viața comunităților rurale, iar sărbătoarea Crăciunului este considerată un timp sfânt.

În concluzie, obiceiurile și tradițiile vasluiene de Crăciun sunt o expresie a identității culturale și spirituale a locurilor acestei zone. Prin colinde, urări, jocuri, tradiționale și respectarea ritualurilor străvechi, locuitorii din județul Vaslui păstrează vie legătura cu trecutul și transmit valorile autentice ale satului românesc generațiilor viitoare. Aceste tradiții contribuie la păstrarea unității comunității și la menținerea spiritului sărbătorilor de iarnă.

BIBLIOGRAFIE:

1. Narcisa Alexandru-Stiuca- „Sărbătoarea noastră de toate zilele-sărbători în cinstea iernii” , Editura Cartea de buzunar, 2005.
2. Constantin Eretescu-„Folclorul literar al românilor”, Editura Compania 2007.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN MOLDOVA

Prof. Ed. Timpurie Brai Viorica
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 6 Botoșani România

Crăciunul reprezintă, în Moldova, una dintre cele mai importante sărbători ale anului, fiind momentul în care viața spirituală și comunitară atinge un nivel de intensitate aparte. Tradițiile și obiceiurile de Crăciun sunt strâns legate de Nașterea Domnului, dar păstrează și numeroase elemente precreștine, cu rădăcini adânci în credințele arhaice ale poporului român.

Obiceiurile de Crăciun exprimă dorința oamenilor pentru sănătate, belșug, pace și armonie. Ele au un rol profund religios, dar și educativ și identitar, contribuind la consolidarea legăturilor dintre membrii comunității și la transmiterea valorilor morale către generațiile tinere. În satele moldovenești, Crăciunul este un timp al luminii sufletești, al colindelor și al ospitalității.

Postul Crăciunului și pregătirea spirituală

Perioada tradițiilor de iarnă începe odată cu Postul Crăciunului, care are rolul de a pregăti sufletește credincioșii pentru marea sărbătoare a Nașterii Domnului. În această perioadă, oamenii respectă obiceiuri legate de cumpătare, rugăciune și fapte bune.

În mediul rural moldovenesc, postul era însoțit de o intensificare a muncilor gospodărești și de curățenia generală a casei. Se considera că o casă curată și un suflet împăcat aduc noroc și liniște în anul ce urmează. Această etapă de pregătire subliniază dimensiunea profund spirituală a sărbătorilor de iarnă.

Ajunul Crăciunului și masa tradițională

Ajunul Crăciunului este una dintre cele mai importante zile din calendarul popular moldovenesc. Gospodinele pregătesc bucate tradiționale, iar colacul ocupă un loc central pe masă, fiind simbol al belșugului, al continuității vieții și al legăturii dintre om și divinitate.

În multe zone ale Moldovei se păstrează obiceiul de a așeza fân sub masă sau sub fața de masă, ca simbol al ieslei în care s-a născut Iisus. Masa se desfășoară într-o atmosferă de liniște și respect, iar familia se adună în jurul valorilor creștine și tradiționale.

Colindatul de Crăciun

Colindatul este unul dintre cele mai vechi și mai reprezentative obiceiuri de iarnă din Moldova. În seara de Ajun și în zilele de Crăciun, cete de colindători străbat ulițele satelor, vestind Nașterea Domnului prin cântece rituale.

Colindele moldovenești se remarcă prin bogăția textelor și prin linia melodică amplă, având un caracter solemn și profund religios. Gazdele îi primesc pe colindători cu bucurie și le oferă colaci, mere, nuci sau bani. Acest gest simbolizează ospitalitatea și dorința de prosperitate.

Rolul muzicii în tradițiile de Crăciun

Muzica ocupă un loc central în desfășurarea obiceiurilor de iarnă din Moldova, fiind mijlocul principal prin care mesajul sărbătorii este transmis comunității. Colindele, cântecele rituale și formulele melodice specifice Crăciunului sunt transmise oral și păstrează structuri vechi, cu origine medievală sau chiar precreștină.

Colindele nu sunt simple cântece, ci adevărate rugăciuni cântate, prin care se binecuvântează casa, familia și gospodăria. Ele sunt interpretate în grup, fapt care accentuează caracterul comunitar al sărbătorii și solidaritatea dintre membrii satului.

Instrumente tradiționale precum fluierul, buhaiul, toba sau clopoței însoțesc manifestările rituale, amplificând caracterul ceremonial al acestora. Muzica are nu doar rol artistic, ci și funcție simbolică, marcând trecerea timpului și reînnoirea ciclului vieții.

Obiceiuri specifice zilelor de Crăciun

Ziua de Crăciun este marcată de participarea la slujba religioasă și de întâlnirea familiei în jurul mesei festive. Oamenii poartă haine curate, uneori elemente de port popular, ca semn de respect față de sărbătoare.

În unele zone ale Moldovei se păstrează obiceiul vizitelor rituale, când rudele și vecinii își urează sănătate și liniște. Aceste practici întăresc relațiile sociale și sentimentul de apartenență la comunitate.

Jocurile cu măști în perioada Crăciunului

Jocurile cu măști reprezintă una dintre cele mai spectaculoase forme de manifestare a tradițiilor de iarnă din Moldova. Cele mai cunoscute sunt Jocul Ursului, Capra și Căiuții.

Ursul simbolizează forța, protecția și reînnoirea timpului, Capra este asociată cu fertilitatea și belșugul, iar Căiuții reprezintă vitalitatea și curajul. Costumele sunt realizate manual, cu multă migală, iar dansurile energice creează un adevărat spectacol popular.

Specificul tradițiilor de iarnă în diferite zone ale Moldovei

Deși există elemente comune, tradițiile de iarnă diferă ușor de la o zonă la alta. În nordul Moldovei, jocurile cu măști sunt mai elaborate, în timp ce în zona centrală colindele au un caracter mai accentuat religios.

Această diversitate contribuie la bogăția patrimoniului cultural moldovenesc și demonstrează adaptarea tradițiilor la specificul local.

Importanța educativă și culturală

Tradițiile de Crăciun au un rol important în educația tinerelor generații, contribuind la formarea identității culturale și morale. Prin participarea la colinde, la pregătirea obiceiurilor și la activitățile comunitare, copiii și tinerii învață respectul față de tradiție, față de familie și față de credință.

Aceste obiceiuri favorizează transmiterea valorilor precum solidaritatea, generozitatea și responsabilitatea. În același timp, ele stimulează interesul pentru patrimoniul cultural și pentru istoria locală, încurajând păstrarea tradițiilor autentice.

Prin participarea activă la colinde și jocuri tradiționale, copiii și tinerii învață să aprecieze patrimoniul cultural și să îl transmită mai departe.

Concluzie

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun din Moldova reprezintă o moștenire culturală de o valoare inestimabilă. Ele reflectă credința, creativitatea și spiritul comunitar al oamenilor, fiind o punte între trecut și prezent.

Păstrarea și promovarea acestor obiceiuri contribuie la menținerea identității culturale românești și la îmbogățirea vieții spirituale a comunităților.

Bibliografie

1. Ghinoiu, Ion. Sărbători și obiceiuri românești. Editura Elion, București.
2. Vulcănescu, Romulus. Mitologie română. Editura Academiei Române, București.
3. Coman, Mihai. Introducere în antropologia culturală. Editura Polirom, Iași.
4. Muzeul Național al Satului Dimitrie Gusti. Tradiții și obiceiuri de iarnă din România, materiale documentare.
5. Institutul de Etnografie și Folclor Constantin Brăiloiu. Studii și cercetări de folclor românesc.

MAGIA SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ: OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN VALORIFICATE ÎN ACTIVITĂȚILE CU PREȘCOLARI

Profesor pentru educație timpurie: Bria Petronela Daniela
Școala Gimnazială Nr. 1, 1 Decembrie, Grădinița Sf. Nicolae
Localitatea: 1 Decembrie
Județul: Ilfov
Țara: România

În fiecare an, odată cu apropierea Crăciunului, comuna 1 Decembrie din județul Ilfov îmbracă haina sărbătorii, iar tradițiile de iarnă reușesc să adune laolaltă întreaga comunitate. Copiii de la grădiniță și școală, părinții, cadrele didactice și localnicii se întâlnesc într-un cadru care păstrează viu spiritul satului românesc, într-o atmosferă în care bucuria, respectul și continuitatea obiceiurilor străbune se împletesc firesc.

Îmbrăcați în costume populare specifice zonei de câmpie a Munteniei, copiii se adună cu emoție și nerăbdare, purtând cu mândrie portul tradițional. Vocile lor se unesc în colinde cunoscute și îndrăgite, precum „Domn, Domn să-nălțăm” sau „Colindița”, cântece care au răsunat de-a lungul timpului în satele ilfovene, vestind Nașterea Domnului și aducând urări de bine tuturor. Aceste momente de început, trăite împreună, creează o stare de sărbătoare autentică și întăresc sentimentul de apartenență la comunitate.

După acest moment de întâlnire și bucurie comună, ceata de colindători pornește la drum. Copiii, însoțiți de părinți și cadrele didactice, merg din casă în casă, respectând una dintre

cele mai vechi și mai frumoase tradiții ale locului: colindatul. Ulițele satului, uneori acoperite de zăpadă, devin martore ale pașilor mici, dar hotărâți, ai celor care duc mai departe datina. Colindele nu sunt rostite în grabă, ci cu respect și emoție, ca o binecuvântare adusă fiecărei gospodării.

În comuna 1 Decembrie, ca în multe așezări din Ilfov, colindătorii sunt primiți cu porțile deschise și cu bucurie sinceră. Gospodarii îi așteaptă cu daruri simple, dar pline de semnificație: nuci, mere, covrigi sau colaci, simboluri ale belșugului, sănătății și ospitalității. Aceste gesturi transmit copiilor valori esențiale, precum generozitatea, respectul pentru tradiție și importanța dăruirii. Cei mici înțeleg că adevărata răsplată a colindului nu constă doar în darurile primite, ci mai ales în bucuria adusă celorlalți.

Respectarea acestor tradiții an de an are un rol esențial în viața comunității. Ele creează legături între generații, oferă continuitate și păstrează identitatea culturală a locului. Pentru copii, participarea la astfel de obiceiuri nu este doar o activitate festivă, ci o experiență formativă, care le modelează comportamentul, atitudinile și valorile. Prin colindat, învață să fie răbdători, respectuoși, empatici și să se simtă parte dintr-un întreg.

Școala și grădinița au un rol deosebit de important în păstrarea și transmiterea acestor tradiții. Prin implicarea cadrelor didactice, obiceiurile de Crăciun sunt explicate, înțelese și trăite de copii, nu doar reproduse formal. Educatoarele și învățătorii îi sprijină pe cei mici să descopere semnificația colindelor, a portului popular și a rânduielilor specifice sărbătorilor de iarnă, contribuind astfel la formarea unei atitudini de respect față de patrimoniul cultural local.

În acest mod, tradițiile de Crăciun din comuna 1 Decembrie rămân vii și autentice, transmise cu grijă de la o generație la alta. Copiii cresc învățând să prețuiască valorile comunității, să se bucure de simplitatea obiceiurilor și să ducă mai departe frumusețea datinilor românești. Sărbătoarea devine astfel nu doar un moment de bucurie, ci și o lecție de identitate, apartenență și continuitate culturală.

Magia sărbătorilor de iarnă se manifestă cu precădere în universul copilăriei, unde fiecare colind, fiecare costum popular și fiecare gest de bunătate capătă o semnificație profundă. Pentru preșcolari, Crăciunul nu este doar o sărbătoare a darurilor, ci un prilej de descoperire a valorilor autentice care stau la baza vieții comunitare. Prin intermediul obiceiurilor și tradițiilor, copiii învață să privească sărbătoarea ca pe un moment de apropiere, de dăruire și de comuniune.

În activitățile desfășurate cu preșcolarii, tradițiile de Crăciun sunt valorificate ca instrumente educative cu impact formativ complex. Învățarea colindelor, cunoașterea portului popular, participarea la colindat și respectarea rânduielilor specifice sărbătorilor de iarnă contribuie la dezvoltarea limbajului, a memoriei, a atenției și a capacității de exprimare emoțională. Totodată, aceste activități sprijină formarea comportamentelor prosociale, precum respectul, cooperarea și empatia.

Prin implicarea copiilor în activități care valorifică tradițiile locale, grădinița devine un spațiu de continuitate culturală, în care trecutul și prezentul se întâlnesc într-o formă accesibilă vârstei lor. Preșcolarii nu doar învață despre tradiții, ci le trăiesc, le experimentează direct și le asociază cu trăiri pozitive, ceea ce favorizează interiorizarea valorilor transmise. Astfel, obiceiurile de Crăciun nu rămân simple informații, ci devin repere afective durabile.

Un rol important îl are și colaborarea dintre grădiniță, familie și comunitate, care oferă copilului un cadru unitar de formare. Atunci când ceea ce este învățat la grădiniță se regăsește

și în viața comunității, copilul dobândește un sentiment de siguranță și coerență, esențial pentru dezvoltarea armonioasă. Tradițiile devin, în acest context, punți de legătură între generații și factori educaționali.

Magia sărbătorilor de iarnă constă nu doar în atmosfera festivă, ci mai ales în valoarea educativă a obiceiurilor și tradițiilor de Crăciun. Valorificate cu responsabilitate și sensibilitate în activitățile cu preșcolarii, acestea contribuie la formarea unor copii echilibrați, empatici și atașați de valorile culturale și spirituale ale comunității din care fac parte. Păstrarea tradițiilor în educația timpurie înseamnă, de fapt, cultivarea rădăcinilor care vor susține dezvoltarea viitoare a copilului.

Bibliografie

1. *Crăciunul în tradiția populară românească*. (f.a.). București: Editura Muzeului Național al Satului „Dimitrie Gusti”.
2. Cucos, C. (2014). *Educația religioasă. Fundamente și perspective aplicative*. Iași: Editura Polirom.
3. Glodeanu, G. (2010). *Tradiții și obiceiuri românești*. București: Editura Etnologică.
4. Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educație timpurie (0–6 ani)*. București.
5. Pânișoară, I.-O. (2015). *Psihologia copilului mic*. București: Editura Polirom.
6. Stănculescu, E. (2013). *Sociologia educației*. Iași: Editura Polirom.
7. Ștefan, C. A. (2017). *Educația timpurie. Fundamente și aplicații*. București: Editura Universitară.
8. Vulcănescu, R. (1985). *Mitologie română*. București: Editura Academiei Române.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII ÎN JUDEȚUL TELEORMAN

Prof. înv. primar Brînzan Florica
Școala Gimnazială Nr.1 Dobrotești
Dobrotești, Teleorman, România

Mai multe datini și obiceiuri prilejuite de sărbătorirea Crăciunului se mai întâlnesc în unele localități rurale din județul Teleorman, zona de sud a țării având un folclor bogat și variat.

În cultura populară tradițională, obiceiurile formează un capitol important, fiindcă întreaga viață a omului, munca lui din timpul anului și diferitele lui ocupații, relațiile cu semenii și cu întruhipările mitologice erau întretesute cu obiceiuri. În folclorul nostru, unele obiceiuri au păstrat până astăzi forme ample de desfășurare, în care vechile rituri se îmbină cu acte ceremoniale, cu manifestări spectaculoase.

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceleiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Județul Teleorman este foarte bogat în obiceiuri și tradiții.

Folcloriștii împart obiceiurile după anotimpuri, concentrându-le în jurul sărbătorilor importante.

Obiceiurile Anului Nou, practicate în perioada 24 decembrie-7 ianuarie, sunt legate de sărbătorile Crăciunului și ale Anului Nou și au o mare bogăție folclorică. De Anul Nou sunt colinde și urări.

Colindele religioase au ca subiect nașterea, botezul și patimile lui Iisus Hristos. Colindele au text și melodie: „Steaua, Domn, Domn să-nălțăm, Astăzi s-a născut Hristos, Florile dalbe” etc.

De Crăciun se taie porcul, iar copiii merg cu „bolindeții”, o tradiție prin care copiii colindă pe la casele oamenilor strigând: „ Bună dimineața, ieși cu colindeața!

Că e mâine Moș Crăciun,

Cu bucata pe tăciun.”

În schimb copiii primesc covrigei, biscuiți, nuci sau alte dulciuri.

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceleiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Ca și în întreaga țară, locuitorii din județul Teleorman au obiceiuri legate de anumite zile ale anului, păstrate prin tradiție de la strămoșii noștri și în care palpită înțelepciunea poporului român, între care colindele și obiceiurile legate de Anul Nou ocupă un loc însemnat. Cele mai frecvente colinde, care au rezistat timpului sunt: „Astă noapte-ntunecoasă”, „Sub umbrar de rosmarin”, „Sorcova” și „Plugușorul”.

Primul colind, pe lângă urarea tradițională de Anul Nou, elogiază prin versurile sale elementele mediului rustic, care influențează și susțin existența omului. Acestea sunt, mai ales, plantele agricole, grâul și floarea-soarelui:” Astă noapte-ntunecoasă./ Noi venim să colindăm,/ La fereastră să strigăm/ Și vouă să vă urăm./ Porumbeii satului/ Uruiră și zburară/ Din cuibul pătulului,/ Cu norii s-amestecară./ Câte flori sunt pe pământ,/ Toate merg la jurământ,/ Numai floarea soarelui/ Și cu spicul grâului/ Șăd în poarta raiului/ Și-mi judecă florili./ Ce-au făcut miroasili.”

Cel de-al doilea colind, este un vechi ceremonial, care exprimă metaforic o scenă erotică, după cum o consemnează versurile: „-Fir-ai, fată or neastă/ Or zână din cer picată!/ - Nu sunt fată, nici neastă,/ Nici zână din cer picată/ Și sunt Floarea Soarelui,/ Șăd în poarta raiului,/ Ca să judec florili./ ce-au făcut miroasili./ A dat o ploaie cu vânt/ Și le-a culcat la pământ,/ A bătut un vânt turbat/ Și miroasele le-a luat,/ A bătut un vânt cu soare/ Și le-a sculat în picioare.”

Aceste cântece se cântau în seara de Anul Nou, când colindătorii obișnuiau să poarte cu ei o strachină cu grâu verde, legat cu fir roșu, precum și boabe de grâu, cu care loveau în geam, cei din casă

(mai tineri) răspunzându-le:” Ca mine, ca mine!”, adică noul an care vine să facă grâul să crească mare și să dea producții bune. În timp ce se cântau colindele, colindătorii trosneau din bice și sunau clopotele, strigând: „Ura, ura, ura!”

Dacă în seara Anului Nou nu colindă decât băieții între 10-16 ani, a doua zi dimineața, umblă cu sorcova, atât băieții, cât și fetele ce nu depășesc vârsta de 10 ani.

Înainte vreme, sorcova nu era făcută din flori de hârtie colorată, ca astăzi, ci din crenguțe cu flori de măr, păr, vișin și trandafir. Aceste crenguțe, de obicei câte una pentru fiecare membru al familiei, se puneau, în seara de 30 noiembrie, seara de Sf. Andrei, într-o cană cu apă, la fereastră în casă, gospodina având grijă să schimbe apa în fiecare zi. Îngrijite astfel, și fiind la căldură și lumină, crenguțele înmugureau și chiar înfloreau. Din aceste crenguțe înflorite se împodobeau sorcovele copiilor, care atunci când sorcoveau, spuneau: „Sorcova, vesela,/ Să trăiți,/ Să-mbătrâniți,/ Ca un măr,/ Ca un păr,/ Ca un fir de trandafir!/ Să fiți:/ Tare ca fieru /Iute ca oțelu,/ Tare ca piatra,/ Iute ca săgeata,/La anu și la mulți ani!”

În ziua Anului Nou se umblă cu Plugușorul. Câțiva flăcăi, îmbrăcați în costume populare tradiționale, cu un plug tras de patru boi, albi și frumoși, veneau în gospodăriile oamenilor și recitau „Plugușorul” din colecția lui Vasile Alecsandri, neuitând să strige de fiecare dată: „Mânați, măi flăcăi, hăi, hăi!” Se trosnea cu bicele și se băteau tălângile și clopotele, se trăgea de buhai și se brăzda cu plugul prin zăpadă.

De Anul Nou se colindă cu Steaua, Sorcova, Plugușorul. Se colindă în grupuri organizate de cadrele didactice.

Plugușorul este un obicei foarte vechi și se urează fiecărui gospodar. Plugușorul este poezia care a cuprins cele mai multe transformări.

În Teleorman, copiii care merg cu sorcova poartă în mână o crenguță împodobită cu flori din hârtie colorată, trec pe a rude unde le urează fericire, sănătate, tăria fierului, frumusețea trandafirului.

Steaua este de asemenea purtată de un copil, în spatele ei fiind o lanternă aprinsă, vestind astfel Nașterea Domnului.

Capra este de asemenea un obicei străvechi. Este costumată și jucată de un flăcău. Acesta ascuns sub un cojoc sau un cearșaf, ritmează jocul, acționând botul de lemn clămpănitor. Jocul caprei este însoțit de diverse instrumente și de alte personaje travestite care cântă, scandează numele caprei.

Irodul se practică în diverse sate din județ. Irozii sunt costumați specific, cu șepci (chipie din carton), peste îmbrăcăminte sunt puse foarte multe panglicuțe din hârtie frumos colorată.

Un obicei, întâlnit mai rar, este „Vasâlca”.

Județul Teleorman este plin de astfel de obiceiuri. Din păcate astăzi, tinerii, ocupați fiind de problemele cotidiene, uită să se mai bucure de aceste minunate obiceiuri, și astfel ele sunt amenințate cu dispariția. Noi, cadrele didactice încercăm, prin serbările pe care le facem, să le reamintim că au moștenit o tradiție și sunt obligați să o ducă mai departe.

BIBLIOGRAFIE:

CRISTEA, STAN V, *Monografia județului Teleorman*, Alexandria, Editura Teleormanul Liber, 1998, 463 pagini.

VALORIFICAREA TRADIȚIILOR ROMÂNEȘTI ȘI TELEORMĂNENE

Un context care facilitează incluziunea copiilor cu CES integrați în școala de masă

Profesor itinerant și de sprijin, Bulibașa Janina

C.J.R.A.E. Teleorman

Integrarea copiilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) în învățământul de masă reprezintă o prioritate a sistemului educațional modern. Succesul acestei integrări nu depinde doar de adaptările curriculare, de intervențiile de suport educațional și de resursele materiale, ci, în mare măsură, de calitatea interacțiunilor sociale și de dezvoltarea identității personale a elevului.

Aici intervine rolul esențial al tradițiilor culturale – ele nu sunt doar elemente de patrimoniu, ci instrumente pedagogice puternice, capabile să faciliteze incluziunea și să ofere un limbaj comun, accesibil tuturor.

În contextul specific al județului Teleorman, bogat în folclor și meșteșuguri specifice Câmpiei Române, valorificarea tradițiilor locale devine un demers cu valențe multiple. Pentru profesorul de la clasă, această abordare răspunde la o dublă necesitate:

- **Nevoi Terapeutice și Educaționale Specifice:** Tradițiile oferă activități multisenzoriale și repetitive, esențiale în lucrul cu copiii cu CES (ex: ritmul constant al unui joc popular poate ajuta copiii cu Tulburare din Spectrul Autist să anticipeze și să se organizeze; texturile materialelor tradiționale stimulează copiii cu dizabilități intelectuale).
- **Dezvoltarea Identității și a Sentimentului de Apartenență:** Prin implicarea în activități comune bazate pe obiceiuri cunoscute de toți (ex: confecționarea unui element de decor pentru bradul de Crăciun, a unui Mărțișor, participarea la șezători), copilul cu CES se simte parte activă a comunității școlare și locale, reducând riscul de izolare socială și marginalizare.

Tradiția oferă un curriculum ascuns al incluziunii: ea nu cere performanță abstractă, ci conectare, participare concretă, emoțională și motrică.

Tradițiile Teleormănene - Resurse Concrete pentru Activitățile Diferențiate: Profesorul poate utiliza tradițiile și obiceiurile (românești și teleormănene) pentru a adapta și individualiza procesul didactic. Aceste elemente culturale devin materiale didactice vii, ușor de transformat în sarcini terapeutice și educaționale.

Domeniu	Activitate	Adaptări pentru Copiii cu CES
Meșteșuguri Populare	Olăritul, cusăturile specifice (pomul vieții, vulturi), prelucrarea lemnului	Motricitate Fină/Coordonare: Modelarea lutului (textură senzorială) sau înșirarea mărgelilor (simulând cusutul) pentru dezvoltarea dexterității. Sarcini secvențiale, ușor de înțeles

Folclor Muzical și Coregrafic	Cântece de dor, jocuri populare teleormănene (Hora, Sârba)	Ritm și Limbaj: Utilizarea ritmului constant pentru dezvoltarea atenției și a vorbirii. Mișcări simplificate și repetate (cu suport vizual – imagini cu pașii).
Terapie prin Muzică	Obiceiuri Calendaristice: Sărbătorile de iarnă (Colindul), Drăgaica, Obiceiuri de primăvară (Mărțișorul)	Socializare/Interacțiune: Pregătirea recuzitei sau a costumelor (stimulare tactilă și vizuală). Roluri simple și bine definite în cadrul scenetei/eventimentului, care încurajează contactul vizual și cooperarea.

Exemplu Practic: În cadrul unui atelier despre portul popular teleormănean, un copil cu dificultăți de învățare poate fi însărcinat cu sortarea lânii pe culori, în timp ce un altul, cu probleme de comunicare, poate alege modelele simple de pe o ie (motive geometrice) și le poate reproduce prin ștampilare, comunicându-și astfel preferințele vizuale. Această abordare facilitează învățarea prin acțiune (learning by doing), creând un mediu non-amenințător, în care greșeala este acceptată, iar produsul final (o șezătoare, un obiect meșteșugăresc) este valoros pentru întreaga clasă.

Tradiții și obiceiuri teleormănene specifice sărbătorilor de iarnă sunt contexte incluzive valoroase și oportune implicării copiilor cu CES și facilitării integrării acestora în mediul școlar.

Colindatul (24-25 Decembrie) - Colindul este cea mai cunoscută tradiție și cea mai ușor de adaptat pentru a dezvolta abilitățile de ritm, memorie și interacțiune socială.

Capra (Irozii sau Vicleimul - Perioada Anului Nou) - Deși este specifică mai mult Anului Nou, Jocul Caprei este un element de Crăciun foarte popular, care încurajează mișcarea și exprimarea emoțională.

Steaua și Plugușorul (Specific în Zona de Câmpie) - Steaua (în ajunul Crăciunului) și Plugușorul (în ajunul Anului Nou) implică simboluri vizuale puternice și recitare ritmică.

Pregătirea Mesei de Crăciun și a Casei - În Teleorman, ca în majoritatea Munteniei, pregătirea casei și a bucatelor este un ritual esențial.

Profesorul care alege să utilizeze tradițiile ca punte de incluziune devine un mediator cultural și terapeutic.

Adaptarea și Mediarea: Profesorul trebuie să dețină cunoștințe de bază despre pedagogia specială, dar și despre folclorul local. Sarcina sa principală nu este doar predarea tradiției, ci adaptarea ei:

Accesibilizare - Reducerea complexității pașilor (ex: în loc de țesut complex, se folosește un cadru simplu de gherghef);

Dezvoltare senzorială - Utilizarea preponderentă a elementelor tactile, vizuale și auditive specifice tradiției.

Colaborare - Lucrul îndeaproape cu profesorul itinerant/de sprijin pentru a include activități precum tradițiile în Planul de Intervenție Personalizat (PIP) al fiecărui elev.

Impactul Socio-Emotional și Cognitiv: Cercetările arată că participarea la activități culturale autentice are efecte pozitive semnificative asupra copiilor cu CES:

Dezvoltarea Afectivă: Obiceiurile, în special cele de familie (sărbătorile), oferă structură, predictibilitate și un sentiment de siguranță emoțională.

Îmbunătățirea Imitației și a Interacțiunii: Jocurile populare, bazate pe imitație și contact vizual, sunt exerciții excelente pentru dezvoltarea abilităților sociale.

Stimularea Cognitivă: Recunoașterea și reproducerea modelelor geometrice din arta populară stimulează logica spațială și atenția la detalii.

Prin valorificarea patrimoniului românesc și teleormănean, profesorul nu doar facilitează integrarea elevului cu CES în clasă, ci îl ancorează în identitatea locală și națională. Tradiția devine liantul care unește diversitatea, transformând cultura dintr-un subiect de studiu într-un instrument activ de incluziune socială.

Abordarea tematicii tradițiilor în lucrul cu copiii cu CES nu este un lux, ci o necesitate pedagogică și etică. Ea transformă fondul cultural local într-o resursă terapeutică de neînlocuit, care ajută la atingerea obiectivului suprem al incluziunii: ca fiecare copil, indiferent de particularitățile sale, să se simtă văzut, valoros și parte integrantă a comunității sale.

Bibliografie

Gherguț, A. (2006). Sinteze de psihopedagogie specială: Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice. Iași: Polirom. (Fundamentarea conceptelor CES și integrare).

Jigău, M. (coord.) (2012). Copilul cu CES integrat în școala de masă. București: Editura Didactică și Pedagogică. (Strategii de integrare și diferențiere curriculară).

Vrasmaș, E. (2007). Școala și educația pentru toți. București: Aramis. (Principiile incluziunii școlare și sociale).

Verza, E., Verza, F.. (2011). Tratat de psihopedagogie specială. București: Editura Universității din București. (Aspecte clinice și terapeutice ale diferitelor tipuri de CES).

Bârlea, O. (2008). Istoria folclorului românesc. București: Editura Etnologică. (Cadrul general al tradițiilor românești).

Iliescu, G. G.. (2007). Obiceiuri populare din Teleorman. Alexandria: Editura Teleormanul. (Specificul etnografic local, o sursă esențială de detalii teleormănene).

Sima, M., Simionescu, G. (2014). Terapia prin artă. Abordări teoretice și aplicații practice. București: Editura Trei. (Utilizarea meșteșugurilor și a motivelor tradiționale în scop terapeutic).

TRADIȚII ȘI RITUALURI DE CRĂCIUN ÎN SPAȚIUL CULTURAL ROMÂNESC

Profesor psihopedagog, Buzatu-Bobocel Cristina,
Centrul Școlar De Educație Incluzivă,
Alexandria, Teleorman, România

Sărbătoarea Crăciunului ocupă un loc central în viața spirituală și culturală a poporului român, reprezentând nu doar comemorarea Nașterii Domnului, ci și un ansamblu de tradiții și ritualuri cu rădăcini adânci în istoria comunităților rurale. În spațiul cultural românesc, Crăciunul este un moment de tranziție simbolică între vechi și nou, între moartea anului care se încheie și renașterea unui nou ciclu al vieții.

Tradițiile de Crăciun reflectă o îmbinare complexă între credințele creștine și vechile practici magico-rituale, specifice societăților agrare. Prin intermediul acestor ritualuri, comunitatea își afirmă identitatea, valorile și continuitatea culturală, transmițând generațiilor următoare un patrimoniu spiritual deosebit de bogat.

Fundamente istorice și religioase ale Crăciunului

Creștinarea spațiului românesc a determinat reinterpretarea vechilor ritualuri legate de solstițiul de iarnă. În perioada precreștină, acest moment marca victoria luminii asupra întunericului și renașterea soarelui, fiind asociat cu fertilitatea și regenerarea naturii. Odată cu adoptarea creștinismului, aceste practici au fost adaptate pentru a celebra Nașterea lui Iisus Hristos.

Astfel, Crăciunul devine o sărbătoare dublă: religioasă, prin semnificația sa teologică, și culturală, prin multitudinea de ritualuri populare care însoțesc evenimentul. Această suprapunere a conferit Crăciunului românesc un caracter distinct, în care sacrul și profanul coexistă armonios.

Ritualul colindatului și funcția sa socială

Colindatul reprezintă nucleul ritualic al Crăciunului românesc. Practicat în Ajunul Crăciunului, acesta constă în vizitarea gospodăriilor de către grupuri de colindători care rostesc cântece rituale și urări de bine. Colindele au rolul de a aduce prosperitate, sănătate și protecție spirituală gazdelor.

Din punct de vedere simbolic, colindătorii sunt considerați mesageri ai sacrului, iar primirea lor este obligatorie pentru asigurarea norocului în anul ce urmează. Refuzul colindătorilor era perceput, în trecut, ca un semn de ruptură socială și spirituală. Prin urmare, colindatul nu este doar un act artistic, ci un ritual de solidaritate comunitară și reafirmare a coeziunii sociale.

Obiceiuri și ritualuri din Ajunul Crăciunului

Ajunul Crăciunului este marcat de o serie de practici ritualice menite să pregătească gospodăria și familia pentru sărbătoare. Curățenia generală simbolizează purificarea spațiului domestic, iar pregătirea mesei are un rol ceremonial. În multe regiuni, masa din Ajun este una de post, iar alimentele sunt alese cu grijă, având semnificații augurale.

Un ritual important este cel al sacrificării porcului, realizat în perioada premergătoare Crăciunului, cunoscut sub numele de Ignat. Acest obicei are o puternică valoare simbolică, fiind asociat cu ideea de belșug și protecție a familiei. Preparatele obținute sunt consumate în cadrul mesei festive, consolidând ideea de comuniune familială.

Bradul de Crăciun – simbol al vieții și continuității

Bradul ocupă un loc special în cadrul ritualurilor de Crăciun, fiind simbol al vieții veșnice și al regenerării. Deși împodobirea bradului este un obicei relativ recent în cultura românească, el s-a integrat rapid în tradițiile locale. În trecut, ornamentația bradului era realizată din obiecte naturale, fiecare având o valoare simbolică.

Lumânările aprinse în brad simbolizau lumina divină, iar fructele reprezentau belșugul și sănătatea. Astăzi, aceste elemente au fost înlocuite în mare parte de decorațiuni moderne, însă semnificația simbolică a bradului rămâne neschimbată.

Diversitatea ritualurilor regionale

Spațiul cultural românesc se remarcă printr-o diversitate impresionantă de ritualuri de Crăciun, determinate de specificul regional. În Maramureș și Bucovina, colindele păstrează forme arhaice, iar portul popular joacă un rol esențial în desfășurarea ritualurilor. În Transilvania, obiceiurile reflectă influențe interculturale, rezultate din conviețuirea mai multor etnii.

În Muntenia și Oltenia, accentul cade pe urările de prosperitate și pe ritualurile de grup, iar în Dobrogea se observă influențe culturale diverse. Această varietate demonstrează capacitatea tradițiilor de a se adapta contextului istoric și social.

Masa rituală de Crăciun

Masa de Crăciun ocupă un loc central în cadrul ritualurilor tradiționale, având o profundă semnificație simbolică și socială. Dincolo de funcția sa alimentară, aceasta reprezintă un act ceremonial prin care familia și comunitatea celebrează belșugul, continuitatea vieții și solidaritatea. În mentalitatea tradițională românească, masa de Crăciun nu era doar un prilej de ospăț, ci un ritual sacru, desfășurat conform unor reguli bine stabilite, menite să asigure prosperitatea și armonia în anul ce urma.

Preparatele tradiționale servite la masa de Crăciun sunt încărcate de simboluri. Carnea de porc, provenită din sacrificiul ritualic de la Ignat, reprezintă belșugul și puterea vitală, fiind considerată un aliment protector. Cozonacul și colacii, realizați din făină albă, simbolizează puritatea, rodnicia și legătura cu sacrul, iar forma lor circulară sugerează continuitatea și ciclicitatea timpului. Vinul, nelipsit de pe masa festivă, este asociat cu sângele Mântuitorului, dar și cu bucuria și comuniunea dintre membrii familiei.

În unele regiuni, masa era precedată de gesturi ritualice, precum rostirea unei rugăciuni sau aprinderea unei lumânări, menite să sfințească momentul. De asemenea, exista credința că toți membrii familiei trebuie să fie prezenți la masă, întrucât absența unuia dintre ei putea prevesti neînțelegeri sau lipsuri în anul următor. O parte din alimente era păstrată sau împărțită, având rol apotropaic, pentru a proteja gospodăria și animalele.

Masa rituală de Crăciun funcționează, astfel, ca un spațiu al întâlnirii dintre sacru și profan, în care hrana devine mijloc de comunicare simbolică și de întărire a legăturilor familiale. Chiar dacă, în prezent, multe dintre regulile tradiționale nu mai sunt respectate cu strictețe, semnificația mesei de Crăciun ca moment de comuniune, recunoștință și solidaritate rămâne esențială în cultura românească.

Crăciunul între tradiție și modernitate

În societatea contemporană, ritualurile de Crăciun au suferit transformări semnificative, influențate de urbanizare și globalizare. Cu toate acestea, multe comunități continuă să păstreze tradițiile autentice, considerându-le elemente esențiale ale identității culturale. Festivalurile, serbările școlare și activitățile culturale contribuie la transmiterea acestor valori către noile generații.

Tradițiile și ritualurile de Crăciun din spațiul cultural românesc reprezintă o expresie complexă a credinței, istoriei și identității naționale. Prin colindat, ritualuri domestice și mese festive, Crăciunul continuă să fie un moment de reafirmare a valorilor comunitare și spirituale. Păstrarea acestor tradiții este esențială pentru conservarea patrimoniului cultural și pentru menținerea legăturii dintre trecut și prezent.

Bibliografie

- **Ghinoiu, Ion** (2003), *Obiceiuri populare de peste an*, Editura Fundației Culturale Române, București, **284 p.**
- **Pamfile, Tudor** (1997), *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum, București, **402 p.**
- **Vulcănescu, Romulus** (1987), *Mitologie română*, Editura Academiei, București, **684 p.**
- **Eliade, Mircea** (1992), *Sacrul și profanul*, Editura Humanitas, București, **192 p.**
- **Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”**, materiale documentare și cercetări etnografice privind ritualurile de iarnă, București.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Profesor educație timpurie: Caval Marcela
Grădinița cu Program Prelungit „Ion Creangă” Alexandria

Crăciunul este una dintre cele mai importante și îndrăgite sărbători din România, fiind prilej de bucurie, reuniune familială și păstrare a tradițiilor strămoșești. Această sărbătoare creștină marchează Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos și este celebrată în fiecare an pe data de 25 decembrie. De-a lungul timpului, românii au creat și păstrat numeroase obiceiuri și tradiții care îmbină credința religioasă cu elemente ale culturii populare.

Una dintre cele mai cunoscute tradiții de Crăciun este colindatul. Copiii, tinerii și chiar adulții merg din casă în casă pentru a vesti Nașterea Domnului prin cântece tradiționale, numite colinde. Acestea transmit urări de sănătate, belșug și pace pentru anul care urmează. În schimb, gazdele oferă colindătorilor mere, nuci, cozonac sau bani. Colindatul nu este doar o activitate veselă, ci și un mijloc prin care se păstrează legătura dintre generații și se transmit valorile morale.

Un alt obicei important este împodobirea bradului de Crăciun. Bradul simbolizează viața, speranța și continuitatea. Împodobirea lui cu globuri, beteală și luminițe este o activitate care aduce întreaga familie împreună. De multe ori, acest moment este însoțit de cântece de Crăciun și povești despre semnificația sărbătorii.

În ajunul Crăciunului, gospodinele pregătesc mâncăruri tradiționale precum sarmalele, cozonacul, piftia și friptura. Masa de Crăciun este un simbol al belșugului și al unității familiei. În multe zone ale țării, se păstrează obiceiul ca toți membrii familiei să fie împreună în această zi specială.

Un alt obicei specific este mersul cu Steaua, practicat mai ales de copii. Aceștia confecționează o stea din carton, decorată cu hârtie colorată și luminițe, și merg din casă în casă cântând colinde care vestesc Nașterea Domnului. Steaua simbolizează steaua de la Betleem, care i-a călăuzit pe cei trei magi.

În unele regiuni, se mai păstrează și obiceiul jocurilor cu măști, precum capra, ursul sau cerbul. Acestea sunt menite să alunge spiritele rele și să aducă noroc și prosperitate. Dansurile sunt energice și însoțite de sunete de clopoței și tobe, creând o atmosferă plină de viață.

Crăciunul este, de asemenea, un moment al generozității. Oamenii obișnuiesc să ofere cadouri celor dragi, dar și celor nevoiași. Acest gest simbolizează iubirea, bunătatea și dorința de a aduce bucurie în sufletele celorlalți.

Pentru copii, Crăciunul este asociat cu Moș Crăciun, personajul care aduce daruri celor cuminți. Această tradiție îi învață pe cei mici importanța faptelor bune, a ascultării și a respectului.

În concluzie, tradițiile și obiceiurile de Crăciun reprezintă o parte importantă a identității culturale românești. Ele nu sunt doar simple ritualuri, ci adevărate lecții de viață, care ne învață despre iubire, credință, respect și solidaritate. Păstrarea acestor tradiții este esențială pentru transmiterea valorilor autentice către generațiile viitoare.

Bibliografie :

1. **Ghinoiu, Ion** – *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, 2002.
2. **Pamfile, Tudor** – *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum I.O., București, 1997.
3. **Vulcănescu, Romulus** – *Mitologia română*, Editura Academiei Române, București, 1985.
4. **Niculescu, Gheorghe** – *Tradiții și obiceiuri populare românești*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
5. **Enciclopedia tradițiilor românești**, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
6. **www.crestinortodox.ro** – articole despre sărbătoarea Nașterii Domnului și semnificația ei.

LUMINA DIN AJUN: UN PORTRET AL TRADIȚIILOR

ROMÂNEȘTI DE CRĂCIUN

Prof. înv. primar Cârstoiu Daniela
Școala Gimnazială „Ilie Murgulescu” Vela
Comuna Vela, Județul Dolj, România

Crăciunul, celebrat anual pe 25 decembrie, nu este doar o simplă sărbătoare calendaristică, ci un fenomen cultural, spiritual și social de o importanță covârșitoare la nivel global. Momentul marchează, în tradiția creștină, Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, un eveniment fundamental care a redefinit cursul istoriei. Dincolo de conotația sa religioasă profundă, Crăciunul funcționează ca o punte temporală, unind practicile străvechi, precreștine, legate de solstițiul de iarnă și renașterea luminii, cu valorile moderne ale solidarității, generozității și, mai ales, ale familiei. Această dualitate face ca sărbătoarea să fie universală și, în același timp, profund personală, manifestându-se printr-o rețea complexă și fascinantă de obiceiuri și tradiții care variază de la o cultură la alta, de la un sat la altul.

În spațiul românesc, perioada Crăciunului începe, în mod simbolic, odată cu postul, o perioadă de purificare spirituală și trupească, și atinge apogeul în Ajun și în prima zi de Crăciun. Aici, datinile sunt impregnate de o magie aparte. Un exemplu elocvent este ritualul tăierii porcului, cunoscut ca Ignat (20 decembrie), un obicei vechi ce îmbină necesitățile practice gospodărești cu superstițiile și rânduielile transmise oral de generații. Pregătirea bucatelor – sarmalele, fripturile, răciturile și, nelipsitul, cozonac – nu este doar o îndeletnicire culinară, ci un act comunitar care adună membrii familiei în jurul mesei.

Probabil cea mai vibrantă și emblematică tradiție românească rămâne, însă, colindatul. În Ajunul Crăciunului, cetele de colindători – de la copii mici la tineri adulți – pornesc pe ulițe, din casă în casă, purtând steaua și vestind Nașterea Domnului prin cântece ce îmbină narațiunea biblică cu melodicitatea folclorică. Colindele precum „Bună dimineața la Moș Ajun” sau „Trei Păstori” nu sunt simple cântece, ci mesaje ritualice care aduc noroc, sănătate și prosperitate gazdelor, fiind răsplătite cu nuci, mere, colaci și bani.

Obiceiuri și tradiții românești de Crăciun: Un mozaic etnografic al sărbătorii

Sărbătorile de Crăciun în România reprezintă o perioadă de o bogăție spirituală și etnografică aparte. Datinile românești sunt un sincretism fascinant între ritualurile precreștine, legate de cultul soarelui și solstițiul de iarnă, și dogmele creștine care celebrează Nașterea Domnului Iisus Hristos. Această împletire conferă sărbătorilor un caracter unic, profund înrădăcinat în viața satului tradițional, dar păstrat cu sfințenie și în mediul urban modern.

Perioada de pregătire și postul Crăciunului

Ciclul sărbătorilor de iarnă începe, simbolic, odată cu Postul Crăciunului, o perioadă de 40 de zile de purificare spirituală și trupească. În această perioadă, gospodarii se pregătesc intens, nu doar prin abținerea alimentară, ci și prin curățenie generală în case și ogradă. Scopul este ca gospodăria și sufletul să fie "curate" și pregătite pentru marea sărbătoare a Nașterii Domnului.

Ignatul și sacrificiul ritualic al porcului

Unul dintre cele mai vechi și controversate, dar esențiale, obiceiuri românești este Ignatul (sau Înătoarea), sărbătorit pe 20 decembrie. În această zi, se taie porcul, un ritual care are o puternică încărcătură simbolică. Sacrificiul animalului nu este doar o sursă de hrană pentru masa festivă, ci un act ritualic de purificare și jertfă, menit să asigure prosperitatea casei în anul care vine. Din carnea porcului se prepară majoritatea bucatelor tradiționale: cârnați, tobă, caltaboș, șorici, pomana porcului și, nelipsitele, răciturile (piftii). Se crede că, dacă porcul nu este tăiat la Ignat, carnea nu va fi bună.

Ajunul Crăciunului: magia colindelor

Ajunul Crăciunului, 24 decembrie, este dominat de cel mai iubit și răspândit obicei: **colindatul**. Colindele sunt cântece ritualice, cu o structură poetică și melodică distinctă, care vestesc marele eveniment al Nașterii. Cetele de colindători, formate din copii, tineri sau adulți, pornesc pe înserat, mergând din casă în casă. Ei sunt purtătorii de vești bune și prosperitate. Colindătorii nu cerșesc, ci aduc o ofrandă spirituală gazdelor, care, la rândul lor, îi răsplătesc cu ofrande materiale: nuci, mere, covrigi, colaci (simboluri ale belșugului), și în zilele noastre, bani și dulciuri. Cele mai cunoscute colinde sunt "O, ce veste minunată!", "Trei Păstori" sau "Bună dimineața la Moș Ajun". Tradiția spune că este păcat să nu primești colindătorii, deoarece le refuzi norocul casei.

Datini în ziua de Crăciun

Prima zi de Crăciun este dedicată familiei și mesei festive. După participarea la slujba religioasă (sau la liturghia de la miezul nopții), membrii familiei se adună în jurul mesei îmbelșugate. Masa de Crăciun este un simbol al unității și al belșugului, fiind momentul în care se gustă preparatele gătite cu atâta grijă, respectând rețetele transmise de generații.

În anumite regiuni, precum Moldova, există obiceiul ca stăpânul casei să înconjoare de trei ori masa festivă cu o lumânare aprinsă și busuioc, rostind rugăciuni, pentru a alunga spiritele rele și a chema binecuvântarea asupra familiei și a rodului muncii lor.

Obiceiuri regionale: Steaua și Viflaimul

Pe lângă colindatul clasic, există datini specifice pe regiuni.

- **Mersul cu Steaua:** Specific mai ales în Transilvania și Moldova, acest obicei implică reprezentarea momentului în care cei trei magi au urmat Steaua de la Betleem pentru a se închina Pruncului Sfânt. Copiii poartă o stea confecționată artizanal, luminată, și cântă colinde specifice ("Steaua sus răsare").
- **Viflaimul (Irozii):** O formă de teatru popular religios, răspândită în special în Maramureș și Bucovina. Tinerii mascați joacă scene din Nașterea lui Iisus și uciderea pruncilor de către Regele Irod. Este o piesă complexă, cu dialoguri și costume elaborate, care aduce povestea biblică în spațiul comunitar.
- **Capra și Ursul (Perioada Extinsă):** Deși sunt specifice mai degrabă Anului Nou, aceste obiceiuri de mască fac parte din același ciclu al sărbătorilor de iarnă, având rolul de a alunga vechiul an și de a chema fertilitatea și norocul.

Permanența sacralului și identitatea culturală a Crăciunului românesc

Încheierea analizei asupra obiceiurilor și tradițiilor românești de Crăciun ne dezvăluie o realitate culturală vibrantă și complexă. Dincolo de fastul comercial modern și de influențele globalizante, nucleul sărbătorii în spațiul românesc rămâne profund tradițional, fiind o dovadă vie a modului în care o comunitate își păstrează identitatea prin ritualuri și simboluri transmise din generație în generație. Tema centrală care reiese este aceea a **permanenței sacralității** în viața cotidiană, o sacralitate care se manifestă prin gesturi simple, dar încărcate de sens.

Obiceiurile românești de Crăciun nu sunt simple vestigii folclorice; ele sunt mecanisme de coeziune socială și de reglare a relațiilor interumane. Actul colindatului, de exemplu, depășește sfera divertismentului. Este un dialog ritualic între comunitate (colindătorii) și familie (gazdele). Prin colind, se reface periodic legătura dintre membrii satului sau ai cartierului, se reafirmă apartenența la un set comun de valori și se asigură transferul de bunăstare simbolică: gazdele oferă daruri materiale, iar colindătorii oferă daruri spirituale – binecuvântarea și vestea Nașterii Domnului. Refuzul de a primi colindători nu este doar o impolitețe, ci o rupere a acestui contract social și spiritual.

Mai mult, aceste tradiții funcționează ca o punte temporală, unind prezentul cu un trecut agrar și precreștin. Ignatul, tăierea porcului, deși integrat în calendarul creștin, păstrează ecourile unor jertfe arhaice, menite să asigure fertilitatea pământului și belșugul casei. Această capacitate de a suprapune și armoniza straturi culturale diferite – cel păgân și cel creștin – demonstrează vitalitatea și adaptabilitatea spiritualității populare românești. Sărbătoarea nu exclude vechiul, ci îl reinterpretează și îl sanctifică.

Masa de Crăciun, un alt pilon al sărbătorii, este punctul culminant al acestor pregătiri. Ea nu este doar o masă, ci o comuniune. Preparatele tradiționale din porc, sarmalele și cozonacii sunt simboluri ale muncii și rodniciei anului care se încheie. În jurul mesei se adună generațiile, moment esențial pentru transmiterea orală a poveștilor, a rețetelor și a normelor de comportament. Familia se reafirmă ca nucleu fundamental al societății, iar masa devine un altar domestic, unde rânduiala și respectul față de tradiție sunt primordiale.

În contrast cu abordarea occidentală, adesea centrată pe materialismul cadourilor și pe figura globală a lui Moș Crăciun, esența românească rămâne ancorată în spiritualitate, în așteptarea luminii divine care să se nască în suflete și în case. Obiceiurile de Crăciun sunt, prin urmare, o formă de rezistență culturală. Ele ne reamintesc că identitatea unui popor nu stă doar în istoria sa scrisă, ci și în datinile sale vii, în cântecele sale și în modul în care alege să celebreze momentele cheie ale existenței.

În concluzie, tradițiile românești de Crăciun reprezintă o zestre inestimabilă. Ele sunt o sursă nesfârșită de inspirație și un model de conservare a patrimoniului imaterial. Într-o lume care tinde spre uniformizare, aceste obiceiuri unice – de la Viiflaimul maramureșean la colindele moldovenești – oferă o ancoră solidă în autenticitate și un memento vital al importanței respectării rădăcinilor culturale și spirituale. Sărbătoarea Nașterii Domnului în România este, așadar, o celebrare a vieții, a comunității și a identității eterne.

Bibliografie:

- **Marian Simeon Florea.** *Sărbătorile la români: studiu etnografic. Volumul I: Cărbunele*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1994, 500 pagini
- **Pamfile Tudor.** *Sărbătorile la români: Crăciunul*, București, Editura Saeculum I.O., 1997, 250 pagini
- **Pavel Cristina.** *Colinde și cântece de stea: un repertoriu traditional*, București, Editura Etnologică, 2011, 220 de pagini.
- **Fochi Adrian.** *Datini și eresuri strigoiesti: studii de etnologie românească*, București, Editura Minerva, 1976, 380 de pagini
- **Ispas Sabina.** *Sărbătoarea și spațiul sacru*, București, Editura Tritonic, 2004, 180 de pagini.

OBICEIURI DE CRĂCIUN DIN ROMÂNIA – TRECUT ȘI PREZENT

Profesor Psihopedagog, Cepan Alina Daniela,
Centrul Școlar De Educație Incluzivă, Alexandria,
Jud.Teleorman, România

Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători din calendarul creștin și din tradiția populară românească, marcând atât Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, cât și o serie de practici și obiceiuri populare transmise din generație în generație. În cultura românească, această sărbătoare a constituit, de-a lungul timpului, un moment esențial de reafirmare a valorilor comunitare, de consolidare a legăturilor familiale și de păstrare a identității culturale.

Analiza obiceiurilor de Crăciun din România, privite din perspectiva trecutului și a prezentului, evidențiază modul în care tradițiile s-au păstrat, s-au adaptat sau s-au transformat sub influența schimbărilor sociale, economice și culturale. Această dinamică demonstrează vitalitatea tradițiilor populare și capacitatea lor de a rămâne relevante în contextul contemporan.

Origini și semnificații ale obiceiurilor de Crăciun

Obiceiurile de Crăciun își au originea în ritualuri arhaice legate de solstițiul de iarnă, care marcau renașterea naturii și începutul unui nou ciclu agrar. Aceste practici aveau rolul de a asigura fertilitatea pământului, sănătatea oamenilor și protecția gospodăriilor. Odată cu creștinarea spațiului românesc, aceste obiceiuri au fost reinterpretate și integrate în sărbătoarea Nașterii Domnului, dobândind semnificații religioase.

Astfel, Crăciunul românesc s-a conturat ca o sărbătoare complexă, în care elementele sacre se îmbină cu cele profane, reflectând continuitatea tradițiilor și adaptarea lor la noile contexte culturale.

Colindatul – continuitate și transformare

Colindatul reprezintă unul dintre cele mai vechi și mai răspândite obiceiuri de Crăciun din România. În trecut, colindatul avea o funcție predominant ritualică, fiind considerat un act magic prin care se asigura belșugul și protecția comunității. Colindele conțineau texte cu caracter simbolic, adresate gospodarilor, animalelor și câmpurilor.

În prezent, colindatul își păstrează rolul cultural și social, însă dimensiunea sa ritualică s-a estompat parțial. Colindele sunt interpretate atât în mediul rural, cât și în cel urban, în cadrul concertelor, serbărilor școlare și evenimentelor publice. Deși forma s-a modernizat, esența colindatului rămâne legată de ideea de comuniune și transmitere a tradiției.

Obiceiuri din Ajunul Crăciunului: de la ritual la tradiție

Ajunul Crăciunului a fost, în trecut, o zi marcată de numeroase practici ritualice. Curățenia gospodăriei, pregătirea mesei și respectarea postului aveau rolul de a purifica spațiul și de a pregăti familia pentru sărbătoare. Sacrificarea porcului de Ignat reprezenta un moment central, având atât o funcție practică, cât și una simbolică.

În prezent, multe dintre aceste obiceiuri sunt păstrate sub formă de tradiție, fără a mai fi respectate în totalitate semnificațiile lor ritualice. Cu toate acestea, ele continuă să fie practicate, demonstrând atașamentul comunităților față de valorile tradiționale.

Bradul de Crăciun – simbol vechi, formă nouă

Împodobirea bradului de Crăciun este un obicei relativ recent în cultura românească, fiind adoptat în secolul al XIX-lea. În trecut, bradul era decorat cu obiecte naturale, precum mere, nuci și lumânări, fiecare având o semnificație simbolică.

Astăzi, decorarea bradului s-a modernizat, iar ornamentele comerciale au înlocuit elementele tradiționale. Cu toate acestea, bradul rămâne un simbol al vieții, speranței și unității familiale, demonstrând continuitatea semnificației sale în timp.

Masa de Crăciun: permanență și adaptare

Masa de Crăciun a reprezentat dintotdeauna un moment de reuniune familială și de celebrare a belșugului. În trecut, aceasta avea un caracter profund ritualic, fiind însoțită de rugăciuni și gesturi simbolice. Preparatele tradiționale aveau rolul de a asigura prosperitatea și sănătatea familiei.

În prezent, masa de Crăciun își păstrează funcția socială și afectivă, deși unele semnificații simbolice s-au estompat. Totuși, reuniunea familiei în jurul mesei festive rămâne un element esențial al sărbătorii.

Obiceiuri regionale: continuitate și schimbare

Diversitatea regională a obiceiurilor de Crăciun reflectă bogăția și specificitatea culturală a fiecărei zone a României. În Maramureș și Bucovina, tradițiile au fost păstrate într-o formă aproape intactă, datorită izolației geografice și a atașamentului puternic al

comunităților rurale față de moștenirea lor culturală. Aici, colindele păstrează structuri și texte arhaice, iar obiceiurile precum „Capra”, „Ursul” sau „Steaua” sunt respectate cu strictețe. Portul popular, instrumentele muzicale tradiționale și gesturile ritualice conferă autenticitate acestor manifestări și le transformă într-un adevărat spectacol etnografic.

În Transilvania și în zonele urbane, influențele multiculturale – datorate conviețuirii românilor cu maghiarii, sașii sau alte comunități – au determinat o adaptare a obiceiurilor tradiționale. Colindele au fost uneori simplificate sau îmbogățite cu elemente moderne, iar festivitățile comunitare se organizează și în mediul școlar sau în cadrul evenimentelor publice. Această transformare nu diminuează valoarea ritualică a tradițiilor, ci demonstrează capacitatea lor de a se adapta la noile contexte sociale și culturale.

În sudul României, în Muntenia și Oltenia, obiceiurile de Crăciun au fost influențate de dinamica comunităților rurale și de contactul cu mediul urban. Aici, accentul cade mai mult pe colindele vesele, urările de belșug și mesele festive, iar unele ritualuri magico-agrarice au fost simplificate, păstrându-se doar simbolismul principal. Această flexibilitate a permis tradițiilor să rămână vii, chiar și într-un context modern.

În Dobrogea și în alte regiuni multiculturale, influențele etnice diverse au generat forme locale de celebrare a Crăciunului, în care elementele românești coexistă cu obiceiuri ale altor comunități. Această sinteză culturală reflectă atât adaptabilitatea tradițiilor, cât și modul în care Crăciunul servește ca liant al identității locale și naționale.

Prin urmare, diversitatea regională a obiceiurilor de Crăciun demonstrează **continuitatea tradițiilor**, dar și **capacitatea lor de transformare**. Tradițiile nu își pierd identitatea, ci se ajustează la schimbările istorice, sociale și culturale, păstrând în același timp valorile esențiale – comuniunea, solidaritatea și legătura cu trecutul. Această dinamism face ca sărbătoarea Crăciunului să rămână relevantă și apreciată în toate regiunile României.

Crăciunul în societatea contemporană

În contextul actual, Crăciunul a căpătat și o dimensiune comercială, iar unele obiceiuri sunt influențate de tendințe globale. Cu toate acestea, tradițiile românești continuă să fie promovate prin intermediul familiei, școlii și instituțiilor culturale, contribuind la păstrarea identității naționale.

Obiceiurile de Crăciun din România reflectă un proces continuu de adaptare și transformare, în care trecutul și prezentul coexistă. Deși forma unor tradiții s-a schimbat, esența lor – comuniunea, solidaritatea și identitatea culturală – rămâne vie. Crăciunul românesc continuă să fie o sărbătoare a continuității și a speranței.

Bibliografie

- **Ghinoiu, Ion** (2002), *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, **326 p.**
- **Pamfile, Tudor** (1997), *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum, București, **402 p.**
- **Vulcănescu, Romulus** (1987), *Mitologie română*, Editura Academiei, București, **684 p.**
- **Eliade, Mircea** (1992), *Sacrul și profanul*, Editura Humanitas, București, **192 p.**
- **Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”**, studii de etnologie și folclor românesc, București.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Profesor educație timpurie: Cernătescu Larisa
Profesor educație timpurie: Necula Mihaela
Liceul de Arte Victor Giuleanu/Grădinița PP Nord 2,
Rm. Vâlcea, Vâlcea, România

„Crăciunul este ziua care leagă toate timpurile”.(Alexander Smith)

Crăciunul este una dintre cele mai frumoase și iubite sărbători ale anului. Este o sărbătoare plină de bucurie, lumină și iubire, așteptată cu nerăbdare mai ales de copii. Crăciunul se sărbătorește în fiecare an pe data de 25 decembrie și amintește de nașterea Pruncului Iisus.

În această perioadă, oamenii sunt mai buni, mai darnici și petrec mai mult timp alături de familie. Casele sunt decorate, se cântă colinde, iar copiii așteaptă cu emoție venirea lui Moș Crăciun. Tradițiile și obiceiurile de Crăciun ne ajută să păstrăm vie bucuria sărbătorii și să ne amintim de valorile frumoase: iubirea, prietenia și generozitatea.

Una dintre cele mai cunoscute tradiții de Crăciun este împodobirea bradului. Bradul este un simbol al vieții și al speranței. Copiii împodobesc bradul cu globuri colorate, beteață, luminițe și figurine. În vârful bradului se așază, de obicei, o stea, care amintește de steaua ce i-a călăuzit pe magi spre locul unde s-a născut Iisus.

O altă tradiție importantă este venirea lui Moș Crăciun. Moș Crăciun este un personaj îndrăgit de copii, care aduce cadouri celor cuminiți. Copiii îi scriu scrisori, îi spun poezii și îl așteaptă cu mare bucurie. Se spune că Moș Crăciun vine noaptea, pe furiș, și lasă daruri sub brad.

În multe familii, înainte de Crăciun, se face curățenie generală. Oamenii își pregătesc casa pentru sărbătoare, arătând astfel respect și bucurie pentru această zi specială.

Un obicei foarte frumos este colindatul. Colindele sunt cântece de Crăciun care vestesc nașterea lui Iisus. Copiii merg din casă în casă și cântă colinde, fiind răsplătiți cu mere, nuci, dulciuri sau colăcei. Colindatul aduce veselie și bună dispoziție în sufletele oamenilor.

Un alt obicei este masa de Crăciun, la care se adună întreaga familie. Oamenii mănâncă împreună, se bucură de preparate tradiționale și petrec timp frumos unii cu alții. Pentru copii, masa de Crăciun este un moment special, plin de povești și râsete.

De asemenea, copiii participă la serbările de Crăciun organizate la grădiniță. Aceștia recită poezii, cântă colinde și poartă costume de îngerași, steluțe sau Moș Crăciun. Serbările îi ajută pe copii să învețe despre tradiții și să se bucure împreună.

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun sunt foarte importante pentru copii, deoarece îi ajută să învețe ce înseamnă bunătatea, respectul și generozitatea. Prin colinde și povești, copiii descoperă semnificația Crăciunului și învață să împartă bucuria cu cei din jur.

Aceste obiceiuri îi ajută pe copii să se simtă iubiți și protejați și să creeze amintiri frumoase alături de familie și prieteni. Crăciunul este o sărbătoare care unește oamenii și aduce pace în suflete.

În concluzie, Crăciunul este o sărbătoare magică, plină de tradiții și obiceiuri frumoase. Împodobirea bradului, colindatul, venirea lui Moș Crăciun și timpul petrecut cu familia fac din Crăciun o perioadă specială, mai ales pentru copii.

Păstrarea tradițiilor de Crăciun este importantă, deoarece ele ne ajută să transmitem din generație în generație bucuria, iubirea și credința. Prin aceste obiceiuri, Crăciunul rămâne o sărbătoare a sufletului, a copilăriei și a speranței.

Bibliografie

1. Povești și tradiții de Crăciun pentru copii, Editura Didactică și Pedagogică
2. Tradiții românești pentru cei mici, Editura Aramis
3. Abecedarul sărbătorilor, materiale educaționale pentru grădiniță
4. www.didactic.ro
5. www.edu.ro

CRĂCIUNUL - SPAȚIU AL MEMORIEI COLECTIVE ȘI AL TRADIȚIILOR VII ÎN COMUNITATEA ROMÂNEASCĂ

Prof. înv. primar Ceru Diana Bianca,
Școala Gimnazială Ciurea, loc. Ciurea, jud. Iași, România

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători ale calendarului popular și religios românesc, fiind un reper fundamental al identității culturale. Dincolo de dimensiunea sa strict religioasă, sărbătoarea Crăciunului se configurează ca un timp al memoriei colective, în care tradițiile, obiceiurile și ritualurile transmise din generație în generație capătă valențe educative, morale și simbolice. Așa cum subliniază Ion Ghinoiu, „sărbătorile tradiționale sunt momente privilegiate de reactivare a valorilor comunitare și de reafirmare a apartenenței la un spațiu cultural comun” (Ghinoiu, 2002, p. 15).

Lucrarea de față își propune să evidențieze modul în care obiceiurile de Crăciun funcționează ca forme vii de expresie culturală, analizând semnificația acestora în comunitatea românească tradițională și contemporană.

Tradiții de Crăciun – repere ale identității culturale

Obiceiurile de Crăciun constituie un sistem coerent de practici rituale care marchează trecerea într-un nou ciclu temporal. Colindatul, unul dintre cele mai răspândite și cunoscute obiceiuri, nu este doar un act artistic sau festiv, ci o formă de comunicare simbolică. Prin colind, comunitatea își exprimă credința, speranța și solidaritatea. „Colindele nu sunt simple cântece, ci texte rituale cu funcție protectoare și augurală” (Ispas, 1999, p. 87).

Mersul cu Steaua, practicat în special de copii, reprezintă dramatizarea Nașterii Domnului și introduce dimensiunea ludică și educativă a tradiției. Acest obicei facilitează transmiterea valorilor religioase într-o formă accesibilă și atractivă, consolidând legătura dintre

generații. În același timp, el reflectă capacitatea culturii populare de a îmbina sacralitatea cu expresia artistică.

Un alt moment esențial al perioadei premergătoare Crăciunului este Ignatul, ritualul sacrificării porcului. Deși adesea privit doar din perspectivă gastronomică, acest obicei are o semnificație ritualică profundă. Romulus Vulcănescu afirmă că „sacrificiul ritual al animalului marchează trecerea de la vechi la nou și asigură prosperitatea familiei” (Vulcănescu, 1985, p. 214). Actul este însoțit de reguli, gesturi și formule care îi conferă un caracter ceremonial.

Crăciunul ca experiență trăită în familie și comunitate

Dincolo de structura rituală, Crăciunul se definește ca o experiență profund umană, trăită în spațiul familial și comunitar. Pregătirea sărbătorii implică întreaga familie, fiecare membru având un rol bine stabilit. Acest proces contribuie la consolidarea relațiilor interumane și la transmiterea informală a tradițiilor.

Bunicii ocupă un loc central în acest mecanism de transmitere culturală. Prin povestiri, explicații și exemplul personal, ei devin „păstrători ai memoriei simbolice a comunității” (Ghinoiu, 2002, p. 42). Copiii învață nu doar gesturi sau texte, ci și semnificațiile profunde ale acestora, internalizând valori precum respectul, generozitatea și solidaritatea.

Comunitatea, la rândul ei, funcționează ca un cadru educativ informal. Colindatul din casă în casă, primirea colindătorilor și oferirea darurilor simbolice întăresc sentimentul de apartenență și coeziune socială. Astfel, Crăciunul devine un moment de reconectare între individ și comunitate.

Tradiție și modernitate – între continuitate și transformare

În contextul societății contemporane, tradițiile de Crăciun se află într-un proces de transformare. Tehnologia, urbanizarea și influențele culturale externe au modificat formele de manifestare ale obiceiurilor tradiționale. Cu toate acestea, esența lor simbolică persistă. După cum observă Sabina Ispas, „tradițiile nu dispar, ci se adaptează noilor contexte sociale” (Ispas, 1999, p. 156).

Colindatul organizat, spectacolele tematice sau promovarea tradițiilor prin mediul online reprezintă forme moderne de valorizare a patrimoniului cultural. Deși diferite de practicile tradiționale autentice, acestea contribuie la menținerea vizibilității și relevanței obiceiurilor de Crăciun.

Riscul comercializării excesive este real, însă responsabilitatea păstrării autenticității revine comunității și instituțiilor educaționale. Educația culturală poate juca un rol esențial în formarea unei atitudini conștiente față de tradiție, ca element viu și valoros.

Crăciunul, prin obiceiurile și tradițiile sale, rămâne un pilon al identității culturale românești. Analiza acestora evidențiază faptul că tradițiile nu sunt relicve ale trecutului, ci forme dinamice de expresie culturală, adaptabile și relevante. Ele contribuie la menținerea coeziunii sociale, la transmiterea valorilor fundamentale și la consolidarea memoriei colective. Păstrarea și valorizarea tradițiilor de Crăciun reprezintă o responsabilitate comună, care presupune conștientizare, educație și implicare activă. Astfel, Crăciunul își păstrează rolul de sărbătoare a luminii, a comuniunii și a continuității spirituale.

BIBLIOGRAFIE

- Ghinoiu, Ion (2002), *Sărbători și obiceiuri românești*, București, Editura Elion, 320 p.
- Ispas, Sabina (1999), *Tradiții românești*, București, Editura Fundației Culturale Române, 280 p.
- Vulcănescu, Romulus (1985), *Mitologia română*, București, Editura Academiei Române, 410 p.

TRADIȚII DE CRĂCIUN ÎN MOLDOVA

Profesor psihopedagog Ciurea Ioana
Liceul Special „Moldova”, Tg. Frumos, Iași, România

Crăciunul în spațiul moldav păstrează un bogat patrimoniu ritual și folcloric în care s-au suprapus elemente creștine și straturi arhaice precreștine. Datinile de iarnă — colindatul, mersul cu steaua, jocurile de măști (capra, ursul), precum și ritualurile legate de pregătirea mesei de Crăciun — ilustrează atât funcții sociale (întărirea legăturilor comunitare), cât și roluri simbolice (refacerea ciclicității timpului și atragerea belșugului pentru anul ce vine).

În mentalitatea tradițională, perioada cuprinsă între Sfântul Andrei și Bobotează este considerată una încărcată de sacralitate și tensiune simbolică: „vremea când umblă spiritele” și când lumea trebuie reînnoită. De aceea, sărbătoarea Nașterii Domnului era însoțită de practici menite să protejeze gospodăria, să asigure fertilitatea pământului și prosperitatea familie.

Particularități ale sărbătorilor de iarnă ale Moldovei și Bucovinei

Regiunea Moldovei (inclusiv județele Iași și zone viticole precum Cotnari) și Bucovina (centrată pe Suceava) se disting printr-o conservare mai puternică a obiceiurilor rurale, păstrate și transmise oral de la o generație la alta. În România, Bucovina este considerată una dintre zonele cele mai bogate în ritualuri spectaculoase, unde măștile, alaiurile și dansurile ceremoniale au fost păstrate cu fidelitate. În sate precum Capu Câmpului, Botoșana, Dorna-Arini sau Zamostea, costumațiile pentru „urs” și „capră” sunt elaborate, lucrate manual, transmise în familie și încărcate de simboluri.

În Moldova de câmpie (de exemplu zonele din jurul Iașului — Miroslava, Rediu, Țuțora, Voinești), obiceiurile sunt mai discrete, dar profund comunitare. Aici accentul cade pe

colindatul în ceată, pe binecuvântarea caselor și a gospodarilor, precum și pe ritualurile legate de agricultură și familie: împrăștierea paielor după Ignat, semănatul simbolic sau pregătirea pâinii rituale.

În zona Cotnari, tradițiile de iarnă sunt strâns legate de cultura viticolă. Aici, Crăciunul marchează începutul unui nou ciclu agricol, iar vinurile sunt considerate parte din ritualul sacralizant al mesei festive.

Colindatul și mersul cu steaua

Colindatul este nucleul sărbătorilor de Crăciun, un ritual de o mare vechime, care combină elemente creștine cu urări de belșug specifice mediului agrar. Grupurile de colindători — în Moldova numite „cete” — umblă din casă în casă, iar strigarea lor „Bună seara lui Crăciun!” deschide simbolic poarta dintre sacru și cotidian.

Colindele au două registre principale:

- cele religioase, axate pe Nașterea Domnului, întâlnite mai ales în satele din jurul Iașului și în comunitățile apropiate de mănăstiri (Hadâmbu, Vlădiceni);
- cele laice, cu teme legate de gospodărie, belșug, vite, familie și protecție, întâlnite preponderent în Cotnari și în satele bucovinene.

În multe sate din Bucovina se păstrează și astăzi colindele bărbătești, cântate în două sau trei voci, cu formule fixe și o structură muzicală aparte.

Mersul cu steaua este una dintre cele mai spectaculoase tradiții pentru copii. Steaua — construită adesea din lemn, hârtie colorată și foiță — simbolizează lumina dumnezeiască și drumul magilor. În zona Cotnari, familiile obișnuiesc să împodobească steaua cu mici clopoței și mărgele, iar grupurile de copii primesc mere, nuci și colăcei, păstrând darurile arhaice de altădată. În Iași, fenomenul s-a urbanizat, dar rămâne prezent în școli, licee și parohii.

Jocurile de măști: capra, ursul, cerbul

Jocurile cu măști constituie una dintre cele mai spectaculoase tradiții ale Moldovei. Costumațiile, dansurile și zgomotele puternice (zurgălăi, tobă, bucium, bice) creează o atmosferă rituală menită să alunge spiritele rele și să pregătească un nou început.

Capra este probabil cel mai răspândit obicei. În Bucovina, „capra” are adesea o structură din lemn și pânză colorată, cu fălci care se deschid și se închid ritmic. Dansul ei este vioi, sacadat, însoțit de strigături comice. În anumite sate din Suceava se practică „cetele de capre”, compuse din 10–20 de participanți, fiecare cu un rol (muzicanți, purtători de mască, „moșul” și „baba”).

Ursul este specific Bucovinei, în special zona Dărmănești — comuna devenită renumită pentru „Ursul de la Dărmănești”, tradiție recunoscută la nivel național. Costumul este realizat din blană naturală, cântărește chiar și 30–40 kg, iar dansatorii execută mișcări sacadate, imitate după mersul ursului. Ursul simbolizează forța naturii, regenerarea, moartea și renașterea timpului.

Cerbul este mai puțin răspândit, dar întâlnit în sate din nordul Moldovei. Acest joc reprezintă fertilitatea și revigorarea naturii.

Ignatul porcului și masa de Crăciun

Ignatul porcului, sărbătorit în data de 20 decembrie, este unul dintre cele mai complexe ritualuri premergătoare Crăciunului. El marchează trecerea de la perioada aspră a postului la bucuria ospățului de sărbătoare. În tradiția moldavă, Ignatul este însoțit de:

- „pomenirea animalului”, o formă de ritual menită să consacre sacrificiul;
- citirea rugăciunilor sau făcerea semnului crucii înainte de tranșare;

- împărțirea unor bucăți de carne către vecini sau persoane nevoiașe.

În Cotnari, ignatul este legat și de pregătirea vinului: gospodarii obișnuiesc să guste vinul nou, considerându-l un simbol al sângelui vieții și al belșugului.

Ospățul de Crăciun are o compoziție rituală clară: sarmale, fripturi, caltaboși, tobă, piftie, colaci și cozonaci. În anumite sate din Iași se pregătește „puiul umplut”, considerat un simbol al înnoirii. Cozonacul, în special cel împletit, este un simbol al continuității liniei familiale.

Practici locale specifice Iașului și Cotnarilor

În aria urbană din jurul Iașului, tradițiile rurale pătrund în forme adaptate: festivaluri de datini, spectacole organizate de școli, grupuri de colindători studenți și activități desfășurate de parohiile locale. Manifestări precum „Festivalul Datiniilor de Iarnă” sau „Moștenire din bătrâni” reconstituie anual tradițiile moldovenești.

În Cotnari, tradițiile de Crăciun sunt strâns asociate cu vinul — nu doar ca element gastronomic, ci ca simbol al rodniciei pământului. Gospodarii păstrează obiceiul de a stropi pragul casei cu vin nou, ca semn al purificării și protecției gospodăriei.

Semnificații simbolice și funcții sociale

Datinile de Crăciun au funcții multiple și se înscriu într-o viziune complexă asupra lumii:

- funcția socială — întărirea relațiilor dintre membrii comunității prin colindat și ospitalitate;
- funcția de protecție — alungarea răului prin zgomote, foc, dansuri și strigături;
- funcția agrară — stimularea fertilității pământului și protejarea animalelor din gospodărie;
- funcția identitară — transmiterea valorilor comunitare, a memoriei culturale și a apartenenței locale.

Elementele precreștine (jocurile de măști, sacrificiul și simbolismul animalelor) coexistă armonios cu tradițiile creștine, creând un sincretism unic, specific Moldovei.

Transformări contemporane și conservare

Urbanizarea, mass-media și migrația au schimbat modul în care sunt practicate datinile. În mediul urban din Iași, colindatul tradițional a pierdut din intensitate, fiind înlocuit adesea de programe artistice sau evenimente școlare. Totuși, în Bucovina și Cotnari, multe sate păstrează tradițiile în forma lor originală.

În ultimii ani, instituțiile culturale — muzee etnografice, ansambluri folclorice, parohii, ONG-uri culturale — au devenit actori importanți în conservarea patrimoniului. Evenimente precum „Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă” (Suceava, Iași), expozițiile de măști tradiționale sau atelierile intergeneraționale contribuie la menținerea vie a tradițiilor.

Tradițiile de Crăciun din Moldova și Bucovina constituie un tezaur cultural de mare valoare, în care ritualurile liturgice, practicile agricole și manifestările ludice se împletesc într-o sinteză armonioasă. Păstrate și transmise cu grijă, acestea conferă comunităților un sens al continuității și identității într-o lume aflată în permanentă schimbare.

Bibliografie:

Brătulescu, Monica. *La luncile soarelui: Antologie a colindelor laice*. București, Editura pentru Literatură, 1964. 319 p.

Jula, Nicolae; Mănăstireanu, V. *Tradiții și obiceiuri românești: Anul Nou în Moldova și Bucovina*, București, Editura Pentru Literatură, 1968. 223 p.

Marian, Simion Florea. *Cârnilegile. Sărbătorile la români*, Vol. I, București, Editura Polisalm, 2022, 221–360 p.

Moisei, Antonie. *Magie și mantică în calendarul popular al românilor din Bucovina*. Editura Cetatea de Scaun, 2024.

Institutul Cultural Român — secțiune „Tradiții românești de iarnă” - <https://www.icr.ro/pagini/traditii-romanesti-de-iarna-sarbatoarea-craciunului>

DOR DE MOȘ NICOLAE

Prof.pt. educație timpurie: Cojocaru Mihaela
Școala Gimnazială ”Nedelcu Chercea” – Structura
Grădinița cu program prelungit nr.20 loc.Brăila, jud. Brăila, România

Între adevărurile de credință ale Bisericii Ortodoxe este și acela despre cinstirea pe care noi o datorăm sfinților. Biserica ne învață să-i cinstim pe sfinții care pe pământ trăind mult s-au ostenit și au mers pe urmele Mântuitorului Iisus Hristos făcând multe fapte bune.

Sfinții și-au întărit credința în războiul pe care l-au dus împotriva răutății și a vrajbei dintre oameni. Inima lor s-a mistuit în ardoarea dragostei pentru oameni și Dumnezeu, iar picioarele lor au alergat numai pe urmele și căile Mântuitorului. Deși au suferit mult pe aceasta lume ei au rămas credincioși lui Hristos chinându-se din toate puterile să ajungă asemenea cu Acesta.

Printre ceata “pe care nimeni n-o poate număra” a celor creștini, care s-au străduit să-și sfințească viața și au primit cununa de dreptăți se numără și Sfântul Nicolae. Biserica sărbătorește și preamărește în cântări duhovnicești pe unul dintre luceferii care strălucesc pe cerul credinței noastre ortodoxe: Sfântul Nicolae – făcătorul de minuni „îndreptător al credinței, chip al blândeților și învățător al înfrânării”.

Sfântul Nicolae a trăit în Asia Mică în a doua jumătate a secolului al treilea. El a fost unicul fiu al unei familii foarte înstărite și evlavioase. Rămas de timpuriu fără părinți, într-o zi a scos în fața casei pe toți cei săraci și oropsiți din acel ținut și le-a dăruit toate bogățiile moștenite, pe care le considera “deșertăciuni” și l-a urmat pe Hristos.

Dar, pentru a urma cu și mai multă ardoare cuvintelor Mântuitorului, tânărul Nicolae s-a hotărât să se dedice cu totul slujirii lui Hristos. Și ca să se apropie și mai mult de Acesta, el s-a îndreptat spre Țara Sfântă, dornic să calce pe drumurile sfințite de pașii Mântuitorului și ai ucenicilor Lui, pe urmele sfințite și pline de lumină ale Scripturii și astfel, să se întărească și mai mult în credința și în spiritul dreptății și al iubirii creștine. Reîntors în cetatea Mira, care între timp rămăsese fără pastor, credincioșii îl aleg pe Sfântul Nicolae pe scaunul arhiepiscopal al Mirei Lichiei. Ca ierarh al Bisericii, Sfântul Părinte a dovedit o înmanunchere strălucită de virtuți de slăvit, pastor de suflete, adevărind prin aceasta, ca putini ierarhi, cuvintele Mântuitorului.

Dar pentru că Sfântul propovăduia cu îndrazneală credința a fost arestat, din ordinul dregătorilor cetății, bătut și chinuit, apoi aruncat în temniță, alături de alți creștini. Când binecredinciosul Constantin a ajuns împărat al romanilor, i-a eliberat pe toți creștinii, între care se afla și Sfântul Nicolae. Nu mult după aceea împăratul Constantin a convocat cel dintâi Sinod, la Niceea, la care a luat parte și fostul întemnițat. Arhiepiscopul Nicolae i-a păstorit dumnzeiește pe credincioși, până la adânci bătrâneți când s-a mutat la cele veșnice.

În timpul vieții Sfântul Nicolae a înfăptuit mai multe minuni. O întâmplare a făcut ca Sfântul Nicolae să afle despre un părinte care era silit să vândă cele trei fete ale sale unui bogataș hain și să le arunce astfel în prăpastia păcatului. Cu o discretă delicată, ce caracterizează adevărata dragoste creștină, Sfântul Nicolae, în trei rânduri a alergat în ajutorul acestor suflete aflate în mare primejdie și fără ca acestea să afle, le-a asigurat zestrea materială

Aceste fapte ne arată că una dintre trăsăturile sufletului mare al acestui Sfânt Părinte a fost mila, bunătatea. De aceea Biserica îl și preamărește numindu-l ”chipul blândețe”. Tot el ajută niște marinari îngroziți de o furtună. De asemenea, Nicolae salvează trei soldați închiși și condamnați pe nedrept la pedeapsa capitală pentru că ar fi uneltit împotriva împăratului. Aflându-se în închisoare și fără alta nădejde de scăpare, ei s-au rugat și l-au chemat pe sfânt în ajutor. Nicolae s-a arătat în vis împăratului și eparhului. Pe eparh l-a mustrat pentru că i-a defăimat pe cei trei bărbați, iar împăratului i-a dovedit că cei trei acuzați sunt nevinovați. Împăratul i-a scos atunci din temniță.

Sfântul Nicolae a continuat să facă minuni și după ce a plecat către Domnul, izbăvind-i pe mulți de tot felul de primejdii și nevoi. Moaștele sale au fost împărțite lumii creștine, pentru ca Dumnezeu să săvârșească mari minuni pentru cei care se vor ruga dinaintea lor. Mâna sa este depusă într-o raclă, la Biserica ”Sf. Gheorghe Nou”, din centrul Bucureștiului.

Moș Nicolae sosește în România la 6 decembrie în fiecare an. Este generos nu numai cu cei mici, dar și cu cei mai mari, adulții. În seara de 5 decembrie cizmulile sau ghetuțele sunt bine lustruite în fiecare casă. Oamenii obișnuiesc să le pună apoi la intrarea în casă, asteptând daruri. Moș Nicolae are grijă de orice membru al familiei.

Acest obicei este unul dintre cele mai vechi în România. În Transilvania, Sfântul Nicolae este cel mai popular, fiind cunoscut sub numele de Bin-Nicoara.

Sărbatoarea lui a generat un adevărat folclor de la darurile de „Moș Nicolai”, specifice Moldovei până la obiceiurile și tradițiile diferențiate de la sat la sat.

Sfântul Nicolae este unul din cei mai iubiți sfinți din Biserica Ortodoxă Română. Copiilor din România li se poate întâmpla ca Moș Nicolae să aducă și câte o vârguță (pentru cei obraznici). Rolul de ocrotitor al familiei cu care a fost investit de religia ortodoxă, Sfântul Nicolae, îi da dreptul să intervină în acest fel în educația copiilor. Povestea lui Moș Crăciun începe cu un bătrân numit Sfântul Nicolae, episcopul din Myra. Se spune că el posedă puteri magice și a murit în 340 a.H. și a fost îngropat în Myra. Târziu, în secolul XI, soldații religioși din Italia au luat rămășițele sfântului cu ei înapoi în Italia. Ei au construit o biserică în memoria lui, în Ari, un oras port din sudul Italiei. Curând, pelerinii creștini din toată lumea au venit să viziteze Biserica Sfântului Nicolae. Ei au luat legenda lui Moș Nicolae în locurile lor natale. Legenda s-a răspândit în toată lumea și a luat caracteristicile fiecărei țări. În Europa în secolul al XII-lea ziua Sfântului Nicolae a devenit ziua darurilor și a activităților caritabile. Germania, Franța și Olanda celebrează ziua de 6 decembrie ca o sărbătoare religioasă și oferă cadouri copiilor și săracilor. Când coloniile olandeze au cîlătorit în America, au adus cu ele un episcop care purta un costum roșu și mergea călare pe un cal alb. Imaginea americană a episcopului va evolua treptat până la cea a unui bătrân spiriduș vesel. A fost descris ca un bătrân olandez vesel și buclat din comedia Istoria New-York-ului a lui Washington Irving. Anul 1823 a continuat poveștile cu Moș Nicolae cu publicarea poemului „O vizita a lui Moș Nicolae a lui Clement Moore”. Multe țări și-au păstrat propriile obiceiuri și tradiții de Sfântul Nicolae. În unele culturi, Sfântul Nicolae călătorește cu un asistent care îl ajută. În Olanda, episcopul navighează pe un vapor sosind pe 6 decembrie. Are la el o carte mare care îi spune cum s-au purtat micuții olandezi în timpul anului. Copiii cuminți sunt răsplățiți cu daruri, iar cei obraznici sunt luați de asistentul său, Black Peter. În Germania, Sfântul Nicolae călătorește tot cu un asistent, cunoscut ca Knecht Ruprecht, Krampus, sau Pelzebock șvine cu un sac în spate și o nua în mână. Cei obraznici sunt pedepsiți de asistent cu câteva lovituri de nua. În Italia, La Befana este zâna bună

care se îmbracă în negru și aduce daruri copiilor pe 6 ianuarie. În multe țări latine: Spania, Puerto Rico, Mexic și America de Sud, copiii îi așteaptă pe cei trei regi să le aducă daruri de Crăciun.

Se crede, de asemenea, că legenda sa stă la baza apariției lui Moș Crăciun.

Ca și firea Sfântului sîrbatoarea lui e simplă și smerită. Nu se masoară în puzderie de cadouri, în jucării sofisticate sau hăinuțe de firmă. Ajunge un gest, o mângâiere, o felie de cozonac aburind. Lui Moș Nicolae nu trebuie să-i promiți nimic. E suficient să te gîndesti la el, să-ți pui o dorință și să te închini la icoană. Atunci când nu-l vezi, coboară din pecetea lemnului sfințit, te învelește și-ți vegheaza somnul. Important este să crezi în el, să-i vorbești ca și cum ți-ar sta în față.

E limpede că fără candoare și fără suflet de copil, nu poți discuta cu Sfantul.

De ziua Sfântului Nicolae încep cu adevărat sărbătorile de iarnă. Încep cu o îmbrățișare, un surăs și un strigăt spontan de bucurie. Sfântul nu se vede, nu se arată. Lucrează în ascuns sub mantia protectoare a nopții. Dat deoparte și aproape uitat, Moș Nicolae, cu părul lui rărit și barba albită de ninsoarea anilor, ne privește surăzător din icoana. El e protectorul casei și al pruncilor. El e paznicul nevăzut a tot ce este adevărat, frumos și inocent.

Blând, răbdător, cu barba lui albă, ca ultima ninsoare a mieilor, Sfantul se vede an de an, dat ușor la o parte, micșorat în merite și fast, înlocuit cu spectacolul scilipitor și ostentativ creat în jurul unui alt Moș, cu mult mai darnic: Moș Crăciun.

Spre deosebire de Moș Crăciun, care încarcă ofertele promoționale în magazine, Moș Nicolae stă discret și refugiat pe peretele unei biserici sau al unei camere. Chipul lui senin și fără de patimă luminează o lume întregă-copii și bătrâni, deopotrivă.

Bibliografie:

Jim Forest, Sfântul Nicolae și cele nouă monede de aur, Iași, Editura Doxologia, 2022
Legenda lui Moș Nicolae pe înțelesul copiilor, Argeș, Editura Diana, 2020

Tradiții și obiceiuri de Crăciun în cultura românească: între sacru, comunitate și identitate

Profesor pentru educație timpurie: Cucu Viorica
Școala gimnazială nr.3, Voluntari, Ilfov, România

1. Introducere

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai îndrăgite, profunde și încărcate de semnificație sărbători ale românilor. Pentru comunitățile tradiționale și moderne deopotrivă, această perioadă a anului este asociată cu bucuria regăsirii, solidaritatea, trăirea spirituală intensă și un puternic sentiment al apartenenței la valorile culturale strămoșești. Crăciunul nu este doar o celebră sărbătoare creștină, ci și un complex de tradiții și obiceiuri care au traversat secolele, păstrându-se în forme variate în funcție de regiune, mentalitate, context social și evoluții istorice.

Obiceiurile de Crăciun îmbină elemente precreeștine – legate de ritmurile naturii, fertilitate și belșug – cu tradiții creștine care celebrează Nașterea Mântuitorului. În spațiul românesc, această sinteză culturală a dat naștere unui patrimoniu unic, considerat astăzi un adevărat tezaur identitar transmis cu grijă din generație în generație.

2. Colindatul – tradiția centrală a Crăciunului românesc

2.1. Semnificație și origini

Colindatul este cel mai cunoscut și răspândit obicei de Crăciun din România. Practica își are rădăcinile în ritualuri străvechi de invocare a luminii, prosperității și sănătății pentru anul care urma, fiind ulterior integrată în tradiția creștină ca act de vestire a Nașterii Domnului.

Colindele sunt cântece ritualice încărcate de simboluri: steaua călăuzitoare, îngerii, magii, Pruncul Iisus, dar și elemente laice precum natura renăscută și gospodăria prosperă. În majoritatea satelor, colindatul este o practică de grup, desfășurată după reguli precise, păstrate cu mare respect.

2.2. Colindătorii și darurile

În Ajunul Crăciunului, copiii, tinerii și adesea adulții merg din casă în casă pentru a aduce vestea cea bună. Ei sunt întâmpinați cu bucurie de gazde, care le oferă fructe (mere, nuci), covrigi, colaci sau dulciuri. Aceste daruri simbolizează belșugul, ospitalitatea și recunoașterea rolului sacru al colindătorilor.

În unele regiuni, primul colindător care intră în gospodărie este considerat aducător de noroc pentru întreaga familie.

3. Obiceiuri ritualice specifice Crăciunului

3.1. Steaua

Tradiția „Steaua” este foarte populară în toate zonele țării. Copiii confecționează o stea luminoasă, adesea decorată cu hârtie colorată, beteală sau icoane, simbolizând steaua care i-a călăuzit pe magi la Betleem. Grupurile de copii cântă colinde specifice, prezentând gazdelor mesajul biblic al sărbătorii.

3.2. Viflaimul

Viflaimul este o formă de teatru popular religios, veche de câteva secole, în care sunt dramatizate scene din istoria biblică a Nașterii Domnului. Personajele – îngeri, păstori, Irod, soldați, magi – transmit prin joc și versuri un mesaj moral și spiritual celor care îi privesc.

3.3. Pregătirea mesei de Ajun

Ajunul Crăciunului este o zi încărcată de ritualuri gospodărești. Pregătirea mesei se face în mod tradițional cu grijă și respect față de rețetele străvechi. Mâncărurile specifice – colacii, cozonacul, sarmalele, friptura – sunt pregătite ca simboluri ale abundenței și ale ospitalității. În unele zone, pe masă se așază un număr simbolic de preparate (șapte, nouă sau doisprezece), fiecare fiind încărcat de semnificații legate de sănătate, prosperitate și protecție.

3.4. Împodobirea bradului

Deși mai recent integrat în cultura românească, bradul de Crăciun a devenit un simbol central al sărbătorii. Bradul semnifică viața eternă, puritatea și lumina, iar împodobirea lui aduce bucurie copiilor și adulților.

Obiceiul de a așeza sub brad cadouri întărește ideea generozității și a magicii legături dintre familie și sărbătoare.

4. Tradiții regionale specifice

România se remarcă prin diversitatea obiceiurilor sale, deoarece fiecare zonă etnografică are ritualuri specifice, păstrate cu sfințenie:

4.1. Oltenia – Pițărăii

În Oltenia, pițărăii – cete de copii – merg prin sat încă din zorii zilei de Ajun pentru a „lua pițărăi”. Ei poartă traistă și băț, iar gazdele le oferă colaci speciali numiți „pițărăi”, simbol al belșugului.

4.2. Ardeal – Junii

În satele ardelen, junii satului organizează colindatul în cete bine structurate. Costumele populare și disciplina grupului reflectă respectul față de tradiție și comunitate.

4.3. Moldova – Urătorii

Moldova este renumită pentru obiceiurile spectaculoase ale urătorilor, în care se folosesc clopoței, bice, bâte ornate sau măști tradiționale. Chiar dacă unele obiceiuri sunt întâlnite mai des în perioada Anului Nou, unele sate le încep încă din Ajunul Crăciunului.

5. Dimensiunea comunitară și educativă a Crăciunului

Crăciunul nu este doar o sărbătoare religioasă, ci și un moment în care se manifestă solidaritatea și spiritul comunitar. În școli, parohii și centre culturale se organizează:

- ❖ campanii caritabile,
- ❖ spectacole și serbări tematice,
- ❖ ateliere de colinde, costume sau decorațiuni,
- ❖ activități de voluntariat pentru familii vulnerabile.

Aceste inițiative îi ajută pe copii să înțeleagă valoarea empatiei, a dăruirii și a unității, contribuind la formarea caracterului și la consolidarea identității culturale.

6. Concluzie

Obiceiurile și tradițiile de Crăciun constituie un patrimoniu cultural valoros, reprezentativ pentru identitatea poporului român. Ele reflectă armonia dintre sacru și profan, dintre trecut și prezent, dintre familie și comunitate. Prin păstrarea și transmiterea lor către generațiile tinere, se asigură continuitatea unei moșteniri culturale ce dă sens și profunzime sărbătorii Crăciunului.

Crăciunul este, în esență, un prilej de regăsire, de bucurie și de trăire autentică a valorilor strămoșești, care ne unesc și ne îmbogățesc spiritual.

Bibliografie

1. Ghinoiu, Ion, Obiceiuri populare românești, București, Editura Fundației Culturale Române, 2005, 320 p.
2. Candrea, I.-A., Dicționar etnologic român, București, Editura Saeculum, 2001, 412 p.
3. Bârlea, Ovidiu, Mitologie românească, București, Editura Minerva, 1985, 478 p.
4. Marian, Simion Florea, Nașterea Domnului. Sărbători și tradiții românești, Iași, Editura Polirom, 2013, 256 p.
5. <https://ingerisidemoni.ro/la-colindete-si-nu-la-colindat-traditii-adevarate-de-craciun/>

TRADIȚII ROMÂNEȘTI

Profesor: Dădulescu Sorina Manuela
Grădinița Electromagnetica, București

Tradițiile românești reprezintă un ansamblu de obiceiuri vechi, transmise oral și prin practică de-a lungul secolelor. Acestea includ manifestări culturale, religioase, artistice și sociale prin care românii își exprimă identitatea și valorile colective. Tradițiile au un rol esențial în păstrarea unității comunităților și în conturarea unei identități naționale puternice. Printre cele mai cunoscute tradiții se numără cele legate de sărbătorile de iarnă. Colindele, datinile și jocurile cu măști, precum capra sau ursul, sunt manifestări specifice care simbolizează belșugul, purificarea și renașterea naturii. În perioada Crăciunului, românii pregătesc bucate tradiționale precum sarmalele și cozonacul, iar obiceiul mersului cu colinda aduce bucurie și vestea nașterii lui Iisus. O altă tradiție importantă este Mărțișorul, sărbătorit la 1 martie, simbol al primăverii și al renașterii naturii. Acesta constă într-un șnur împletit alb-roșu, dăruit pentru noroc și sănătate. De Paște, tradițiile includ înroșirea ouălor, pregătirea mielului și participarea la slujba de Înviere. În mediul rural încă se păstrează tradiții precum învârtirea oului sau ciocnitul ouălor după anumite reguli. Tradițiile agrare sunt de asemenea esențiale. Ele marchează momente importante din anul agricol, precum semănatul, secerișul sau transhumanța. Sărbători precum Drăgaica sau Sântilia reflectă legătura omului cu natura și cu ciclul anotimpurilor. În cadrul comunităților, tradițiile sunt adesea însoțite de dansuri și muzică populară, de porturi tradiționale și de meșteșuguri vechi precum olăritul sau țesutul. Aceste elemente contribuie la conservarea patrimoniului cultural și la transmiterea lui către generațiile viitoare. Chiar dacă societatea modernă influențează modul în care tradițiile sunt practicate, acestea continuă să fie celebrate în numeroase localități din România și rămân un simbol al identității naționale.

Bibliografie:

- Ghinoiu, I. – Obiceiuri populare românești, Editura Fundației Culturale.
- Marian, S. F. – Sărbătorile la români, Editura Grai și Suflet.
- Oprea, I. – Cultura tradițională românească, Editura Tribuna.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN

Profesor educație timpurie : Dimancea Florentina
Școala Gimnazială nr 1 Orbeasca ,structura Grădinița nr 1 Orbeasca de Sus

Sărbătorile de iarnă la români încep odată cu prinderea Postului Crăciunului (15 noiembrie) și țin până la Sfântul Ioan (7 ianuarie). Este o perioadă bogată în obiceiuri, diferite de la o zonă la alta, având în centru marile sărbători creștine prăznuite în această perioadă. Reperele mai importante sunt: Postul Crăciunului, Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza și Sfântul Ioan. În funcție de acestea, grupele de tradiții și obiceiuri diferă.

Postul Crăciunului este, în felul său, un paradox: un post de bucurie; deși în tradiția creștină postul înseamnă pocăință, asceză, întristare. Postul Crăciunului însă înseamnă toate acestea numai în măsura în care simbolizează întunericul în care se afla lumea înainte de venirea Mântuitorului. Dar întrucât așteaptă și prevestește Nașterea lui Mesia, este un post de bucurie, un post ușor, cu dezlegare la pește în fiecare sâmbătă, duminică și sărbătoare mai importantă.

Caracteristice perioadei acestui post, în comunitatea românească sunt pregătirile pentru marea sărbătoare a Crăciunului (atât din punct de vedere gospodăresc, cât și din cel al obiceiurilor) și serbarea sărbătorilor creștine din această perioadă. Pentru comunitatea de până la începutul secolului al XX-lea, aceasta este perioada șezătorilor, întrucât, în nopțile lungi de iarnă, era vreme destulă pentru lucrul de mână, dar și pentru distracții; aceasta era și perioada când se cunoșteau flăcăii cu fetele, pentru a se căsători, după Bobotează. Dar datorită lipsei acelor nevoi economice și culturale, pentru societatea românească de astăzi, acele vremuri au ajuns doar o amintire.

Importantă este și ziua de Ajun (24 decembrie) cunoscută ca zi de post aspru. În trecut, femeile mâncau numai seara prune uscate sau poame fierte. Se făcea și un dulce tradițional, numit "scutecele lui Iisus" sau "pelincile Maicii Domnului", din turte subțiri, coapte pe plită și umplute cu o cremă obținută din sămânță de cânepă zdrobită.

Când se mătura, seara, gunoiul nu se da afară, ca să nu ai supărări și pagube la vite. Coșurile se măturau și funinginea se arunca în vie, ca să încarce via cu struguri. Gănilor li se dădea să mănânce din sită, ca să ouă mult.

În dimineața acestei zile, acum, dar mai demult și cu o seară înainte, cetele de copii umblau din casă-n casă cu colinda. Obiceiul se mai numea Moș-Ajunul, Bună-dimineața, Colindișul sau Bună-dimineața la Moș Ajun. În unele locuri (Oltenia, Transilvania) colindătorii se numeau piterei sau pizerei și erau conduși de un vătaf. Datina era ca atunci când intrau în casă să scormonească focul din vatră. Ca daruri primeau covrigi, colaci, turte, mere, nuci.

Dar cel mai cunoscut obicei de Ajun este mersul cu icoana. Acum obiceiul durează mai multe zile în ajun de Crăciun și nu mai e practicat de baietii din corul bisericii, ci de preot însoțit de dascăl. Ei colindă din casă-n casă, stropind cu aghiazmă casa și locatarii și cântând troparul Nașterii Domnului: "Nașterea Ta Hristoase, Dumnezeu nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței. Că întru dânsa cei ce slujeau stelelor, de la stea s-au învățat să se-nchine Ție, Soarelui dreptății, și să te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus. Doamne, Mărire Ție!"

În cultura populară contemporană se remarcă pierderea legendelor populare legate de sfinții și sărbătorile din această perioadă a anului, ca și simplificarea (chiar stilizarea) obiceiurilor. Semnificațiile arhaice (câte vor fi existat în comunitatea românească) s-au pierdut, rămânând, în general, un complex de acte, ritualuri și ceremonialuri care nu-și mai au motivația decât în simpla practică.

Aceasta este și situația Crăciunului, sărbătoarea Nașterii Domnului, zi de mare bucurie și binecuvântare pentru creștini. Este sărbătorită la 25 decembrie de prin secolul al IV-lea (până atunci se sărbătorea la 6 ianuarie, odată cu Botezul Domnului, sub numele de Epifanie sau Teofanie). În această sărbătoare, și în cele ce-i urmează în calendar, etnologii văd urmașele Saturnaliilor, Mythraliilor și altor sărbători romane dedicate solstițiului de iarnă.

În calendarul actual al românilor, sărbătoarea are caracter creștin, fiind sărbătorită atât prin participarea la slujbele bisericești, cât și prin practicarea unor obiceiuri populare. Cel mai practicat dintre acestea din urmă este colindatul.

Obiceiul se practică în Ajunul Crăciunului, seara, până în dimineața zilei de Crăciun. Dar există și locuri unde se colindă două sau toate în toate cele trei zile ale sărbătorii. În alte locuri din Muntenia, Moldova și Transilvania de Răsărit, se colindă (și) la Anul Nou. În fine, termenul de colindă s-a extins și asupra obiceiului practicat de Iordan, Florii sau chiar de Paște, în ultima vreme. Și totuși, românii consideră tradițională doar colinda de Crăciun.

Împărțite în colinde religioase (creștine) și laice (sociale, păgâne), colindele românești creează o atmosferă legendară referitoare la lume și stihii, oprindu-se mai mult asupra a trei aspecte din viața satului: cel gospodăresc, puterea și frumusețea tinerilor, eroismul și iubirea, în perspectiva căsătoriei .

În funcție de grupul care colindă, colindele sunt de copii și de ceată. Colindătorii sunt purtătorii și transmițătorii unui mesaj către gazde. Fie el magic, de urare, de legitimare a cetei sau creștin (de vestire a Nașterii lui Hristos), mesajul colindătorilor dorește să aibă efect asupra gazdei, să-i aducă bogăție, prosperitate, în noul an, să o schimbe în mai bună, mai credincioasă, mai fericită, mai sănătoasă. Colindătorii poartă diferite denumiri: ceata de colindători, ceata de feciori (în Transilvania), ceata de juni (în ținutul Sibiu-Făgăraș), bute, butea feciorilor (junilor) (în ținutul dintre Olt și Târnave), beze (în Câmpia Transilvaniei și Năsăud), dubași (în Hunedoara vestică și ținutul Halmagiu-Beiuș), preuca (în Țara Loviștei), zoritori (în Țara Bârsei), călușeri (în zona dintre Sibiu și Strei, întrucât colindătorii urează și joacă jocul cu acest nume), etc.

În ziua de azi, colinda are funcție de urare și o funcție de vestire a Nașterii Domnului. Ei îi sunt asociate tendințele tot mai marcate de trecere de la ritual la spectacol. Acum au fost uitate vechile simboluri și funcția lor originară, accentul deplasându-se pe valoarea estetică, pe frumos. Aceste caracteristici fac posibilă valorificarea lor scenică, sub formă de spectacole și festivaluri de folclor și în cadrul repertoriului interpreților consacrați, de muzică populară sau ușoară. Treptat, acest gen de manifestări tind să devină tradiții locale, cu rol de a conserva (măcar sub această formă) obiceiul, dar și cu "dezavantajele" pe care le presupune noul context al desfășurării, publicul, etc. Dincolo de acestea, este un fenomen al evoluției unui vechi și foarte practicat obicei, în condițiile societății moderne.

În zilele Crăciunului, până la Sfântul Vasile, sau chiar până la Bobotează, copiii umblă cu Steaua. Ei se numesc stelari, crai, colindari sau colindători. Umblă în cete mici, cu o stea

făcută dintr-o sită veche, cu șase, opt sau douăsprezece coarne triunghiulare, învelite în hârtie colorată. În centru, au icoana Nașterii Domnului.

Alt obicei întâlnit pe tot cuprinsul țării este împodobirea bradului de Crăciun, cu jucării, lumini, globuri, beteală. Obiceiul este de data recentă (se întâlnea în România, până la sfârșitul secolului al XIX-lea, numai în casele nemților care locuiau prin orașele mari) și nu face parte din tradițiile vechi românești, ci a fost preluat din Occident. Românii aveau obiceiul de a împodobi un pom, o ramură verde, doar la nuntă și la înmormântarea unui tânăr nenunțat. Cu toate acestea, specialiștii vorbesc despre existența, la sate, a unui pom de fasole sau din paie. Alții preferau pomul "de vâsc", ținut astăzi în casă de Anul Nou, cu credința că aduce noroc.

Crăciunul este, mai ales, un prilej de a oferi daruri. Deși comuniștii au încercat să-l înlocuiască cu Moș Gerilă pe tradiționalul Moș Crăciun, acesta din urmă revine, în fiecare an, cu sacul plin, împărțind daruri copiilor, în seara de Ajun. Atunci când nu poate veni personal, își lasă darurile sub bradul de Crăciun, unde copiii și cei mari le găsesc în dimineața sărbătorii.

Acum Crăciunul este o sărbătoare de familie, când se adună copiii, părinții și nepoții la masă. Participă la slujbele bisericii, îi primesc pe colindători, sau fac parte ei înșiși din cete. Crăciunul este considerat sărbătoarea păcii, când orice conflict încetează.

Bibliografie :

Iuliana Bancescu, OBICEIURI TRADITIONALE DIN ROMANIA. SARBATORI IN IMAGINI., album editat de Centrul National pentru Conservarea si Promovarea Culturii Traditionale, Bucuresti, 2006 (Colectia Traditiei)

OBICEIURI DE LA NOI

Balici Daniela/Dobrică Manuela-Nicoleta
Liceul De Arte "Victor Giuleanu", Structura G.P.P. Nord 2, Rm. Vâlcea

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători ale poporului român, având o profundă semnificație religioasă, culturală și socială. Celebrată anual la 25 decembrie, Nașterea Domnului este însoțită de un bogat ansamblu de tradiții și obiceiuri transmise din generație în generație, care reflectă sinteza dintre credința creștină și vechile practici precreștine. Aceste manifestări tradiționale nu au doar un rol festiv, ci contribuie la consolidarea identității naționale și la menținerea coeziunii comunităților rurale și urbane deopotrivă. Prezentul eseu își propune să analizeze principalele tradiții și obiceiuri de Crăciun din România, evidențiind originea, semnificația și rolul lor în societatea contemporană.

Crăciunul, ca sărbătoare creștină, comemorează Nașterea lui Iisus Hristos, eveniment central al creștinismului. În spațiul românesc, această sărbătoare a fost adoptată și adaptată pe fondul unui substrat cultural arhaic, marcat de rituri agrare și credințe legate de ciclul naturii. Astfel, multe obiceiuri de Crăciun păstrează elemente simbolice ce trimit la fertilitate, belșug și reînnoirea timpului.

În tradiția populară românească, Crăciunul este asociat cu începutul unui nou ciclu al vieții, moment de purificare spirituală și de apropiere între oameni. Postul Crăciunului, care precede sărbătoarea, are rolul de a pregăti atât trupul, cât și sufletul credincioșilor pentru marea sărbătoare, accentuând dimensiunea morală și religioasă a acesteia.

Colindatul este, fără îndoială, unul dintre cele mai reprezentative obiceiuri de Crăciun din România. Practicat în ajunul sărbătorii, colindatul presupune mersul cetei de colindători din casă în casă, pentru a vesti Nașterea Domnului prin cântece ritualice. Colindele românești sunt creații lirice de o mare valoare artistică și spirituală, în care se împletesc teme religioase cu motive mitologice și sociale.

În mediul rural, colindatul este organizat după reguli bine stabilite, ce țin de vârsta participanților, repertoriu și ordinea vizitării gospodăriilor. Gazdele îi răsplătesc pe colindători cu colaci, mere, nuci sau bani, gest simbolic al belșugului și al ospitalității. Dincolo de caracterul festiv, colindatul are o funcție socială importantă, contribuind la întărirea relațiilor comunitare și la transmiterea valorilor tradiționale.

Ajunul Crăciunului este marcat de numeroase practici ritualice. În multe regiuni ale țării, gospodăriile sunt curățate temeinic, iar casele sunt împodobite, semn al pregătirii pentru primirea sărbătorii. Bradul de Crăciun, simbol al vieții și al continuității, a fost adoptat relativ târziu, sub influență occidentală, însă a devenit astăzi un element central al decorului festiv.

Un alt obicei important este sacrificarea porcului, practică tradițională întâlnită mai ales în mediul rural. Tăierea porcului, realizată în ziua de Ignat (20 decembrie), are o puternică încărcătură simbolică și comunitară. Prepararea bucatelor tradiționale, precum cârnații, caltaboșii, sarmalele și cozonacul, reflectă valorile ospitalității și ale abundenței.

Ziua de Crăciun este dedicată familiei și participării la slujba religioasă. Credincioșii merg la biserică pentru a lua parte la Sfânta Liturghie, moment de comuniune spirituală și de reafirmare a credinței. Masa de Crăciun, bogată și diversificată, reunește membrii familiei și simbolizează unitatea și armonia.

România se remarcă printr-o mare diversitate regională a tradițiilor de Crăciun. În Maramureș, de exemplu, colindele sunt însoțite de costume populare și ritualuri spectaculoase, precum „Viflaimul”, o dramatizare a Nașterii Domnului. În Bucovina, obiceiurile sunt strâns legate de calendarul bisericesc, iar colindele au un caracter solemn și profund religios.

În zona Moldovei și a Transilvaniei, se întâlnesc obiceiuri precum „Plugușorul” și „Sorcova”, practicate mai ales în perioada Anului Nou, dar strâns legate de ciclul sărbătorilor de iarnă. Aceste manifestări reflectă preocuparea tradițională pentru prosperitate, sănătate și bunăstare.

În contextul modernizării și al globalizării, tradițiile de Crăciun din România au suferit transformări semnificative. Urbanizarea, migrația și influențele culturale externe au condus la adaptarea sau, în unele cazuri, la simplificarea obiceiurilor tradiționale. Cu toate acestea, multe dintre ele continuă să fie practicate, fie în forme autentice, fie reinterpretate.

Mass-media și instituțiile culturale joacă un rol important în promovarea și conservarea tradițiilor de Crăciun. Festivalurile de colinde, spectacolele folclorice și programele educaționale contribuie la menținerea interesului pentru patrimoniul cultural imaterial. În acest sens, tradițiile de Crăciun rămân un reper identitar esențial, adaptat realităților contemporane.

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun din România reprezintă o componentă fundamentală a patrimoniului cultural național. Ele reflectă valorile spirituale, sociale și morale ale poporului român, oferind un cadru simbolic de celebrare a Nașterii Domnului și de întărire a legăturilor comunitare. În pofida schimbărilor sociale și culturale, aceste tradiții continuă să fie un factor de coeziune și identitate, demonstrând capacitatea culturii românești de a se adapta și de a se transmite din generație în generație. Prin conservarea și valorificarea lor, Crăciunul rămâne nu doar o sărbătoare religioasă, ci și o expresie vie a continuității culturale românești.

BIBLIOGRAFIE:

- Ghinoiu, Ion. *Sărbători și obiceiuri românești*. București: Editura Elion, 2002.

- Pamfile, Tudor. *Sărbătorile de iarnă la români*. București: Editura Saeculum, 1997.
- Vulcănescu, Romulus. *Mitologia română*. București: Editura Academiei Române, 1987.
- Stoica, Georgeta. *Tradiții populare românești*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2005.

DATINI ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Doncea Bogdan-Alin, profesor,
Liceul Tehnologic Nr. 1 Alexandria

Fiecare popor are propria mitologie, alcătuită din legende și povestiri ce explică anumite evenimente importante ale vieții indivizilor și poporului ca întreg. Pentru noi toți, iarna nu este numai anotimpul zăpezii și al frigului, ci și acela al bucuriilor prilejuite de atâtea datini și obiceiuri legate de sărbătorirea Nașterii Domnului.

La români, legenda lui Crăciun, păstorul din poveste, a fuzionat foarte frumos cu mitul Nașterii Domnului. Putem spune că obiceiurile legate de sărbători fac parte din cultura tradițională a neamului nostru. Este o mare bucurie că încă se mai păstrează în unele zone ale țării aceste datini care ne ajută să înțelegem sărbătoarea respectivă precum și să ne bucurăm împreună de Marele Praznic. Păstrarea acestor datini este o mărturie vie a faptului că avem o conștiință a neamului din care facem parte.

În popor se spune că, fără acordul soțului, Crăciuneasa o adăpostește pe Fecioara Maria în grajd, singurul loc cald care mai era liber. Supărat de nesupunerea soției, Crăciun îi taie mâinile, dar Maica Domnului i le lipește la loc. Minunea îl convertește pe Crăciun la Creștinism. De bucurie că nevasta sa a scăpat de pedeapsa lui necugetată, Crăciun aprinde un rug din cioate de brad în curte și joacă hora cu toate slugile lui. După joc, împarte Sfintei Familii daruri păstorești: lapte, caș, urdă, smântâna. De aici, transfigurarea lui Moș Crăciun într-un personaj mitologic, care aduce de ziua nașterii lui Iisus daruri copiilor.

Acest obicei se suprapune cu amintirea darurilor pe care, după legenda evanghelică, le aduceau regii-magi, în staul, noului Mesia. Cânteculele de bucurie adresate de slugile lui Crăciun s-au transformat în colinde.

Începând cu noaptea de 23 spre 24 decembrie, de la miezul nopții și până la revărsatul zorilor, ulițele satelor răsună de glasurile cristaline ale micilor colindători. Cu traista după gât, cu bâta în mână și căciula pe urechi, colindătorii merg din casă-n casă și strigă la ferestrele luminate: „Bună dimineța la Moș Ajun, / Ne dați ori nu ne dați.”

Obiceiurile, după cum am mai zis, țin de conștiința poporului român pentru că exprimă înțelepciunea populară a acestui neam, sunt esențe ale bogăției noastre spirituale. Însă cele mai

răspândite și mai fastuoase s-au dovedit a fi cele legate de marele Praznic al Crăciunului și de sărbătorirea Anului Nou.

Un obicei foarte cunoscut este „tăierea porcului”. În unele zone ale țării, porcul se taie de Ignat, adică în 20 decembrie. Se zice că porcul care n-a fost tăiat în această zi nu se mai îngrașă, căci și-a văzut cuțitul. Sângele scurs din porc după ce a fost înjunghiat se pune la uscat, apoi se macină și se afumă cu el, peste an, copiii ca să le treacă de guturai, de spaimă și de alte boli.

Un alt obicei foarte cunoscut este împodobirea pomului de Crăciun, a bradului. Bradul care este veșnic verde, simbolizează viața, făcându-se astfel analogie cu viața care intră în lume o dată cu Nașterea Fiului lui Dumnezeu, căci Cel Ce este Viața se naște pentru ca noi să dobândim viața veșnică. Datina împodobirii bradului de Crăciun pare a fi de obârșie germană, așa cum este și cântecul „O, brad frumos”.

Capra și Brezaia sunt câteva dintre datinile de Crăciun și Anul Nou. Cu capra sau brezaia umblă tinerii începând de la Ignat și sfârșind cu zilele Crăciunului și prin unele părți în ziua de Sf. Vasile până seara. Numele de Capra sau Brezaia îl poartă unul dintre tinerii mascați. Jocul „caprei” (uciderea, bocirea, înmormântarea, învierea) a fost la origine, desigur, un ceremonial grav, un element de cult. În cadrul sărbătorilor agrare, jocul a devenit un ritual menit să aducă rodnicie anului care urmează, spor de animale în turmele păstorilor, succesul recoltelor – invocat și evocat de boabele care se aruncau de gazdă peste cortegiul „caprei”. Obiceiul pare că își are originea în cele ale romanilor și elenilor: fie în jocurile și cântecele desfășurate în jurul altarelor păgâne de preoții sau cântăreții travestiți în dobitoace cu ocazia sărbătorilor date pentru cinstea zeilor ori în versurile satirice contra generalilor ce repurtau vreun triumf, fie în amintirile vagi despre dansurile cunoscute la greci sub numele unor păsări răpitoare.

Noi, dascălii, trebuie să facem din creația noastră populară o carte de vizită cu care să batem la porțile cunoașterii și cu care vom fi primiți și apreciați fără îndoială oriunde în lume. De asemenea, suntem obligați să-i învățăm pe copii să prețuiască și să respecte obiceiurile și tradițiile în care s-au născut, să-i învățăm să iubească meleagurile natale, portul românesc și pe români. Să le sădim în suflet aceste elemente definitorii ale identității neamului românesc fără de care nu am mai putea ști de unde venim și cine suntem de fapt noi, românii, pe acest pământ. Noi trebuie să-i ajutăm pe copii să înțeleagă imensitatea tezaurului nostru folcloric în care arta populară românească este o minunată oglindă în care se reflectă cu cea mai mare intensitate frumusețea României, istoria și, mai ales, sufletul neamului.

BIBLIOGRAFIE

1. Popescu, I.A. „Studiu de folclor și artă populară”, 1979, Editura Minerva,

2. Popescu, I.A., „Datini strămoșești de Crăciun și Anul Nou”, 1990, Editura pentru Turism,

CRĂCIUNUL ÎN TRADIȚIA ROMÂNEASCĂ: OBICEIURI, SIMBOLURI ȘI SEMNIFICAȚII

Profesor Psihopedagogie Specială, Drăgan Aurelia,
Centrul Școlar de Educație Incluzivă,
Alexandria, Teleorman, România

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători ale poporului român, având o profundă semnificație religioasă, culturală și socială. Celebrată anual pe data de 25 decembrie, această sărbătoare marchează Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos și constituie un moment de maximă intensitate spirituală pentru credincioșii creștini. În același timp, Crăciunul românesc este un complex de tradiții și obiceiuri populare, transmise din generație în generație, care îmbină elemente creștine cu practici arhaice, precreștine, legate de ciclurile naturii, fertilitate și reînnoire.

Tradițiile de Crăciun au avut dintotdeauna rolul de a întări legăturile familiale și comunitare, de a crea sentimentul de apartenență și de a transmite valori morale și culturale. Chiar dacă societatea modernă a adus schimbări semnificative în modul de celebrare a sărbătorilor, esența Crăciunului românesc se păstrează prin colinde, obiceiuri rituale, preparate tradiționale și prin atmosfera de solidaritate și bucurie.

Originea și evoluția tradițiilor de Crăciun

Multe dintre obiceiurile de Crăciun din România își au originea în ritualuri străvechi, practicate înainte de creștinarea populației. Acestea erau legate de solstițiul de iarnă, moment care simboliza renașterea soarelui și începutul unui nou ciclu al naturii. Odată cu răspândirea creștinismului, aceste practici au fost reinterpretate și integrate în calendarul religios, dobândind semnificații noi.

Astfel, ritualurile de purificare, urările de belșug, sacrificiul animalelor și colindele au fost adaptate pentru a celebra Nașterea Domnului. Sincretismul dintre credințele populare și doctrina creștină este una dintre trăsăturile definitorii ale Crăciunului românesc, reflectând capacitatea comunităților de a păstra tradițiile, conferindu-le în același timp un sens religios profund.

Colindatul – obiceiul central al Crăciunului

Colindatul reprezintă cel mai răspândit și semnificativ obicei de Crăciun din România. Practicat în Ajunul Crăciunului, acesta presupune mersul din casă în casă al grupurilor de colindători – copii, tineri sau adulți – care cântă colinde și rostesc urări de sănătate, prosperitate și belșug.

Colindele românești se împart, în general, în două categorii:

- **colinde religioase**, care evocă Nașterea lui Iisus, Fecioara Maria, magii și păstorii;
- **colinde laice**, cu caracter agrar sau social, care conțin urări pentru gospodari, animale și recolte.

Colindătorii sunt răsplătiți cu colaci, mere, nuci sau bani, dar darurile au și o valoare simbolică, fiind considerate aducătoare de noroc și prosperitate. Colindatul nu este doar un act artistic, ci și un ritual social, prin care comunitatea își reafirmă unitatea și continuitatea.

Obiceiuri specifice Ajunului de Crăciun

Ajunul Crăciunului este o zi încărcată de semnificații rituale. În multe zone ale țării, gospodăriile sunt curățate temeinic, iar acest gest simbolizează purificarea și pregătirea pentru marea sărbătoare. În unele sate, se obișnuiește ca masa din Ajun să fie una de post, respectând tradițiile religioase.

Un obicei foarte răspândit este **tăierea porcului de Ignat** (20 decembrie), care marchează începutul pregătirilor culinare pentru Crăciun. Sacrificiul porcului are o semnificație ritualică veche, fiind asociat cu belșugul și bunăstarea familiei. Preparatele realizate (cârnați, caltaboși, tobă, slănină) sunt nelipsite de pe masa de Crăciun.

Bradul de Crăciun și simbolistica sa

Împodobirea bradului este un obicei relativ recent în cultura românească, pătruns în secolul al XIX-lea din spațiul german. Cu toate acestea, el a fost rapid asimilat și încărcat cu semnificații simbolice. Bradul, ca arbore veșnic verde, simbolizează viața, speranța și continuitatea.

Ornamentele tradiționale – mere, nuci, lumânări – aveau rol protector și augural, iar astăzi sunt înlocuite adesea cu globuri și instalații moderne. Chiar și în această formă modernizată, bradul rămâne un simbol central al Crăciunului, în jurul căruia se adună familia.

Tradiții regionale de Crăciun

Diversitatea culturală a României se reflectă și în varietatea obiceiurilor de Crăciun:

- **Maramureș** – colindatul este solemn, iar portul popular joacă un rol esențial;
- **Bucovina** – se păstrează obiceiul „jocului caprei” și al colindelor arhaice;
- **Transilvania** – influențe săsești și maghiare se regăsesc în obiceiuri și decoruri;
- **Muntenia și Oltenia** – predomină colindele vesele și urările de prosperitate;
- **Dobrogea** – tradițiile sunt influențate de multiculturalitatea zonei.

Aceste diferențe regionale demonstrează bogăția și vitalitatea patrimoniului cultural românesc.

Masa de Crăciun și rolul său ritualic

Masa de Crăciun este un moment central al sărbătorii, reunind întreaga familie. Preparatele tradiționale au o valoare simbolică și socială, fiind asociate cu ideea de belșug și comuniune. Cozonacul, colacii, friptura de porc și vinul sunt elemente esențiale, iar împărțirea hranei întărește legăturile familiale.

Crăciunul în societatea contemporană

În prezent, Crăciunul a căpătat și o dimensiune comercială, iar unele tradiții s-au adaptat vieții moderne. Cu toate acestea, în multe comunități, obiceiurile tradiționale sunt păstrate cu grijă, fiind promovate prin festivaluri, serbări școlare și proiecte culturale. Astfel, Crăciunul rămâne un reper identitar important pentru români.

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun din România reflectă o îmbinare armonioasă între credința creștină și vechile practici populare. Ele contribuie la păstrarea identității culturale și la transmiterea valorilor spirituale și morale. În ciuda schimbărilor aduse de modernitate, Crăciunul continuă să fie o sărbătoare a bucuriei, solidarității și speranței.

Bibliografie

- Ghinoiu, Ion (2002), *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, 326 p.
- Pamfile, Tudor (1997), *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum, București, 402 p.
- Vulcănescu, Romulus (1987), *Mitologie română*, Editura Academiei, București, 684 p.
- Eliade, Mircea (1992), *Sacrul și profanul*, Editura Humanitas, București, 192 p.
- Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, **studii și articole de specialitate privind tradițiile calendaristice românești, București.**

Tradiții vechi, obiceiuri noi

Prof. ing. Drăguș Oana Veronica

Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați, jud. Galați, România

Lucrarea își propune să analizeze transformările profunde prin care au trecut obiceiurile de Crăciun în spațiul românesc, prin comparația dintre tradițiile comunitare de altădată și obiceiurile contemporane marcate de tehnologie. Studiul explorează modalitățile prin care ritualurile, colindele, practicile de pregătire a sărbătorii și formele de socializare au evoluat, păstrându-și însă rolul esențial: acela de a genera coeziune, identitate și sens.

Introducere

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai complexe sărbători ale calendarului românesc, îmbinând sacrul cu profanul, tradiția cu modernitatea și comunitatea cu individualitatea. În trecut, pregătirea Crăciunului era strâns legată de viața satului, de ritmurile agrar-pastorale și de solidaritatea dintre oameni. Șezătorile, colindele, mersul cu Steaua, pregătirea mâncărilor și împodobirea casei aveau o dimensiune ritualică, în care participarea comunității era esențială.

Astăzi, tehnologia remodelază modul în care trăim sărbătorile: comunicarea este mediată de telefon și internet, colindele se ascultă pe platforme digitale, iar multe obiceiuri se desfășoară într-un cadru restrâns sau simbolic. În fața acestor schimbări, se ridică întrebarea: *cum se transformă Crăciunul și ce rămâne neschimbat?*

Șezătoarea – spațiu al comunității și al tradiției

În trecut, șezătoarea reprezenta un nucleu al vieții sociale rurale. La lumina lămpii, în serile lungi de iarnă, femeile și fetele se adunau pentru a lucra lâna, a coase, a povesti și a cânta colinde. Șezătoarea era, de fapt, un spațiu de pregătire spirituală pentru sărbătoarea Crăciunului, dar și un loc de transmitere intergenerațională a tradițiilor.

Rolul comunității era fundamental: copiii, adulții și bătrâni participau la aceleași ritualuri, consolidând identitatea colectivă. Colindele învățate aici se perpetuau cu fidelitate, iar obiceiurile erau trăite direct, nu mediat sau virtual.

Modernizarea și primele schimbări

Industrializarea, urbanizarea și migrația au dus treptat la transformarea modului de celebrare a sărbătorilor. Odată cu mutarea familiilor la oraș, șezătorile au dispărut, iar tradițiile au început să fie practicate în forme adaptate: colindele au devenit spectacole școlare, steaua tradițională a fost înlocuită cu ornamente cumpărate, iar viața comunitară s-a restrâns.

Totodată, apariția radioului și mai târziu a televiziunii a schimbat modul de transmitere a colindelor. Ele nu mai erau doar cântate în grupuri, ci și difuzate în mass-media, pierzând uneori caracterul de ritual sacru, dar câștigând o audiență mai largă.

Era digitală: smartphone-ul ca nou spațiu al socializării de Crăciun

În prezent, telefonul mobil a devenit instrumentul central al conectării sociale. Obiceiurile de Crăciun sunt reinterpretate prin intermediul tehnologiei:

- *Colindatul virtual*: multe familii trimit colinde înregistrate sau mesaje video.
- *Urări prin aplicații*: comunitățile nu se mai întâlnesc fizic, ci prin grupuri de familie sau prieteni.
- *Fotografia și rețelele sociale*: împodobirea bradului, masa festivă sau tradițiile devin evenimente documentate online.
- *Concertul digital*: colindele sunt ascultate pe platforme de streaming, uneori înlocuind experiența colectivă.

Tehnologia produce, astfel, o individualizare a trăirii Crăciunului, dar și o globalizare a obiceiurilor, care circulă rapid și se uniformizează.

Continuități și rupturi

Deși lumea s-a schimbat, unele valori fundamentale ale Crăciunului persistă:

- dorința de **a fi împreună**, chiar și virtual,
- nevoia de **a dăru**i,
- plăcerea de a păstra **ritualuri culinare și simbolice**,
- bucuria de **a asculta colinde**, chiar și în format digital.

Ceea ce s-a modificat este modul concret în care aceste valori se manifestă: de la șezătoarea tradițională la conversația video, de la colindul în poarta vecinului la mesajul vocal pe telefon.

Implicații culturale și educative

Metamorfoza obiceiurilor ne obligă să reflectăm asupra rolului școlii, familiei și comunității în conservarea tradițiilor. Educația poate crea punți între trecut și prezent:

- prin ateliere de colinde,
- proiecte despre tradițiile locale,
- activități intergeneraționale,
- utilizarea tehnologiei pentru a înregistra și arhiva obiceiuri vechi.

Astfel, tradiția nu este anulată de modernitate, ci reinterpretată într-o formă accesibilă tinerilor.

Concluzii

De la șezătoare la smartphone, drumul obiceiurilor de Crăciun reflectă evoluția societății românești. Deși tehnologia transformă felul în care celebrăm, esența sărbătorii rămâne aceeași: **reînnoirea sufletească, comuniunea și bucuria împărtășirii**.

Crăciunul continuă să fie un spațiu al identității și memoriei, chiar dacă formele sale se adaptează lumii digitale. Responsabilitatea noastră este să păstrăm echilibrul între tradiție și modernitate, între autentic și global, între șezătoarea de altădată și smartphone-ul de astăzi.

Bibliografie

- Pamfile, Tudor – *Sărbătorile la români. Crăciunul*, București, Editura Saeculum I.O., 1997, 208 p
- Sandu, Antonio – *etică și comunicare în era digitală*, București, Editura Tritonic, 2021, 230 p.

Sărbători de iarnă - tradiții, obiceiuri, ritualuri

Prof. înv.prescolar Duca Ștefana

Scoala Gimnaziala nr.3, Popești-Leordeni

Odată cu Sărbătorile de iarnă sunt reînviată tradițiile și obiceiurile din moși-strămoși. Pentru olteni, tradițiile înseamnă o legătură cu trecutul, valorificat prin respectarea și transmiterea obiceiurilor pline de semnificații. Pe ulițele satelor, sărbătorile de peste an sunt adevărate spectacole vesele și colorate, amintind de o lume idilică, pe care ne dorim cu toții să o regăsim.

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun în Oltenia sunt multe, iar majoritatea sunt de atragerea binelui asupra gospodăriei. Se spune că, pe vremuri, oamenii făceau multe răutăți pentru că-L uitaseră pe Dumnezeu. Pentru a-i scăpa de păcate, Dumnezeu a lăsat colindele și celelalte tradiții ca, în fiecare an, de Crăciun, numele cel sfânt al Domnului să ajungă la urechile oamenilor și astfel să uite de răutăți.

Crăciunul se sărbătorește pe 25 Decembrie și este cu siguranță perioada tradițiilor, a superstițiilor și a obiceiurilor transmise din generație în generație. În această noaptea se deschide cerul, iar oamenii buni pot să-l vadă pe Dumnezeu luând masa cu sfinții și îngerii.

Ziua de 6 Decembrie este o sărbătoare importantă în perioada de iarnă-Sfântul Nicolae. Sărbătoarea reprezintă victoria binelui asupra răului și a luminii asupra întunericului.

Personificarea a timpului îmbătrânit, Moș Nicolae a preluat din Calendarul creștin numele și data de celebrare ale Sf. Nicolae (6 decembrie). Episcop din Mira, Sfântul Ierarh Nicolae a trăit pe vremea împăraților păgâni Dioclețian și Maximilian (284-305). Pentru că a fost apărător al dreptei credințe în Iisus și pentru binecunoscuta sa bunătate, a fost făcut arhieru. Copiii îl așteaptă cu multă nerăbdare pentru că, asemenea lui Moș Crăciun și Moș Nicolae aduce și împarte daruri. Tradiția pedepsirii copiilor neascultători cu nuielușa (lăsată în încălzări în noaptea de 5/6 decembrie), conform tradiției creștine, este din vremea în care Sfântul Nicolae îi pedepsea pe cei care nu respectau dreapta credință, lovindu-i cu nuiua peste mâini.

Pe 20 decembrie este sărbătoarea închinată Sfântului Ignatie Teoforul și este cunoscută în popor sub denumirea de Ignatul porcilor.

Tradiția românească nealterată se mai păstrează în multe regiuni ale Olteniei. Divinitatea Calendarului popular, legată de cultul focului și soarelui, care a preluat numele și data de celebrare ale Sfântului Ignatie Teoforul (20 decembrie) din calendarul ortodox, este numită Ignat sau Ignatul Porcilor. Sacrificiul sângeros al porcului, substituit preistoric al spiritului grâului, și ritualul funerar de incinerare (pârlitul) acestuia în ziua de Ignat (Ignis-foc) sunt practici preistorice care supraviețuiesc în majoritatea zonelor etnografice românești .

Astfel, sacrificarea porcului (care se va transforma în bunătați pentru masa de Crăciun) nu este un sacrificiu oarecare, pregătirea mâncărilor capătă dimensiunile unui ritual străvechi: cârnații, chișca, toba, răciturile, sarmalele, caltaboșul, fiind la loc de cinste alături de

vinul roșu prețuit de toată lumea. Deși e agitație mare, cei mai fericiți sunt copiii, căci ei vor fi urcați pe porcul gata pârlit și curățat, pentru a fi vioiși tot anul. În unele sate, ei sunt însemnați pe frunte cu sângele animalului, în semnul crucii, pentru a fi feriți de boli de-a lungul anului următor. Chiar înainte de a se începe lucrul, animalul sacrificat este însemnat cu o tăietură în formă de cruce la frunte și pe spate, zicându-se: În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!

În Oltenia, sfârșitul de an abundă în tradiții specifice sărbătorilor de iarnă; localnicii respectă ritualuri vechi menite să atragă belșugul și voia bună în gospodărie. De pildă, în ajunul Crăciunului în Oltenia în multe comune se vrăjește în foc. Toți membrii familiei se adună în jurul focului și dau cu o nuia în foc zicând: “Bună dimineața lui Ajun / Că-i mai bună a lui Crăciun / Într-un ceas bun / Oile lănoase / Vacile lăptoase / Caii încurători / Oameni sănătoși / Să se facă bucatele, porumbul, grâul”. Dacă vin musafiri în casă, ei trebuie să respecte același obicei. De asemenea, în seara dinaintea Crăciunului, coarnele vitelor și adăposturile animalelor se ung cu usturoi pentru a alunga duhurile rele.

Colindatul se face în Ajunul Crăciunului, seara. În toata zona Olteniei există numeroase colinde specifice, dar cele mai cunoscute și răspândite sunt Steaua și Plugul cel Mare. **Steaua** este o datină străveche care încă se mai practică din Ajunul Crăciunului și până la ivirea zorilor. Ceata este formată din patru copii, fiecare dintre ei având un rol prestabilit în cadrul grupului: unul ține steaua, celălalt este responsabil cu adunarea banilor, a nucilor și a covrigilor, iar ceilalți doi țin săcuiul și un ciomag, pentru a se apăra de câini.

În tradiția oltenească, fetele merg mai rar la colindat, cetele fiind formate din copii de la 6 până la 15 ani, majoritatea băieți. Aceștia nu au urări lungi și, de obicei, colindă cu ‘Moș Ajunul’. Vifleemul, sau cu "Bună dimineața!" – "Bună dimineața la Moș Ajun/ Ne dați, sau nu ne dați? Ne dați, sau nu ne dați?" ,de la gazde primind bani și colindeți: covrigi, colăcei, mere, nuci, iar uneori și un păhărel de vin.

Tot în Ajun, colindătorii pornesc să anunțe vestea nașterii lui Iisus. În zonele rurale ale Olteniei, există mai multe alaiuri de colindători care înveselesc ulițele în diferite momente ale zilei; flăcăii și bărbații căsătoriți merg să facă urări în special pe înserat, iar dimineața se aud glasurile voioase ale copiilor. Specifică acestei regiuni este ceata de pițărâi, obicei cu rădăcini în vremea dacilor, care se practica în prezent pe Valea Jiului. Bărbații și băieții, îmbrăcați în costume populare, umblau prin sat purtând steaguri împodobite cu flori, clopoței și panglici colorate, urmând un ritual dedicat fertilității agrare. Fetele colindă rareori, ele îi întâmpină de obicei pe flăcăii care fac urări și îi răsplătesc cu colindeți (mere, nuci, covrigi, colaci).

În dimineața zilei de Crăciun, gospodarii se spală pe față cu apa proaspătă în care pun un bănuț de argint; se crede că moneda îi ferește de boli și le oferă putere. Tot în această zi, sătenii adună gunoaiele din curte, sperând că în acest fel cloștile vor scoate mulți pui.

Așadar, tradițiile vechi poartă cu ele peste timpuri podoabe și daruri ale pământului, înțelepciunea poporului și credința în Dumnezeu.

Bibliografie:

- Ion Apostol Popescu – „Studiu de folclor și arta populară”
Stanciu Stoian, Petre Alexandru – „Pedagogie și folclor”, E.D.P. București, 1998
Tudor Pamfile - Sărbătorile la români, Editura Saeculum, I.O. 1997

Obiceiuri de Iarnă din Zona Județului Vâlcea

Prof. ed. timpurie Duțu Gabriela
Liceul de Arte Victor Giuleanu GPP NORD 2, Rm. Vâlcea
Prof. ed. timpurie Ivănuș Carmen
Liceul de Arte Victor Giuleanu GPP NORD 2, Rm. Vâlcea

Județul Vâlcea, poziționat la confluența influențelor etno-folclorice ale Olteniei de sub munte și ale Transilvaniei (prin Țara Loviștei), deține un tezaur inestimabil de obiceiuri și datini de iarnă. Aceste practici rituale, concentrate în perioada dintre **Ignat (20 decembrie)** și **Bobotează (6 ianuarie)**, nu sunt simple manifestări de divertisment, ci au rolul de a marca simbolic trecerea dintre ani, de a asigura fertilitatea, prosperitatea și sănătatea comunității în anul care urmează, având puternice rădăcini precreștine și agrare.

Cele mai importante obiceiuri se grupează în jurul celor trei mari sărbători: Nașterea Domnului (Crăciunul), Anul Nou și Boboteaza.

Obiceiul Colindatului

Colindatul este ritualul central al iernii, fiind o manifestare vocală colectivă care vestește Nașterea Mântuitorului. În Vâlcea, acest obicei se distinge prin structura cetelor și prin repertoriul specific, care include atât colinde religioase, cât și colinde laice (de urare, de vânătoare, de pețit etc.).

- **Organizarea Cetelor:** În satele vâlcene, cetele de colindători sunt, în mod tradițional, formate din **flăcăi** (tineri necăsătoriți) care își aleg un **vătaf** (lider) ce stabilește traseul, disciplinează grupul și încasează darurile. Repetițiile începeau chiar și cu săptămâni înainte, asigurând o execuție impecabilă.
- **Colindatul ritualic (de Crăciun):** Colindătorii mergeau noaptea, oprindu-se la ferestrele gazdelor. Textele colindelor adresează urări specifice membrilor casei: colinde de belșug pentru gospodar, de însurătoare pentru flăcău și de măritiș pentru fată. Ritualul se încheia cu intrarea în casă (dacă erau primiți), unde primeau daruri simbolice: covrigi, nuci, mere și, esențial, colaci împlețiți special.
- **Colindatul copiilor (Pițărăii):** O variantă mai simplă este *colindatul pițărăilor* (copiii mici), care merg în Ajunul Crăciunului (sau *pițărării* pe 26 decembrie) și primesc **pițărăi** (un tip de turtițe sau colăcei mici). Tradiția acestui dar se leagă de credința că acesta asigura hrana pe tot parcursul iernii.
- **Funcția socială:** Pe lângă funcția religioasă și magică (de a proteja casa și a aduce noroc), colindatul avea o funcție importantă de coeziune socială, fiind singura ocazie în care tinerii se puteau manifesta public într-un cadru formal acceptat.

Jocuri cu Măști: Capra și Ursul

Jocurile cu măști sunt manifestări de teatru popular, desfășurate cu precădere între Crăciun și Anul Nou. Acestea reprezintă ritualuri de regenerare a timpului și de invocare a fertilității pământului.

- **Capra:** Jucătorul care întruchipează Capra poartă o mască din lemn (cioplită sau confecționată din materiale ușoare), acoperită cu o piele de capră sau material roșu, adesea împodobită cu panglici multicolore. Dansul este inegal, sacadat, mimând pocnetul copitelor. La un moment dat, Capra se prăbușește, simbolizând moartea vegetației vechi, pentru a se *învia* apoi, semnificând renașterea naturii și a noului an. Dansul Caprei este acompaniat de muzicanți (vioară, fluier, acordeon) și de **strigături ritmate** ale însoțitorilor.
- **Ursul:** Masca de Urs, acoperită cu o piele naturală sau una confecționată, este condusă de un personaj numit **Ursar** sau *Stăpânul Ursului*. Ursul execută pași greoi, ritmați, adesea imită lupta sau căutarea hranei. În viziunea populară, dansul Ursului are rol magic de vindecare și de alungare a spiritelor rele. Ca și Capra, mișcările sale simbolizează ciclul vieții și al naturii.
- **Semnificație:** Prezența acestor măști în Vâlcea subliniază legătura puternică a omului cu natura și credința în puterea spiritelor animale de a influența norocul și recolta anului ce vine. Cetele de măști sunt primite cu generozitate, deoarece se consideră că alungă ghinionul din gospodărie.

Urăturile de Anul Nou: Plugușorul

Plugușorul este obiceiul de urare specific Ajunului Anului Nou, care se diferențiază de colindat prin conținutul său exclusiv laic și agrar.

- **Urătura:** Textul Plugușorului este o povestire ritmică, adesea în versuri lungi, care reface ciclul muncii agricole, de la arat și semănat până la culesul strugurilor și obținerea pâinii. În Vâlcea, ca parte a Olteniei, textul este deseori adaptat, incluzând referințe la specificul local sau la evenimente recente.
- **Elemente de Recuzită:** Spre deosebire de colind, Plugușorul este acompaniat de un puternic fond sonor asigurat de:
 - **Bice:** Pocnetul puternic al biciului are un rol purificator, alungând forțele malefice și vestind vigoros Noul An.
 - **Clopoței și Talângi:** Sunetul metalic ascuțit contribuie la crearea unei atmosfere zgomotoase, considerată benefică pentru sporul casei.
 - **Buhaiul:** Un instrument specific care imită mugetul puternic al unui taur, amplificând caracterul agrar și fertilizator al ritualului.
- **Rolul Tinerilor:** Plugușorul este practicat de cete de tineri sau bărbați maturi, care umblă pe ulițe până târziu în noapte. Acest obicei marchează apogeul zgomotului ritualic, fiind cel mai intens ritual fonic al iernii, menit să trezească spiritul pământului.

Obiceiurile de iarnă din Vâlcea, de la ceremonialul sacru al Colindatului la exuberanța profană a Plugușorului și a jocurilor cu măști, reprezintă o sinteză vie a credințelor străvechi, transmise prin oralitate. Ele subliniază necesitatea omului de a restabili echilibrul cosmic la cumpăna dintre ani și de a integra comunitatea într-un ciclu al naturii marcat de speranța reînnoirii. Păstrarea și promovarea acestor datini contribuie la conservarea identității culturale a regiunii.

Bibliografie:

Bârlea, O., *Colindatul în România*, București, Editura Minerva, 1981, p. 480;

Bucșan, A., *Obiceiuri și datini din Țara Loviștei*, București, Editura Științifică, 1971, p.250;

Popescu, C., *Folclor Vâlcean. Datini și Credințe*, Râmnicu Vâlcea, Editura Conexiuni, 2005, p. 185;

Vlăduțescu, G., *Etnografia Olteniei*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1978, p. 320.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Emurla Nursen- Grădinița cu program Normal „Aurel Marinescu”
Cobadin, jud. Constanța, România

*Magii de la Răsărit sunt cei care au vestit nașterea Domnului Iisus, în grajdul din Betleem, locul în care Maria, Maica Sfântă a născut pe pruncul Iisus. Aceștia au ajuns la grajd, fiind călăuziți de o stea mare și strălucitoare.

* Bradul este un obicei binecunoscut al sărbătorii de Crăciun - parcă nu e Crăciun dacă nu miroase în casă a brad! Brazilii au fost împodobiți timp de multe secole cu mere, prăjituri, dulciuri. Apoi oamenii au folosit lumânări pentru împodobirea bradului, beteală, beculețe. Și iată că obiceiul împodobirii bradului este un obicei de care ne bucurăm și astăzi și fără de care Sărbătoarea Nașterii Domnului nu poate fi completă. Bradul de Crăciun, ca pom ce trebuie împodobit înainte de Nașterea Domnului, a fost ales datorită faptului că el rămâne tot timpul verde. Îl simbolizează, pe Hristos, veșnic viu.

* Steaua este un alt obicei de Crăciun întâlnit la români care are loc în ajunul Crăciunului. Cei care merg cu Steaua sunt copiii. Obiceiul are o semnificație religioasă fiind

legată de steaua care s-a arătat celor trei magi de la răsărit. Copiii merg la colindat cu o stea mare, din lemn, gătită cu hârtie colorată și crenguțe de brad.

*Colindele. Începând cu noaptea de 23 spre 24 Decembrie, de la miezul nopții și până la revărsatul zorilor ulițele satelor răsunau de glasul micilor colindători. Colindele sunt cântece prin care se vestește nașterea Domnului Iisus. În orașe întâlnim colindători odată cu lăsarea serii și până în miez de noapte. Cu traista după gât și căciula pe urechi, colindătorii merg din casă-n casă.

*Moș Crăciun este cunoscut de copii ca fiind un bătrânel durduliu, cu haine roșii, care trăiește în Laponia. Moș Crăciun călătorește cu o sanie trasă de reni și aduce daruri copiilor, coborând prin hornurile caselor. El aduce daruri tuturor copiilor care își ascultă părinții și se comportă frumos.

Bibliografie:

www.creștinortodox.ro

http://www.lefo.ro/costalcities/cultura_tradiții_si_obiceiuri.html

Obiceiuri de Crăciun la grupa mică

Profesor educație timpurie: Enache Larisa
Grădinița cu program prelungit nr.28,
Ploiești, Prahova

Crăciunul este o sărbătoare îndrăgită de copii, plină de culoare și emoție. El este sărbătorit în fiecare an pe data de **25 decembrie** și marchează **Nașterea Domnului Iisus**

Hristos. Crăciunul este o sărbătoare a bucuriei, a iubirii și a familiei. În această perioadă, preșcolarii vor descoperi multe obiceiuri și tradiții frumoase.

Împodobirea bradului la grădiniță

Unul dintre cele mai cunoscute obiceiuri de Crăciun este **împodobirea bradului**. Bradul este decorat cu globuri colorate, beteală, luminițe și o stea în vârf. Copiii sunt foarte bucuroși când ajută la împodobirea bradului, deoarece sub el vor găsi darurile de la Moș Crăciun.

Moș Crăciun

Moș Crăciun este un personaj îndrăgit de toți copiii. Se spune că el vine în noaptea de Crăciun și aduce cadouri copiilor cuminiți. Copiii îl așteaptă cu emoție, spun poezii, cântă colinde și primesc daruri.

Colindatul

Un alt obicei important este colindatul. Preșcolarii merg din clasă în clasă și cântă colinde, cântece speciale de Crăciun. Colindătorii vestesc Nașterea Domnului și urează sănătate și bucurie gazdelor. În schimb, primesc mere, nuci, dulciuri sau colaci.

Activități de Crăciun – Grupa Mică

Activități artistico-plastice

1. Bradul de Crăciun

- Copiii lipesc bucăți de hârtie verde pe un contur de brad.
- Decorează cu buline colorate (globuri).

2. Globuri colorate

- Colorează globuri desenate pe fișe.
- Pot folosi degetele (pictură cu degetele).

3. Moș Crăciun din hârtie

- Lipire de vată pentru barbă.
- Colorează costumul lui Moș Crăciun.

Activități muzicale

1. Audierea colindelor

- Colinde simple: „Moș Crăciun cu plete dalbe”, „O, ce veste minunată”.

2. Cântece cu mișcare

- „Sus, sus, sus, la Moș Crăciun”
- Mișcări simple: bătăi din palme, mers pe loc

Activități motrice

1. Du cadoul la brad

- Copiii duc o cutie (cadou) până la brad.

2. Dansul fulgilor

- Se mișcă liber pe muzică lentă, imitând fulgii de zăpadă.

Activități de limbaj

1. Povestea lui Moș Crăciun

- Povestire scurtă, cu imagini.

2. Poezii simple

- „Moș Crăciun”
- „Bradul meu”

Activități cognitive

1. Sortăm globurile

- Sortare după culoare sau mărime.

2. Unde este Moș Crăciun?

- Joc de recunoaștere a imaginilor tematice.

♥ Activități practice și de socializare

1. **Decorăm sala**
 - Agățăm decorațiuni realizate de copii.
2. **Cutia cu fapte bune**
 - Vorbim despre a fi cuminți și darnici.

Concluzie

Obiceiurile de Crăciun sunt foarte frumoase și ne învață să fim mai buni, mai darnici și mai uniți. Pentru copii, Crăciunul este o sărbătoare plină de magie, zâmbete și momente fericite petrecute alături de familie.

Bibliografie

1. Brebenel, S. – *Tradiții și obiceiuri românești*, Editura Didactică și Pedagogică
2. Pop, M. – *Sărbători și obiceiuri la români*, Editura Enciclopedică
3. **Manual pentru învățământ preșcolar**, Ministerul Educației
4. <https://www.crestinortodox.ro> (articole despre Crăciun și colinde)

IMPORTANȚA TRADIȚIILOR ȘI OBICEIURILOR DE CRĂCIUN

Prof. Fîcea Luciana Maria
Grădinița cu Program Prelungit „Vis de Copil”
Târgu Jiu, Gorj, România

Sărbătoarea are o arhitectură spațio-temporală proprie, care cuprinde geneza, timpul și spațiul de devenire și funcționalitate, cu momentele de apogeu și declin și, în ultimă instanță, cu dispariția ei din sfera socială.

Toate popoarele au o preocupare comună de a-și crea și tradiționaliza mijloace adecvate, care să le instaureze, în momentele festive, trăiri de mare intensitate emoțională și, pentru aceasta, au procedat la instituirea unor sărbători și ceremoniale¹. Pe parcursul dezvoltării sociale, funcțiile sărbătorii s-au manifestat în cele mai diverse forme, prin divizarea timpului și ritmului de viață și muncă, prin evidențierea unui proces sui-generis de schimb între om și natură, prin conștientizarea comemorărilor și aniversărilor din viața socială și individuală a oamenilor. Anastomoza sărbătorilor și a comunității de aromâni este într-o perpetuă dinamică, evenimentele desfășurându-se în funcție de dimensiunea și solidaritatea grupului, de condițiile de viață și muncă, de nivelul de cultură și civilizație².

În comunități, sărbătoarea Crăciunului reprezintă un moment de maximă semnificație religioasă, culturală, rezultat al unei istorii îndelungate și al unui proces de adaptare la diversele contexte.

Celebrat în acord cu calendarul ortodox, Crăciunul este evenimentul religios din an, care simbolizează nașterea Mântuitorului Iisus Hristos și consolidarea legăturilor spirituale dintre membrii familiei de aromâni și ai comunității. În spațiul românesc, Crăciunul se suprapune *Saturnaliilor antice romane*, un festival din timpul solstițiului de iarnă (21 – 22

¹„Folklorul cuprinde toată literatura orală și scrisă a unui popor, cu privire la: superstiții, credințe, datini,...întreaga complexitate sufletească și pur intelectuală a acelui popor din trecutul îndepărtat și până astăzi”- Tache Papahagi, 1979, *Mic dicționar folkloric*, București, Editura Minerva, 1979, p. 8.

² Vasile Golban, *Dimensiunea etico-estetică a sărbătorii, Frumusețea sărbătorii*, Casa de Editura Panteon, 1995, pp. 9-10

decembrie), care dura o săptămână și era dedicat cinstirii zeului Soare, Sol Invictus. În perioada festivalului, legile civile erau incrementate, inactive, sacralitatea evenimentului surclasând indubitabil tot ceea ce provenea de la autoritățile terestre. Istoricul antic grec Lucian notează modul în care se desfășurau evenimentele, înregistrând, ca obiceiuri și tradiții, o stare de beție generalizată³, colindatul din casă în casă, consumul de dulciuri de forma corpului uman⁴. Cu timpul, la popoarele creștin ortodoxe de rit nou, deci și la români, s-a ajuns la trecerea în profan a unui moment premergător Crăciunului - Sfântul Ignatie, evocat pe 21 decembrie, s-a asimilat zilei în care se sacrifică porcii.

După Romulus Vulcănescu⁵, sursa latină a termenului Crăciun, *din creatio/ lat. naștere*, așa cum a fost aceasta înregistrată și de *Ovid Densușanu, Alexandru Graur, Alexandru Rosetti*, nu demonstrează, în mod esențial, originea lui; cercetătorul opinează că aceasta ar putea să fie anterioară, în limba dacă, putând însemna tot **creatio**. „Dicționarul onomastic românesc” explică termenul „Crăciun”, corelat cu personificarea cunoscută ca Moș Crăciun. Pentru clarificarea numelui și a semnificației sărbătorii, [Romulus Vulcănescu](#)⁶ consemnează legenda arhetipului:

„Mitul arhaic al unui cioban-zeu-moș este transfigurat în mitul unui cioban demonic, care refuză s-o primească pe Fecioara Maria să nască în staulul lui. Soția lui Crăciun (Crăciuna sau [Crăciuneasa](#), în studiul lui Pericle Papahagi) o primește într-ascuns și-L moșește pe Isus, faptă pentru care Crăciun îi taie mâinile, dar Fecioara Maria i le lipește la loc. Minunea îl convertește pe Crăciun la creștinism (religie care nu apăruse încă). De bucurie că nevasta lui a scăpat de pedeapsa necugetată, Crăciun aprinde un rug de cioate de brad în curtea lui și joacă hora cu toate slugile sale. După joc, împarte Fecioarei Maria daruri păstorești (lapte, caș, urdă, smântână) pentru ea și fiul ei”.

Crăciunul, una dintre cele mai importante sărbători creștine, reprezintă un moment central în viața comunităților românești. El nu este doar o celebrare religioasă, ci și o expresie profundă a identității culturale. Tradițiile și obiceiurile transmise din generație în generație conferă acestei perioade o valoare simbolică, socială și educativă, prin care se păstrează continuitatea spirituală a poporului român. În contextul globalizării, rolul acestor tradiții devine cu atât mai important, deoarece ele consolidează sentimentul apartenenței la o cultură unică.

- **Dimensiunea culturală a tradițiilor de Crăciun**
Tradițiile de Crăciun au rădăcini vechi, unele precreștine, iar altele strâns legate de credința creștină. Colindele, obiceiurile precum „Steaua”, „Vicleimul”, „Capra” sau „Ursul” sunt forme de expresie culturală care reflectă modul în care comunitățile rurale și-au păstrat identitatea. Colindatul, unul dintre cele mai răspândite ritualuri, simbolizează vestirea Nașterii Domnului și aducerea luminii divine în casele oamenilor. Prin aceste obiceiuri, tinerii și copiii sunt conectați cu trecutul, învățând despre valorile, credințele și tradițiile strămoșilor.
- Crăciunul ca factor de coeziune socială

³ Regia era asemănătoare misterelor dionisiace.

⁴ În Germania și în Anglia, se prepară și astăzi aceste prăjituri.

⁵ Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1987, p. 330

⁶ [Romulus Vulcănescu](#), *op.cit.*, p. 329 ș.u.

Pe lângă valoarea culturală, tradițiile de Crăciun au un puternic rol social. În mediul rural, pregătirile pentru sărbători implică întreaga comunitate și creează o atmosferă de solidaritate. Oamenii se reunesc pentru diverse activități, precum pregătirea bucatelor, tăierea porcului sau organizarea colindelor. Aceste momente întăresc relațiile interumane și consolidează spiritul comunitar.

Colindele sunt, totodată, o formă de dialog între generații. Bătrânii transmit tinerilor nu doar versurile, ci și semnificațiile lor profunde, transformând colindatul într-o activitate educativă. Prin participarea copiilor la obiceiurile de Crăciun, se dezvoltă valori fundamentale precum generozitatea, respectul, credința și recunoștința.

- Valoarea simbolică și spirituală a obiceiurilor de Crăciun

Crăciunul este, în primul rând, o sărbătoare religioasă ce celebrează Nașterea lui Iisus Hristos. Ritualurile și obiceiurile din această perioadă contribuie la îmbogățirea vieții spirituale și oferă un cadru de reflecție asupra valorilor morale. Impodobirea bradului, aprinderea lumânărilor, participarea la slujbele religioase sunt gesturi simbolice care îi apropie pe oameni de sacru. Bradul decorat, spre exemplu, simbolizează viața, eternitatea și speranța – elemente esențiale în spiritualitatea creștină.

În societatea modernă, aceste obiceiuri capătă și rolul de a echilibra ritmul alert al vieții cotidiene. Reîntoarcerea la tradiții oferă stabilitate emoțională, continuitate și o ancorare în valorile fundamentale ale comunității.

- Crăciunul în context contemporan

Globalizarea și influențele culturale străine transformă modul în care oamenii sărbătoresc Crăciunul. Personaje precum Moș Crăciun sau obiceiuri importate din alte culturi coexistă cu tradițiile autohtone. Cu toate acestea, obiceiurile românești continuă să fie apreciate datorită autenticității și valorii lor simbolice. Festivalurile de datini și obiceiuri de iarnă, promovate în numeroase regiuni ale țării, contribuie la păstrarea și promovarea patrimoniului cultural românesc.

Pentru tinerii din diaspora, tradițiile de Crăciun devin un mijloc de reconectare cu identitatea lor națională. Prin colinde, bucate tradiționale și obiceiuri păstrate în familie, aceștia reușesc să mențină legătura cu originile lor, chiar dacă trăiesc departe de România.

Concluzie

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun reprezintă un element esențial al culturii românești, având o valoare istorică, socială și spirituală deosebită. Ele asigură continuitatea culturală, întăresc legăturile dintre oameni, transmit valori morale și oferă comunității o identitate stabilă. Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, păstrarea acestor tradiții nu este doar o datorie culturală, ci și o modalitate de a menține echilibrul interior și de a celebra frumusețea spiritului românesc.

Bibliografie

1. Ionescu, Mariana. *Tradiții și obiceiuri românești de iarnă*. Editura Ethnos, București, 2018.
2. Ghinoiu, Ion. *Obiceiuri populare de peste an*. Editura Fundației Culturale Române, 2002.
3. Speranția, Theodor D. *Răspunsul datinilor românești*. Editura Cartea Românească, București, 1985.

4. Neagu, Dimitrie. *Colindele românilor. Studiu asupra tradițiilor de iarnă*. Editura Saeculum, 2005.
5. Tache Papahagi, 1979, *Mic dicționar folkloric*, București, Editura Minerva, 1979, p. 8.
6. Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1987, p. 330
7. Vasile Golban, *Dimensiunea etico-estetică a sărbătorii, Frumusețea sărbătorii*, Casa de Editura Panteon, 1995, pp. 9-10
8. Articole și studii etnologice publicate de Muzeul Țăranului Român și Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ ÎN MOLDOVA

Gherghină Mihaela
Liceul Tehnologic „Ion Ionescu de la Brad”,
Horia, Neamț

Moldova este bogată în tradiții, zonele rurale păstrând de-a lungul anilor datinile, meșteșugurile, folclorul și obiceiurile străvechi. Moldova este recunoscută pentru arta populară, țesăturile colorate și originale, produsele olarilor, tâmplarilor și meșterilor care prelucrează lemnul și piatra. Iar sărbătorile tradiționale aduc în atenția publicului spiritul autentic moldovenesc, atât prin datini și obiceiuri străvechi, cântece și dansuri, dar și prin portul popular.

Moldova, o regiune cunoscută atât pentru bucatele tradiționale și apetisante făcute în preajma sărbătorilor, cât și pentru obiceiurile sale spectaculoase, nu ezită în niciun an să se mândrească cu autenticitatea ținutului.

Crăciunul este cea mai importantă sărbătoare a creștinilor și este celebrată pe tot cuprinsul țării, dar practicile și obiceiurile diferă, în funcție de zona geografică și etnologică. Iar Crăciunul în Moldova este încununat cu cele mai multe tradiții și ritualuri populare.

În Moldova pentru sătenii locului nu există Crăciun fără post – acesta începe odată cu Lăsarea Secului.

Când te gândești la bucătăria moldovenească, nu-i așa că te gândești mai întâi la poale-n brâu, plăcinte moldovenești sau cozonac și la turtele cu julfă sau cu nucă care se mănâncă în Ajunul Crăciunului? Doar scriindu-le numele și papilele gustative sunt în culmea fericirii. Dar moldovenii sunt recunoscuți și pentru bucatele tradiționale din porc, precum toba, caltaboșii, cârnații, piftia, și vestitele sarmăluțe moldovenești.

În ziua de Crăciun, mesele sătenilor trebuie să fie pline cu preparate tradiționale pe care gospodinele le pregătesc în Ajunul Crăciunului. Tot acum, femeile coc colăcei, numiți Crăciunei, modelați în formă de opt, pe care îi agață apoi pe perete, lângă icoane, unde vor rămâne până la echinocliul de primăvară, în 23 martie. Crăciunelul copt în ajun este folosit de bărbatul casei când iese la arat. Colăcelul este rupt în trei bucăți după ce gospodarul trasează prima brazdă. O bucată de colăcel este pusă sub brazdă, o alta o dă animalelor din gospodărie, iar pe a treia o mănâncă el.

Și în Moldova se respectă datina împodobirii bradului. Dar, pe lângă brad, unele gospodine încă păstrează viu un obicei străvechi, ornând casa cu plante – busuioc, bumbișor, maghiran – plante care aduc noroc.

Colinda este tradiția creștină care vestește lumii nașterea lui Mesia, a Mântuitorului Iisus Hristos, și are loc în Ajunul Crăciunului, pe 24 decembrie. Grupuri de băieți și fete sau familii întregi merg cu colinda la rude, prieteni și vecini, toți jucând rolul îngerilor care au vestit nașterea Domnului deasupra peșterii din Betleem. În anumite cazuri, colindătorii sunt primiți în casă și serviți cu bucate tradiționale, mai ales cu prăjituri și băutură, însă obiceiul variază în funcție de fiecare sat și comunitate. Colindul, în Moldova este una dintre tradițiile cu care localnicii se mândresc cel mai mult. Pregătirile încep cu mult înaintea ajunului, când tinerii din sat se adună ca să stabilească numărul de colinde și colindători, și să pregătească costumele populare. Traseul pe care îl vor parcurge în Ajunul Crăciunului este bine stabilit și toate casele sunt colindate. Ceata de colindători este răsplătită de săteni cu mere, colaci și nuci.

Păstrarea luminii este una dintre cele mai iubite și vechi tradiții în Moldova, tradiție pe care unii dintre locuitorii satelor moldovenești o mai țin. Sărbătoarea Crăciunului este strâns legată de solstițiul de iarnă, cea mai scurtă zi din an. Astfel, în seara de Ajun, moldovenii aprind un rug din bușteni pentru a ține cât mai mult lumina.

Tradiție sau superstiție? Tradiția spune că în Ajunul Crăciunului nu se dă gunoiul afară din casă și nu se împrumută lucruri. Fetele nemăritate își pot vedea urșiții în vis, dacă pun noaptea la fereastră bucăți mici din toate preparatele pregătite pentru sărbătoarea Crăciunului.

Jocul urșilor este un obicei care se practică în ajunul Anului Nou îndeosebi în Moldova și constă în interpretarea unui ritual de către o ceată de urători. Ceata urătorilor care merg cu ursul este alcătuită din urători deghizați în urs, ursari, fluierari, toboșari; fiecare dintre ei interpretând un anumit rol. Uneori, în ceată, pot fi acompaniați de irozi sau mascați. Acestui obicei i se mai spune și „bătaia ursului”, „întoarcerea cetelor” sau „ceata cetelor”, diferind de la sat la sat.

Mersul de colind cu Capra este un obicei care durează de la Crăciun până de Anul Nou, în funcție de zona Moldovei. Tradiția este precum o scenă de teatru populară, care provine din ceremoniile sacre arhaice închinată morții și renașterii divinității. Capra se face dintr-un lemn scurt, cioplit în formă de cap, care se învește cu hârtie roșie, peste care se pune o altă hârtie, neagră, mărunț tăiată și încrețită. Ulterior se lipește o piele subțire cu păr pe ea.

Capra este în general jucată de către băieții adolescenți (flăcăii satului), iar scenariul așa-zisei piese de teatru este următorul: gospodarul conduce capra și o comandă să joace cu strigături satirice la adresa unor vicii ale comunității. Capra se îmbolnăvește și este chemat doctorul spre a o tămădui, apoi este descântată și dusă la iarmaroc spre a fi vândută.

Acest joc dramatic Cerbul este descris de culegătorii de folclor fiind legat de obiceiul purtării măștilor animale. Obiceiul a fost prima oară menționat de Dimitrie Cantemir, dar până în zilele noastre o parte dintre regiuni l-au pierdut cu desăvârșire.

Cerbul este jucat cu schimbul, de unde, adesea, și existența a doi jucători ai cerbului. Nelipsit apare fluierarul, în unele locuri numit „*triscar*”. Fluierul este element unic. Momentul următor cuprinde îmbolnăvirea cerbului, aproape întotdeauna de deochi. Unul dintre ursari trece de îndată la rostirea descântecului, făcând loc momentului, care este și cel mai consistent, al însănătoșirii cerbului.

La trecerea dintre ani copiii și tinerii din satele moldovenești sunt cei cărora le revine principala îndeletnicire la trecerea dintre ani. Ei sunt vestitorii Anului Nou, având în repertoriu o mulțime de colinde și jocuri specifice: vă sunt cunoscute jocul caprei, ursului sau căiușului .

Prin aceste tradiții și nu numai, colindătorii readuc magia sărbătorilor de Crăciun direct în inima gospodarilor care le deschid ușa și care îi răsplătesc cu dulciuri, portocale, nuci, colaci și alte bunătăți.

Tradițiile de iarnă se încheie odată cu primele zile ale Anului Nou, când cetele de copii pornesc “cu semănatul”. Semănătorii aruncă cu boabe de orez, ca simbol al prosperității și bogăției, rostind versuri tradiționale.

Bibliografie

- Obiceiuri de Crăciun și Anul Nou , Editura Porțile Orientului Iași 1997

IMPORTANȚA TRADIȚIILOR PENTRU COPIII PREȘCOLARI

Prof.educație timpurie: Andrei Florentina

Liceul de Arte „Victor Giuleanu”/GPP Nord 2,Rm Vâlcea,Vâlcea,România

Prof.educație timpurie: Ghioculescu Elena Denisa

Liceul de Arte „Victor Giuleanu”/GPP Nord 2,Rm Vâlcea, Vâlcea,România

Tradițiile reprezintă legătura vie dintre trecutul și prezentul unei comunități. Ele dau sens existenței colective și individuale, oferind repere clare despre cine suntem ca popor și ca indivizi. Într-o lume în continuă schimbare, în care globalizarea uniformizează culturi și obiceiuri, tradițiile capătă o valoare cu atât mai mare. Această valoare se manifestă în mod special în relația dintre copil și mediul său cultural. Consider că anii preșcolari sunt un moment esențial pentru familiarizarea celor mici cu tradițiile românești, deoarece atunci se formează primele reprezentări despre identitate, comunitate, valori și apartenență.

Pentru copilul preșcolar, tradițiile nu reprezintă doar ritualuri sau sărbători, ci experiențe pline de emoție. Prin participarea la obiceiuri precum colindatul, confecționarea măștișoarelor, împodobirea bradului sau pregătirea ouălor de Paște, copilul descoperă bucuria colaborării, a creației, a descoperirii de sensuri noi. În aceste activități, el trăiește intens culorile, sunetele, mirosurile și gesturile care transmit atmosfera unei lumi simbolice bogate. Tradițiile îi oferă copilului ocazia de a înțelege ce înseamnă să aparțină unei comunități, să participe la un ritual comun, să trăiască alături de ceilalți emoții similare. Astfel, identitatea culturală începe să se contureze treptat, prin memorie afectivă și prin repere concrete.

Un alt aspect semnificativ este rolul tradițiilor în dezvoltarea emoțională și socială a celor mici. În grădiniță, activitățile cu specific tradițional sunt adesea colective: copiii pictează, lipesc, cântă sau dansează împreună. Aceste momente nu au doar o valoare artistică, ci și una profund socială. Copilul învață să colaboreze, să respecte reguli și ritmuri comune, să se bucure de reușita grupului și să își asume un rol în cadrul acestuia.

Pe lângă dimensiunea socială, tradițiile reprezintă o resursă inepuizabilă pentru dezvoltarea creativității. Cultura populară românească abundă în motive decorative, cântece,

dansuri, costume, povești și simboluri. Pentru copil, contactul cu aceste elemente este o provocare artistică permanentă. Confectionarea unei sorcove, realizarea unui colaj inspirat din motive populare, dramatizarea unui obicei precum Plugușorul sau interpretarea unei doine sunt activități care stimulează imaginația și motricitatea fină.

Un alt mod în care tradițiile contribuie la dezvoltarea copilului este îmbogățirea limbajului. Poveștile populare, zicătorile și colindele fac parte din patrimoniul nostru cultural și pot deveni instrumente excelente de dezvoltare a vorbirii. Limbajul tradițional, colorat și expresiv, îl ajută pe copil să își formeze vocabularul, să gândească simbolic și să se exprime în mod coerent. În plus, scenetele sau recităriile cu ocazia sărbătorilor îi oferă copilului ocazia de a se afirma, de a vorbi în fața celorlalți, de a depăși timiditatea.

În acest proces, rolul educatorului este fundamental. El este mediatorul dintre copil și patrimoniul cultural. Educatorul trebuie să transforme tradițiile într-o experiență vie, accesibilă și atractivă, adaptată vârstei și nivelului de înțelegere al copiilor. Activitățile trebuie să fie ludice, creative și interactive. Vizitele la muzee, invitațiile adresate părinților sau bunicilor pentru a povesti despre obiceiurile lor, atelierelor de meșteșuguri sau organizarea de mici spectacole tematice sunt modalități prin care tradițiile capătă sens pentru cei mici. Cu cât experiența este mai autentică, cu atât amprenta ei asupra copilului va fi mai puternică.

Pe termen lung, familiarizarea cu tradițiile contribuie la formarea unor viitori adulți conștienți de identitatea lor, de valorile lor și de locul lor în lume. Un copil care a crescut conectat la cultură va ști să o prețuiască și să o transmită mai departe. Așadar, tradițiile au un rol esențial în educația preșcolară. Ele nu sunt doar instrumente didactice, ci experiențe de viață care formează caractere și modelează identități. Prin intermediul lor, copiii învață să simtă, să creeze, să comunice și să aparțină. Iar acest lucru reprezintă, fără îndoială, una dintre cele mai mari responsabilități ale educației timpurii.

Bibliografie:

- Bălașa, M. (2010). *Tradiții și obiceiuri românești*. București: Editura Paideia.
- Cucu, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
- Crețu, C. (2009). *Psihopedagogia copilului preșcolar și școlar mic*. Iași: Editura Polirom.
- Golu, F. (2015). *Psihologia dezvoltării*. București: Editura Universitară.
- Oprea, C. (2015). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Sărbătorile de iarnă și scriitorii canonici ai literaturii române

Profesor, Grigore Anda-Andreea,
Colegiul „Vasile Lovinescu” Fălticeni, jud. Suceava, România

În lucrarea de față ne propunem să prezentăm o serie de observații cu privire la modul în care scriitorii Ion Creangă, Liviu Rebreanu și Mihail Sadoveanu prezintă obiceiuri și tradiții

care au legătură cu sărbătorile de iarnă. Dorim pe această cale să evidențiem practici și mentalități specifice unei anumite epoci și unei anumite regiuni geografice.

Ion Creangă

Prin *Amintiri din copilărie*, Ion Creangă surprinde atât dimensiunea satului Humulești, cât și aspecte legate de copilăria și adolescența lui Nică a lui Ștefan a Petrii. Obiceiurile legate de sărbătorile de iarnă nu puteau fi omise. Pe parcursul cărții sunt prezentate două aspecte interesante cu privire la această perioadă a anului, unul regăsindu-se în capitolul II, iar altul în capitolul III.

În capitolul II, Creangă relatează despre practicile legate de tăierea porcului „de Crăciun”[1], cel mai probabil de Ignat. Porcul era pârlit, opărit și învelit în paie „de-l înnađușa, ca să se poată rade mai frumos”[2]. Copilului i se permitea să încalce porcul acoperit cu paie, urmând ca mai apoi să primească „deie coada porcului s-o frig și beșica s-o umplu cu grăunțe, s-o umflu și s-o zurăiesc după ce s-a usca”[3]. Această beșică este utilizată fie ca jucărie, fie ca instrument muzical, pentru a produce zgomot în timpul urăturii („Și nu știu cum s-a întâmplat, că nici unul dintre tovarăși n-avea clopot. Talanca mea era acasă, dar mă puteam duce s-o ieu? În sfârșit, facem noi ce facem și sclipuim de cole o coasă ruptă, de ici o cârceie de tânjală, mai un vâtrar cu belciug, mai beșica cea de porc a mea, și, pe după toacă, ne pornim pe la case.”[4]).

Tot în acest capitol se povestește despre intenția lui Nică și a tovarășilor săi de a pleca cu plugul în ajunul Sfântului Vasile. Tatăl refuză să îi facă copilului un buhai sau un harapnic, amenințându-l cu bătaia și dându-i de înțeles că obiceiul acesta este unul nepotrivit și considerat rușinos: „– Doamne, ce harapnic ți-oiu da eu, zise tata de la o vreme. N-ai ce manca la casa mea?”[5]. Totodată, întrebarea tatălui („Vrei să te bușească cei nandralăi prin omăt?”[6]) pare să sugereze expunerea la pericole și să de-a de înțeles că cei mai mari se impuneau prin violență. Amenințarea finală prin care tatăl încearcă să-și descurajeze este aceea că-l va lăsa desculț.

Reacția copilului surprinde dorința de-a nu fi luat în râs de prietenii săi și de aceea fuge de acasă doar cu beșica de porc. Întâmplarea face ca niciunul din tovarăși să vină pregătit pentru ceea ce și-au propus așa că se văd nevoiți să improvizeze: „Și nu știu cum s-a întâmplat, că nici unul dintre tovarăși n-avea clopot. Talanca mea era acasă, dar mă puteam duce s-o ieu? În sfârșit, facem noi ce facem și sclipuim de cole o coasă ruptă, de ici o cârceie de tânjală, mai un vâtrar cu belciug, mai beșica cea de porc a mea, și, pe după toacă, ne pornim pe la case.”[7].

Astfel, grupul pornește strategic din capătul satului, de la preotul Oșlobanu pe care îl găsesc tăind lemne, intenționând să umble în tot satul. Nemulțumit, preotul începe să îi certe și să îi insulte și le atrage atenția că au pornit cu uratul prea devreme: „– De-abia s-au culcat găinile, și voi ați început?”[8]. Această remarcă a preotului sugerează că obiceiului uratului nu putea începe la orice oră și că există un anumit moment prielnic când se putea merge la casa omului, acesta fiind apusul soarelui.

Prezentat, de altfel, pe tot parcursul cărții ca o persoană malițioasă, preotul Oșlobanu încearcă chiar să îi lovească pe urători, aruncând în ei. Frica se instalează în copii și fug înapoi în sat, fără să apuce să strige urarea care se face celor care nu primesc grupurile de urători: „Drele pe podele și bureți pe pereți; câte pene pe cucoși, atâția copii burduhoși”[9]. Se poate remarca faptul că urarea are valoare simbolică de blestem.

După această experiență, copiii așteaptă apusul soarelui pentru a-și încerca iar norocul. Grupul alege întâmplător o casă, intră în curte și se așază „la fereastră după obicei”[10], însă

eșecul de data trecută și frigul îi demoralizează: „Dar parcă naiba vrăjește: cea nu sună coasa, că-i e frig; celuia că-i îngheață mânilor pe cărceie; văru-meu Ion Mogorogea, cu vâtrarul subsuoară, se pune de pricină că nu ură, și numa-ți crăpa inima-n tine de necaz!”[11]. În cele din urmă, copiii își împart sarcinile: unul ca ura, alții doi vor pufni ca buhaiul din gură, iar ceilalți vor striga „Hăi, hăi!”. Dar nici de data această nu vor fi primiți bine. Stăpâna casei, înfuriată, iese cu cociorva aprinsă și îi mustră și ea, simțindu-se jignită și cu casa dezonorată de această apariție a urătorilor: „–Vai, aprinde-v-ar focul, să vă aprindă! zise ea, burzuluiță grozav; dar cum se cheamă asta? În obrazul cui v-a învățat!”[12].

După această a doua experiență și cu frica să s-ar putea să fie și mai rău, urătorii abandonează, îndreptându-se fiecare spre propria casă și jurând că vor umbla împreună în anul următor: „Și după ce ne arvonim noi și pe la anul, cu jurământ, să umblăm tot împreună, ne-am despărțit unul de altul, răbigiți de frig și hămisiți de foame, și hai fiecare pe la casa cui ne are, că mai bine-i pare.”[13].

Obiceiurile de iarnă prezentate în acest capitol ilustrează rolul tradițiilor în viața comunității rurale din Humulești. Practici precum tăierea porcului sau umblatul cu uratul nu au doar o funcție festivă, ci reprezintă forme de educație, prin care copiii sunt familiarizați cu regulile nescrise ale satului. Episoadele relatate de Creangă susțin ideea că aceste obiceiuri sunt supuse unor norme nescrise privind momentul desfășurării și comportamentul participanților.

În capitolul III, Ion Creangă se folosește de vacanța de iarnă din perioada când Nică era elev la școala de catiheți, la Fălticeni, pentru a descrie mesele de sărbători din familie care contrastează cu penuria de alimente de la gazdă. Astfel, sărbătorile de iarnă sunt îmbelșugate și copioase: „Costițe de porc afumate, chiște de buft umplut, trandafiri usturoieți și slănină de cea subțire, făcute de casă, tăiete la un loc, fripte bine în tigaie și cu mămliguță caldă, se duc unse pe gat. Mai face el țăranul și alte feluri de mâncări gustoase, când are din ce le face.”[14].

Liviu Rebreanu

Liviu Rebreanu, în romanul *Ion*, în capitolul V. *Rușinea*, descrie obiceiurile oamenilor din Pripas din preajma sărbătorilor de Crăciun. Obiceiul prezentat cel mai detaliat este acela legat de tăierea porcului sau bojotaie.

Înainte cu o săptămână de Crăciun, satul pripas răsună de dimineață de guițăturile porcilor sacrificați. Rebreanu descrie minuțios atmosfera premergătoare tăierii porcului și practicile legate de acest obicei.

Sacrificarea animalelor se făcea în zorii zilei când meșterul măcelar, de fapt cineva capabil să taie porcii, se înființa la casa celui care dorea să sacrifice animalul împreună cu câteva ajutoare. Acestea vor ajuta la prinderea și imobilizarea animalului: „Glanetașu își ascuți cuțitul de junghiat cu multă îngrijire, împărțind rolurile tuturor: Ion va lua porcul de urechi, îl va trânti jos pe o rână și-i va ține capul, Herdelea și Titu vor imobiliza picioarele dinapoi, Zenobia va ajuta la picioarele dinainte, iar dăscălița va strânge sângele în lighean...”[15].

Bojotaia se făcea chiar în curtea unde animalul fusese sacrificat. Porcul era pârlit cu paie, iar după spălarea animalului urma partea cea mai dificilă: „spintecarea, împărțirea cărnii și a slăninii, spălatul mațelor, facerea cârnaților... Avură toți de lucru toată ziua și mai rămânea pe mâine topirea unturii și alte mărunțișuri.”[16]. Rebreanu amintește și despre pomana porcului care pentru familia Herdelea era „o tocană grasă și piperată și (...) o mămliguță lângă ea”[17].

Scriitorul menționează postul Crăciunului pe care țăranii îl respectau. Carnea de porc și preparatele din porc erau menite „să mai înzdrăvenească puțin pe oamenii jigăriți de postul care parcă nu se mai sfârșea.”[18]. Memorabil rămâne refuzul Zenobiei de-a se înfrupta din pomana porcului, susținând că nu vrea să se spurce știind că mai e puțin până se termina postul: „–Am ținut postul atâtea săptămâni... n-o să ne spurcăm acuma, cu câteva zile înainte de sfintele sărbători, că doar nu suntem copii și n-om plesni, se lămuri Zenobia înghițindu-și saliva de poftă.”[19].

Cel care sacrifica porcul era plătit în natură: „Acuma, cu toate că Glanetașu, singurul meșter al satului în căsăpirea neamului rămătorilor, avea să primească tot în natură plata pentru tăierea porcilor, spre a putea aduna cărnăriile de sărbători (...)[20].

În ceea ce privește sărbătorile de Crăciun, accentul care pe ceea ce se întâmplă în cadrul familie învățătorului Herdelea. În timp ce femeile se dedică preparării cozonacului și prăjiturilor, învățătorul se aprovizionează cu rachiu. A treia zi de Crăciun este dedicată vizitelor pe care le vor face prietenele care vor veni în Pripas la Ghighi și Laura și pentru care familia a pregătit „două oale uriașe vechi, legate cu sârmă, pline de sarmale, forfoteau pe cuptor, în sfârșit ca în toate bunele gospodării românești cu prilejul Crăciunului, așa că puteau veni colindătorii și musafirii.”[21]

Obiceiul colindei este și el prezent. Ion colindă la fereastră apoi este lăsat să colinde iar în casă și, conform datinii este cinstit cu băutura și bani [22]. O colindă este menționată în text, fiind vorba de Lerui Doamne pe care un cor de fete vine să îl cânte familiei învățătorului.

Acest eveniment nu este singular, întreaga seară de ajun aducând la casa învățătorului colindători și corul „studenților liceului din Armadia, sosit înadins să cânte trei colinzi”[23]. De asemenea, familia Herdelea merge să îl colinde preotul Belciul, dorind să-i facă o surpriză cu o colindă bătrână [24].

Mihail Sadoveanu

În romanul *Baltagul*, de Mihail Sadoveanu, pot fi identificate o serie de observații cu privire la diferite aspecte legate de sărbătorile de iarnă.

Apropierea sărbătorilor îl determină pe Gheorghică să revină acasă de la apa Jijiei, lăsând oile familiei în grija unui cioban. Acest aspect sugerează faptul că sărbătorile de iarnă sunt extrem de importante pentru locuitorii de munte, obișnuiți să fie plecați mai mereu cu oile, și sunt asociate cu unitatea familiei.

Un alt aspect ce trebuie remarcat este faptul că Sadoveanu menționează o serie de obiceiuri și practici legate de acest moment al anului („Sărbătorile și petrecerile solstițiului de iarnă”[25]) din zona Măgura Tarcăului. Scriitorul amintește de „Urările de Anul Nou, capra și căluțul și toata zvoana și veselia cotlonului aceluia din munte” care pentru Vitoria Lipan nu mai înseamnă nimic atât timp cât nu știe nimic de Nechifor.

Sadoveanu vorbește inclusiv despre continuitatea tradițiilor în zona de munte: „Izolate de lumea din văi, rânduri după rânduri de generații, în sute după sute de ani, se veseliseră de creșterea zilei și începutul anilor, toate urmau ca pe vremea lui Burebista, craiul nostru cel de demult, stăpâniri se schimbaseră, limbile se prefăcuseră, dar rânduielele omului și ale stihilor stăruiseră, așa încât se cuvenea ca și copiii să-și aibă partea lor.”[26]. Se poate remarca faptul că în zona aceasta de munte tradițiile sunt mai persistente, fiind transmise din generație în generație, iar transformările istorice, sociale și culturale nu le-au afectat.

De asemenea, fragmentul surprinde continuitatea sărbătorilor de iarnă și a tradițiilor românești, văzute ca elemente definitorii ale identității colective. Izolarea comunităților „de lumea din văi”[27] sugerează păstrarea nealterată a unor obiceiuri străvechi, transmise „rânduri după rânduri de generații”[28], ceea ce conferă sărbătorilor un caracter arhaic și sacru. Veselia prilejuită de „creșterea zilei și începutul anilor”[29] trimite la semnificația simbolică a Anului Nou, moment al reînnoirii timpului și al speranței, celebrat prin ritualuri menite să asigure belșugul și armonia.

Boboteaza este una dintre cele mai importante sărbători de iarnă, marcând sfințirea apelor și reînnoirea simbolică a lumii. În fragment, binecuvântarea fântânilor și a izvoarelor de către preot aduce în prim-plan credința că apa dobândește puteri purificatoare și protectoare. În mentalul colectiv, promoroaca ce îmbracă natura în ziua de Bobotează devine un semn prevestitor, oamenii considerând-o semnul unui an îmbelșugat.

Bibliografie:

Creangă Ion, *Amintiri din copilărie*, Editura Coresi, București, 1998.

Pamfile Tudor, *Sărbătorile la români. Crăciunul*, Librăriile SOCEC & Comp. și C. SFETEA, București, 1914, <https://archive.org/details/tudor-pamfile-sarbatorile-la-romani-craciunul-1914/mode/2up>.

Rebreanu Liviu, *Ion*, Editura 100+1 Gramar, București, 2001.

Sadoveanu Mihail, *Baltagul*, Editura 100+1 Gramar, București, 2001.

Tradiții și obiceiuri de Crăciun în județul Teleorman

Prof ed. timpurie Grigore Eliza
Grădinița cu PP „Ion Creangă” Alexandria

Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători creștine, celebrată cu profundă încărcătură spirituală și culturală în toate zonele României. În județul Teleorman, situat în sudul țării, sărbătorile de iarnă păstrează numeroase tradiții și obiceiuri transmise din generație în generație, care reflectă viața satului tradițional, credințele populare și valorile comunității. Chiar dacă modernizarea a influențat modul de desfășurare al sărbătorilor, în multe localități teleormănene se mai regăsesc obiceiuri vechi, cu rădăcini adânci în cultura populară românească.

Semnificația Crăciunului în comunitățile teleormănene

Pentru locuitorii județului Teleorman, Crăciunul nu este doar o sărbătoare religioasă, ci și un prilej de reuniune familială și de întărire a legăturilor comunitare. Pregătirile pentru această sărbătoare încep cu mult timp înainte, prin curățenia generală a casei, pregătirea alimentelor și respectarea postului. Postul Crăciunului este considerat o perioadă de purificare trupească și sufletească, în care oamenii se pregătesc spiritual pentru Nașterea Mântuitorului.

În mediul rural din Teleorman, biserica ocupă un loc central în viața comunității. Participarea la slujbele religioase din Ajunul și ziua de Crăciun reprezintă un obicei respectat, iar colindele religioase sunt adesea cântate atât în biserică, cât și în gospodării.

Colindatul – obicei fundamental al Crăciunului

Unul dintre cele mai răspândite și apreciate obiceiuri de Crăciun în Teleorman este **colindatul**. Acesta începe în seara de Ajun, când grupuri de copii, tineri sau chiar adulți pornesc pe ulițele satelor pentru a vesti Nașterea Domnului. Colindele sunt simple, melodioase și au un caracter religios sau tradițional, având rolul de a aduce vestea cea bună și de a ura belșug și sănătate gazdelor. Copiii sunt primii care colindă, de obicei în după-amiaza Ajunului. Ei sunt primiți cu bucurie și răsplățiți cu mere, nuci, colaci sau bani. Tinerii colindă seara sau noaptea, iar în unele sate există cete organizate, cu un conducător, care stabilesc traseul și ordinea colindatului. Colindatul este considerat un gest aducător de noroc, iar gospodăriile care refuză colindătorii sunt privite cu dezaprobare.

Obiceiul Stelei

Un alt obicei important păstrat în județul Teleorman este **mersul cu Steaua**, practicat în special de copii. Steaua este confecționată din lemn sau carton, având formă de stea cu mai multe colțuri, fiind împodobită cu hârtie colorată, sclipici și icoane. Acest simbol amintește de steaua care i-a călăuzit pe magi la Betleem, unde s-a născut Iisus Hristos.

Copiii merg din casă în casă, cântând colinde religioase specifice acestui obicei. Prin acest gest, ei transmit mesajul creștin al sărbătorii și contribuie la păstrarea tradițiilor locale. Steaua este un obicei cu rol educativ, deoarece îi apropie pe copii de valorile religioase și culturale ale comunității.

Tăierea porcului și preparatele tradiționale

În preajma Crăciunului, în județul Teleorman se păstrează tradiția **tăierii porcului**, care are loc de obicei în ziua de Ignat, pe 20 decembrie. Acest obicei are atât o dimensiune practică, cât și una ritualică. Sacrificarea porcului asigură hrana necesară pentru zilele de sărbătoare, iar preparatele obținute sunt specifice bucătăriei tradiționale românești.

După tăiere, carnea este folosită pentru pregătirea cârnaților, caltaboșului, tobei, slăninii și piftiei. În multe gospodării, se respectă obiceiul „pomanei porcului”, o masă ritualică la care participă membrii familiei și vecinii apropiați. Aceasta simbolizează solidaritatea și spiritul comunitar.

Masa de Crăciun și obiceiurile familiale

Masa de Crăciun reprezintă un moment deosebit de important pentru familiile din Teleorman. Aceasta este bogată și variată, incluzând preparate tradiționale din carne de porc, cozonaci, plăcinte și vin. Înainte de masă, membrii familiei se adună, rostesc o rugăciune și își urează „Crăciun fericit”, subliniind importanța credinței și a unității familiale.

În unele gospodării, există obiceiul de a păstra un colț al mesei pentru sufletele celor plecați dintre cei vii, ca semn de respect și comemorare. Această practică reflectă credința populară conform căreia sufletele strămoșilor sunt aproape de cei vii în perioada sărbătorilor.

Jocurile cu măști și alte obiceiuri de iarnă

În trecut, în unele sate din Teleorman se practicau **jocurile cu măști**, obiceiuri spectaculoase menite să alunge spiritele rele și să aducă noroc și prosperitate. Participanții purtau măști confecționate din pânză, blană sau lemn și interpretau scene simbolice. Deși aceste obiceiuri sunt astăzi mai rar întâlnite, ele fac parte din patrimoniul cultural al zonei.

Alte obiceiuri mai puțin răspândite, dar cunoscute, includ urările pentru noul an, păstrarea focului aprins în sobă în noaptea de Crăciun și respectarea unor credințe populare legate de vreme și belșug.

Importanța păstrării tradițiilor

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun din județul Teleorman reprezintă o parte esențială a identității culturale locale. Ele reflectă modul de viață al comunităților rurale și valorile fundamentale precum credința, familia, solidaritatea și respectul față de tradiție. Chiar dacă unele obiceiuri s-au modificat sau s-au pierdut în timp, păstrarea și transmiterea lor către generațiile tinere este esențială pentru conservarea patrimoniului cultural românesc.

În concluzie, Crăciunul în Teleorman este o sărbătoare a credinței, a tradiției și a comunității, în care trecutul și prezentul se împletesc armonios, oferind un model de continuitate culturală.

Bibliografie

1. Ghinoiu, Ion (2003). *Sărbători și obiceiuri românești*. București: Editura Elion.
2. Pamfile, Tudor (1997). *Sărbătorile la români*. București: Editura Saeculum.
3. Vulcănescu, Romulus (1985). *Mitologia română*. București: Editura Academiei Române.
4. Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” – studii privind obiceiurile de iarnă din sudul României.
5. Mărturii din tradiția orală a satelor din județul Teleorman.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN LA GRUPA MICĂ

Prof. ed. timpurie: Grozea Georgiana – Delia
Școala Gimnazială “Apollo Kids”
Popești-Leordeni, Ilfov
România

Crăciunul este una dintre cele mai îndrăgite sărbători ale copiilor. Este o perioadă plină de bucurie, lumină, culoare și căldură sufletească. Pentru copiii de 3–4 ani, tradițiile și obiceiurile de Crăciun sunt descoperite prin joc, povești, cântece și activități practice, adaptate vârstei lor. Scopul este de a le oferi trăiri pozitive, de a-i apropia de valorile familiei, ale prieteniei și ale generozității.

Tradiții și obiceiuri de Crăciun, pe înțelesul copiilor

La această vârstă, copiii învață cel mai bine prin exemple concrete și experiențe directe. Le putem explica faptul că, înainte de Crăciun, oamenii își pregătesc casa și sufletul pentru o sărbătoare frumoasă.

Printre cele mai cunoscute tradiții prezentate copiilor se numără: împodobirea bradului de Crăciun, cu globuri colorate, beteală și luminițe: Colindele, cântece vesele despre Crăciun și Moș Crăciun; Așteptarea lui Moș Crăciun, personaj iubit de copii, care aduce daruri celor cuminți.

Aceste obiceiuri sunt explicate într-un mod simplu: „*De Crăciun ne bucurăm, cântăm, dăruim și petrecem timp împreună.*”

Activități practic-gospodărești la grupă

Activitățile practice îi ajută pe copii să se implice activ și să simtă bucuria pregătirilor de Crăciun:

- Decorarea clasei cu stelute, fulgi de zăpadă și ghirlande realizate de copii
- Confecționarea de ornamente simple (globuri din hârtie, brăduți din carton)
- Ajutor simbolic în „bucătărie”, prin joc de rol: pregătirea biscuiților de Crăciun din plastilină sau aluat imaginar
- Curățenia de Crăciun, sub formă de joc: strângerea jucăriilor și aranjarea colțului festiv

Aceste activități dezvoltă motricitatea fină, spiritul de cooperare și autonomia copiilor.

Povești și legende de Crăciun

Poveștile sunt un mijloc esențial de transmitere a tradițiilor. Pentru grupa mică se folosesc povești scurte, cu imagini sugestive:

- Povestea Nașterii lui Iisus, spusă simplu, accentuând ideea de iubire și bunătate
- Legenda bradului de Crăciun, adaptată, care explică de ce bradul este verde și frumos
- Povești despre Moș Crăciun, care învață copiii să fie buni, darnici și ascultători

Poveștile pot fi însoțite de teatru de păpuși sau imagini mari, atractive.

Calendarul de Advent la grupă

Calendarul de Advent este o activitate foarte îndrăgită de copiii mici. La grupă, acesta poate fi realizat sub forma: unui panou cu buzunare colorate, unei căsuțe cu surprize

În fiecare zi, copiii descoperă: o imagine de Crăciun, un abțibild, o activitate simplă (cântăm un colind, desenăm un brăduț, spunem o poezie)

Calendarul îi ajută pe copii să înțeleagă așteptarea și să trăiască zilnic bucuria Crăciunului.

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun, prezentate într-un mod accesibil copiilor de 3–4 ani, contribuie la dezvoltarea emoțională și socială a acestora. Prin activități practice, povești, colinde și jocuri, copiii învață să fie mai buni, mai darnici și să se bucure de lucrurile simple. Crăciunul devine astfel o sărbătoare a copilăriei, plină de magie, veselie și iubire.

Bibliografie:

1. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2008). Metode interactive de grup – ghid pentru educatori. Editura Arves, Craiova.
2. Ministerul Educației Naționale (2019). Curriculum pentru educația timpurie. București.
3. Creangă, I. (adaptări pentru copii). Povești și povestiri cu tematică de iarnă și Crăciun. Edituri pentru copii.

SUFLETUL SATULUI PĂSTRĂTOR AL OBICEIURILOR, TRADIȚIILOR ȘI CREDINȚEI

Prof. învăț. primar Iacob Tatiana, Școala Gimnazială Hărău

Prof. religie, Fleșer Gențiana, Școala Gimnazială Hărău

Satul este **sufletul viu al tradițiilor și credinței**, locul în care obiceiurile strămoșești se păstrează și se transmit din generație în generație. Aici, sărbătorile, cântecele, portul popular și datinile nu sunt simple amintiri, ci parte din viața de zi cu zi. Prin oamenii săi, satul rămâne un spațiu al valorilor autentice, al respectului pentru trecut și al credinței care unește. Școala are un rol esențial în păstrarea și transmiterea obiceiurilor de Crăciun, fiind un adevărat liant între generații. Prin serbări școlare și alte activități educative inspirate din datinile locale, elevii descoperă și trăiesc valorile culturale ale comunității din care fac parte. Implicarea copiilor în interpretarea colindelor, a teatrului popular sau a obiceiurilor contribuie la formarea respectului pentru tradiție și la continuitatea acesteia. Astfel, școala devine un spațiu viu de educație culturală, unde obiceiurile de Crăciun sunt transmise cu bucurie și sens către generațiile viitoare.

Școala, biserica și comunitatea satului formează împreună un pilon esențial în păstrarea și transmiterea obiceiurilor de Crăciun. Școala are rolul de a-i apropia pe elevi de tradiții prin serbări, colinde, scenete și activități educative, biserica oferă cadrul spiritual și valorile credinței, iar comunitatea sprijină și transmite mai departe datinile prin exemplul generațiilor mai vârstnice. Colaborarea dintre aceste instituții întărește sentimentul de apartenență, respectul pentru moștenirea culturală și continuitatea tradițiilor creștine în viața satului. Serbările școlare au fost și vor rămâne expresia vie a sufletului comunităților școlare, activități extrașcolare cu o profundă încărcătură emoțională, așteptate cu bucurie și nerăbdare de elevi, părinți și cadre didactice. În comunitățile rurale, aceste momente depășesc cadrul școlii, devenind adevărate sărbători ale întregului sat. La serbări participă nu doar părinții și bunicii copiilor, ci și membri ai comunității locale, tineri și vârstnici, care trăiesc alături de micii actori emoții autentice, regăsindu-se în amintiri și valori comune. Prin tematica variată abordată, serbările școlare contribuie la lărgirea orizontului spiritual al elevilor, la îmbogățirea cunoștințelor și la crearea unei atmosfere de comuniune și bună dispoziție. Ele reprezintă un prilej valoros de apropiere a copiilor de creația populară – muzica, dansul, portul tradițional, obiceiurile și datinile locale – și de orientare a acestora către fondul străbun de valori artistice și spirituale, pe care sunt îndrumați să îl iubească, să îl aprofundeze și să îl ducă mai departe. Serbările organizate în preajma Crăciunului aduc pe scenă datinile românești reafirmând credința și identitatea comunității. Chiar dacă unele momente se repetă an de an, ele nu își pierd farmecul, ci întăresc dorința copiilor și a spectatorilor de a păstra vii obiceiurile moștenite.

În comunitatea noastră, una dintre cele mai valoroase tradiții este umblatul irozilor în Ajunul și în ziua de Crăciun. Ceata colindă din casă în casă, vestind Nașterea Domnului printr-o piesă de teatru popular transmisă din generație în generație. Personajele – Irod, cei trei magi, cătana, popa și ciobanul – redau prin joc și dialog călătoria magilor, întâlnirea cu Irod și mesajul creștin al sărbătorii. Craii Waltezar, Melchior și Gașpar, poartă costume inspirate din portul popular, bogat ornamentate, iar fiecare personaj este individualizat prin vestimentație și

gestică, subliniind rolul său simbolic. Importanța acestei datini constă în rolul ei educativ și spiritual: îi apropie pe copii de credință, de istoria biblică și de tradițiile satului, contribuind la păstrarea identității culturale și la consolidarea legăturilor dintre școală, biserică și comunitate. La final, irozii colindă gazda care i-a primit, ca semn de mulțumire și binecuvântare. Textul acestei datini a fost preluat de la cei mai vârstnici ai satului și pus în scenă împreună cu elevii, cu dorința de a duce mai departe tradiția și de a cultiva în rândul copiilor mândria de a aparține unei comunități bogate în valori, credință și identitate.

Irozii-teatru popular

Personaje: Irod, trei crai, ciobanul, popa, cătana

Cătana intră în casă și răspunde gazdei:

Noi, pentru ce-am venit aici?
Și pentru ce-am călătorit?
Am venit la dumneavoastră
Să primiți și ceata noastră
Ca să facem pomenire
Despre a lui Iisus venire.

Irod intră în casă în urma ostașului

și se adresează cătanei:
Ia vezi, grabnică slugă,
Vezi cine mă strigă

Așa bărbătește, și-n ușă lovește

Cătana (către cei de afară):

Cine ești? De unde ești?
De ce așa tare-n ușă lovești?

Waltezar

Ne rugăm, cerem iertare
C-avem o rugare mare

Cătana către Waltezar:

Stai puțin să dau de știre
Să nu facem necaz
Cu așa mare grăbire.

Cătana către Irod:

Prea puternice – mpărate
Spaima s-a ivit în cetate
Trei crai de la răsărit

Pe cine-ntălnesc în cale – ntreabă

Irod:

Ia vino bun frate
Pune jos din spate
Puțin te odihnește
Și-apoi cu mine vorbește

Fraților, pe unde-ați călătorit?

Despre cine întrebați?
Și pe cine căutați?

Waltezar:

Noi împărate, am venit
Tocmai de la răsărit
Am venit să cercetăm
Frumoase daruri să dăm
Să aflăm cu –adevărat
Despre tânăru-mpărat

Irod:

Ce-mpărat poate să fie
Să-mi ia a mea împărăție?
Că eu sunt împărat mare
Trei nume tremură
de groaza mea cea mare.

Gașpar:

A Cezarului poruncă
Ne-a trimis la cale lungă
Iar noi toți te rugăm
Umiliți și ne aplecăm
Să ne dai sălaș
Că n-am găsit în oraș

Irod:

Cum? Eu să vă sălășuiesc?
În oraș pietrele plesnesc
O fiară, nu-mi pasă
Spune-le de aici să iasă

Cătana:

O, crai, ieșiți afară
Dintr-a lui Irod palat

Gașpar:

O, frați, nu v-am spus
Ce – am auzit despre Irod –mpărat
Acel hoț și viclean
Al lui Iisus mare dușman

Waltezar:

Din cer piatră pucioasă
Peste ale tale varsă
Cerul să se prăpădească
Îndată să te trăznească
De copii să n-ai noroc
Numai unul să-ți rămână
Și-acela schilod de-o mână
Că tu ești dușmanul rău
Vrei să-l omori pe Dumnezeu.

Irod:

O soare, lună, stele
Vino, soare, să mă vezi
Până capul i-l retezi

Melchior:

O, frați, am înlemnit
Când tiranul mi-a vorbit
Era gata să îmi taie
Pe-aici capul să îmi ieie

Waltezar:

O, tu, te-amăgești
De așa prostește vorbești
Lasă-mă, eu să-spun,
Eu să-i vorbesc,
Eu să-i povestesc,
Că tu ai inimă slabă
Ești fricos ca și o babă,
Iar eu pentru un crai ceresc
Și viața mi-o jertfesc.
Hai, să mergem la acea fiară
Cu mai multă îndrăzneală

Waltezar către Irod

Ce ți-e ție, împărate
Tu te lauzi că ne-i bate
Că eu cu aceștia doi,
Suntem gata de război
Numai ceva de ne-i face
Precum nouă nu ne place
Acum și cu un cuvânt
Te-om stârpi de pe pământ

Irod:

Vino, vino oaste mare
Să-ți dau o poruncă mare
Ca toți pruncii să se taie
De la doi ani mai în jos,
Să se taie și Hristos

Toți craii:

Tăiere, tăiere, groaznică tăiere

Irod:

O, zici că îți aduci aminte
Niște prorociri cuvinte

Popa:

Nu va fi nicio tăiere
Ci doar o părere
Știu și eu foaie și locul
Unde șade Avraam proorocul

Irod:

V-aș mulțumi ca la frați
Dacă vreți să-mi arătați
Care de unde veniți
Pe nume cum vă numiți

Waltezar(cântă):

Eu, Waltezar, mă numesc
Și aur îi dăruiesc.

Toți craii cântă:

Saltă cerul și pământul
Lăudăm în tot pământul
O,o, o, oamenilor!

Gașpar (cântă):

Eu, Gașpar, mă numesc
Și aur îi dăruiesc.

Toți craii cântă:

Saltă cerul și pământul
Lăudăm în tot pământul
O,o, o, oamenilor

Melchior(cântă):

Eu, Melchior, mă numesc
Și tămâie-i dăruiesc.

Cătana:

Măi, ciobane, Axioane
Aseară când ai dormit
Oile nu ți-au pierit

Ciobanul:

De-o pieri una din ele

Oi cânta una de jale.

Cătana:

Măi, ciobane, Axioane
Aseară când am fost la vânat
Am văzut o turmă de oi
Nu-s cumva ale tale?

Ciobanul:

Ba-s ale mele.

Cătana:

Atunci cântă una de joc și nu de jale

Toți cântă:

Când s-a născut
Domnul nostru Mesia
Tremură Irodia
Tremură și pieptul negru, pieptul alb
Vivat , vivat...

Bibliografie

1. **Ghinoiu, Ion** – *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, 2003;
2. **Dicționar de etnologie românească**, coord. Sabina Ispas, Editura Academiei Române, București, 1997;
3. **Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”** – Studii și articole despre obiceiurile de iarnă;
4. **Sfânta Scriptură**, ediție sinodală, pentru referințe privind sărbătoarea Nașterii Domnului.

DATINI, TRADII ȘI OBICEIURI ROMÂNEȘTI ÎN LUNA DECEMBRIE

Prof. educație timpurie Iancu Liana Irina
Grădinița cu Program Prelungit ”Ion Creangă”, Alexandria, Teleorman

Uite, uite cum ninge-n decembrie...

Iarna, satul românesc devine un colț de rai. Este singurul anotimp din an în care domnește principiul repaosului și al odihnei. În timp ce grâul germinează sub stratul mare de zăpadă, casele țăranilor, calde și primitoare, se pregătesc de sărbătoare.

Sărbătorile de iarnă la români încep odată cu Sf. Nicolae, la 6 decembrie și se încheie în 24 februarie, cu Dragobetele, care marchează începutul primăverii și al anului agricol.

Sărbătorile de iarnă petrecute în mijlocul satului românesc reprezintă o experiență unică, deopotrivă încărcată de veselie, dramatism, ironie și poezie. Un amalgam de contraste pe care doar românii îl pot armoniza atât de bine. Mesele îmbelșugate, poveștile și colinda tristă, cântecul vesel, dansul dramatic, căldura și ospitalitatea gazdelor, toate acestea te scot din cotidian. Mai greu este să alegi o zonă anume. Indiferent dacă ești în Moldova, în Transilvania, în Oltenia sau în Dobrogea, iarna are o încărcătură și o aromă anume. Tradițiile și obiceiurile românilor diferă de la o zonă la alta, dar frumusețea lor, unicitatea și ineditul sunt cuvinte care nu lipsesc din nici o descriere. Cele mai multe tradiții și obiceiuri care înconjoară sărbătorile de iarnă se respectă cu strictețe în zonele rurale din Bucovina și Maramureș. Conform tradiției, sărbătorile de iarnă se petrec acasă în familie, alături de cei dragi.

Sărbători importante în luna decembrie:

- 1 decembrie – Ziua Națională a României;
- 6 decembrie – Sfântul Ierarh Nicolae;

- ✚ 18 decembrie – Cuviosul Daniil Sihastrul;
- ✚ 25 decembrie – Crăciunul – Nașterea Domnului;
- ✚ 26 decembrie – Soborul Maicii Domnului; Sfântul Nicodim de la Tismana;
- ✚ 27 decembrie – Sfântul Arhidiacon Ștefan.

Ignatul - 20 decembrie - paradoxul purificării prin post și sânge

Ritualul sacrificării porcului, ce are loc înaintea Crăciunului, prezintă o legătură evidentă între mitologia Greciei antice și religia populară românească. Nu numai romanii credeau că sângele scurs la sacrificiul porcului putea spăla crimele sau nelegiuirile oamenilor, cât de mari ar fi fost acestea. Puterea sa purificatoare, asimilată celei a focului, e ilustrată și în mitologia greacă. Medeea este izbăvită de păcatul fratricidului prin sângele unui purcel de lapte sacrificat de Circe. Oreste este purificat de matricid de Apollo tot prin sacrificiul expiator al unui porc. Mitul Ignatului relatează un paricid a cărui ispășire are loc în fiecare an la 20 decembrie, în preajma solstițiului de iarnă, când se celebrează cele mai importante sărbători ale soarelui. Ignat, gospodar de frunte în satul lui, se spune ca și-a omorât tatăl, însă nu pentru ca a fost îndemnat de Diavol, ci aparent din greșală: „Ignat, cu ta-său, s-au apucat să taie și ei porcul. Când a vrut Ignat să dea cu securea în capul porcului, nimerește pe ta-său și-l omoară! El, ce să facă? L-a omorât, l-a omorât!... Începe a se văieta: că ce-a greșit de-a omorât pe ta-său?!” Porcul va fi, de aici înainte, substitutul părintelui sacrificat în scopul resacralizării lumii. Sângele porcului (substitut al tatălui), este cel care salvează, care purifică lumea și care readuce lumina solară și armonia cosmică.

Bradul de Crăciun

Un obicei specific sărbătorilor de iarnă este aducerea în casă și împodobirea unui brad. Un cântec specific spune: *O brad frumos, o brad frumos, / Cu cetina tot verde... / Tu ești copacul credincios, / Ce frunza nu și-o pierde...* Încă din Antichitate, oamenii se închinau la pomi numiți de ei *sacri*. Druizii socoteau stejarul drept copac sfânt. Egiptenii aveau palmierul, iar scandinavii și romanii – bradul! Romanii, în timpul Saturnaliei, împodobeau bradul cu boabe roșii.

(Saturnaliile: Începând din ziua de 17 și terminându-se cu ziua de 23 Decembrie, erau zile de sărbătoare în onoarea zeului roman Saturn, zi care coincidea cu solstițiul de iarnă. Pentru vechile civilizații antecreștine aceasta era ziua nașterii zeilor, când zilele începeau să se lungească, iar omul era binecuvântat prin renașterea naturii. În calendarele romane, ziua de 25 decembrie era indicată drept ziua nașterii Soarelui, ajuns în imperiul roman prin pătrunderea Mithraismului oriental, iar biserica creștină a adoptat această dată drept zi de naștere a lui Iisus Hristos spre a îmbina cultura ante-creștină cu cea creștină și spre a-i converti pe oameni la creștinism. Festivitățile de Anul Nou au originea în Babilon, apoi se transmit în Grecia și în cele din urmă la Roma. Romanii au numit-o *Saturnalia* - în cinstea lui Saturn. Printre romani era o sărbătoare extrem de populară - un timp de distracție, băutură și orgii - care se termina cu sacrificii umane.)

Moș Ajunul

Ajunul Crăciunului apare personificat în chipul unui moș cumsecade, frate mai mic a lui Moș Crăciun și despre care se spune că ar fi fost păstor de oi sau de capre. Acesta pare mai autohton decât Moș Crăciunul actual, importat din Occident (Santa Claus). Românul se pune să chefuliască încă din seara de Ajun, când în unele părți se crede că vin și sufletele morților să petreacă laolaltă cu cei vii. Ca atare, pe masă se pune mâncare și pentru cei duși: colaci, turte

și cozonaci. Copiii umblă cu Moș Ajunul (*Ne dați ori nu ne dați...?*) și primesc mai ales nuci și covrigi. E bine să se împartă bucate, atât în numele morților, cât și ca semn de belșug, fiind, prin excelență timpul darurilor. Lipsa reciprocității în această privință e rău văzută, iar pe alocuri se crede că zgârciții încasează pedepse de la Moșul (cele mai grele fiind ale acelor care nu-i primesc pe urători în noaptea mare a lui Ajun). Dăruitul de bani nu intră în tradiție, unde era o lume a economiei domestice, bazată mai mult pe troc decât pe monedă. El s-a încetățenit în orașe, așa, ca un fel de surogat.

Ajunul Crăciunului reprezintă un moment deosebit, care se petrece alături de cei dragi. Acum se împodobeste celebrul brad de Crăciun și se fac ultimele pregătiri pentru ziua ce va urma.

Colindul de Moș Ajun - scurt istoric

Colindul de Moș Ajun datează din vremuri străbune și creștine, fiind cel mai vechi mesaj dus de copii, despre vestea Nașterii Pruncului Iisus, preluat din înțelepciunea tradițional-creștină de fiecare generație, ca moștenire spirituală, spre dănuire în veacul veacurilor. Din punct de vedere etimologic, cuvântul colind deriva din latinescul colo-colare, care înseamnă "ceea ce trebuie respectat, cinstit". Sunt persoane care susțin că acest termen vine de la latinescul "calendae", care provine din "calare" (chemare).

Obiceiul colindatului are și menirea de a ne atrage atenția că este necesară pregătirea sufletească și trupească pentru ca Hristos să Se nască tainic în fiecare dintre noi. Colindele ne descoperă că Întruparea Mântuitorului are ca scop mântuirea neamului omenesc.

În trecut, nu se cântau colinde înainte de 6 decembrie, ziua cinstirii Sfântului Ierarh Nicolae. Cetele de colindători erau de mai multe feluri: cei mici plecau la colindat în prima parte a zilei Ajunului Domnului și cântau colindul "Buna dimineața la Moș Ajun". Flăcăii satului colindau după lăsarea serii în mod deosebit la familiile care aveau fete necăsătorite. Fata din casa colindată avea datoria de a pregăti un colac pe care trebuia să-l dăruiască flăcăului pe care îl plăcea. Flăcăul păstra colacul dacă o îndrăgea pe fată, iar în caz contrar îl așeza în stâlpul porții casei. Exista și obiceiul ca cei căsătoriți să colinde alte familii până târziu în noapte. De reținut: în trecut fetele nu mergeau la colindat.

Colindele au o mulțime de variante și versiuni, specifice diferitelor regiuni de unde provin. Un lucru pe care nu trebuie să-l uităm este acela că rolul colindelor este de a fi cântate în grup, după cum păstorii din Betleem și magii de la Răsărit nu s-au închinat singuri Pruncului Iisus.

Colindele au circulat prin viu grai, ele fiind consemnate în scris și notate muzical, mult mai târziu.

Crăciunul - Nașterea Domnului – 25 decembrie

Astăzi S-a născut Hristos!

Și minunea întrupării Lui mai presus de legile firii a uimit întreg pământul, a înnoit toată lumea, a rupt istoria omenirii în două și, străbătând cele douăzeci de secole, ni se face cunoscută nouă astăzi. Astăzi S-a născut Mesia! Și vestea aceasta pe care au adus-o din cer îngerii, pe care au primit-o întâi păstorii, ca un fulger s-a revărsat peste toate marginile.

Vestea aceasta, care l-a tulburat pe Irod "și tot Ierusalimul cu dânsul", ca o trâmbiță duhovnicească a răsunat din veac în veac, din hotar în hotar, de la țarm, și a ajuns astăzi și la inimile noastre. Vestea aceasta auzind-o, săracii s-au bucurat, păcătoșii s-au veselit, orbii s-au luminat, bolnavii s-au mângâiat, iar schiopii au săltat. Vestea aceasta auzind-o, ritorii în

nedumerire au căzut, caci ea pe învățați i-a făcut să tacă, pe filozofi să se rușineze, pe împărați să se cutremure. Vestea aceasta pe mame le-a făcut să se bucure, pe fecioare să cânte, iar pe prunci să dănțuiască.

Cel dintâi praznic împărătesc cu dată fixă, în ordinea firească (cronologică) a vieții Mântuitorului, este Nașterea, numită în popor și Crăciunul, la 25 decembrie, este sărbătoarea anuală a nașterii cu trup a Domnului nostru Iisus Hristos. Ea a fost vestită prin proroci, care au arătat locul nașterii, seminția din care Se va naște și multe alte semne. Pare a fi cea dintâi sărbătoare specific creștină, dintre cele ale Mântuitorului, deși nu este tot atât de veche ca Paștile sau Rusaliile, a căror origine stă în legătură cu sărbătorile iudaice corespunzătoare.

Fiul lui Dumnezeu s-a născut din Fecioara Maria, care, la vremea nașterii Sale, era logodită cu dreptul Iosif. El a fost născut într-o iesle din Bethleem. Amintim că în acel timp, împăratul Cezar August dăduse porunca de a se face un recensământ general, încât toți erau obligați să ajungă în cetatea strămoșilor pentru a se înregistra. Din acest motiv, Iosif, fiind din neamul lui David, ajunge în Bethleem, locul în care Fecioara Maria Îl va naște pe Hristos. Din Scriptură cunoaștem că Pruncului i-au fost aduse ca daruri: aur, smirna și tămâie. Aur ca unui împărat, tămâie ca unui Dumnezeu și smirna ca unui arhieru care urma să moară pentru întreaga omenire. Astfel, există obiceiul ca de Crăciun să oferim și noi daruri. Prin ele răspundem la darul iubirii lui Dumnezeu pentru noi.

Descolindatul

În lumea satului tradițional, cei care refuzau să-i primească pe colindători, erau sancționați printr-un gest contrar colindatului, numit "descolindat". Este un obicei pe care nu îl întâlnim în toată țara și constă într-o mulțime de acțiuni negative împotriva celor care nu primeau colindătorii. Doamna Sabina Ispas mărturisește că "de multe ori s-a interpretat această acțiune ca o agresivitate a cetei de colindători, dar în realitate nu este așa, este un mijloc de a elimina din structura rituală acele gospodării care ar fi putut să primejduiască unitatea comunității. Unul din rosturile colindatului era să recreeze în spațiul și timpul sacre, în contextul teofaniei de Crăciun, unitatea spirituală".

Descolindatul este un termen introdus în circuitul științific de etnologul Petru Caraman, explicându-l prin "a întoarce în rău urările de bun augur ale colindei sau ale colindelor cântate anterior". Smulsul porților, alungarea vitelor și a pasărilor din curte, mânjitul ușilor cu păcură sunt doar câteva din acțiunile specifice descolindatului. Dincolo de aceste acțiuni, descolindatul se lasă cu amenințări și blesteme. Versurile de la descolindat erau de cele mai multe ori contrare celor de bun-augur de la colindat. Atunci când îi primeai pe colindători și se ura: "Câte cuie pe casă/ Atâția galbeni pe masă!/ Câte paie în ogor/ Atâtea vite-n obor!", în vreme ce la descolindat se spunea: "Câte paie sunt în șură/ Atâtea găini moarte-n bătătură!" sau: "Câte cuie sunt pe casă/ Atâția păduchi în casă/ Și-atâția șoareci pe masă!"

Bibliografie:

- ✚ [Datini, tradiții și obiceiuri românești în luna decembrie - Agentia Nationala a Zonei Montane](#)
- ✚ [Referat "Obiceiuri și tradiții de iarnă" | scorosanucipiana | 01.07.2023](#)
- ✚ [Tradiții și obiceiuri românești - de iarnă - Freepedia Edu](#)
- ✚ [Iarna – anotimpul sarbatorilor, obiceiurilor si traditiilor](#)

ISTORIE, TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN ROMÂNIA

Prof. Iancu Ștefan Florin
Casa Corpului Didactic Teleorman

La români, Crăciunul a fost, alături de Paște, încă din cele mai vechi timpuri, una dintre cele mai așteptate sărbători, fiind însoțită de foarte multe tradiții și obiceiuri. Sărbătoarea Crăciunului de altădată era capul unei perioade rituale de renovare a anului cosmogonic, Crăciunul îi introducea pe oameni într-o atmosferă unică, specifică atât sfârșitului, cât și începutului, atât tristeții, cât mai ales bucuriei.

Sărbătoarea Crăciunului nu se referea numai la Nașterea Domnului, ci începând din Ajunul Crăciunului, începea o perioadă rituală de 12 zile care simboliza renovarea timpului, având la bază ideea coborîrii lumii în haos și reinstaurarea unei noi ordini cosmice.

În România, ținând cont de buturuga sacră, aprinsă ritual în noaptea Crăciunului pentru a ajuta Soarele slăbit de puteri, se înclină spre o origine traco-dacică a sărbătorii, această opinie apropiindu-se mult de cea de-a treia variantă amintită mai sus. Sărbătoarea Crăciunului a păstrat și o mulțime de elemente precreștine, elemente care-și aveau pe deplin explicația în plan mitico-magic.

Postul din Ajunul Crăciunului se ține în vremurile străvechi pentru Maica Domnului, ea fiind în această zi, conform credinței, muncită și supărată, de aceea nu se mânca nimic cu sânge. În schimb, se consumau roadele pământului, pe săturate, bob, pentru a avea saț, perje, spre a te îndulci și a nu te sfădi cu nimeni, vârzări, turte („pelincele Domnului” – în amintirea femeilor care i-au dus Maicii Domnului la rodini pelinci !), sau găluștele cu păsat, despre ele crezându-se că sunt neamurile sfădăușe, din moment ce atâta vreme cât fierb în oală „tot una clocotesc și huiesc”.

Potrivit credințelor vechi, preotul, după ce blagoslovea bucatele și casa, trebuia să se așeze pe un loc unde, în prealabil, gospodina pusese grăunțe, în caz contrar, se spunea că nu vor șede nici pețitorii, nici norocul, nici „cloștele pe ouă”. Grăunțele erau date apoi la găini, mai întâi fiind trecute prin veriga coasei și printr-o bortă a laiței.

Gospodinele obișnuiau să pună din toate mâncărurile pregătite câte puțin într-o strachină, cu aceasta înconjurând casa de trei ori, apoi conținutul era dat vitelor, sperându-se că vitele vor fi sătule și vor avea spor. Un alt obicei era ca apa ce rămânea de la spălatul vaselor să fie dată de băut vitelor, iar pentru fructul vacilor se obișnuia să nu se împrumute nimic din casă în toată această perioadă, focul și aluatul dospit trebuind să fie foarte bine păzite și nicidecum împrumutate. Ba chiar, nici gunoiul nu trebuia scos din casă până la Bobotează, cei care făceau acest lucru riscând să aibă tot anul musafiri, în fapt, explicația mitologică stând în spiritele strămoșilor care și-ar fi găsit culcuș în gunoiul casei.

Tradiția mai arată că spre seară, toți cei din familie se așează în jurul mesei, una cu totul specială, la ea participând atât viii, cât și morții, iar în Bucovina, nimănu-i era îngăduit să se ridice de la masă până nu se terminau toate bucatele de mâncat, altfel fugea belșugul din casă.

Bărbatului i se îngăduia să se ridice, doar pentru a încuia toate ușile pe timpul mesei pentru a nu i se fura nimic din gospodărie în anul viitor, însă femeia care se ridica de la masă risca să nu-i stea cloștele pe ouă, unul din picioarele ei trebuind să fie bine ținut pe un topor, dacă vroia să aibă pui tari ca fierul.

În noaptea Crăciunului se credea că cerul este deschis, despre cel care auzea cocoșii cântând spunându-se că are noroc la bani și că va fi sănătos.

Fetele de măritat puneau, în seara Ajunului, o strachină pe prispă sub fereastră, sperând că-l vor vedea astfel pe ales atunci când acesta va veni să mănânce.

Obiceiul coldătorilor începea în dimineața de ajun, când flăcăii, și mai puțin fetele, organizați în cete, porneau la urat, iar darurile tradiționale erau reprezentate de colaci, numiți și „colindeți” – fiindu-le atribuite puteri magice, bani sau fructe.

Colindătorii erau adesea mascați, iar oamenii îi primeau întotdeauna, deoarece se credea că atunci când nu se vor mai auzi colinde pe pământ vor ieși diavolii și vor pune stăpânire pe lume, neprimirea colindătorilor fiind socotită un mare păcat.

Din punct de vedere al superstițiilor legate de vreme, se credea că ploaia sau ninsoarea din prima zi de Crăciun prevestesc un an nou bun, în timp ce vremea senină sau vântul anunța un an rău. De asemenea, dacă vremea de Crăciun era caldă, încât să se țină ușile deschise, însemna că la Paști vremea va fi friguroasă.

Bibliografie:

<https://www.ccd.isjtr.ro/wp-content/uploads/2022/12/INVITATIE.pdf>

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ LA ROMI

Prof. Înv. Primar: Ilie Mariana Laura
Școala Gimnazială „Căpitan Aviator Mircea T. Bădulescu” Buzău
Jud. Buzău, România

Iarna, cea de-a patra fiică a Bătrânului An, este anotimpul ce umple casele de bucurie, de iertare, de blândețe și de pioșenie. Este anotimpul colindelor, anotimpul cadourilor și nu în ultimul rând anotimpul „Moșilor”. Acum, toți copiii îi așteaptă cu nerăbdare pe Moș Nicolae și pe Moș Crăciun.

Iarna este plină de tradiții și obiceiuri strămoșești ce încă se mai păstrează în zonele rurale.

Ca învățătoare, am lucrat câțiva ani într-un sat pitoresc ce mi-a dezvăluit tradiții și obiceiuri de iarnă mai puțin cunoscute, specifice comunității de romi. Am observat că acestea sunt asemănătoare cu cele românești, dar au unele elemente specifice.

În dimineața de Ajun a Crăciunului, băieții romi pornesc colindatul foarte devreme, în jur de 4-5 dimineața, pentru a nu apuca vreo femeie să intre în casă în acea dimineață, înaintea unui bărbat. Femeile fiind considerate maxrime, se crede că, dacă în dimineața de Ajun a Crăciunului, intră în casă prima dată o femeie, atunci casa aceea va fi spucată tot anul și cei din

casă vor avea numai ghinion. Colindatul de desfășoară astfel: pornește un grup de bărbați și, de la fiecare casă colindată, se mai adaugă la grup unul dintre bărbații casei, de obicei cel mai tânăr. Pe parcursul zilei se țin sfaturi, se pregătesc căsătorii, se discută judecăți viitoare.

De Crăciun, primul bărbat dintr-un capăt la comunității, considerat purtătorul ideii de început și de înnoire, pleacă la vecinul său sau la o rudă apropiată pentru a-și face reciproc urări.

Mâncarea tradițională de Crăciun este sângetele, un fel de tobă preparată din sângele porcului, adunat într-un vas curat, direct de la gâtul porcului sacrificat de Ignat. Este foarte important ca sângele să fie adunat înainte de a lua contact cu pământul, astfel se spurcă. Orice fel de mâncare preparată de Crăciun este considerată ofrandă lui Dumnezeu, de aceea prima porție se dă cuiva străin.

În ziua de Anul Nou se face capra țigănească, ritual performat de tinerii romei necăsătoriți. Tinerii îmbracă un băț în capră, cu ajutorul unor pânze colorate, a unui cap cioplit din lemn și a altor podoabe și își prezintă rolul mergând din casă în casă. Capra merge, de obicei, pentru a ura și a-și prezenta rolul pe la casele unde se știe că sunt fete nemăritate (cheja baria). Aici, unul dintre băieți invită fata la dans, ea fiind prima dată ieșită la acest dans. După terminarea dansului, fata îi dă drept răsplată un colac și un pahar de vin.

După ce termină de umblat capra, băieții și fetele fac un bal la care participă și părinții acestora. Aici, dansează fetele de măritat, iar bătrânii privesc de pe margine. Băieții oferă fetelor ilustrate sau felicitări de câte ori dansează cu ele. Fata care primește cele mai multe felicitări e considerată cea mai frumoasă și primește titlul de „regina balului”. După alegerea „reginei”, se stinge lumina în sală și fata este sărutată de către băiatul care i-a dăruit cele mai multe felicitări. Gestul pecetluiește viitoarea lor căsătorie.

O altă tradiție de Anul Nou este faptul că romii obișnuiesc să pună în vasul cu apă de băut monede din argint și din aur, precum și potirul din metal prețios al familiei, ca noul an să fie bogat și să le aducă bani, aur, bogăție, noroc și sănătate.

Înainte de ora 12, în noaptea de Anul Nou, bărbații merg să aducă apă de la fântână, fără să aibă voie să vorbească între ei nici pe drum, nici când iau apa. Această apă se numește „apă nouă” sau „apă neîncepută” și va fi folosită la diferite ritualuri de purificare, apotropaice și reparatorii. Acasă femeile și fetele își vor sparge câte un ou într-o cană specială și vor turna din această apă peste oul spart. Ouăle și apa vor fi acoperite până dimineața, apoi fiecare va ghici din formele rezultate ceea ce le rezervă viitorul. Aceasta este o practică de magie premonitoare în cadrul căreia se reunesc masculinul ca simbol la purității ritualice - apa sacră cu femininul ca simbol al procreației - oul.

La toate sărbătorile mari, fiecare familie trebuie să-și arate omenia, bogăția și tot ce are mai de preț: galbenii, potirele, covoarele, mâncarea și băutura, drept pentru care invită rudele și prietenii la mese bogate și își expune valorile ca semne ale onoarei. Este important de subliniat simbolistica potirului, care se transmite din generație în generație, pe linie masculină, ca semn de mare cinste.

În dimineața Anului Nou, mai ales căldărarii, practică obiceiul Vasilca, o formă specifică de colindat, cu sens purificator și apotropaic pentru familiile care sunt colindate astfel. Vasilca este capul sau râtul unui porc împodobit cu panglici sau o păpușă făcută de grupul de colindători și împodobită în costum popular. Unul dintre colindători poartă un vas cu grâu nou încolțit, semn al belșugului pentru anul ce urmează. Femeile poartă, pe o tavă acoperită cu o pânză albă, capul sau râtul porcului, flori și un pahar și cântă colindul „Șivei”.

Tradițiile vechi poartă cu ele peste timpuri podoabe și daruri ale pământului, înțelepciunea poporului și credința în Dumnezeu.

Bibliografie:

D. Grigore, Ghe. Sarău - Istorii și tradiții rrome, Organizația Salvați Copiii, 2006

OBICEIURILE ȘI TRADIȚIILE DE CRĂCIUN- VALORI CULTURALE NAȚIONALE

Prof. înv. primar Iliana Lavinia Andreea
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Alexandria

În societatea contemporană, în care influențele culturale diverse tind să estompeze tradițiile autentice, rolul învățătorului devine esențial în transmiterea și păstrarea valorilor specifice poporului român. Unul dintre momentele cele mai încărcate de semnificație este sărbătoarea Crăciunului, însoțită de o bogată paletă de obiceiuri, datini și colinde. Prin activitatea sa educativă, învățătorul poate contribui în mod decisiv la cunoașterea, aprecierea și perpetuarea acestor tradiții.

Valorile culturale în educație sunt principiile, credințele, tradițiile și idealurile (precum familia, prietenia, arta, libertatea, justiția, patriotismul, toleranța) transmise prin procesul de învățare pentru a forma caractere, a cultiva identitatea culturală, a dezvolta simțul apartenenței și a înțelege moștenirea unui popor, fiind adesea ilustrate prin literatură, istorie și arte, pentru a ghida comportamentul și a promova o societate echilibrată și conștientă.

Ca factor principal de formare a resurselor umane necesare tuturor sectoarelor vieții sociale, educația se constituie și ca unul dintre factorii de dezvoltare a societății. Nevoia unor reconsiderări în modul de realizare a educației este provocată de schimbarea societății. Identificarea schimbărilor produse în viața socială care au impact asupra educației devine astfel necesară, ea fiind de natură să sugereze zonele și chiar reconsiderările care se impun. Având în vedere că în perioada actuală societatea românească presupune schimbări în toate planurile vieții sociale, este firesc ca și în sistemul de educație să se producă reconsiderările pe care le cere consolidarea unei societăți democratice.

Dinamica valorilor culturale ar trebui până la urmă să fie vizualizată la adevărata dimensiune socială și în contextul globalizării ținând cont de perspectivele deschise de formele multiculturalității și de conexiunile realizate în interiorul Uniunii Europene prin intermediul diverselor programe finanțate cu fonduri nerambursabile. Chiar legea fundamentală a statului român, Constituția, prevede: statul trebuie să asigure păstrarea identității spirituale, sprijinirea culturii naționale, stimularea artelor, protejarea și conservarea moștenirii culturale, dezvoltarea creativității contemporane, promovarea valorilor culturale și artistice ale României pe plan internațional. Iată deci că avem toate premisele pentru a considera oportună o altfel de dinamică a valorilor culturale și o re poziționare – în funcție de criteriile de competență a tot ceea ce înseamnă reprezentare culturală atât la nivel național cât și la nivel internațional.

În primul rând, învățătorul are posibilitatea de a organiza activități didactice tematice, prin intermediul cărora elevii descoperă tradițiile într-un mod atractiv și interactiv. Atelierele de confecționat decorațiuni tradiționale, realizarea sorcovelor, stelei sau a felicitărilor cu motive populare dezvoltă atât creativitatea copiilor, cât și respectul față de specificul cultural românesc. Totodată, învățarea colindelor autentice și prezentarea lor în cadrul unor momente artistice contribuie la păstrarea folclorului muzical, dar și la consolidarea legăturilor dintre școală, familie și comunitate.

Un alt mod prin care învățătorul sprijină transmiterea tradițiilor este prezentarea semnificațiilor profunde ale obiceiurilor de Crăciun. Copiii pot fi implicați în discuții despre originile colindatului, despre simbolistica bradului împodobit sau despre datinile practicate în diferite regiuni ale țării. Aceste activități nu doar informează, ci îi ajută pe elevi să înțeleagă importanța păstrării identității culturale.

Totodată, învățătorul poate valorifica colaborarea cu familia și comunitatea locală. Invitarea meșterilor populari, a membrilor ansamblurilor folclorice sau a persoanelor în vârstă care cunosc tradițiile străvechi reprezintă o modalitate autentică de conectare a copiilor cu patrimoniul cultural viu. De asemenea, proiectele intergeneraționale, în care elevii adună amintiri și obiceiuri de la bunici, îi ajută să descopere valorile transmise din generație în generație.

Un aspect deosebit de important este și promovarea valorilor morale asociate Crăciunului: generozitatea, bunătatea, solidaritatea. Învățătorul poate organiza activități caritabile, strângeri de jucării sau vizite la persoane aflate în nevoie, contribuind astfel la formarea unor comportamente prosociale și la înțelegerea sensului profund al sărbătorii.

Astfel, învățătorul joacă un rol fundamental în păstrarea obiceiurilor și tradițiilor de Crăciun. Prin activități creative, prin colaborare cu familia și comunitatea, prin valorificarea patrimoniului cultural și prin formarea unor valori morale solide, acesta contribuie la menținerea vie a identității noastre naționale. În felul acesta, tradițiile nu rămân doar simple amintiri, ci devin parte integrantă din educația și viața copiilor.

Trăim într-o lume ambiguă în care totul este relativ, în care societatea promovează, mai degrabă, non-valorile, unde mentalul colectiv este îmbolnăvit de mass-media iar cadrele didactice devin nuliți în ochii celor pe care îi educă. Și toate acestea în ciuda eforturilor și muncii noastre considerabile, a luptei cu morile de vânt, uneori, și a perseverenței în a schimba oamenii, educația lor și lumea de mâine. Tradițiile și obiceiurile de Crăciun ne unesc, ne cheamă la origini, la copilărie, la reflecție asupra vieții și a tot ceea ce înseamnă ea.

O tradiție extrem de frumoasă este ca dis de dimineață, în Ajunul Crăciunului, să se colinde. Poate vă este cunoscut de când erați mici și mergeați la colindat la bunici și strigați pe la casele oamenilor: „Bună dimineața la Moș Ajun!”. Obiceiul colindatului umple traistele copiilor cu mere, covrigi și nuci. Este o experiență frumoasă și, cu siguranță, o amintire extrem de plăcută.

Îmi aduc aminte cu drag de diminețile în care mergeam la colindat. Bunica ne trezea dis de dimineață, când nici fărâmbă de soare nu era pe cer, ne spălam și ne îmbrăcam, primeam câte o traistă și un însoțitor cu noi. Plecam și strigam pe la fiecare poartă în parte și ne bucuram de ceea ce primeam de la fiecare gospodar în parte. Bucuria cea mai mare era atunci când veneam acasă, la zi, răsturnam traista și ne număram bunătățile primite.

Avem o mulțime de tradiții de Crăciun, precum vâscul atârnat în casă pentru belșug și fericire, casa curată înainte de Ajunul Crăciunului căci să faci curat în ajun înseamnă că alungi norocul.

În Moldova, spre exemplu, pe lângă împodobirea bradului, oamenii își împodobesc casele cu diverse plante precum busuioc și maghiran pentru a le purta noroc. Odinioară se obișnuia să se atingă pomii fructiferi cu mâinile pline de aluat și a le ura acestora să aibă rod bun tot anul.

În alte zone ale țării, precum Sibiu, se merge la colindat în seara de ajun până de dimineață și se merge la fiecare casă în parte. Tinerii se îmbracă în costume populare tradiționale și încep a colinda de la casa primarului și cea a preotului.

În Oltenia există un obicei numit „scormonit în foc” și fiecare membru al familiei face o urare pentru bunul mers al gospodăriei și al celor care o îngrijesc.

În Dobrogea, „moșoi” sau colindătorii cu măști, măștile acelea impresionante și singurele care se mai poartă în întreaga Românie, alungă spiritele rele. Rolul măștilor este de a ține departe duhurile rele, măștile în sine fiind o reprezentare a strămoșilor noștri.

Avem o mulțime de tradiții de Crăciun, care s-au mai pierdut pe parcurs, însă cele mai importante au rămas. Le-am luat cu noi la oraș și ne bucurăm fie de împodobirea bradului, fie de colindat și apoi cinstim prima zi de Crăciun cu o masă bogată alături de cei dragi.

Județul Teleorman este foarte bogat în obiceiuri și tradiții. Folcloriștii împart obiceiurile după anotimpuri, concentrându-le în jurul sărbătorilor importante. Obiceiurile Anului Nou, practicate în perioada 24 decembrie-7 ianuarie, sunt legate de sărbătorile Crăciunului și ale Anului Nou și au o mare bogăție folclorică. De Anul Nou sunt colinde și urări.

Colindele religioase au ca subiect nașterea, botezul și patimile lui Isus Hristos. Colindele au text și melodie: Steaua, Domn, Domn să-nălțăm, Astăzi s-a născut Hristos, Florile dalbe etc. .

De Crăciun se taie porcul, iar copiii merg cu „bolindeții”, o tradiție prin care copiii colindă pe la casele oamenilor strigând: „Bună seara la Ajun,/Că e mâine Moș Crăciun/ Cu bucata pe tăciun.”

În schimb, copiii primesc covrigei, biscuiți, nuci sau alte dulciuri.

Bibliografie:

Văideanu, George. (1988). Educația la frontiera dintre milenii. București. Editura Politică

Durkheim, Emile. (1980). Educație și sociologie. București. EDP

DIMENSIUNEA RELIGIOASĂ ȘI POPULARĂ A SĂRBĂTORII CRĂCIUNULUI ÎN ROMÂNIA

Profesor Psihopedagog, Iordănoaia Luminița Iuliana,
Centrul Școlar De Educație Incluzivă,
Alexandria, Teleorman, România

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători ale creștinătății, având o semnificație profund religioasă, dar și o bogată dimensiune populară, reflectată în numeroase tradiții și obiceiuri transmise de-a lungul generațiilor. În România, sărbătoarea Crăciunului se

distinge printr-o armonioasă îmbinare a credinței creștine cu practicile populare moștenite din vechime, constituind un element definitoriu al identității culturale naționale.

Această sărbătoare nu este doar un moment liturgic, ci și un timp al comuniunii familiale, al solidarității sociale și al reînnoirii simbolice. Prin ritualuri religioase, colinde, obiceiuri domestice și manifestări comunitare, Crăciunul capătă un caracter complex, situat la intersecția dintre sacru și profan.

Semnificația religioasă a Crăciunului

Din perspectivă creștină, Crăciunul comemorează Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, eveniment central al istoriei mântuirii. În tradiția ortodoxă românească, această sărbătoare este precedată de Postul Crăciunului, perioadă de pregătire spirituală caracterizată prin rugăciune, abținere și reflecție morală. Postul accentuează importanța purificării sufletești, pregătind credincioșii pentru întâmpinarea marelui praznic.

Participarea la slujbele religioase, în special la Sfânta Liturghie din ziua de Crăciun, reprezintă un act esențial pentru credincioși. Colindele religioase, cântate în biserici și în gospodării, transmit mesajul biblic al Nașterii Domnului și contribuie la trăirea spirituală a sărbătorii.

Dimensiunea populară a sărbătorii

Pe lângă latura religioasă, Crăciunul în România este profund ancorat în tradițiile populare, care reflectă mentalitatea și modul de viață al comunităților rurale. Aceste obiceiuri au origini precreștine, fiind legate de solstițiul de iarnă și de ciclurile naturii. Odată cu răspândirea creștinismului, ele au fost reinterpretate și adaptate noilor credințe.

Tradițiile populare de Crăciun includ colindatul, urările de belșug, ritualurile de protecție a gospodăriei și mesele festive. Aceste practici au rolul de a asigura prosperitatea, sănătatea și armonia familiei în anul ce urmează.

Colindatul – legătura dintre sacru și profan

Colindatul este obiceiul care ilustrează cel mai clar interacțiunea dintre dimensiunea religioasă și cea populară a Crăciunului. Colindele religioase evocă Nașterea lui Iisus, în timp ce colindele laice conțin urări adresate gospodarilor. În mentalitatea tradițională, colindătorii sunt considerați purtători ai binecuvântării divine.

Primirea colindătorilor este un act ritualic, iar darurile oferite acestora au o semnificație simbolică. Colindatul contribuie la întărirea relațiilor comunitare și la transmiterea valorilor spirituale și culturale.

Ritualuri și obiceiuri din Ajunul Crăciunului

Ajunul Crăciunului este marcat de numeroase practici ritualice. Curățenia gospodăriei simbolizează purificarea, iar pregătirea mesei are un rol ceremonial. În multe zone, masa din Ajun este una de post, respectând tradițiile religioase.

Un obicei popular important este sacrificarea porcului de Ignat, care are atât o funcție practică, cât și una simbolică. Acest ritual este asociat cu ideea de belșug și continuitate a vieții.

Masa de Crăciun – simbol al comuniunii

Masa de Crăciun reprezintă un moment de maximă importanță atât din punct de vedere religios, cât și social. Preparatele tradiționale sunt încărcate de simboluri, iar împărțirea hranei consolidează legăturile familiale. Masa este adesea precedată de o rugăciune, evidențiind caracterul sacru al momentului.

Tradiții regionale și diversitate culturală

Dimensiunea populară a sărbătorii Crăciunului se manifestă diferit de la o regiune la alta, reflectând specificul istoric, etnografic și cultural al fiecărei zone. Această varietate de practici și ritualuri contribuie la conturarea unei imagini complexe și unitare a spațiului cultural românesc, în care tradițiile locale se împletesc armonios cu elementele comune ale sărbătorii creștine.

În **Maramureș**, Crăciunul este marcat de colindatul solemn, desfășurat conform unor reguli stricte. Colindele păstrează un caracter arhaic, fiind interpretate în costume populare tradiționale, iar textele lor conțin imagini simbolice legate de universul rural și de valorile comunității. Colindatul este considerat un act ritualic de mare importanță, iar primirea colindătorilor este obligatorie pentru asigurarea prosperității gospodăriei.

În **Bucovina**, tradițiile de Crăciun sunt la fel de bine conservate, remarcându-se prin bogăția obiceiurilor și a manifestărilor comunitare. Pe lângă colindele religioase, sunt practicate jocuri cu măști și obiceiuri dramatice, precum „Capra” sau „Ursul”, care au rolul de a alunga spiritele rele și de a aduce noroc în noul an. Aceste ritualuri evidențiază legătura dintre Crăciun și vechile credințe precreștine.

În **Transilvania**, tradițiile de Crăciun reflectă influențele multiculturale rezultate din conviețuirea românilor cu alte etnii, precum sașii și maghiarii. Împodobirea bradului, concertele de colinde și organizarea târgurilor de Crăciun sunt obiceiuri frecvent întâlnite, demonstrând adaptarea tradițiilor locale la influențele occidentale. Cu toate acestea, colindatul românesc își păstrează specificul și semnificația ritualică.

În **Muntenia și Oltenia**, accentul cade pe urările de belșug și prosperitate, iar colindele au un caracter mai dinamic și vesel. Ritualurile sunt adesea însoțite de gesturi simbolice menite să asigure rodnicia pământului și bunăstarea familiei. În aceste regiuni, comunitatea joacă un rol important în desfășurarea obiceiurilor, consolidând relațiile sociale.

În **Dobrogea**, diversitatea etnică și culturală a zonei se reflectă și în modul de celebrare a Crăciunului. Tradițiile românești se îmbină cu influențe ale altor comunități, rezultând forme de manifestare culturală specifice, care îmbogățesc patrimoniul tradițional local. Această diversitate regională evidențiază bogăția și vitalitatea tradițiilor de Crăciun din România, demonstrând capacitatea culturii populare de a păstra elementele esențiale ale sărbătorii, adaptându-le în același timp contextului local. Prin varietatea formelor sale, Crăciunul românesc rămâne o expresie autentică a identității naționale și a unității în diversitate.

Crăciunul în societatea contemporană

În prezent, sărbătoarea Crăciunului este influențată de modernitate și globalizare. Cu toate acestea, tradițiile religioase și populare continuă să fie păstrate, fiind promovate prin intermediul familiei, școlii și instituțiilor culturale.

Dimensiunea religioasă și cea populară a sărbătorii Crăciunului în România se completează reciproc, oferind acestei sărbători un caracter unic. Prin îmbinarea credinței cu tradiția, Crăciunul rămâne un moment esențial al vieții spirituale și culturale românești.

Bibliografie

- **Ghinoiu, Ion** (2002), *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, **326 p.**
- **Pamfile, Tudor** (1997), *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum, București, **402 p.**

- **Vulcănescu, Romulus** (1987), *Mitologie română*, Editura Academiei, București, **684 p.**
- **Eliade, Mircea** (1992), *Sacrul și profanul*, Editura Humanitas, București, **192 p.**
- **Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”**, studii și cercetări de etnologie românească,

VIFLAIMUL – OBICEI STRĂBUN

Profesor, Iovan Florica,
Școala Gimnazială „Avram Iancu” Oradea, Jud. Bihor, România

Umblatul cu Viflaimul (denumit și Viflaiem, Viflaem sau Vicleim) este unul dintre obiceiurile de Crăciun din spațiul românesc care combină elemente religioase și populare: este o piesă de teatru populară care reconstituie Nașterea Domnului, sosirea magilor, dialogul cu Irod și incidentele ce urmează (inclusiv scena „ucidării pruncilor” în unele variante). Tradiția este foarte vie în zonele Maramureșului istoric și în anumite localități din Crișana, inclusiv în județul Bihor, unde, în unele sate, obiceiul încă se păstrează și se practică în Ajunul Crăciunului.

Structura Viflaimului este, în esență, teatrală: cetele de feciori sau de tineri pornesc pe ulițe și intră în case, interpretând roluri fixe — Maria, Iosif, Îngerul, Irod, cei trei crai, păstorii etc. Textul Viflaimului conține replici și cântece (colinde) care povestesc nașterea lui Iisus, căutarea magilor și reacția lui Irod, urmate, în variante populare, de scene dramatice (confruntarea cu „răul”, moartea, sau aluzii la uciderea pruncilor de către Irod).

Particularități în Bihor: deși Viflaimul este adesea asociat mai puternic cu Maramureșul, în județul Bihor obiceiul apare în diverse variante locale — în unele sate funcționează sub forma „însuflețită” a unei piese, în altele se păstrează doar anumite personaje sau cântece. Sursele locale menționează că în Bihor „umblatul cu Viflaimul” mai apare în Ajunul Crăciunului, iar cetele de colindători păstrează elementele esențiale ale piesei (nașterea, magii, prezența lui Irod și a îngerilor), uneori accentuând componentele dramatice sau satirice în funcție de comunitate. Aceste practici locale au fost documentate și de presa regională și de înregistrări video recente care surprind «Viflaimul» jucat pe ulițele unor sate bihorene.

Viflaimul are mai multe straturi de semnificație. La suprafață, este o reamintire liturgică a Nașterii Domnului, un act de vestire și binecuvântare a gospodariilor. La un nivel simbolic mai profund, scenele cu preotul, Irod, porunca uciderii pruncilor reprezintă lupta între forțele binelui și răului, iar concluzia — comuniunea, reintegrarea și protecția familiei — legitimează rostul colindătorilor în comunitate.

Cultural, Viflaimul legă generațiile: tinerii învață texte, rituri și roluri de la cei mai în vârstă, iar gazdele „răsplătesc” prin alimente și daruri, consolidând astfel solidaritatea socială. Cercetarea etnografică a arătat că asemenea obiceiuri funcționează ca «teatru ritual» care confirmă identitatea comunității și ciclul agrar/anual.

Viflaimul folosește recuzită simplă, dar simbolică: steaua (sau „steaua viflaimului”), costumul Magilor, crucea sau icoanele purtate în unele variante, iar recitarea sau cântarea colindelor este parte integrantă. Muzica este adesea adaptată repertoriului colindelor locale: unele comunități păstrează acorduri și strofe tradiționale transmise oral. Materialele filmate și

reportajele locale confirmă varietatea vizuală și sonoră a obiceiului, precum și interesul turiștilor pentru astfel de spectacole autentice de Crăciun.

În ultimele decenii obiceiul a suferit schimbări: migrația, urbanizarea și pierderea memoriei orale au redus frecvența tradițiilor în multe sate; în paralel, în unele localități s-au făcut eforturi de revitalizare (festivaluri locale, spectacole culturale, înregistrări video) care au readus Viflaimul pe scenă, uneori adaptat pentru publicul urban sau turistic. Există riscul comercializării ritualului — transformarea lui în spectacol pentru turiști poate modifica sensurile rituale — dar documentarea și implicarea comunității locale rămân căi eficiente de conservare autentică.

Umblatul cu Viflaimul este un exemplu elocvent de patrimoniu imaterial care îmbină religiosul cu folcloricul, oferind comunităților rurale un mod de a reînnoi identitatea culturală în perioadele festivităților. În Bihor, deși obiceiul nu este omniprezent, variante locale supraviețuiesc și reflectă dinamica relației între tradiție și modernitate. Conservarea sa autentică depinde de transmiterea orală, documentare etnografică și de implicarea comunităților în deciziile privind modul în care tradiția este pusă în scenă pentru generațiile viitoare.

Bibliografie:

Notă: mai jos apar sursele folosite pentru redactarea referatului; pentru citări online am folosit materialele accesate (articole de presă, pagini instituționale și lucrări etnografice).

1. **Wikipedia** — „Viflaim”: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Viflaim>. **Wikipedia**

2. **Acta Musei Maramoroșiensis (revistă / articol)** — **Biblioteca Digitală**
[https://biblioteca-digitala.ro/reviste/Acta-Musei-](https://biblioteca-digitala.ro/reviste/Acta-Musei-Maramorosiensis/dl.asp?filename=10-Acta-Musei-Maramorosiensis-X-2014_146.pdf)

[Maramorosiensis/dl.asp?filename=10-Acta-Musei-Maramorosiensis-X-2014_146.pdf](https://biblioteca-digitala.ro/reviste/Acta-Musei-Maramorosiensis/dl.asp?filename=10-Acta-Musei-Maramorosiensis-X-2014_146.pdf)

3. **Observatorul Bihorean** — „Obiceiuri de Crăciun în județul Bihor” (25 dec. 2024)
Observatorul Bihorean: <https://observatorulbihorean.ro/obiceiuri-de-craciun-in-judetul-bihor/>

4. **Adevărul** — „De ce sunt turiștii fascinați de Viflaim” (reportaj, 26 dec. 2019) —
Adevărul: <https://adevarul.ro/stiri-locale/baia-mare/video-de-ce-sunt-turistii-fascinati-de-viflaim-1991826.html>

5. **Antena Satelor** — „Viflaimul, una din cele mai îndrăgite tradiții de Crăciun” (24 dec. 2021) — **antenasatelor.ro:** <https://www.antenasatelor.ro/lada-de-zestre/lada-de-zestre/traditii-datini-obiceiuri/viflaimul-una-din-cele-mai-indragite-traditii-de-craciun-in-maramures-id28936.html>

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN LA GRĂDINIȚĂ

Profesor educație timpurie, Istrate Feri-Andreea
Grădinița Cu Program Prolungit, Nr.28 Ploiești, Prahova

Introducere

În fiecare an, în preajma sărbătorilor de iarnă, grădinițele sunt locuri de întâlnire pentru copii, educatori și părinți, care se bucură împreună de magia Crăciunului și a altor tradiții de sezon. Aceste momente sunt prilej de învățatura și socializare pentru cei mici, dar și de consolidare a legăturilor cu familia și comunitatea. Tradițiile și obiceiurile de iarnă, cum ar fi colindatul, bradul de Crăciun, dar și activitățile specifice învățării, sunt o parte importantă din educația timpurie.

1. Colindatul și obiceiurile de Crăciun

Una dintre cele mai îndrăgite tradiții din preajma Crăciunului este colindatul. Copiii învață colinde populare, iar în grădiniță se organizează adesea momente de colindat, atât pentru părinți, cât și pentru alți copii. Colindele sunt cântate cu multă veselie, iar micuții sunt învățați despre semnificațiile fiecărei colinde, legătura cu nașterea Mântuitorului, dar și despre valoarea spirituală a acestei perioade.

În multe grădinițe, se organizează și o „Serbare de Crăciun”, un spectacol în care copiii prezintă momente muzicale sau de dans inspirate din obiceiurile tradiționale de iarnă.

2. Brăduțul de Crăciun și activitățile creative

Un alt obicei de nelipsit la grădiniță este împodobirea bradului de Crăciun. În acest context, copiii sunt încurajați să participe la confecționarea unor ornamente din diverse materiale (hârtie colorată, sclipici, plastilină, etc.), care apoi sunt agățate în bradul din grădiniță. Această activitate nu doar că le stimulează creativitatea, dar le și dezvoltă motricitatea fină, ajutându-i să învețe despre tradițiile legate de Crăciun.

De asemenea, există activități educative, cum ar fi povestirea unor legende populare legate de nașterea lui Iisus sau de obiceiuri vechi, care sunt adaptate vârstei copiilor. În acest fel, micuții înțeleg semnificațiile sărbătorii și importanța respectării tradițiilor.

3. Moș Crăciun și darurile

În preajma Crăciunului, Moș Crăciun devine o figură centrală în activitățile de la grădiniță. Copiii învață despre gestul de a dăru și primesc mici cadouri simbolice, ceea ce îi ajută să înțeleagă importanța generozității. Activitățile de „scris scrisori pentru Moș Crăciun” sunt o altă modalitate prin care micuții se implică în spiritul sărbătorilor, învățând să își exprime dorințele și visele. De asemenea, multe grădinițe au obiceiul de a organiza „vizite ale Moșului”, când un educator sau un invitat special se costumează în Moș Crăciun și aduce cadouri copiilor.

5. Colaborarea între educatori și părinți

Este important de menționat că tradițiile de Crăciun la grădiniță nu sunt doar activități organizate de educatori, ci și un prilej de colaborare între grădiniță și familie. Părinții sunt invitați să participe la activități comune, să contribuie cu idei și să ajute la realizarea unor obiecte sau decorațiuni specifice, ceea ce întărește legătura dintre copii și părinți.

Concluzie

Tradițiile și obiceiurile de iarnă la grădiniță sunt momente esențiale în dezvoltarea copiilor. Ele nu doar că aduc bucurie și distracție, dar ajută la învățarea valorilor de comuniune, respect, generozitate și familie. Prin aceste activități, copiii nu doar că se apropie de sărbători, ci învață și despre importanța păstrării tradițiilor și despre legătura lor cu comunitatea și cultura românească.

Bibliografie

1. Ilie, M. (2010). *Aspecte ale învățământului preșcolar și integrarea tradițiilor culturale*. București: Editura Universității din București, 320 pagini.
2. Mihăilă, I. (2009). *Tradiții și obiceiuri românești*. București: Editura Academiei Române, 412 pagini.
3. Popa, C. (2015). *Tradițiile Crăciunului în România*. București: Editura Cartea Românească, 250 pagini.
4. Sandu, D. (2011). *Educația preșcolară și valorificarea tradițiilor culturale*. Iași: Editura Polirom, 289 pagini.
5. Toma, I. (2014). *Obiceiuri și tradiții populare din România*. București: Editura Fundația Pro, 365 pagini.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Prof. înv. preșcolar Ivan Geanina
Grădinița cu P.P. Nr.30, Galați 1

Crăciunul este una dintre cele mai importante și îndrăgite sărbători ale românilor, fiind un moment de profundă semnificație religioasă, dar și culturală. Această sărbătoare marchează Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos și aduce cu sine o atmosferă aparte, plină de lumină, căldură sufletească și speranță. De-a lungul timpului, Crăciunul a devenit un simbol al familiei, al generozității și al păstrării tradițiilor strămoșești, care continuă să fie transmise din generație în generație.

Pregătirile pentru Crăciun încep cu mult înainte de data de 25 decembrie. **Postul Crăciunului** este o perioadă de curățire trupească și sufletească, în care credincioșii sunt îndemnați la cumpătare, rugăciune și fapte bune. Această etapă pregătitoare are rolul de a apropia oamenii de semnificația spirituală a sărbătorii și de a-i face mai receptivi la bucuria Nașterii Domnului.

Ajunul Crăciunului este marcat de unul dintre cele mai frumoase obiceiuri românești: **colindatul**. Copiii, îmbrăcați în haine de sărbătoare, pornesc din casă în casă pentru a vesti Nașterea lui Iisus prin colinde tradiționale. Mai târziu, li se alătură tinerii și adulții, care cântă colinde mai elaborate, cu mesaje religioase sau urări de belșug și sănătate. Gazdele îi întâmpină cu bucurie și îi răsplătesc cu colaci, mere, nuci sau bani, gest ce simbolizează ospitalitatea și dorința de prosperitate pentru anul ce urmează.

Un alt element central al sărbătorii este **bradul de Crăciun**, simbol al vieții veșnice și al speranței. Împodobirea bradului este un moment special, în care întreaga familie se adună pentru a-l decora cu globuri, luminițe, beteală și ornamente. În vârful bradului se așază, de

obicei, o stea, care amintește de Steaua de la Betleem, cea care i-a călăuzit pe magi spre locul Nașterii Domnului. Sub brad sunt așezate cadourile, aducând bucurie mai ales copiilor, pentru care Crăciunul este sinonim cu magia și surpriza.

Masa de Crăciun are o semnificație aparte și reprezintă un moment de comuniune familială. După participarea la slujba de Crăciun, familiile se reunesc în jurul mesei bogate, încărcată cu preparate tradiționale. Printre cele mai cunoscute mâncăruri se numără sarmalele, cârnații, friptura de porc, piftia, cozonacul și prăjiturile de casă. Aceste bucate nu sunt doar un prilej de răsfaț culinar, ci și o expresie a muncii, a priceperii gospodinelor și a bucuriei de a împărți cu cei dragi.

În multe zone ale țării se păstrează și obiceiuri străvechi, cu rădăcini precreeștine, care s-au împletit de-a lungul timpului cu tradițiile creștine. **Jocurile cu măști**, precum Capra, Ursul sau Cerbul, sunt spectacole pline de culoare și energie, menite să alunge spiritele rele și să aducă noroc și belșug. De asemenea, **Plugușorul**, rostit în perioada sărbătorilor de iarnă, este un obicei agrar ce simbolizează dorința de rodnicie și prosperitate în anul ce urmează.

Crăciunul este, totodată, o sărbătoare a generozității și a solidarității. În această perioadă, oamenii sunt mai atenți la nevoile celor din jur, oferind daruri, ajutor sau sprijin celor mai puțin norocoși. Gesturile de bunătate, fie ele mici sau mari, reflectă adevăratul spirit al Crăciunului, bazat pe iubire, milă și compasiune.

În concluzie, tradițiile și obiceiurile de Crăciun reprezintă o parte esențială a identității culturale românești. Ele îmbină credința, valorile familiale și moștenirea culturală, oferindu-ne ocazia de a ne reconecta cu trecutul și de a ne bucura de prezent alături de cei dragi. Păstrarea acestor tradiții contribuie la menținerea spiritului autentic al Crăciunului și la transmiterea lui către generațiile viitoare.

Bibliografie

- **Eliade, Mircea** – *Sacru și profanul*, Editura Humanitas, București, **1992**.
- **Ghinoiu, Ion** – *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, **2002**.
- **Pamfile, Tudor** – *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum, București, **1997**.
- **Marian, Simion Florea** – *Sărbătorile românilor, vol. I–II*, Editura Grai și Suflet – Cultura Națională, București, **1994**.
- **Braniște, Ene** – *Liturgica generală*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, **1993**.
- **Dicționar de etnologie românească**, coord. Sabina Ispas, Editura Univers Enciclopedic, București, **1997**.
- **Biblia sau Sfânta Scriptură**, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, **2001**.

CRĂCIUNUL ÎN SATUL ROMÂNESC: TRADIȚII, CREDINȚE ȘI RITUALURI

Profesor Psihopedagogie Specială, Mălădaeanu Ștefan Leonard,
Centrul Școlar De Educație Incluzivă,
Alexandria, Teleorman, România

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători ale anului în cultura românească, având atât o dimensiune religioasă, cât și una populară. În satul românesc, această sărbătoare este încărcată de simboluri, credințe și obiceiuri care reflectă modul de viață al comunităților rurale și relația lor cu natura și divinitatea.

Tradițiile de Crăciun în mediul rural sunt transmise oral, din generație în generație, și au un caracter colectiv, implicând întreaga comunitate. Acestea constituie nu doar modalități de celebrare a Nașterii Domnului, ci și instrumente de păstrare a identității culturale și a coeziunii sociale.

Dimensiunea religioasă a sărbătorii

În satul românesc, Crăciunul este sărbătorit mai întâi prin prisma credinței creștine. Pregătirile spirituale încep cu Postul Crăciunului, perioadă dedicată rugăciunii și meditației, menită să purifice sufletul și să pregătească comunitatea pentru întâmpinarea praznicului. Participarea la slujbele bisericești din Ajun și din ziua Crăciunului reprezintă un moment central, iar colindele religioase rostite în biserică sau în casele credincioșilor aduc mesajul biblic al Nașterii Domnului în viața comunității.

Credința ortodoxă se împletește adesea cu vechi practici magico-rituale, menite să protejeze gospodăria, animalele și recoltele. Lumânările aprinse în case și la icoane simbolizează lumina divină și prezența sacralului în viața cotidiană.

Colindatul – practică centrală

Colindatul este unul dintre cele mai vechi și mai răspândite obiceiuri de Crăciun în satul românesc. Grupuri de colindători merg din casă în casă, cântând colinde religioase și urând sănătate, belșug și protecție gazdelor. Colindele au rol magic și social: ele asigură bunăstarea gospodăriei, întăresc legăturile comunitare și mențin vie tradiția orală.

În satele tradiționale, colindătorii purtau costume specifice și adesea mască sau accesorii simbolice, cum ar fi steaua sau capra, fiecare element având o semnificație ritualică. Gazdele erau obligate să primească colindătorii și să le ofere daruri, simbolizând acceptarea binecuvântării aduse în casă.

Obiceiuri domestice și ritualuri în Ajun

Ajunul Crăciunului în satul românesc este marcat de pregătirea gospodăriei și a familiei pentru sărbătoare. Curățenia generală simbolizează purificarea, iar pregătirea mesei festive are atât o funcție practică, cât și una ritualică. În multe zone, masa din Ajun este una de post, iar alimentele sunt alese cu grijă, respectând tradițiile locale.

Un obicei important este sacrificarea porcului, cunoscut sub denumirea de Ignat, care asigură hrana pentru întreaga perioadă festivă. Ritualurile care însoțesc acest obicei includ rostirea unor formule de protecție și bunăstare, precum și împărțirea cărnii între membrii familiei, vecini și săraci.

Bradul și decorarea sărbătorii

Deși împodobirea bradului este o tradiție mai recentă în mediul rural, acesta a devenit rapid un simbol central al Crăciunului. În trecut, bradul era decorat cu fructe, nuci, lumânări și obiecte artizanale, fiecare element având semnificație ritualică și protectoare. Lumina bradului simbolizează prezența divină, iar fructele și colacii reprezintă belșugul și continuitatea vieții.

Obiceiuri regionale și diversitate culturală

Obiceiurile de Crăciun variază semnificativ în funcție de regiune. În **Maramureș și Bucovina**, ele păstrează forme arhaice, iar portul și colindele tradiționale sunt respectate cu strictețe. În **Transilvania**, se observă influențe multiculturale, iar unele tradiții s-au adaptat contextului urban. În **Muntenia și Oltenia**, colindele și urările de belșug au un caracter mai vesel, iar ritualurile au suferit simplificări, păstrând doar simbolismul esențial. Această diversitate arată capacitatea tradițiilor de a se adapta fără a-și pierde identitatea.

Masa de Crăciun – centru al comunității

Masa festivă rămâne punctul central al sărbătorii în satul românesc. Preparatele tradiționale – cozonac, colaci, carnea de porc și vinul – au valoare ritualică și simbolizează belșugul, sănătatea și solidaritatea familiei. Masa de Crăciun este precedată de rugăciuni, iar prezența tuturor membrilor familiei este considerată esențială pentru armonia și prosperitatea în anul ce urmează.

Crăciunul între tradiție și modernitate

În satele contemporane, tradițiile de Crăciun sunt influențate de globalizare și modernitate. Unele ritualuri au fost adaptate sau simplificate, însă valorile fundamentale – credința, solidaritatea, comuniunea și legătura cu natura – continuă să fie respectate. Festivalurile, serbările și activitățile educative contribuie la păstrarea și transmiterea acestor tradiții către noile generații.

Crăciunul în satul românesc reprezintă un moment de îmbinare între sacru și profan, între trecut și prezent. Prin colindat, ritualuri domestice, mese festive și credințe populare, sărbătoarea asigură continuitatea identității culturale și reafirmarea valorilor comunitare. Păstrarea acestor tradiții este esențială pentru transmiterea moștenirii culturale și spirituale către generațiile viitoare.

Bibliografie

- **Ghinoiu, Ion** (2002), *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, **326 p.**
- **Pamfile, Tudor** (1997), *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum, București, **402 p.**
- **Vulcănescu, Romulus** (1987), *Mitologie română*, Editura Academiei, București, **684 p.**
- **Eliade, Mircea** (1992), *Sacru și profanul*, Editura Humanitas, București, **192 p.**
- **Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”**, studii de etnologie și folclor românesc, București.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII ÎN VALEA LUPULUI, JUD. IAȘI

Prof. Manole Irina
Liceul Prof. Mihai Dumitriu, Valea Lupului, jud. Iași

Tradițiile rurale din această zonă, în special cele legate de Crăciun, se concentrează în jurul a trei mari piloni: **pregătirea spirituală și materială, colindatul și vestirea Nașterii Domnului și jocurile cu măști de la cumpăna dintre ani**. Sărbătorile de iarnă în satele din Iași, inclusiv Valea Lupului, încep simbolic odată cu **Moș Nicolae (6 decembrie)** și culminează cu **Nașterea Domnului (25 decembrie)**. Această perioadă este precedată de **Postul Crăciunului**, un timp de purificare spirituală și trupească, esențial în mentalitatea rurală.

- **Curățenia și Pregătirile Culinare:** Înainte de Ajun, femeile (gospodinele) din Valea Lupului, ca în toată Moldova, se dedică **curățeniei generale** a casei și, mai ales, **pregătirii culinare**. Sacrificarea porcului (de obicei în preajma Sfântului Ignat, 20 decembrie) este un ritual arhaic ce asigură proviziile de carne necesare mesei de Crăciun, care marchează încheierea postului. De asemenea, se pregătesc cozonacii, sarmalele, caltaboșii și alte bucate tradiționale.
- **Ajunul (24 decembrie) și Colacii:** Ajunul este ziua cu cea mai mare încărcătură simbolică premergătoare Crăciunului. Potrivit tradiției din satele ieșene, în seara de Ajun, masa este acoperită cu o față de masă albă sub care se așază **paie, fân și semințe** (de grâu, porumb etc.), simbolizând ieslea lui Iisus și aducând rodnicie casei. În unele zone din Moldova, se obișnuia ca pe masă să fie așezate **12 feluri de mâncare de post**, amintind de Cina cea de Taină a lui Iisus cu cei 12 Apostoli. Femeile coc, de asemenea, **colaci (Crăciunei)**, adesea sub formă de coroană sau de „opt incomplet” (simbolizând veșnicia sau, conform altor interpretări, crucea), care sunt agățați la icoane sau dăruți colindătorilor.

Colindatul este, fără îndoială, cel mai vibrant și mai important obicei de Crăciun din satele Moldovei, inclusiv în Valea Lupului. Colindele nu sunt simple cântece, ci adevărate **acte ritualice de binecuvântare**, care vestesc Nașterea Domnului și transmit urări de sănătate, belșug și noroc pentru anul ce vine.

- **Cetele de Colindători:** Colindatul începe în seara de **Ajun**. Se formează **cete de flăcăi** (tineri necăsătoriți) care, sub conducerea unui **vătaf** (cel mai priceput și respectat), merg din casă în casă, urmând un traseu bine stabilit pentru a se asigura că nicio gospodărie nu rămâne necolindată. În funcție de zonă, cetele pot fi îmbrăcate în **port popular tradițional** sau în haine obișnuite de sărbătoare.
- **Obiceiurile Colindatului:**
 - **Colindatul copiilor (Moș Ajunul):** Copiii pornesc primii la colindat, de obicei în după-amiaza sau seara de Ajun, cu traiste mici, cântând colinde scurte sau strigături simple, pentru a primi în schimb **nuci, mere, colaci mici sau dulciuri**.
 - **Steaua:** Un obicei distinct, practicat în special de copii și adolescenți, este mersul cu **Steaua**. O stea mare, confecționată din lemn sau carton, acoperită cu staniol colorat și adesea având o icoană a Sfintei Familii în centru, este purtată de un membru al cetei. Colindătorii cântă colinde specifice (precum „Steaua sus răsare”), simbolizând Steaua de la Betleem care i-a călăuzit pe Magi.
- **Răsplata Gazdelor:** Gazdele primesc colindătorii cu mare bucurie și ospitalitate, considerând că aceștia aduc belșugul și norocul. Răsplata constă în **colaci, cârnați, vin, mere, nuci** și, mai nou, **bani**.

Deși cele mai multe jocuri cu măști sunt asociate cu Anul Nou și Boboteaza (Vicleimul, Capra, Ursul, Plugușorul, Sorcova), în satele din Iași, elemente ale acestora pot fi întâlnite începând cu a doua zi de Crăciun și fac parte din ciclul sărbătorilor de iarnă. Aceste jocuri au un substrat **precreștin** și un rol cathartic, de **alungare a spiritelor rele** și de regenerare simbolică a timpului la cumpăna dintre ani.

- **Vicleimul:** Este un joc cu măști de Crăciun (sau imediat după), care pune în scenă evenimentele biblice legate de Nașterea lui Iisus, cu personaje precum Irod, craii de la Răsărit și Păstorii.
- **Capra (Țurca):** Deși preponderent de Anul Nou, alaiul Caprei (sau Țurca, în Moldova) poate începe încă de Crăciun. Masca animalului (capul mobil din lemn cu maxilar articulată) și jocul ritmic, acompaniat de muzică și strigături, simbolizează moartea și renașterea naturii, asociate cu fertilitatea și trecerea la noul an agricol.

Obiceiurile de Crăciun din Valea Lupului, jud. Iași, sunt o sinteză vie a tradițiilor moldovenești, punând accentul pe **sacralitatea familiei, comunitatea reunită prin colind** și **pregătirea pentru belșugul Anului Nou**. De la curățenia minuțioasă și prepararea celor 12 feluri de mâncare de post în Ajun, până la freamătul cetelor de colindători care vestesc Nașterea Domnului și, în final, la jocurile de măști, fiecare datină servește la reînnoirea spirituală și socială a comunității.

Bibliografie

1. **Marian, Simion Florea (1893).** *Sărbătorile la români: Cârțile, Posturile și Sărbătorile mobile.* (Volumul I: Crăciunul). Tipografia Cărților Bisericești, București.
2. **Hristea, Dan (2014).** *Obiceiuri populare de Crăciun și Anul Nou în România.* Editura Sport-Turism, București.
3. Ioniță, Valeriu (2006). Tradiții și obiceiuri din Moldova. Editura Princeps Edit, Iași.
4. **Radio Iași.** *Tradiții și obiceiuri de Anul Nou.* (Articol ce tratează ciclul sărbătorilor de iarnă în zona, incluzând Moș Crăciun, Capra, Colindatul).
5. **Ferma Club.** *Tradiții de Crăciun în România: povești și obiceiuri din Dâmbovița.* (Articol cu informații generale despre colindat și Stea, relevante pentru comparația inter-regională).
6. **HotNews.ro.** *Tradiții și superstiții de Crăciun în toate regiunile din România.* (Articol ce oferă context regional, inclusiv aspecte despre colindatul din Moldova).
7. **Scribd/Datini Iași.** *Datini Iasi.* (Document care menționează obiceiurile specifice Moldovei, precum păstrarea luminii, cele 12 feluri de mâncare și Crăciuneii).
8. **Tradiții-iasi.ro, Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași, și surse conexe.** (Informații despre Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă, care confirmă persistența obiceiurilor rurale (Colindatul, Capra/Măștile) în satele din județul Iași, inclusiv cele din proximitatea municipiului).
9. **Spotmedia.ro.** *Tradiții și obiceiuri de iarnă în România - Datinile din fiecare regiune.* (Articol general cu referințe la colindat și Sorcova în Moldova).

SĂRBĂTOAREA CRĂCIUNULUI ÎN FRANȚA

Prof. Maria Dorina-Magdalena
Colegiul Economic „Gheorghe Chițu” Craiova, Dolj, România

Sărbătoarea Crăciunului înseamnă, în primul rând, sărbătoarea Nașterii Domnului. Este sărbătoarea care aduce lumină, bucurie și cadouri. De aceea este cea mai așteptată de oamenii din întreaga lume. La nivel general, în accepțiunea populară, și-a pierdut din semnificația religioasă și a devenit un timp petrecut cu familia, petreceri, cadouri, bucurie, însă există unele obiceiuri care variază în funcție de țară și de istoria fiecărui popor.

În Franța, Crăciunul este perioada reuniunii familiei și a generozității, marcată de daruri și dulciuri pentru copii, cadouri pentru cei sărmani, liturghia de la miezul nopții și de revelion (le Reveillon).

Obiceiurile de Crăciun, origine din Orientul Mijlociu, au fost introduse pe acest teritoriu de către romani. Orașul Reims a fost locul în care a fost sărbătorit pentru întâia oară Crăciunul în Franța, în anul 496, ocazie cu care Clovis, împreună cu cei 3.000 de luptători ai săi, a fost botezat, trecând astfel la creștinism. La început, francezii nu prea s-au acomodat cu noua sărbătoare, iar bradul de Crăciun au început să îl împodobească abia în anul 1605 (Strasbourg a fost primul oraș care a adoptat acest obicei). Și astăzi Crăciunul este sărbătorit în date diferite, depinzând de regiune, și chiar are și nume diferite.

Deși în cele mai multe din provincii este celebrat pe 25 decembrie, zi în care băncile sunt închise, în estul și nordul Franței, perioada Crăciunului debutează pe 6 decembrie, cu *La fête de Saint Nicolas* (Sărbătoarea Sfântului Nicolae); în alte zone, *La fête des Rois* (Sărbătoarea regilor) este un eveniment de mare importanță, care are loc pe 6 decembrie sau în prima duminică după 1 ianuarie. Pe 8 decembrie, în Lyon, are loc *La fête de lumières* (Sărbătoarea luminilor), ocazie cu care sunt puse la ferestre lumânări, ca un omagiu adus Fecioarei Maria.

Obiceiuri vechi- după ce francezii au început să se obișnuiască cu ideea de a sărbători Crăciunul în fiecare an, tradițiile de Crăciun în Franța au început să se contureze. Fiecare familie făcea o curățenie generală și pregătea bucate alese, care erau puse pe o masă frumos decorată, aflată în cea mai spațioasă cameră din casă, iar în jurul mesei se adunau toți membrii familiei și după ce mâncau, se apucau să cânte colinde.

În anumite zone ale țării, copiii “îmbrăcau” un miel cu panglici colorate și se duceau din ușă în ușă, cântând celor care deschideau ușa și așteptând în schimb bani, fructe sau dulciuri. În alte regiuni, familiile se adunau la bunic, considerat capul familiei, și savurau o

masă compusă din pește și usturoi și din legume, având la desert alviță și vin întotdeauna fiert. În zonele rurale, copiii puneau pe foc un trunchi uscat de măslin și stropeau cu vin focul, pentru a binecuvânta cina. Se așezau la masă, la sfârșitul căreia începeau să cânte colinde, și apoi se îndreptau spre biserică pentru a participa la slujbă.

Un Crăciun francezesc

Astăzi, tradițiile de Crăciun în Franța diferă. Este o ocazie foarte importantă pentru francezi, pentru că țin foarte mult la unitatea familiei și este obligatoriu ca toți membrii să se reunească la masă. Copiii francezi își așază încălțările în fața căminului, sperând că *Pere Noel* sau *Papa Noel* (Tata Noel) sau “le petit Jesus” (“micuțul Isus”) le va umple cu daruri. Bomboane, fructe, nuci și mici jucării sunt agățate pe ramurile bradului de Crăciun. Există și un *Pere Fouettard* (Tata Fouettard), care are datoria de a-i bate la fund pe copiii care au fost obraznici de-a lungul anului.

Numele “Noel” provine din expresia “les bonnes nouvelles”, cu semnificația de “vești bune”. În anul 1962, a fost votată în Franța o lege care stipulează că tuturor scrisorilor trimise lui Pere Noel (Moș Crăciun) trebuie să li se răspundă cu o carte poștală. Pentru a se conforma acestei legi, cadrele didactice trimit răvașe de răspuns tuturor copiilor din școli care se adresează în scris lui Papa Noel.

În ajunul de Crăciun există obiceiul de a se posti toată ziua, pentru ca la miezul nopții, toată familia, cu excepția copiilor mici, să meargă la biserică sau la catedrală pentru slujbă .

De-a lungul perioadei de Crăciun, se servesc deserturi tradiționale :

La Buche de Noel (“Butucul lui Noel”), constând dintr-o prăjitură lunguiată din ciocolată cu castane, care reproduce forma unui butuc ars între ajunul Crăciunului și Anul nou în Périgord, reminiscentă a unui străvechi ritual păgân;

Le pain Calendeau (“Pâinea Calendeau”) – pâine de Crăciun făcută în sudul Franței, din care se oferă o bucată unei persoane sărace;

La Galette des Rois (“Prăjitură regilor/magilor”), o prăjitură rotundă, tăiată în bucățele care sunt împărțite de un copil ascuns sub masă, numit “*le petit roi*” sau “*l’enfant soleil*” (micul rege sau copilul soare). Cine găsește “*la feve*”, boaba de fasole ascunsă în prăjitură, devine “rege” sau “regină” și își poate alege un partener.

Între decorațiile de Crăciun francezești, un rol major îl are *Sapin de Noel* (Bradul lui Noel), care împodobește casele, străzile, birourile și fabricile. Sapin de Noel a apărut în secolul XIV în Alsacia, decorat cu mere, flori de hârtie și panglici , fiind introdus în Franța în anul 1837. În noaptea de Ajun, bisericile și catedralele sunt viu luminate și împodobite, iar clopotele bat pentru a-i atrage pe credincioși

În aproape fiecare locuință franceză, proprietarii construiesc o scenă a Nașterii Domnului, numită "creche", mai mare sau mai mică, aceasta devenind centrul sărbătorii Crăciunului. Personajele acestei scene sunt de regulă, mici statuete din lut, numite "santons" (mici sfinți). În afara personajelor din Biblie sunt asezate și figurine reprezentând autoritățile sau celebritățile locale. Acest obicei este atestat pentru prima dată în secolul XVII, grija și talentul cu care sunt realizate figurinele fiind de-a dreptul uimitoare. De altfel, acestea sunt puse în vânzare în luna decembrie, în principal la Marsilia și Aix, în cadrul târgurilor de Crăciun.

Webgrafie:

1. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Crăciunul>
2. www.romanialibera.ro/actualitate/.../craciunul-in-vechime-211060
3. www.artline.ro › art-Info ›
4. www.diane.ro/2008/11/obiceiuri-de-craciun-in-franta.html
5. <https://ro.scribd.com/doc/191302456/Traditii-Franta->

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN ZONA BUZĂULUI

Profesor pentru educație timpurie - Marinescu Maria
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 1 Buzău, județul Buzău, România

Crăciunul, una dintre cele mai luminoase și îndrăgite sărbători creștine, are o semnificație aparte în zona Buzăului, unde tradițiile și obiceiurile se împletesc armonios cu credința și bucuria comunităților locale.

Încă de la începutul lunii decembrie, în gospodăriile buzoienilor se simte forfota pregătirilor pentru întâmpinarea mării sărbători, iar atmosfera este una caldă, plină de emoție și de așteptare. Curățenia casei, împodobirea bradului și pregătirea mâncărilor tradiționale nu sunt doar activități cotidiene, ci adevărate ritualuri prin care oamenii își arată respectul față de această perioadă sfântă și dorința de a-și primi oaspeții și familia într-un cadru primitor și plin de lumină.

În Ajunul Crăciunului, obiceiul colindatului ocupă un loc central în viața comunităților buzoiene. Dimineața, copiii pornesc prin sat, purtând cu ei veselia și inocența specifică vârstei. Colindele lor, simple și curate, răsună în curțile gospodariilor și aduc vestea Nașterii Domnului.

Gazdele îi răsplătesc cu mere, nuci, covrigi sau dulciuri, continuând astfel o tradiție veche care simbolizează generozitatea și legătura dintre generații. Seara, cetele de tineri preiau ștafeta și pornesc la colindat, interpretând cântece din bătrâni, caracteristice zonei subcarpatice buzoiene. Pentru mulți localnici, colindele tinerilor reprezintă un semn al belșugului și al sănătății, iar primirea colindătorilor este considerată o binecuvântare pentru întreaga familie.

Un alt obicei deosebit de îndrăgit este cel al „Stelei”. Copiii confecționează o stea din carton sau lemn, împodobită cu hârtie colorată, beteală și uneori cu luminițe, simbolizând steaua care i-a călăuzit pe Magi către Betleem. Cu aceasta în mâini, ei colindă din casă în casă și vestesc minunea Nașterii Domnului. Acest obicei este întâlnit și în grădinițe, unde confecționarea stelei devine o activitate creativă, plină de farmec, care îi ajută pe copii să cunoască tradițiile și simbolurile acestei perioade. În zonele de munte ale județului Buzău, tradiția „Caprei” este încă foarte prezentă și apreciată. Costumul, decorat cu panglici, ciucuri și materiale viu colorate, este purtat de tineri pricepuți, care animă ulițele satului prin dansuri ritmice și sunete specifice. „Capra” simbolizează renașterea, fertilitatea și belșugul, iar apariția ei este considerată un semn bun pentru gospodării.

În unele sate buzoiene se mai folosește și astăzi buhaiul, un instrument tradițional cu un sunet profund și puternic, care însoțește adesea colindele sau Plugușorul. Deși Plugușorul este legat de noaptea de Anul Nou, pregătirile pentru acest moment festiv încep încă din preajma Crăciunului, când copiii repetă împreună textele cunoscute, participând astfel la păstrarea vie a tradițiilor populare. Sunetul buhaiului răsunând în sat este pentru mulți un simbol al sărbătorilor de iarnă, evocând atmosfera autentică a obiceiurilor străvechi.

Ziua de Crăciun este trăită cu emoție și reculegere. Oamenii participă la slujba religioasă, ascultă colinde și se roagă pentru sănătate, pace și bunăstare. La întoarcerea acasă, familiile se adună în jurul mesei festive, unde se regăsesc preparate specifice zonei: cârnați de casă, tobă, caltaboș, sarmale, plăcinte și cozonac cu nucă sau mac, fiecare preparat păstrând gustul autentic al tradiției locale. Copiii așteaptă cu nerăbdare momentul sosirii lui Moș Crăciun, iar dăruirea cadourilor reprezintă un moment plin de magie și emoție, atât în familie, cât și în cadrul serbărilor organizate la grădiniță.

În contextul educației timpurii, tradițiile și obiceiurile de Crăciun din zona Buzăului joacă un rol esențial în formarea identității culturale a copiilor. Prin colinde, simboluri, povești și activități practice, copiii învață despre tradițiile comunității, despre solidaritate, bunăstare, generozitate și respectul față de familie. Activitățile dedicate Crăciunului dezvoltă limbajul, creativitatea, motricitatea fină, capacitatea de colaborare și participarea afectivă la evenimente comunitare. Educatoarele, prin includerea acestor tradiții în proiectele tematice și în serbările de final de an, contribuie la păstrarea vie a patrimoniului cultural local și la transmiterea valorilor care definesc această sărbătoare.

Crăciunul în zona Buzăului rămâne, așadar, o sărbătoare a luminii, a generozității și a legăturilor dintre oameni. Tradițiile păstrate cu sfințenie oferă farmec acestei perioade și creează un cadru ideal pentru ca cei mici să descopere frumusețea obiceiurilor și importanța păstrării lor. Prin participarea la colindat, confecționarea stelei, pregătirea decorațiunilor și

implicarea în serbările de la grădiniță, copiii trăiesc magia autentică a Crăciunului și învață să prețuiască valorile durabile ale comunității din care fac parte.

Bibliografie

1. **Tradiții și obiceiuri de iarnă din Buzău** – document PDF ce prezintă mărturii despre colindat și obiceiuri tradiționale în satele buzoiene;
2. **Pamfile, Tudor** – *Crăciunul. Sărbătorile la români: studiu etnografic*. București: Librăriile Socec & Comp., 1914.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Educatoare, Marinoiu Ioana Bianca,
Grădinița cu P.P. „Ion Creangă” , Alexandria, Teleorman, România

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători ale calendarului creștin și, totodată, un reper fundamental al identității culturale românești. Această sărbătoare, care marchează Nașterea Domnului Iisus Hristos, ocupă un loc central în spiritualitatea poporului român, fiind însoțită de o multitudine de tradiții și obiceiuri cu profunde semnificații religioase, sociale și simbolice. De-a lungul secolelor, Crăciunul a fost perceput nu doar ca un moment religios, ci și ca o perioadă de reflecție, comuniune și reafirmare a valorilor morale esențiale.

În cultura tradițională românească, Crăciunul este asociat cu ideea de lumină și renaștere spirituală. Această sărbătoare marchează simbolic victoria binelui asupra răului, a luminii asupra întunericului și a speranței asupra disperării. Tradițiile și obiceiurile specifice acestei perioade sunt expresia unei credințe profunde și a unei legături strânse între om, comunitate și divinitate.

Originea sărbătorii Crăciunului se regăsește în evenimentul biblic al Nașterii Mântuitorului în Betleem. În tradiția creștină, acest moment simbolizează întruparea divinității și apropierea lui Dumnezeu de oameni. Totodată, în spațiul românesc, Crăciunul a integrat și elemente precreștine, legate de solstițiul de iarnă, de ciclurile naturii și de reînnoirea timpului. Astfel, sărbătoarea capătă un caracter complex, în care sacrul și tradiția populară se împletesc armonios.

Un loc central în cadrul obiceiurilor de Crăciun îl ocupă colindele. Acestea sunt creații folclorice cu caracter ritual, având rolul de a vesti Nașterea Domnului și de a transmite urări de sănătate, belșug și prosperitate. Colindele românești se disting prin bogăția limbajului, profunzimea mesajului și valoarea artistică. Ele reflectă credința profundă a comunităților și constituie un mijloc de comunicare spirituală între oameni.

Colindatul are și o importantă funcție socială, contribuind la consolidarea relațiilor comunitare. Prin acest obicei, se reafirmă valorile ospitalității, solidarității și respectului reciproc. Gazdele primesc colindătorii cu bucurie, considerând prezența acestora drept un semn de binecuvântare pentru anul ce urmează.

Pregătirile pentru Crăciun încep cu mult timp înainte de sărbătoare și presupun o serie de ritualuri menite să creeze un climat de ordine și armonie. Curățenia generală a locuinței are o semnificație simbolică profundă, fiind asociată cu purificarea și alungarea energiilor negative. Această practică reflectă dorința de reînnoire și echilibru, atât la nivel material, cât și spiritual.

Un alt aspect important al pregătirilor îl reprezintă realizarea bucatelor tradiționale. Preparatele specifice Crăciunului sunt rezultatul unei îndelungate tradiții culinare, fiecare zonă a țării având rețete și obiceiuri proprii. Sarmalele, cozonacul, colacii și alte preparate tradiționale nu au doar rol alimentară, ci și unul simbolic, fiind asociate cu belșugul și prosperitatea.

Bradul de Crăciun este unul dintre cele mai cunoscute simboluri ale acestei sărbători. Verdele permanent al bradului sugerează viața veșnică și continuitatea, iar împodobirea acestuia reflectă dorința de lumină și speranță. Deși acest obicei a fost preluat relativ târziu în cultura românească, el a devenit rapid un element central al atmosferei de Crăciun.

Moș Crăciun este o figură emblematică a acestei sărbători, asociată cu generozitatea și spiritul dăruirii. Imaginea sa a evoluat de-a lungul timpului, îmbinând elemente mitice și religioase, devenind un simbol al bunătății și al altruismului. Prezența lui Moș Crăciun contribuie la farmecul sărbătorii și la transmiterea valorilor morale fundamentale.

Diversitatea regională a tradițiilor de Crăciun conferă acestei sărbători o bogăție culturală deosebită. Fiecare regiune a României păstrează obiceiuri specifice, reflectând istoria și particularitățile locale. Această varietate demonstrează vitalitatea tradițiilor românești și capacitatea lor de a se adapta în timp.

În contextul contemporan, tradițiile și obiceiurile de Crăciun continuă să joace un rol esențial în menținerea identității culturale. Chiar dacă unele practici au suferit transformări, esența lor a rămas neschimbată. Crăciunul rămâne o sărbătoare a credinței, a comunității și a valorilor morale, oferind continuitate și sens vieții comunitare.

În concluzie, tradițiile și obiceiurile de Crăciun reprezintă un patrimoniu cultural de o valoare inestimabilă. Ele reflectă spiritualitatea, istoria și identitatea poporului român, contribuind la păstrarea unei legături vii între trecut și prezent. Prin bogăția și profunzimea lor, aceste tradiții conferă Crăciunului un caracter unic, transformându-l într-o sărbătoare a luminii, speranței și unității.

Bibliografie

1. Candrea, I. A. – Folclorul român. Credințe și superstiții, Editura Saeculum, București.
2. Ghinoiu, Ion – Sărbători și obiceiuri românești, Editura Elion, București.
3. Pamfile, Tudor – Sărbătorile la români, Editura Saeculum, București.
4. Vulcănescu, Romulus – Mitologia română, Editura Academiei Române, București.
5. Ștefănescu, Florea – Datini și obiceiuri de iarnă la români, Editura Grai și Suflet – Cultura Națională, București.

SĂRBĂTOAREA MAGICĂ A CRĂCIUNULUI

Prof. ed. timpurie: Mogoș Vasilica
Școala Gimnazială "Prof. univ. dr. Ion Stoia"
comuna Căldăraru, județ Argeș, România

Personal consider că sărbătoarea cea mai importantă, dar mai ales magică, a creștinătății a fost, este și va fi Crăciunul sau nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, ce se sărbătorește anual pe 25 decembrie și marchează întruparea fiului lui Dumnezeu pentru mântuirea întregii lumi. Etapa incipientă a acestei magice sărbătorii o reprezintă postul Crăciunului ce ține 40 de zile, în care creștinii elimină din alimentație carnea, laptele, ouăle și se dedică rugăciunii.

Principalele obiceiurile din zona mea păstrate din moși strămoși sunt următoarele:

- tăierea porcului, de obicei în data de 20 decembrie sau Ignatul, anticipează sfânta sărbătoare a Crăciunului.

După acest eveniment gospodinele fac diverse preparate tradiționale ca toba, cârnații, caltaboș.

- decorarea cu luminițe a caselor și gospodăriilor; aceste instalații electrice continuă simbolistica lui Iisus ca "Lumina Lumii". mai nou, mulți creștini atârnă pe ușă de la intrare coronițe cu formă rotundă ce redă dragostea lui Dumnezeu (ce a trimis unicul Său Fiu să se nască pentru a ne mântui) și viața veșnică a sufletului.
- vizionare de filme tematice,
- îmboDOBirea bradului cu ghirlande, globuri, bomboane de pom.

Bradul este un arbore cu frunzele permanent verzi care a oferit sprijin fecioarei Maria și pruncului său, Mântuitorul nostru, pe când se ascundeau de regele Irod. Globurile s-au folosit în loc de agățarea merelor și dulciurilor în pom, ele reprezentând Grădina Edenului; beteala simbolizează emoția aparte pe care fiecare dintre noi o simțim când celebrăm Crăciunul.

- mersul cu icoana; pentru a binecuvânta casele noastre preotul pornește prin sat cu icoana/cu Crăciunul (după cum se mai spune în popor)
- în dimineața de Ajun, copiii merg cu colindețele din casă în casă cântând așa:

"Foaie verde lămâiță/ suntem copii de grădiniță/ și-am pornit să colindăm/ pe la case să strigăm/ ne dați ori nu ne dați/ ori plecăm necolindați?"

De asemenea copiii merg din case în case vestind nașterea mântuitorului Iisus Hristos prin intonarea numeroaselor colinde: "Iată vin colindători"; "O, ce veste minunată" sau "Școală gazdă din pătuț". Acești colindători sunt răsplățiți cu bomboane, covrigi, mere, nuci, portocale sau de cele mai multe ori cu bani. Aceste recompense primite pentru urări reflectă darurile aduse de magii Mântuitorului (aur, smirnă și tămâie).

- în noaptea aceasta de Ajun, copiii îl așteaptă cu nerăbdare pe moș Crăciun.

Acesta este un personaj în vârstă, cu barbă albă, îmbrăcat în roșu ce confecționează jucării, fiind ajutat de reni și spiriduși. Este îndrăgiit foarte tare deoarece oferă cadouri copiilor cumiți, pe care le așează sub brad; cadourile simbolizează practic darurile aduse de cei trei magi lui Hristos. Cei mici îi scriu scrisori pe care le trimite către locuința sa (Laponia) și îl așteaptă cu lapte și biscuiți.

- în ziua de 25 decembrie, creștinii participă la Sfânta slujbă de Crăciun, unde mulți se spovedesc și ulterior se împărtășesc cu sângele și trupul mântuitorului.

- După slujbă, copiii merg cu steaua, iar gospodinele merg cu pachete la cimitir, cinstind și pe cei adormiți. Steaua de la Betleem plasată în vârful bradului împodobit este de fapt aceea stea care a ghidat magii către ieslea în care s-a născut Iisus. Pentru creștini, steaua este de fapt simbolul speranței și al luminii divine.
- Următoarea tradiție este masa de Crăciun în care se strâng toți membrii familiei la sfânta masă festivă cu preparate din carne, sarmale, piftie, cozonaci și multe alte bunătăți. Acesta este momentul cel mai emoționant în care se revarsă adevărata semnificație a spiritului de sărbători - bucuria de a fi împreună, alături de cei dragi.
- de ceva timp s-a implementat o nouă tradiție împrumutată aceea de a vizita târgurile de Crăciun din diverse orașe, unde te poți delecta cu roată, ciocanul, tiribombe, vin fiert cu scorțișoară etc.

Cu toții așteptăm cu nerăbdare sfânta sărbătoare a nașterii Mântuitorului ce ne îndeamnă să ne iubim unii pe alții, să ne ajutăm și să ne iertăm. Acum se pun bazele valorilor familiale și implicarea copilului în toate activitățile specifice acestei sărbători. De-a lungul timpului am constatat că, pentru cei mici, cele mai atractive sunt participarea întregii familii la cumpărăturile de Crăciun, pregătirea mesei festive, confecționarea unor decorațiuni cu care putem împodobi bradul, confecționarea felicitărilor tematice acestei sărbători și scrierea scrisorilor destinate Moșului.

Și în cadrul activităților din grădiniță am desfășurat activități specifice sărbătorii de Crăciun, dintre care participarea la slujba de Crăciun, unde împreună cu cei mari am cântat câteva colinde și am primit daruri din partea moșului.

În cadrul atelierelor de Crăciun cei mici au confecționat decorațiuni, sorcove, steaua, au întregit puzzle-uri tematice, am desfășurat serbarea de Crăciun cu cântece, colinde și poezii specifice acestei mari sărbători. Încă de acum doi ani am implementat împreună cu preotul paroh o activitate în care am oferit diverse dulciuri pentru copiii ce au cântat colinde în biserică: ”Poveste de Crăciun”; ”Astăzi s-a născut Hristos”; ”O, ce veste minunată”, exprimând marea emoție pe care ne-o transmite această mare sărbătoare a nașterii Mântuitorului.

Bibliografie:

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Cr%C4%83ciun>

<https://www.twinkl.ro/teaching-wiki/ce-este-craciunul>

”fotografii din activitatea noastră”

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN DOBROGEA

Profesor Munteanu Andreea Cristiana
Școala Gimnazială „Anastasia”
Constanța, jud. Constanța România

Crăciunul reprezintă, în cultura tradițională românească, una dintre cele mai complexe și semnificative sărbători ale anului, situată la confluența dintre ritual, credință și viață comunitară. În spațiul dobrogean, această sărbătoare se individualizează printr-un ansamblu de practici și obiceiuri care reflectă atât specificul local, cât și integrarea într-un fond cultural românesc mai larg. Studiile de etnografie și folclor evidențiază faptul că tradițiile de Crăciun din Dobrogea păstrează structuri arhaice, adaptate însă realităților istorice și sociale ale regiunii.

În Dobrogea, repertoriul colindelor poate include și elemente locale, specifice comunităților rurale din Rasova, Oltina sau zonele dunărene. În mentalitatea tradițională, Crăciunul marchează nu doar Nașterea Mântuitorului, ci și un moment de reînnoire simbolică a timpului. Așa cum subliniază Ion Ghinoiu, sărbătorile de iarnă sunt legate de solstițiul de iarnă și de ideea regenerării ciclurilor naturale. În Dobrogea, această concepție este reflectată în ritualurile menite să asigure prosperitatea gospodăriei, sănătatea membrilor familiei și armonia comunității.

Un rol central în desfășurarea Crăciunului îl ocupă colindatul, considerat una dintre cele mai vechi forme de manifestare ceremonială din cultura românească. Tudor Pamfile și Romulus Vulcănescu evidențiază caracterul ritual al colindelor, care depășesc simpla funcție artistică, devenind veritabile acte de comunicare simbolică. În satele dobrogene, colindatul este practicat de cete organizate, iar primirea colindătorilor este percepută ca o obligație morală și spirituală. Colindele transmit urări de belșug, sănătate și pace, iar darurile oferite colindătorilor – colaci, fructe sau alte produse ale gospodăriei – au valoare de ofrandă rituală.

Pe lângă colindat, Dobrogea păstrează și obiceiuri cu măști, care trimit la un strat cultural precreștin. Cercetările lui I.-A. Candrea asupra folclorului dobrogean evidențiază existența unor forme locale de jocuri rituale, în care masca are rol apotropaic, fiind menită să alunge spiritele rele și să restabilească echilibrul comunitar. Aceste manifestări se înscriu într-o concepție arhaică asupra lumii, în care zgomotul, mișcarea și travestiul au funcții magico-rituale.

În Dobrogea, **olelelul** este un obicei tradițional de Crăciun în care tinerii, costumați cu măști sau costume de animale și adesea cu clopoței la talie, dansează și colindă din casă în casă pentru a alunga spiritele rele și a aduce sănătate, noroc și belșug comunității. Olelelul are un caracter **ritualic și simbolic**, fiind considerat un obicei de protecție și fertilitate, menit să aducă recolte bogate, sănătate și bunăstare în gospodărie. În același timp, acest obicei contribuie la **cohesiunea comunitară**, prin vizitarea caselor și schimbul de daruri simbolice între participanți și gazde. Olelelul reprezintă și un **element important al patrimoniului folcloric**, păstrând tradițiile locale și identitatea culturală a comunității. Obiceiul se aseamănă cu Capra de Crăciun din alte zone ale țării, diferențiindu-se prin dansurile și costumele specifice care îi conferă unicitate.

În **Dobrogea** obiceiul jocului cu capra este prezent ca parte a ciclului tradițiilor de iarnă. În **Adamclisi și alte sate dobrogene** jocul este menționat ca parte din obiceiurile de colindat, unde tinerii imbracă costume și interpretează *țurca/capra* împreună cu celelalte colinde și măști în Ajunul Crăciunului, aducând urări de belșug și sănătate.

Un alt obicei de Crăciun în Dobrogea sunt „Moșoi”, practicat în special în satele rurale din județul Tulcea, respectiv în comuna Luncavița și satele din jur, precum Rachelu, unde în perioada 6 decembrie – 6 ianuarie, și mai ales în seara de Ajunul Crăciunului. Obiceiul este

realizat de **bărbați tineri** care se costumează în blănuri, panglici colorate sau alte costume populare, purtând adesea măști și clopoței. Aceștia merg din casă în casă, cântând urături și dansând, pentru a aduce **noroc, sănătate și belșug gazdelor**.

Pregătirile pentru Crăciun includ, de asemenea, o serie de practici legate de organizarea spațiului domestic. Ernest Bernea arată că ordinea și curățenia au o semnificație simbolică profundă în cultura tradițională, reprezentând armonizarea spațiului uman cu ordinea cosmică. Masa de Crăciun, atent pregătită, are caracter ceremonial, iar alimentele consumate simbolizează abundența și continuitatea vieții. În Dobrogea, structura mesei reflectă atât tradițiile românești, cât și adaptarea la mediul specific al regiunii. Preparatele tradiționale – colacii, carnea de porc, sarmalele – sunt încărcate de semnificații simbolice. În unele zone, anumite alimente sunt consumate doar după întoarcerea de la biserică, respectându-se un ritual strict. Colacul, de exemplu, este un aliment ritual care reprezintă abundența și continuitatea vieții. În satele dobrogene, colacul are o **funcție ritualică foarte importantă**. Se prepară colaci împlețiți sau rotunzi, uneori împodobiiți cu semne simbolice (cruce, spic). Aceștia sunt dăruiiți colindătorilor sau așezați pe masa de Crăciun, fiind considerați simboluri ale abundenței și continuității vieții.

Obiceiul sacrificării porcului este prezent și în Dobrogea, dar într-o formă mai reținută față de alte regiuni. Ritualul are loc pe 20 decembrie (Ignatul) și este însoțit de formule verbale și gesturi de protecție. Carnea este folosită pentru preparate tradiționale, iar șoricul și pomana porcului sunt consumate imediat, într-un cadru familial.

Dobrogea se remarcă prin conviețuirea mai multor etnii, fapt care se reflectă în obiceiurile de iarnă, deoarece lipovenii celebrează Crăciunul după calendarul vechi, cu post aspru și slujbe speciale, turco-tătarii nu sărbătoresc Crăciunul, dar își pun amprenta asupra gastronomiei locale, iar aromânii păstrează colinde proprii și mese festive de familie, această diversitate conferind tradițiilor de iarnă din Dobrogea un caracter mai sobru, dar extrem de bogat din punct de vedere simbolic. mesele de Crăciun pot include și preparate specifice. **La masa de Crăciun** comunitățile lipovene sau ucrainene servesc **piftia de pește** sau alte feluri tradiționale

În sezonul rece, o băutura tradițională consumată de turcii din Dobrogea este salepul („sahlep” sau „salab”) **cu efect reconfortant**. Salepul este o băutură caldă, **cremoasă**, preparată din **lapte fiert și pulbere de rădăcină de orchidee sălbatică și scorțișoară**. Aceasta băutură nu are legătură cu sărbătorile creștine, dar este asociată cu mesele calde și socializarea iernii, fiind prezentă în casele turco-tătarilor.

Dimensiunea religioasă a Crăciunului rămâne fundamentală. Participarea la slujba bisericească și respectarea riturilor creștine întăresc sentimentul apartenenței la comunitate și consolidează legătura dintre sacru și profan. Așa cum evidențiază Traian Stoianovich în studiile sale dedicate Dobrogei, aceste practici contribuie la păstrarea identității culturale într-un spațiu marcat de diversitate etnică și culturală.

În concluzie, tradițiile și obiceiurile de Crăciun din Dobrogea constituie un patrimoniu cultural de mare valoare, în care se întâlnesc credința creștină, ritualurile arhaice și viața comunitară. Ele nu sunt simple manifestări folclorice, ci expresii ale unei viziuni coerente asupra lumii, transmise și adaptate de-a lungul generațiilor. Studiarea și păstrarea acestor obiceiuri reprezintă o formă de continuitate culturală și spirituală, esențială pentru înțelegerea identității dobrogene.

Bibliografie

Bîrlea, O. – *Folclorul românesc I* [PDF] – București, Biblioteca Digitală a Bucureștiului, 1981, pp. 123-135, 210-215

- Ghinoiu, I. – *Obiceiuri populare de peste an* – București, Editura Fundației Culturale Române, 1997, pp. 98-112, 145-150
- Ghinoiu, Ion, *Sărbători și obiceiuri românești* – București, Editura Elion, 2002, 411 p.
- Ghinoiu, Ion (coord.), *Atlasul Etnografic Român. Volumul I: Habitatul* – București, Editura Academiei Române / Monitorul Oficial, 2003, 274 p.
- Ghinoiu, Ion (coord.), *Atlasul Etnografic Român. Volumul II: Ocupațiile* – București, Editura Academiei Române, 2005, 295 p.
- Ghinoiu, V. – *Mică enciclopedie de tradiții românești: sărbători, obiceiuri, credințe, mitologie* – București, Agora, 2008, pp. 76-89, 134-140
- Ghinoiu, Ion (coord.), Pleșca, Cornelia, Țircomnicu, Emil, Văduva, Ofelia, Moraru, Georgeta, David, Lucian ș.a., *Sărbători și obiceiuri. Răspunsuri la chestionarele Atlasului Etnografic Român. Volumul V: Dobrogea, Muntenia* – București, Editura Etnologică, 2009, 442 p.
- Ionescu, Elena, *Obiceiuri și bucate de sărbătoare în regiunile României* – Constanța, Editura Dobrogea, 2017, 312 p.
- Ministerul Culturii – *Repertoriu național de patrimoniu cultural imaterial, vol. I* – București, Editura Cultura, 2009, pp. 56-61, 102-105
- Popescu, Maria, *Gastronomie tradițională românească* – București, Editura Bucovina, 2018, 256 p.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ ÎN JUDEȚUL TELEORMAN

Prof. Mușat Carmen,
Colegiul Național Pedagogic „Mircea Scarlat” Alexandria, Teleorman, România

Iarna reprezintă, pentru locuitorii județului Teleorman, o perioadă deosebit de importantă din punct de vedere spiritual, cultural și social. Odată cu venirea frigului și apropierea marilor sărbători creștine, viața satelor capătă un ritm aparte, iar comunitățile se adună în jurul unor obiceiuri vechi de sute de ani. Tradițiile de iarnă nu sunt doar simple manifestări festive, ci adevărate expresii ale identității locale, reflectând modul de viață al oamenilor, relația lor cu natura, munca pământului și credința în Dumnezeu. Transmise din generație în generație, aceste obiceiuri au contribuit la menținerea coeziunii comunității și la păstrarea valorilor autentice ale zonei.

Unul dintre cele mai vechi și mai importante obiceiuri de iarnă din județul Teleorman este **Ignatul porcilor**, sărbătorit pe data de 20 decembrie. Această zi marchează începutul pregătirilor pentru Crăciun și are o semnificație profundă atât practică, cât și simbolică. În gospodăriile tradiționale, sacrificarea porcului se făcea dis-de-diminează, fiind respectate anumite credințe populare, precum aceea că animalul nu trebuie să sufere, pentru ca anul ce urmează să fie unul bun. Ritualul era însoțit de semnul crucii și de rostirea unor cuvinte considerate aducătoare de noroc și belșug. După sacrificare, femeile se ocupau de pregătirea cărnii, iar bărbații ajutau la tranșare. Momentul culminant era „pomana porcului”, o masă comună la care participau toți cei implicați, simbol al generozității și al solidarității dintre membrii comunității.

Crăciunul este cea mai așteptată sărbătoare a iernii și ocupă un loc central în viața comunităților din județul Teleorman. Această sărbătoare este percepută nu doar ca un

moment de bucurie, ci și ca unul de liniște sufletească și apropiere de familie. Ajunul Crăciunului este marcat de obiceiul colindatului, păstrat cu sfințenie mai ales în mediul rural. Copiii, dar și tinerii satului, pornesc pe ulițe încă de la lăsarea serii, îmbrăcați în haine groase, pentru a vesti Nașterea Domnului. Colindele interpretate sunt cântece tradiționale, simple, dar pline de emoție și semnificație, care transmit urări de sănătate, pace și belșug. Gazdele îi primesc cu bucurie, oferindu-le colaci, mere, nuci sau bani, ca semn al ospitalității și al dorinței de prosperitate în anul ce vine.

Un obicei strâns legat de colindat este **mersul cu Steaua**, practicat mai ales de copii. Acest ritual simbolizează steaua care i-a călăuzit pe cei trei magi spre Betleem, la locul nașterii Mântuitorului. Steaua este confecționată manual, din lemn, carton și hârtie colorată, fiind împodobită cu icoane, beteală și panglici. Copiii merg din casă în casă, cântând colinde cu caracter religios, care evocă scena Nașterii Domnului. Prin acest obicei, se păstrează vie credința creștină și se transmite, mai ales celor mici, respectul pentru valorile spirituale și tradițiile strămoșești.

În perioada dintre Crăciun și Anul Nou, în unele sate din Teleorman se mai păstrează obiceiuri cu măști, precum **jocul Caprei**. Acest obicei are origini foarte vechi, precreștine, fiind legat de ideea de fertilitate, belșug și reînnoire a timpului. Personajul principal, capra, este interpretat de un tânăr mascat, care poartă un costum viu colorat și o mască din lemn cu clopoței. Dansul caprei este energic și plin de viață, fiind însoțit de strigături și sunete ritmate. Se crede că acest ritual alungă spiritele rele și aduce noroc, sănătate și rod bogat în anul ce urmează.

Anul Nou este întâmpinat în județul Teleorman prin obiceiul Plugușorului, unul dintre cele mai cunoscute ritualuri de iarnă cu caracter agrar. Cetele de urători, formate din copii, adolescenți sau chiar adulți, merg din casă în casă și rostesc versuri care descriu munca la câmp, aratul și semănatul. Aceste urări reflectă importanța agriculturii în viața localnicilor și speranța într-un an roditor. Sunetele de bici și buhai completează atmosfera și simbolizează forța, hărnicia și fertilitatea pământului. Plugușorul este nu doar un obicei, ci și o adevărată lecție despre respectul față de muncă și natură.

În dimineața zilei de 1 ianuarie, copiii practică obiceiul **Sorcovei**, unul dintre cele mai vesele ritualuri ale iernii. Aceștia poartă o sorcovă împodobită cu flori artificiale, hârtie colorată și panglici și ating ușor gazdele, rostind urări de sănătate, noroc și viață lungă. Se spune că persoanele sorcovite vor avea parte de un an bun, lipsit de boli și necazuri. Sorcova aduce zâmbete și bună dispoziție, fiind un obicei care întărește legăturile dintre membrii comunității și creează o atmosferă de optimism.

Ultima mare sărbătoare a ciclului de iarnă este **Boboteaza**, celebrată pe 6 ianuarie. Aceasta are o semnificație profund religioasă, marcând Botezul Domnului. În această zi, preotul sfințește apa, iar credincioșii o duc acasă pentru a stropi gospodăria, animalele și câmpurile, considerând că apa sfințită are puteri protectoare și purificatoare. Boboteaza simbolizează curățarea sufletului și înnoirea spirituală, încheind astfel perioada sărbătorilor de iarnă într-o atmosferă de reculegere și credință.

În concluzie, tradițiile și obiceiurile de iarnă din județul Teleorman reprezintă o parte esențială a patrimoniului cultural local. Ele reflectă credința, munca, solidaritatea și valorile morale ale oamenilor din această zonă. Chiar dacă modernizarea și schimbările sociale au dus la transformarea unor obiceiuri, esența lor s-a păstrat, continuând să aducă oamenii

împreună și să mențină vie legătura cu trecutul. Păstrarea și transmiterea acestor tradiții către generațiile viitoare este esențială pentru conservarea identității culturale și a spiritului autentic teleormănean.

Bibliografie

<https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2017/01/Educatie-sociala.pdf>

<https://www.eduscribe.ro/wp-content/uploads/2025/03/Traditii-si-obiceiuri-2-carte-final.pdf>

Atelier de Lucru: Magia Crăciunului în Familie (Exemplu de bună practică)

Profesor educație timpurie Mușuroia Marioara
Școala Gimnazială „Ion I. Graure”, Bălteni, Olt, România

Acest atelier este conceput pentru a explora tradițiile de Crăciun prin activități practice și creative, consolidând legătura părinte-copil și dezvoltând abilitățile motorii fine ale preșcolarilor.

I. Decorațiuni Tradiționale (Activitate Practică)

Obiectiv: Explorarea simbolisticii bradului și dezvoltarea motricității fine.

Activitate	Obiectiv Specific	Materiale Necesare
1. Confectionarea Globurilor Povestii	Decorarea bradului cu elemente handmade.	Globuri simple din plastic/polistiren, sclipici, lipici, vopsele acrilice, șnur, creioane colorate.
2. Îngerii din Cânepă/Ață	Crearea unui simbol specific, dezvoltarea îndemânării.	Ață groasă/cânepă, mărgelile de lemn (pentru cap), foarfecă (folosită de adult).
3. Steluța de Betleem (modelare)	Modelarea simbolului care a vestit Nașterea.	Plastilină/aluat de sare (galben/auriu), forme de stea.

II. Vestea Bună și Colindatul (Activitate Auditivă & Ritmică)

Obiectiv: Înțelegerea obiceiului de a colinda și dezvoltarea simțului ritmic.

Activitate	Obiectiv Specific	Materiale Necesare
1. Confectionarea „Tobei” Colindătorului	Crearea unui instrument simplu pentru a marca ritmul colindelor.	Farfurii de carton, boabe de fasole/mălai (pentru zgomot), lipici, vopsea.

Activitate	Obiectiv Specific	Materiale Necesare
2. Învățarea unui Colind Simplu	Memorarea și intonarea câtorva versuri scurte specifice vârstei.	Textul colindului scris (ex: "O, ce veste minunată")
3. Cântecul cu Steaua (Mersul cu Steaua)	Familiarizarea cu mersul ritualic cu Steaua.	O stea mare din carton (confectionată în prealabil), bețe de lemn.

III. Tradiția Dulciurilor și a Darurilor

Obiectiv: Participarea la pregătirea bunătaților și a darurilor pentru Moș Crăciun.

Activitate	Obiectiv Specific	Materiale Necesare
1. Decorarea Fursecurilor (Tradiția Cozonacului)	Participarea la prepararea "darurilor" pentru colindători/musafiri.	Fursecuri simple coapte în forme de Crăciun, glazură (royal icing), decorațiuni comestibile (biluțe, sprinkles).
2. Scrisoarea sau Desenul pentru Moș Crăciun	Exprimarea dorințelor și a listei de fapte bune.	Hârtie, creioane colorate/carioci.
3. Pregătirea Locului pentru Moș Crăciun	Exersarea generozității și a ospitalității.	O farfurie pentru fursecuri (pentru Moș) și un pahar pentru lapte/apă (pentru reni), șervețele.

Bibliografie:

- ✓ *Ghid Metodic pentru Educație Preșcolară, Curriculum pentru Educația Timpurie (4-5 ani)*, București, Ministerul Educației și Cercetării, 2019;
- ✓ Breben, Silvia; Gongea, Elena; Ruiu, Georgeta; Fulga, Mihaela, *Metode Moderne de Predare-Învățare în Grădiniță*, Craiova, Editura Reprograph, 2012, 280 pag;
- ✓ Olteanu, Antoaneta, *Crăciunul: Simboluri, Ritualuri, Obiceiuri*, București, Editura Paideia, 2003, 250 pag.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Stancu Paula

Grădinița cu Program Prolungit „Ion Creangă”-

Structura Grădinița cu Program Prolungit Nr. 10 Alexandria

Introducere

Crăciunul este una dintre cele mai importante și îndrăgite sărbători ale anului, atât din punct de vedere religios, cât și cultural. Sărbătorit în fiecare an pe data de 25 decembrie, Crăciunul marchează Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, eveniment care stă la baza credinței creștine. De-a lungul timpului, această sărbătoare a devenit un moment de profundă încărcătură

spirituală, dar și o ocazie de păstrare a tradițiilor și obiceiurilor populare. În România, Crăciunul este celebrat printr-o bogată varietate de datini, transmise din generație în generație, care reflectă identitatea culturală a poporului român.

Originea și semnificația Crăciunului

Crăciunul își are originea în tradiția creștină, fiind legat de nașterea lui Iisus Hristos în Betleem. Conform Bibliei, Fiul lui Dumnezeu s-a născut într-un loc modest, într-o iesle, simbol al smereniei și al iubirii divine. În timp, sărbătoarea Crăciunului a împrumutat și elemente din credințe mai vechi, precreștine, legate de solstițiul de iarnă, de reînnoirea timpului și de victoria luminii asupra întunericului.

Postul Crăciunului – pregătirea sufletească

Postul Crăciunului începe la jumătatea lunii noiembrie și durează 40 de zile. Acesta reprezintă o perioadă de curățire trupească și sufletească, în care credincioșii sunt îndemnați să fie mai cumpătați, mai buni și mai iertători. Pe lângă abținerea de la anumite alimente, postul presupune rugăciune, spovedanie și ajutorarea celor nevoiași. Astfel, oamenii se pregătesc pentru a primi sărbătoarea Nașterii Domnului cu inimile curate.

Pregătirile materiale pentru Crăciun

În preajma Crăciunului, gospodăriile sunt cuprinse de o adevărată forfotă. Casele sunt curățate, decorate cu ornamente specifice, iar gospodinele pregătesc din timp bunătățile tradiționale. Aceste pregătiri simbolizează dorința oamenilor de a întâmpina sărbătoarea într-un mediu curat și primitor, atât în plan material, cât și spiritual.

Ajunul Crăciunului

Ajunul Crăciunului, sărbătorit pe 24 decembrie, este o zi plină de tradiții și obiceiuri. În multe zone ale țării, copiii pornesc cu colindul încă de dimineață, cântând „Moș Ajunul”. Se spune că este bine ca ușa casei să fie deschisă colindătorilor, deoarece aceștia aduc vestea cea bună și noroc pentru anul ce urmează. În unele regiuni, oamenii țin post până seara, când se adună în familie pentru a aștepta Nașterea Domnului.

Colindele – mesaje sacre și urări de bine

Colindele sunt cântece tradiționale românești care vestesc Nașterea lui Iisus Hristos. Ele reprezintă una dintre cele mai vechi forme de manifestare culturală legate de Crăciun. Prin versurile lor, colindele transmit urări de sănătate, belșug și pace. Colindătorii sunt primiți cu bucurie și răsplătiți cu mere, nuci, colaci, cozonac sau bani. Colindatul are rolul de a întări legăturile dintre membrii comunității.

Împodobirea bradului de Crăciun

Bradul de Crăciun este un simbol al vieții veșnice, datorită faptului că rămâne verde chiar și iarna. Obiceiul împodobirii bradului a fost preluat din Europa Occidentală și s-a răspândit treptat și în România. Ornamentele colorate, globurile, luminițele și steaua din vârful bradului simbolizează bucuria, speranța și steaua care i-a călăuzit pe magi spre locul Nașterii Domnului.

Masa tradițională de Crăciun

Masa de Crăciun este un moment de reuniune familială. După încheierea postului, oamenii se bucură de preparate tradiționale precum sarmalele, cârnații, friptura de porc, piftia și cozonacul. În trecut, se credea că masa trebuie să fie bogată pentru ca anul următor să fie unul îmbelșugat. Fiecare fel de mâncare are o semnificație legată de prosperitate și continuitate.

Ignatul – sacrificiul porcului

Ignatul, sărbătorit pe 20 decembrie, este un obicei tradițional specific satului românesc. Taierea porcului are rolul de a asigura hrana pentru masa de Crăciun, dar și de a păstra un ritual străvechi, însoțit de respect față de animal și de comunitate. După sacrificiu, familia se adună la „pomana porcului”.

Jocurile cu măști și obiceiurile populare

În anumite regiuni ale țării, mai ales în Moldova și Maramureș, se păstrează jocuri tradiționale cu măști, precum „Capra”, „Ursul”, „Cerbul” sau „Căiuții”. Aceste obiceiuri au rolul de a alunga spiritele rele și de a aduce noroc și belșug în noul an. Costumele colorate și dansurile ritmate creează o atmosferă de sărbătoare.

Steaua și Vicleimul

„Steaua” este un obicei prin care copiii poartă o stea frumos împodobită, cântând colinde despre Nașterea Domnului. „Vicleimul” este o scenetă religioasă ce redă momentele Nașterii lui Iisus, fiind o formă de teatru popular cu rol educativ și religios.

Moș Crăciun – simbolul dăruirii

Moș Crăciun este personajul îndrăgit de copii, cunoscut ca aducător de daruri. El simbolizează bunătatea, generozitatea și spiritul dăruirii. Tradiția spune că Moș Crăciun vine în noaptea de 24 spre 25 decembrie și aduce cadouri celor care au fost cuminți.

Crăciunul în prezent

În zilele noastre, Crăciunul este celebrat atât în familie, cât și în comunitate. Deși societatea modernă a adus schimbări în modul de sărbătorire, tradițiile rămân un element important. Oamenii încearcă să păstreze obiceiurile vechi, adaptându-le la stilul de viață contemporan.

Semnificația morală și spirituală a Crăciunului

Crăciunul este o sărbătoare a iubirii, a iertării și a solidarității. Este un moment în care oamenii sunt îndemnați să fie mai buni, să ajute pe cei aflați în dificultate și să petreacă timp alături de cei dragi. Spiritul Crăciunului înseamnă mai mult decât daruri materiale – înseamnă bunătate și pace sufletească.

Concluzie

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun reprezintă o moștenire culturală de mare valoare pentru poporul român. Ele contribuie la păstrarea identității naționale și la transmiterea valorilor morale și spirituale către generațiile viitoare. Prin respectarea și continuarea acestor tradiții, Crăciunul rămâne o sărbătoare a bucuriei, a speranței și a unității.

Bibliografie

- ✚ **Pamfile, Tudor** – *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum, București
- ✚ **Ghinoiu, Ion** – *Obiceiuri populare de peste an*, Editura Fundației Culturale Române
- ✚ **Vulcănescu, Romulus** – *Mitologie română*, Editura Academiei Române
- ✚ **Candrea, I.-A.** – *Folclorul românesc*, Editura Minerva
- ✚ **Dumitru Pop, Mihai** – *Tradiții și obiceiuri populare românești*, Editura Enciclopedică

ROLUL PROFESORULUI ȘI AL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN PĂSTRAREA TRADIȚIILOR DE CRĂCIUN

Prof. înv. primar Tunaru Ana-Maria
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Alexandria

Crăciunul, ca sărbătoare cu profunde rezonanțe culturale și spirituale în spațiul românesc, ocupă un loc privilegiat în formarea identitară a elevilor din învățământul primar. Integrarea tradițiilor specifice acestei perioade în activitățile școlare și extracurriculare contribuie la consolidarea sentimentului de apartenență, la dezvoltarea dimensiunii afective și la formarea unei relații active cu patrimoniul cultural național. În acest sens, rolul profesorului devine esențial, întrucât prin demersul său pedagogic mediază trecerea de la simpla informare la trăirea autentică a valorilor tradiționale.

Activitățile extracurriculare desfășurate în preajma Crăciunului — serbări tematice, ateliere de creație, repetiții de colinde, proiecte colaborative și acțiuni caritabile — constituie cadre eficiente de învățare experiențială. Acestea facilitează implicarea elevilor în acte culturale și simbolice, prin care obiceiurile devin inteligibile și relevante pentru vârsta lor. Atmosfera festivă, încărcată de semnificații, permite copiilor să descopere tradiția nu ca pe o relicvă statică, ci ca pe o realitate vie, accesibilă și formativă.

În contextul învățământului primar, profesorul își asumă un rol multiplu: organizator al activităților, formator al sensibilității culturale și model de comportament socio-emoțional. Demersul său se înscrie în perspectiva conform căreia „profesorul nu este doar un furnizor de cunoștințe, ci un constructor de contexte de învățare” (Cucoș, 2014). Astfel, cadrul didactic creează situații de învățare care favorizează cooperarea, expresivitatea artistică, comunicarea și responsabilitatea, sprijinind elevii în înțelegerea sensurilor simbolice ale sărbătorii.

Tradițiile românești de Crăciun — colindul, simbolistica bradului, ritualul darului, obiceiurile comunitare — oferă un potențial educativ considerabil. Adaptate particularităților de vârstă ale elevilor din ciclul primar, ele pot constitui puncte de plecare pentru activități interdisciplinare, care antrenează competențe diverse: creativitatea, gândirea critică, participarea voluntară și sensibilitatea estetică. Prin implicarea directă în aceste activități, copiii devin purtători ai tradițiilor, contribuind la păstrarea și transmiterea lor.

Dimensiunea caritabilă asociată Crăciunului amplifică impactul formativ al activităților extracurriculare. Campaniile de solidaritate, derulate în școli, cultivă empatia, spiritul civic și înțelegerea valorii gesturilor altruiste. În acest context, afirmația lui Nicolae Iorga — „Cel mai frumos dar este să-l faci pe altul să zâmbească” — capătă relevanță pedagogică, devenind un principiu al educației morale în rândul copiilor.

Prin urmare, activitățile extracurriculare dedicate Crăciunului, realizate sub îndrumarea profesorului din învățământul primar, contribuie la dezvoltarea holistică a elevilor. Ele îmbină dimensiunea culturală, emoțională și socială a educației, facilitând internalizarea valorilor comunitare și formarea unei relații durabile cu tradiția. Profesorul, prin competența și sensibilitatea sa pedagogică, transformă aceste momente într-un prilej de învățare autentică și de construcție identitară, consolidând rolul școlii ca spațiu de continuitate culturală.

Bibliografie

- Cucoș, Ioan. *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom, 2014.
- Bădulescu, Ileana. *Tradițiile românilor de Crăciun*. București: Editura Etnologică, 2010.
- Iorga, Nicolae. *Cugetări*. București: Editura Eminescu, 1986.
- Ionescu, Mihaela. *Didactica pentru învățământul primar*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2018.
- Ministerul Educației. *Ghid metodologic pentru activități extracurriculare*. București: MEC, 2020.
- Jinga, Ioan & Negreț-Dobridor, Ion. *Pedagogie modernă*. București: Editura Sigma, 2007.

CRĂCIUNUL ÎN CULTURA ROMÂNEASCĂ

Prof. Înv. Primar, Necula Alexandra Cătălina
Școala Gimnazială Nr.1 Blejești, Teleorman, România

Crăciunul semnifică una dintre cele mai importante și mai iubite sărbători ale românilor, marcând Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos. Această sărbătoare îmbină elemente religioase, culturale și familiale, reflectând bogăția tradițiilor românești și latura lor spirituală. Reprezintă un moment de reuniune familială, în care bucuria, liniștea și generozitatea sunt valori centrale.

Crăciunul își are rădăcinile în tradiția creștină, fiind ziua dedicată Nașterii lui Iisus Hristos. În același timp, numeroase elemente ale sărbătorii au preluat influențe din tradițiile precreștine, precum cultul luminii și al renașterii naturii.

Cele trei zile de Crăciun sunt 25, 26 și 27 decembrie. Unele minorități de origine slavă sărbătorească Crăciunul în data de 7 ianuarie, după [calendarul iulian](#) ("pe stil vechi"). În cele trei zile sfinte se respectă tradiții vechi de sute de ani.

Există o perioadă de post culinar și spiritual ce se ține înaintea Crăciunului, timp de șase săptămâni, și sfârșindu-se în noaptea de Crăciun.

Obiceiurile calendaristice și cele legate de viața de familie sunt o componentă perenă a culturii noastre tradiționale. Perioada sărbătorilor de iarnă începe de Sfântul Nicolae, sărbătorit de credincioșii ortodocși pe 6 decembrie și se termină de Bobotează pe 6 ianuarie. Luna decembrie este o lună plină în care tradiția este la loc de cinste. Cele mai răspândite și mai fastuoase s-au dovedit a fi cele legate de marele Praznic al Crăciunului, sărbătorirea Anului Nou (Revelionul) și a Bobotezei.

În satele românești, unde mai este prezentă tradiția, femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații fac ordine în curte, curăță adăposturile animalelor, iar femeile își curăță casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești.

Vechile datini românești ne ajută în fiecare an să simțim și să trăim atmosfera plină de căldură și veselie a sărbătorilor de iarnă.

Colindatul este unul dintre obiceiurile legate de Crăciun. Începutul colindatului a fost lăsat în seama copiilor mici, de obicei de vârstă preșcolară și școlară. Inocența vârstei oferea condiția prealabilă de puritate sacrală, garanție sigură a eficienței urărilor. Prin Muntenia subcarpatică, se alcătuiau două cete, copiii mai mari colindau de la miezul nopții până la ziuă, iar copiii mici colindau în ziua de Ajun.

Colindătorii poartă diferite denumiri: ceată de colindători, ceată de feciori (în Transilvania), ceată de juni (în ținutul Sibiu-Făgăraș), bute, butea feciorilor (junilor) (în ținutul dintre Olt și Târnave), beze (în Câmpia Transilvaniei și Năsăud), dubași (în Hunedoara vestică și ținutul Hălmagiu-Beiuș), preuca (în Țara Loviștei), zoritori (în Țara Bârsei), călușari (în zona dintre Sibiu și Strei, întrucât colindătorii urează și joacă jocul cu acest nume), etc. Colindătorii aduc sănătate și bogăție, reprezentate de o rămurică de brad pusă într-un vas plin cu mere și pere mici.

Steaua

Un obicei care în timp și-a pierdut semnificația este mersul cu 'steaua' – obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acesta avea menirea de a vesti oamenilor nașterea lui Hristos: copiii care mergeau cu 'steaua' se deghizau în magi și vesteau marea minune.

Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale. Micul cor al stelarilor, care intră în casă în zilele Crăciunului, cântă „Steaua sus răsare”, precum și alte cântece.

Bradul de Crăciun

Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun. Acesta exista în tradițiile românești cu mult înainte de era creștină. Bradul este cel mai important arbore din obiceiurile românești, fiind prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea. Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad.

În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce, pe lângă cadouri, și bradul frumos împodobit cu globuri și beteală.

Capra

Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocau personaje biblice sunt înlocuite de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau țurcă în Moldova și Ardeal, boriță (de la bour) în Transilvania de sud. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită „brezaia” (din cauza înfățișării pestrițe a măștii) și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou.

Capra se face dintr-un lemn scurt, cioplit în formă de cap de capră, care se învelește cu hârtie roșie, peste care se pune o altă hârtie, neagră, mărunț tăiată și încrețită, sau se lipește o piele subțire cu păr pe ea.

Cercetătorii presupun că dansul caprei, precum și alte manifestări ale măștilor zoomorfe (care înfățișează animale) întâlnite în satele românești la vremea Crăciunului provin din ceremoniile sacre arhaice închinată morții și renașterii divinității.

Dansul Ursului

Umblatul cu Ursul este întâlnit doar în Moldova, de Anul Nou. Ursul este întruchipat de un flăcău purtând pe cap și umeri blana unui animal, împodobită în dreptul urechilor cu

ciucuri roșii. Masca este condusă de un „ursar”, însoțită de muzicanți și urmată, adesea, de un întreg alai de personaje (printre care se poate afla un copil în rolul „puiului de urs”). În zgomotul tobelor sau pe melodia fluiерului și ajutată de un ciomag (băț mare și gros), masca mormăie și imită pașii legănați și sacadați ai ursului, izbind puternic pământul cu tălpile. Semnificația este purificarea și fertilizarea solului în noul an. Există ipoteza că la originea acestui obicei s-ar afla un cult dacic.

Plugușorul și Sorcova

În prima zi a noului an, se merge cu Plugușorul și cu Sorcova, obiceiuri ce invocă prosperitatea și belșugul pentru gospodăria celui care primește colindătorii. Se spune că cei care nu primesc cetele de colindători vor avea neazuri și sărăcie în anul ce vine. În ajunul Anului Nou, în Moldova, cete de flăcăi și de bărbați de curând însurați pleacă cu Plugul. Străvechi obicei agrar (care se referă la agricultură – cultivarea pământului – ocupație străveche a românilor) derivat dintr-o practică primitivă, trecut printr-un rit de fertilitate, Plugușorul a ajuns o urare obișnuită de recolte bogate în anul care abia începe.

„Aho, aho, ho-ho / Măine anul se-noiește / Plugușorul se pornește / Si începe a brazda / Pe la case a ura / Iarna-i grea, omătu-i mare, Semne bune anul are / Semne bune de belșug / Pentru brazda de sub plug”, sunt primele versuri ale Plugușorului, care tradițional se cântă în ultima zi a anului.

De asemenea, odată cu intrarea în Noul An, de Sfântul Vasile, este bine să se ureze pentru bunăstare, iar „Sorcova” este cel mai cunoscut colind.

Colindătorii au o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcovă are originea în cuvântul bulgar surov (verde fraged), făcând aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă odinioară dintr-un arbore. Atingând de mai multe ori persoanele cu sorcova sunt făcute urări de bine și bunăstare celui vizat.

Bibliografie:

-Bârlea Ovidiu , „Folclorul românesc”, București, Editura Minerva, 1981, 500 pagini;
-Pamfilie Tudor, „ Sărbătorile la români” –Studiu etnografic , București, Editura Saeculum , 2018, 432 pagini;

https://ro.wikipedia.org/wiki/Cr%C4%83ciunul_%C3%AEn_Rom%C3%A2nia

CRĂCIUNUL – TEZAU DE TRADIȚII ROMÂNEȘTI

Profesor, Nicolae Mona Maria

Școala Gimnazială Nr. 3, Localitatea Voluntari, Județul Ilfov, România

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN

Sărbătoarea Crăciunului ocupă un loc central în cultura românească, fiind un moment de celebrare a valorilor fundamentale precum familia, credința, solidaritatea și bucuria comunitară. De-a lungul timpului, în spațiul românesc s-au păstrat numeroase obiceiuri și tradiții care dau unicitate acestei perioade, definind identitatea culturală a fiecărei regiuni.

Lucrarea de față își propune să prezinte câteva dintre principalele tradiții de Crăciun din România și să ofere un model de activitate didactică destinată elevilor de gimnaziu, având ca scop cultivarea respectului pentru patrimoniul cultural românesc.

Colindatul

Colindatul este unul dintre cele mai răspândite și mai vechi obiceiuri românești de Crăciun. În Ajun, cete de copii sau tineri vestesc Nașterea Domnului prin colinde, cântece tradiționale menite să aducă binecuvântare și belșug gospodăriilor. Colindătorii sunt răsplățiți simbolic cu mere, nuci, colaci sau dulciuri, ca semn al generozității gazdelor. Colindele, transmise din generație în generație, reprezintă o adevărată arhivă spirituală a poporului român.

Bradul de Crăciun

Împodobirea bradului, deși de origine central-europeană, s-a integrat adânc în cultura românească încă din secolul al XIX-lea. Bradul, simbol al vieții veșnice, este decorat în familie cu globuri, lumini și ornamente tradiționale, devenind un centru al atmosferei festive. Ritualul împodobirii bradului favorizează cooperarea, exprimarea creativității și consolidarea relațiilor familiale.

Irozii și Vicleimul

În unele zone ale țării, în special în Transilvania și Maramureș, se păstrează obiceiul dramatizărilor populare „Irozii” sau „Vicleimul”. Aceste scenete prezintă momente biblice legate de nașterea lui Iisus, aducând în atenția comunității mesajul luptei dintre bine și rău. Prin costume, recitative și colinde, elevii pot descoperi o formă arhaică de teatru popular.

Gastronomia tradițională

Masa de Crăciun este una ritualică, bogată în preparate specifice precum sarmale, piftie, caltaboș, cârnați sau cozonac. Aceasta reprezintă simbolul belșugului și al recunoștinței pentru anul încheiat. Totodată, gastronomia de Crăciun este o sursă de legende, credințe și obiceiuri transmise în familie.

Valoarea educațională a tradițiilor

Pentru elevii de gimnaziu, cunoașterea tradițiilor de Crăciun este o oportunitate de:

- a descoperi identitatea culturală a comunității din care fac parte;
- a dezvolta respectul pentru patrimoniul spiritual românesc;
- a exersa lucrul în echipă, creativitatea și comunicarea;
- a înțelege importanța continuității dintre trecut și prezent.

Integrarea obiceiurilor de Crăciun în activitățile educative contribuie la formarea unei atitudini pozitive față de valorile autentice și la consolidarea spiritului comunitar.

MODEL DE ACTIVITATE EDUCATIVĂ PENTRU ELEVII DE GIMNAZIU

„Crăciunul – între tradiție și contemporaneitate”

Tipul activității: interdisciplinară (Limba și literatura română, Educație civică, Arte, Istorie, Muzică)

Durata: 90 de minute

Nivel de vârstă: Clasele V–VIII

Obiective:

- Identificarea principalelor tradiții de Crăciun din diferite zone ale țării.
- Explicarea semnificațiilor culturale și spirituale ale acestora.
- Realizarea unui produs final creativ în echipă.

- Prezentarea coerentă a informațiilor din surse variate.
- Manifestarea respectului față de tradițiile românești.

Desfășurarea activității:

1. Captarea atenției (10 min)

Se prezintă imagini sau secvențe video cu obiceiuri tradiționale: colindători, împodobirea bradului, scenete de Vicleim. Elevii răspund la întrebări orientative, precum:

- Ce tradiții se păstrează în familia voastră?
- Ce obicei de Crăciun vă impresionează cel mai mult?

2. Activitate pe grupe (30 min)

Elevii lucrează în echipe, fiecare primind una dintre temele:

- Colindatul și evoluția lui în timp;
- Obiceiuri specifice regiunii din care provin;
- Simbolistica bradului și ornamentelor;
- Mâncăruri tradiționale de Crăciun;
- Compararea Crăciunului românesc cu tradițiile altor popoare.

Fiecare echipă realizează un poster sau un colț expozițional.

3. Prezentarea rezultatelor (20 min)

Echipele prezintă produsul final colegilor. Se pot interpreta colinde sau fragmente literare tematice.

4. Activitate creativă comună (20 min)

Se realizează „Albumul tradițiilor de Crăciun”, conținând desene, fotografii, rețete, texte și descrieri. Albumul poate fi expus în școală sau prezentat în cadrul simpozionului.

5. Încheierea activității (10 min)

Se discută despre rolul elevilor în păstrarea tradițiilor românești și despre relevanța lor în societatea contemporană.

Concluzii

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun reprezintă un patrimoniu cultural de neprețuit. Prin implicarea elevilor în activități educative și creative, se asigură transmiterea acestui tezaur către generațiile viitoare. Educația are un rol esențial în conservarea valorilor autentice, oferind elevilor ocazia să înțeleagă și să aprecieze identitatea culturală românească.

Bibliografie

1. Pamfile, Tudor, *Sărbătorile la români*, București, Editura Minerva, 1997, 392 p.
2. Ghinoiu, Ion, *Obiceiuri populare de peste an*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2002, 318 p.
3. Bârlea, Ovidiu, *Folclorul românesc*, București, Editura Minerva, 1981, 430 p.

PLUGUȘORUL ȘI MASCAȚII – INIMA VIE A SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ DIN VINTILEASCA, VRANCEA

Profesor Învățământ Primar Niță Onuța
Școala Gimnazială Regina Maria
Vintileasca, Vrancea
România

Iarna nu înseamnă doar zăpadă, frig și zile scurte. Pentru satul românesc, iarna reprezintă un timp al aducerii aminte, al tradițiilor, al apropierii dintre oameni și dintre generații. În Vintileasca, o comună montană din Vrancea, care pare adesea desprinsă dintr-o poveste veche, sărbătorile de iarnă capătă o aură cu totul specială. Pe lângă colinde, focuri rituale și întâlniri de familie, două obiceiuri domină întregul peisaj cultural: **Plugușorul și Mascații**.

Deși la prima vedere pot părea simple jocuri de sărbătoare, aceste două obiceiuri poartă în ele straturi profunde de semnificație. Ele sunt punți între trecut și prezent, între sacru și profan, între oameni și lumea nevăzută. În paginile următoare, voi încerca să explorez această bogăție de sensuri, dar și felul în care obiceiurile au rămas vii în Vintileasca, un sat în care tradiția nu este doar un cuvânt, ci o realitate trăită.

Pentru a înțelege cu adevărat Plugușorul și Mascații, trebuie să înțelegem mai întâi locul tradiției în viața oamenilor din Vintileasca. Aici, tradițiile nu sunt simple „obiceiuri vechi”, ci un fel de cod moral, o așezare a lumii, un mod de a păstra echilibrul în fața schimbărilor. Ele nu sunt doar manifestări folclorice, ci forme de continuitate.

În multe familii, tradițiile sunt transmise într-un mod natural: în seri de iarnă, la lumina sobei, bunicii povestesc copiilor despre „cum era pe vremuri”, despre sărbători, despre credințe și superstiții. Copiii ascultă fascinați, tinerii pun întrebări, iar bătrânii zâmbesc, fiindcă știu că ceea ce spun nu este doar o poveste, ci un dar. Acest transfer între generații este esențial: el face ca obiceiurile să rămână vii, să nu se piardă în zgomotul modernității.

În Vintileasca, tradițiile nu sunt practicate „ca să se păstreze”, ci pentru că oamenii le simt. Este o diferență fundamentală între satul viu și tradiția muzeu. În satul viu, tradiția respiră, se transformă uneori, se adaptează, dar își păstrează esența.

Plugușorul este unul dintre cele mai cunoscute obiceiuri românești și, totodată, unul dintre cele mai vechi. Înainte de a fi colind, Plugușorul era un ritual agrar, practicat în perioadele de regenerare a naturii. În vechile comunități de agricultori, începutul unui nou an agricol era un moment plin de emoție: de recoltele viitoare depindea supraviețuirea întregii comunități.

Astfel a apărut Plugușorul – ca o urare, dar nu una oarecare, ci o urare ritualică. Prin puterea cuvântului, a sunetelor și a simbolurilor, oamenii chemau fertilitatea pământului, norocul în gospodărie și rodul bogat.

Când, mai târziu, anul a fost împărțit după calendarul creștin, obiceiul s-a mutat în preajma Anului Nou. Localnicii din Vintileasca păstrează și astăzi amintirea acestui fond agrar, deși agricultura nu mai are rolul pe care îl avea odinioară.

În Vintileasca, pregătirea Plugușorului începe cu câteva zile înainte de Anul Nou. În multe case, copiii repetă versurile, uneori învățate de la părinți sau bunici. Există variante vechi, păstrate cu sfințenie, dar și texte mai noi, adaptate de tineri, care adaugă umor sau referințe locale.

Tot în această perioadă se pregătesc instrumentele:

- **bicele**, care pocnesc ritmic și marchează momentele puternice;
- **buhaiul**, construit dintr-o tobă acoperită cu piele, care scoate sunete ce par să vină din adâncul pământului;

- **clopoței și talăngile**, simbolizând alungarea răului;
- **betele cu panglici**, care adaugă culoare și eleganță.

Cetele de băieți și fete se formează în mod natural: prieteni, vecini, colegi de clasă. Fiecare ceată are un „conducător” – cel care începe urarea și ține ritmul.

În seara de Ajun, odată cu lăsarea întinerului, ulițele satului prind viață. Se aud primele pocnituri de bici, primele strigături: „**Aho, aho, copii și frați...**”. Oamenii știu că începe ritualul, iar asta aduce în suflete un amestec de emoție și bucurie.

Când ceata intră în curtea gospodarului, urarea începe:

- sunetul buhaiului umple aerul,
- bicele pocnesc,
- versele curg ritmat,
- iar gazdele ascultă cu atenție.

Fiecare strofă este o scenă: aratul, semănatul, plugul tras de boi, hărnicia gospodarului, speranța pentru un an bogat. Plugușorul este și un spectacol, dar și o cerere, o binecuvântare, o legătură între oameni și pământ.

Plugușorul nu este doar o tradiție. El este un mod de a începe anul cu optimism. Este o promisiune colectivă că totul va merge bine. În Vintileasca, oamenii cred că cei care primesc Plugușorul nu doar „respectă tradiția”, ci atrag norocul.

Pentru tineri, Plugușorul este și o formă de responsabilitate culturală. Învață să respecte satul, să comunice, să se organizeze, să păstreze ceva ce le-a fost lăsat.

Dacă Plugușorul este urare și solemnitate, Maskații sunt energie, dans, glumă și mister. În noaptea dintre ani, ulițele Vintileascai nu sunt liniștite: ele devin scena unui ritual unic, în care personajele fantastice preiau controlul satului. Maskații își au originile într-o lume în care oamenii credeau că, în noaptea dintre ani, hotarul dintre lumea lor și lumea spiritelor devine subțire. Pentru a alunga spiritele rele, oamenii își puneau măști, se deghizau, făceau zgomot și dansau. Obiceiul avea rol apotropaic – proteja comunitatea.

Cu timpul, maskații au devenit personaje fixe, cu roluri clare, dar semnificația lor profundă nu s-a pierdut.

În Vintileasca, măștile sunt lucrate manual, adesea de către membrii aceleiași familii. Materialele folosite sunt variate:

- lemn sculptat,
- blană de capră sau oaie,
- cârpe colorate,
- hârtie,
- coarne,
- lână,
- panglici și nasturi,
- tinichele și clopoței.

O mască poate fi înspăimântătoare sau comică, dar niciodată banală. Fiecare mască este unică, având personalitatea celui care o poartă.

Capra

Cel mai cunoscut personaj, simbol al regenerării și fertilității. Mișcările ei sunt rapide, energice, uneori acrobatice. Se spune că dacă „joacă bine capra”, anul va fi rodnic.

Ursul

Reprezintă forța naturii. Este purtat de tineri, iar dansul său aduce sănătate.

Moșul și Baba

Simbolizează anul vechi și anul nou, înțelepciunea și transformarea. Baba este comică, moșul șchiopătează, dar împreună transmit un mesaj de continuitate.

Drăcușorii

Au rol protector: sperie răul, fac zgomot, intră în curți cu energie explozivă.

Personajele comice

Soldatul, bețivul, doctorul, negustorul – fiecare are un rol satiric. Ele aduc râsul, dar și o formă de critică socială.

În noaptea dintre ani, cetele de mascați pornesc în sat. Este imposibil să nu-i auzi: strigă, bat în tobe, sună din clopoței, râd și dansează. Intră în curți, joacă în fața casei, fac glume și „gonesc” răul.

Când capra sau ursul dansează în mijlocul curții, atmosfera devine de neuitat. Gospodarii îi primesc cu bucurie, uneori chiar cu teamă respectuoasă, fiindcă mascații sunt personaje puternice, greu de ignorat.

Mascații îndeplinesc două funcții:

Funcția ritualică

- alungă răul,
- purifică spațiul,
- marchează sfârșitul și începutul unui ciclu.

Funcția socială

- aduc comunitatea împreună,
- dau tinerilor un rol important,
- păstrează meșteșuguri locale,
- oferă satului identitate culturală.

În multe sate tradițiile s-au stins sau au devenit simple spectacole turistice. În Vintileasca însă, ele trăiesc pentru că sunt integrate în viața de zi cu zi.

Există câteva motive:

- **satul are o identitate puternică**, formată prin secole de obiceiuri;
- **bătrânii sunt respectați** și au autoritate morală;
- **tinerii se implică**, nu doar formal, ci cu însuflețire;
- **comunitatea funcționează încă organic**, ca un organism viu;
- **tradiția este văzută ca valoare**, nu ca povară.

În Vintileasca, iarna nu este doar un anotimp, ci un timp al sufletului. Plugușorul și Mascații nu sunt simple obiceiuri, ci expresii ale unei lumi care știe să păstreze ce este valoros. Prin aceste tradiții, satul se purifică, se regenerează și se reînnoiește în fiecare an.

Este emoționant să vezi cum, într-o epocă a vitezei și a tehnologiei, un sat de munte reușește să păstreze vie o magie veche de secole. Plugușorul, cu solemnitatea și puterea sa agrară, și Mascații, cu energia lor explozivă și comică, fac parte din identitatea Vintileascăi. Ele reprezintă o moștenire care nu trebuie pierdută, pentru că în fiecare vers, în fiecare măscărici, în fiecare dans al caprei și în fiecare sunet de buhai trăiește memoria străbunilor.

Atât timp cât aceste obiceiuri sunt duse mai departe, satul nu va rămâne doar un punct pe hartă, ci un loc cu suflet, cu valoare și cu poveste. Iar Vintileasca, prin Plugușor și Mascați, continuă să spună lumii că tradiția românească nu doar există, ci trăiește, respiră și luminează iarna, an de an.

Bibliografie

Cărți și studii

1. **Bîrlea, Ovidiu.** *Folclorul românesc*. Editura Minerva, București, 1981.
2. **Ghinoiu, Ion.** *Obiceiuri populare de peste an*. Editura Fundației Culturale Române, București, 1997.
3. **Ghinoiu, Ion.** *Sărbători și obiceiuri românești*. Editura Elion, București, 2002.
4. **Pamfilie, Tudor.** *Sărbătorile la români*. Editura Saeculum Vizual, București, 2008.
5. **Munteanu, N.** *Etnografie și folclor în zona Vrancei*. Editura Terra, Focșani, 2005.
6. **Speranția, T. D.** *Rituri, ceremonii și obiceiuri populare românești*. Editura Saeculum, București, 2003.

7. **Taloș, Ion.** *Obiceiuri de iarnă la români.* Editura Minerva, București, 1980.
8. **Giurescu, Constantin C.** *Istoria satului românesc.* Editura Enciclopedică, București, 2000.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN DIN VATRA SATULUI

- Dobrogea -

Profesor învățământ preșcolar Niță Rodica
Grădinița Nr.1 Măgurele, Județ Ilfov, România

Dobrogea noastră este o străveche vatră de istorie și cultură, fapt ce o integrează armonios în ansamblul spiritualității românești.

Spațiul românesc de astăzi s-a constituit în realitate din două provincii romane distincte: Dacia și Moesia Inferior . Dacă prima provincie a constituit leagănul daco-roman propriu-zis, cea de a doua înseamnă o importantă parte a etnicului traco-geto-roman. Latinii aduc o cultură nouă, aduc nenumărate credințe păgâne, dar mai cu seamă creștinismul. De aceea Dobrogea este considerată unul din cele mai puternice bastioane de latinitate danubiano-pontică.

O semnificație aparte are faptul că de pe acest pământ a iradiat cu forță credința creștină adusă și sintetizată la începuturi de Sfântul Apostol Andrei.

C.C. Giurescu: "Pe pământul Dobrogei s-a produs o adevărată sinteză etnică românească: aici s-au amestecat românii autohtoni – așa-zișii dicienti – cu cei veniți de pe malul stâng al Dunării, atât din Țara Românească sau Muntenia cât și din Moldova, și cu păstorii transilvăneni sau mocanii coborâți cu turmele".

În Dobrogea, la fel ca în restul țării, perioada Crăciunului este perioada în care întâlnim cele mai multe obiceiuri populare, în care este implicată întreaga comunitate.

Casele se împodobeau cu ștergare, nu cu luminițe și beteală.

Pare greu de crezut, dar în lumea satului dobrogean, împodobirea în mod festiv a casei însemna etalarea lucrurilor de preț. Țăranii nu aveau brad cu luminițe, nici globuri sau beteală. Dar casa era curată lună și decorată în mod tradițional, cum știau gospodinele mai bine.

„Exista obiceiul pregătirii casei, iar în camera curată erau expuse cele mai frumoase obiecte de decor pe care le aveau gospodarii. Pe colțul cu patul era așezată cea mai frumoasă scoarță și faimoasele țesături tradiționale dobrogene, realizate din borangic. Pe masă se întindea cea mai arătoasă față de masă din borangic. Acesta era țesută cu motivul viței de vie, care ține de cultul creștin, sau cu motivul tradițional din Dobrogea, ruja sau trandafirul. Colțul cu icoana era și el împodobit, în special dacă se găsea o icoană reprezentând nașterea Mântuitorului Iisus. Este acea icoană cu care vine și preotul satului să anunțe ajunul Crăciunului, în gospodăriile țărănești. Alături de icoană era etalat un ștergar din borangic”, a declarat pentru Discover Dobrogea muzeograful Ioana Tompe de la Muzeul de Artă Populară Constanța.

Colindatul, cea mai frumoasă modalitate prin care anunțăm Nașterea Domnului este, cu siguranță, una dintre cele mai așteptate tradiții de Crăciun. Pe vremuri, în satele dobrogene, cetele de colindători erau compuse din tinerii cei mai serioși, de încredere și, desigur, buni cântăreți, fiind văzuți de către comunitate ca un bun exemplu de gospodari în sat. Trebuia ca ei să fie creștini, cu reputație bună, să nu fie bețivi sau hoți și să fie neapărat locuitori ai satului în care colindau. De asemenea, toți membrii grupului de colindat trebuiau să fie

prezenți la toate repetițiile și să asculte de șeful cetei. Tema colindelor este desigur religioasă, însă există și colinde dobrogene legate de tinerii căsătoriți, de morți, de străini, de pescari, etc. Colindătorii sunt primiți de gazde cu fel și fel de bucate, mere, nuci și cozonaci, gogoși iar de multe ori și cu un păhărel de vin. În Dobrogea de Sud, colindătorii sunt recompensați cu câte un colac cu lumânare aprinsă, gogoși calde și cu țuică fiartă.

În lumea satului tradițional, niciuna dintre sărbători nu are atât de multe obiceiuri populare care să angreneze întreaga comunitate, așa cum sunt Crăciunul și Anul Nou. Și aceasta, pentru că cele 12 zile care încep cu ajunul Crăciunului și se termină la Bobotează sunt încărcate de foarte multă spiritualitate, spune muzeograful Ioana Tompe. Sunt numeroase manifestări care pregătesc nu numai spațiul interior al casei, dar este purificat și spațiul interior al fiecăruia dintre membrii comunității, prin postul pe care îl țin. În plus, în ajunul Crăciunului, copiii colindau cu „Bună dimineața la Moș Ajun” sau „Foaie verde portocală”. Cei mici mergeau dimineața din casă în casă, pentru a vesti sărbătoarea. Ei cereau întotdeauna daruri, care, în mod tradițional erau nuci, mere și covrigi.

Chiti-Mitii și Raza soarelui, colinde tradiționale în Dobrogea

În Dobrogea există două colinde tradiționale atestate de peste un secol, la Rasova și la Oltina, am aflat tot de la muzeograful Ioana Tompe. Este vorba de „Raza soarelui” și de „Chiti-Mitii”, care se mai păstrează chiar și în zilele noastre în aceste localități. Acesta din urmă are o denumire care ne duce cu gândul la desenele animate. Dacă sunteți curioși, acesta este textul original:

*„Chiti-mitii după sac
Zgârii ochii la colac
Dați colacu' și hornacu'
Că plecăm la altă casă
Că e fata mai frumoasă
Și slănina mai gustoasă.”*

Tot în ajun se colindă și cu „Florile dalbe” și cu „Steaua”, pentru a vesti Nașterea Domnului.

Cetele mici și cetele mari de colindători

În Dobrogea, copiii cântă în dimineața de Ajun, iar flăcăii colindă după- amiaza. În unele sate, bătaia clopotului ce anunța sfârșitul slujbei de la biserică era semnalul că tinerii pot vesti Nașterea Domnului, în timp ce în alte localități cetele mari colindau de seara până în zorii zilei de Crăciun. „Alături de colindele cunoscute în toată țara, „Astă seară-i seară mare” sau „Deschide ușa creștine”, există și colinde la cerere, care se cântau pe plan local. Există foarte multe diferențe între zonele etnografice. Este vorba despre colinde specializate pe meserii sau pe poziții sociale”, am aflat de la muzeograful Ioana Tompe.

Grupurile de colindători vin pe la casele oamenilor, începând cu Ajunul Crăciunului și până la Bobotează. Tradiția este ca aceste cete să fie formate exclusiv din tineri necăsătoriți, însă pe alocuri, obiceiul a fost adaptat. Astfel, în Adamclisi sau Aliman, există trei cete de colindători: ceata de copii, ceata mică (din care fac parte tinerii necăsătoriți) și ceata mare (din care fac parte bărbații însurați).

Uneori, ritualul colindatului include și jocul Caprei sau turca. Costumul purtat în timpul dansului de unul dintre tineri este o combinație între coarnele unui cerb și ciocul unei berze (fie barza care are coarne de cerb, fie cerb cu cioc de barză).

Varianta dobrogeană a „Caprei” este „Struțul”. Tradiționala costumație de Crăciun este făcută în această zonă dintr-o țesătură groasă de lână, de care sunt prinse legături de stuf, plante găsite din abundență pe malurile lacurilor dobrogene. Flăcăii se strâng în cete încă din 6 decembrie, de la Moș Nicolae, pentru a începe repetițiile. În trecut, cetele erau foarte bine organizate. Fiecare avea un „cap” care se asigura de păstrarea tuturor tradițiilor, un ajutor, un contabil, un țicar, un pisic și o iapă. Aceste orânduirii se mai păstrează încă în unele localități în care băieții se mai organizează după vechile obiceiuri.

În timp ce Plugușorul, Capra și Ursul se interpretează în majoritatea satelor, celelalte jocuri dobrogene specifice sărbătorilor de iarnă au loc doar în anumite sate. De pildă, Iapa se joacă în Ciobanu și în Garliciu, jocul Struțul are loc în Saraiu, Jienii se joacă în Chirnogeni, Lipnița, Seimenii Mici, Ivrinezu Mic și Ivrinezu Mare, iar Cerbul se joacă în Seimenii Mici. De asemenea, Plugușorul este interpretat doar pentru gazdele care au posibilitatea răsplătirii și este recompensat numai cu bani. Familiile mai nevoiașe și bătrânii singuri, care nu au posibilități financiare, sunt ajutați de comunitate pentru ca și ei să se simtă binecuvântați în această perioadă magică a anului.

În nordul Dobrogei, în apropierea Munților Măcinului, cetele de feciori au și „Oleleul” – personaj de origine păgână, care intră primul în gospodărie, înconjoară ceata de colindători de două-trei ori, după care o veghează. Oleleul are misiunea de a speria duhurile rele. El este îmbrăcat în general în cojoc din piele de oaie și înarmat cu un buzdugan și cu o sabie din lemn. Costumația este completată cu beteală, clopoței și tălângi pe care „oleleul” le bate din pământ pentru a proteja gospodăriile de spiritele rele.

Tot în zona Dobrogei se găsesc și așa-numiții „moșoi”. Acești colindători cu măști colorate au devenit o emblemă pentru Luncavița, singura comună din România în care se mai practică obiceiul. Colindătorii poartă măști pentru a simboliza prezența spiritelor strămoșești care alungă răul din calea nașterii lui Iisus și vestesc un an mai îmbelșugat, cu liniște și bucurii. Moșoi se costumează într-un cojoc lung până în pământ, întors pe dos, din blană de vulpe sau de iepure, măști făcute din tărtăcuțe, coarne de berbec, panglici colorate, flori și mărgel colorate.

În această zonă a țării, colindătorii primesc nuci, mere, colaci, iar fetele nemăritate dăruiesc flăcăilor coroanțe de flori. De asemenea, obiceiul colindatului presupune, în anumite sate, folosirea măștilor.

Colindele specializate

Ceata mare începea colindul în Ajunul Crăciunului, de la casa preotului. Există un text referitor la activitatea preotului satului și la harul cu care el adună creștinii în jurul bisericii din localitate. De asemenea, erau „colinde pentru feciorii plecați în armată”, cântate în casele în care existau băieți care își făceau stagiul militar. Un alt colind cântat la cerere era cel „de fată mare”. „În momentul în care se intra în casa gospodarului, colindătorii întrebau gazdele ce anume să cânte, în afară de „Astă seară-i seară mare” și „Deschide ușa creștine”, lucru care astăzi nu se mai întâmplă. Gazda indica un anumit tip de colind, fie pentru fata mare, care urma să se mărite, fie pentru tinerii căsătoriți sau pentru copilul mic. Acestea sunt colinde specializate care astăzi nu se mai întâlnesc”, a precizat pentru Discover Dobroge muzeograful Ioana Tompe.

Fetele nu colindau niciodată în cetele mari

Dacă acum, atât fetele cât și băieții merg cu colindul, în trecut, fetelor și femeilor le era interzis să colinde în cetele mari. Acesta era un atribut al masculinității. Lor le era îngăduit să colinde doar la ceata mică, dacă aveau vârsta de până la 8-9 ani. „Chiar și la jocurile cu mascați, unde apar personaje feminine, cum este mireasa sau țiganca, în spatele celor costumați în personaje feminine erau întotdeauna bărbați. Era, de fapt, o activitate inițiativă, pe care aceștia o desfășurau înaintea momentului colindării.

Bradul se împodobește în Ajunul Crăciunului

Tradițional, bradul se împodobește în Ajunul Crăciunului. Chiar și în legendele și poveștile pentru copii scrie că bradul este împodobit înaintea sărbătorii, pentru ca Moș Crăciun să lase darurile sub el. Este un alt obicei care a apus, probabil pentru că marile magazine împodobesc pomul cu mult timp înainte de începerea sărbătorilor de iarnă din motive comerciale, iar noi, ne grăbim, la rândul nostru.

„În mod tradițional, în casele dobrogene nu existau pomi de Crăciun. Asta și pentru că în zonă era foarte greu să găsești brazi și era și mai greu să îi cumperi din cele câteva târguri din mediul urban. Astfel, bradul de Crăciun a fost cunoscut mai mult în casele orașenilor și a avut o evoluție în timp. S-a pornit de la împodobirea lui cu ornamente realizate tradițional, conuri de brad, nuci îmbrăcate în staniol, beteală confecționată acasă din hârtie creponată sau glase.

Obligatoriu în vârful bradului de Crăciun era instalată steaua, care face trimitere la steaua care a condus cei trei magi către locul nașterii lui Iisus.

Apoi au apărut decorurile din magazine, acele fermecătoare globuri de sticlă și așa au evoluat

împodobirea brazilor.

Colindatul continuă până în noaptea de Anul Nou, când sunt nelipsite urăturile cu Sorcova și Plugușorul.

Acestea au fost câteva tradiții din Dobrogea noastră. Doar bunicii noștri le mai cunosc, împărtășindu-le mai departe fiilor și nepoților. Poate din când în când ar fi bine să ne amintim și noi aceste obiceiuri și să încercăm să le ducem mai departe.

Bibliografie:

1. Bancescu Iuliana, 2006, “ OBICEIURI TRADITIONALE DIN ROMANIA. SARBATORI IN IMAGINI”, Bucuresti
2. Ghid Turistic, 2002, “TRADITII SI OBICEIURI ROMANESTI”
3. Pop Mihai, 1999, „OBICEIURI TRADITIONALE ROMANESTI”, Editura Univers, Bucuresti

TRADIȚII ȘI OBICEIURI ROMÂNEȘTI

Prof.înv.primar Nuță Elena Liliana
Școala Gimnazială Nicolae Crețulescu,
Leordeni, Argeș.

Obiceiurile constituie o parte fundamentală a culturii populare tradiționale a unei țări, pentru că ele sunt strâns legate de viața omului și mediului în care locuiește. Cu termenul „folclor” ne referim la: „ansamblul manifestărilor artistice, literare, cinetice, muzicale și comportamentale care aparțin culturii spirituale ale unui popor”.

Odată cu Sărbătorile de iarnă asistăm la cele mai frumoase tradiții românești. Iarna se țin obiceiuri și datini populare, ce provin din trecut, dar continuă și în prezent.

Sărbătorile de iarnă aduc bucurie copiilor dar și adulților deopotrivă. Obiceiurile legate de sărbători fac parte din cultura tradițională a neamului românesc fiind legate de sărbătorirea Nașterii Domnului. Este o perioadă bogată în obiceiuri, diferite de la o zonă la alta, având ca reper marile sărbători creștine: Postul Crăciunului, Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza și Sfântul Ioan.

Colindatul deschide ciclul celor 12 zile ale Sărbătorilor de Anul Nou, participând întreaga comunitate a satului tradițional, deși efectiv colindă doar copiii și flăcăii, constituiți în cete, având un conducător și un loc de întâlnire.

O altă tradiție importantă care are loc înaintea Crăciunului, pe 20 decembrie, este Ignatul sau „tăierea porcului”. Conform tradiției, porcul de Crăciun trebuie sacrificat în această zi, numele de Ignat, provenind de la Sfântul Ignatie al Antiohiei. Această tradiție însă este îngrădită de așa numitele norme europene care consideră că porcul suferă prea mult când este prins și înjunghiat, așa că trebuie adormit, apoi împușcat sau gazat.

Împodobirea bradului de Crăciun se realizează în Ajunul Crăciunului, tradiție păstrată cu sfințenie la sat. În contextual modernității, împodobirea bradului se realizează încă din luna noiembrie sau începutul lunii decembrie, neavând o semnificație anume. Pomul de Crăciun s-a suprapus peste un mai vechi obicei al incinerării Butucului (zeul mort) în noaptea de Crăciun, simbolizând moartea și renașterea divinității și a anului la solstițiul de iarnă, obiceiul a fost atestat la români, aromâni, letoni și sârbo-croați. Noaptea, Moș Crăciun aduce daruri, pe care le pune sub brad.

Crăciunul mai este numit și sărbătoarea familiei, este ocazia când toți se reunesc, părinți, copii, nepoți își fac daruri, se bucură de clipele petrecute împreună în jurul mesei, cu credința că prin cinstirea cum se cuvine a sărbătorilor vor avea un an mai bogat.

Jocul „caprei” (uciderea, bocirea, înmormântarea, învierea) la origine a fost un ceremonial grav, un element de cult. „Capra” este de fapt un om mascat, ascuns sub un costum larg, care ține deasupra capului un băț în vârful căruia este cioplit un fel de capră, cu scopul de a aduce noroc și belșug.

Plugușorul reprezintă obiceiul legat de speranța fertilității, versurile sale prezentând practicile agricole și urări de holde bogate. Urarea Plugușorului este un obicei străvechi agrar ce se desfășoară în ajunul Anului Nou.

Sorcova este obiceiul conform căruia în dimineața de 1 ianuarie copiii dar și cei mari, merg și seamănă, simbolic boabe de grâu și orez, pe care le aruncă în casă și asupra celor din casă.

Cele mai multe tradiții și obiceiuri care înconjoară sărbătorile de iarnă la români încă se respect cu strictețe în zonele rurale, în special cele din Bucovina și Maramureș. Sărbătorile noastre sunt atât de mistice și încărcate de simboluri, încât foarte mulți străini aleg să își petreacă sărbătorile de iarnă în spiritual autentic românesc.

Bibliografie

1. M. Radulescu-Codin, *Sărbătorile poporului*, 1909, p. 89, apud I. Ghinoiu, op. cit., p. 281
2. T. Pamfile, *Mitologie românească*, Ed. All, București, 1977, p. 117
3. T. Pamfile, *Sărbătorile la români*, Ediție și introducere de IORDAN DATCU, Editura SAECULUM I.O., București, 1997.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN ÎN ZONA MOLDOVEI

Prof. Olaru Elena-Iuliana,
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 30, Localitatea Galați,
Județul Galați, România

Crăciunul în zona Moldovei: atât în partea istorică a Moldovei din România, cât și în Republica Moldova - este un amestec viu de practici religioase creștine și datini populare care s-au păstrat sau s-au adaptat de-a lungul timpului. Aceste obiceiuri au rol de coeziune comunitară, transmitere a identității și asigurare a bunelor augurii pentru anul viitor.

Zona Moldovei a evoluat ca spațiu etnografic cu un repertoriu bogat de colinde, urături și obiceiuri sezonale. Literatura de folclor și culegerile etnografice arată că multe dintre practicile de iarnă au fost consemnate în colecții din secolul XIX–XX și au continuat să fie studiate și publicate în volume moderne. Aceste lucrări servesc ca sursă principală pentru inventarierea formelor tradiționale (colindatul, plugul, sorcova, vasilca, etc.).

Obiceiuri principale la Crăciun:

1. Colindatul (colinde și colindători)

Colindatul rămâne probabil cel mai răspândit obicei - grupuri de copii sau tineri merg din casă în casă, cântând colinde care povestesc nașterea Mântuitorului sau aduc urări de bine, belșug și sănătate. Există variante locale (colinde de ceată, cântece cu steaua, vicleimul) și împrumuturi literare (versuri preluate de la poeți). Volumul de colinde și antologiile recente includ atât versiuni populare, cât și variante tipice regiunii moldovenești.

2. „Steaua” și „vicleimul”

Ritualul stelei (susținut de o grupare care poartă o stea decorată) e frecvent în satele Moldovei. Scena stelei reconstituie povestea magilor/stelei și are un caracter teatral/ritualic — uneori îmbinând elemente religioase și pre-creștine. Aceste obiceiuri au forme locale și denumiri variate.

3. Obiceiuri alimentare: „Ignatul” și masa de Crăciun

Preparatele tradiționale (sarmale, piftie, cozonac, colaci) însoțesc mesele de sărbătoare. În Moldova există și practici legate de porcul sacrificat („Ignatul”) în perioada apropiată sărbătorilor, precum și obiceiuri privind pregătirea mâncărurilor care „asigură” belșug (mămăliga joacă uneori rol ritualic în anumite zone). Aceste practici reflectă atât componenta utilitară (hrană pentru iarnă), cât și simbolică (hrană ca binecuvântare).

4. Sorcova, Vasilca și urările de Anul Nou

Practici suprapuse în perioada Crăciun–Anul Nou includ sorcova (urarea sănătății noului an, „împodobirea” persoanei cu o ramură împodobită), vasilca (la trecerea între ani) și

urările rituale pentru gospodar și animale. Aceste obiceiuri au funcție apotropaică (alungă relele) și de transmitere a urărilor de spor.

5. Elemente vegetale și decorațiuni tradiționale

În unele zone din Moldova, casele sunt împodobite cu plante aromatice (busuioc, maghiran, alte ierburi) în scop de bun augur și protecție. Acest obicei expresiv se vede în multe descrieri etnografice recente și în albume care documentează tradițiile locale.

Obiceiurile de Crăciun ne arată cum comunitatea își reafirmă identitatea: colindatul și urările creează legături intergeneraționale, mesele rituale reconfirmă rolurile familiale, iar scenele dramatice (steaua, vicleimul) funcționează ca „teatru” ritualic care consolidează memoria colectivă. Culegerile folclorice din Moldova pun accent pe caracterul viu, adaptabil și regional al acestor practici.

Urbanizarea, mass-media și migrația (diaspora) au influențat practicile: unele obiceiuri se păstrează mai bine în mediul rural, altele sunt adaptate pentru spectacole sau pentru evenimente culturale municipale. În Republica Moldova apar albume și volume care redocumentează tradițiile pentru publicul contemporan, iar în România cercetările etnografice și enciclopediile regionale continuă să publice sinteze.

În concluzie aș putea spune că, tradițiile de Crăciun din zona Moldovei au un patrimoniu complex: colindatul, steaua, obiceiurile culinare, sorcova și alte manifestări formează un pachet ritualic care conferă sens comunitar și asigură continuitatea culturală. Documentarea și studiul lor, realizate în colecții și volume etnografice, rămân esențiale pentru păstrarea memoriei colective și pentru transmiterea datinilor către noile generații.

Bibliografie:

1. Răileanu, Iurie; Pogorea, Dumitru - Moldova: sărbători și obiceiuri. Chișinău: (album) [Editura: n.n. în pagină site-ului], 2013 - 131 p.
2. Ghinoiu, Ion - Sărbători și obiceiuri (IV) - Moldova. București: Editura Enciclopedică, 2004 - 440 p.
3. Romanciuc-Dutcovschi, Ludmila - Folclor din Moldova. Chișinău: Editura Arc, 2013 — 326 p.
4. Colectiv / Antologie - Colinde tradiționale de Crăciun și de Anul Nou. București: Editura Aramis, 2020 - (ediție ilustrată, pagini conform ofertei editoriale).
5. Articole și secțiuni web (utile pentru documentare și exemple): 25 Decembrie - Obiceiuri de Crăciun în Moldova - Radio Europa Liberă Moldova, articol informativ (documentare etnografică / reportaj).

OBICEIURI ȘI TRADIȚII LA ROMÂNI

Profesor: Onofrei Mădălina
Grădinița Electromagnetica, București

Obiceiurile și tradițiile românești reprezintă un patrimoniu cultural transmis din generație în generație. Acestea reflectă modul de viață, credințele, valorile și identitatea poporului român. Obiceiurile sunt practici sociale care marchează momente importante din viața individului sau a comunității, în timp ce tradițiile includ elemente culturale păstrate în timp, precum ritualuri, sărbători, datini și manifestări artistice. În spațiul românesc, tradițiile s-au format prin îmbinarea influențelor daco-romane, slave și bizantine, dar și prin adaptarea obiceiurilor în funcție de mediul geografic și de modul de viață rural. Un exemplu important îl reprezintă tradițiile legate de ciclul vieții. Nașterea este întâmpinată cu obiceiuri menite să protejeze copilul și mama, cum ar fi scăldatul ritualic sau chemarea ursitoarelor. Nunta, considerată un prag major al trecerii la maturitate, este însoțită de numeroase obiceiuri precum peșitul, împodobirea bradului sau hora miresei. Moartea este marcată de rituri de trecere care simbolizează desprinderea sufletului și integrarea sa într-o altă lume, fiind respectate cu solemnitate. Tradițiile agrare ocupă un loc central, deoarece satul românesc a fost mult timp fundamentul societății. Sărbători precum Sânzienele, Mărțișorul, Sâmbra oilor sau Paparudele sunt strâns legate de ciclul naturii. Ele exprimă dependența omului de mediul înconjurător și credința într-o legătură sacră cu divinitatea. De asemenea, multe ritualuri specifice sărbătorilor de iarnă, precum colindatul, sorcova, plugușorul sau capra, păstrează simboluri ancestrale de fertilitate și regenerare. Obiceiurile românești sunt păstrate în special în mediul rural și continuă să fie promovate prin festivaluri, serbări și evenimente culturale. Transmisia lor către tinerele generații reprezintă o garanție a continuității identității culturale. În prezent, globalizarea și schimbările sociale determină transformări ale acestor obiceiuri, însă ele rămân un element esențial al patrimoniului românesc. Păstrarea tradițiilor și integrarea lor în viața contemporană contribuie la menținerea unui echilibru între modernitate și identitate națională.

Bibliografie:

- Iordan, I. – Tradiții populare românești, Editura Minerva.
- Ghinoiu, I. – Sărbători și obiceiuri românești, Editura Elion.
- Bârlea, D. – Mitologie românească, Editura Saeculum.

TRADIȚIILE - REPERE IDENTITARE ÎN FORMAREA COPILULUI CONTEMPORAN

Profesor pentru învățământul primar, Pâslariu Veronica
Școala Gimnazială Ciurea, județul Iași, România

În societatea contemporană, caracterizată de schimbări rapide, de progres tehnologic accelerat și de influențe culturale multiple, copilul se află într-un proces continuu de adaptare. Accesul facil la informație, expunerea timpurie la mediul digital și globalizarea culturală influențează semnificativ modul de formare a personalității copilului. În acest context, tradițiile capătă o importanță deosebită, reprezentând repere stabile care contribuie la dezvoltarea identității culturale, morale și sociale. Tradițiile nu sunt simple manifestări ale trecutului, ci elemente vii, cu rol formativ, care pot sprijini copilul în înțelegerea valorilor autentice și în construirea unei relații echilibrate cu mediul în care trăiește.

Tradițiile reflectă experiența istorică și spirituală a unei comunități, fiind transmise din generație în generație prin intermediul familiei, al școlii și al comunității. Ele includ obiceiuri, sărbători, ritualuri, credințe și practici care conturează identitatea unui popor. Pentru copii, contactul cu tradițiile reprezintă un prim pas în descoperirea propriei identități culturale. Prin participarea la activități tradiționale, copilul învață să se raporteze la valorile comunității din care face parte, să le respecte și să le interiorizeze. În lipsa acestui contact, există riscul apariției unui sentiment de deșănțare culturală, accentuat de uniformizarea valorilor promovate la nivel global.

Un aspect esențial al rolului tradițiilor în viața copiilor este contribuția acestora la dezvoltarea dimensiunii afective. Tradițiile sunt, de cele mai multe ori, asociate cu momente de bucurie, de comuniune și de apropiere între membrii familiei și ai comunității. Participarea copiilor la sărbători tradiționale, la obiceiuri specifice sau la activități culturale creează contexte favorabile pentru trăirea unor emoții pozitive, pentru consolidarea relațiilor interpersonale și pentru dezvoltarea sentimentului de siguranță și apartenență. Aceste experiențe afective au un impact profund asupra echilibrului emoțional al copilului și contribuie la formarea unei imagini de sine pozitive.

Pe lângă dimensiunea afectivă, tradițiile au un rol important în dezvoltarea dimensiunii sociale a copilului. Prin implicarea în activități tradiționale, copiii învață să respecte reguli, să coopereze, să își asume roluri și responsabilități în cadrul grupului. Tradițiile presupun, de cele mai multe ori, activități colective, care favorizează comunicarea, colaborarea și solidaritatea.

Astfel, copilul dobândește competențe sociale esențiale, necesare integrării armonioase în comunitate. Într-o societate în care individualismul este tot mai prezent, tradițiile contribuie la menținerea spiritului comunitar și la promovarea valorilor de înțajutorare și respect reciproc.

Dimensiunea morală este, de asemenea, influențată în mod semnificativ de contactul copilului cu tradițiile. Valorile promovate prin tradiții, precum respectul față de ceilalți, cinstea, generozitatea, responsabilitatea și empatia, sunt transmise într-un mod accesibil și concret. Copiii nu învață aceste valori doar la nivel teoretic, ci le experimentează direct, prin participarea la activități și ritualuri cu semnificație morală. În acest mod, tradițiile devin un cadru educativ informal, care completează educația formală oferită de școală și contribuie la formarea unui comportament moral adecvat.

Tradițiile au și o importantă valență cognitivă. Prin intermediul acestora, copiii dobândesc cunoștințe despre istoria, cultura și civilizația comunității din care fac parte. Ei învață despre trecut, despre modul de viață al înaintașilor și despre semnificația unor obiceiuri și simboluri. Aceste cunoștințe contribuie la dezvoltarea gândirii critice și la înțelegerea relației dintre trecut și prezent. În plus, activitățile tradiționale pot stimula curiozitatea, creativitatea și dorința de explorare, fiind integrate cu succes în activități educative interdisciplinare.

În contextul actual, rolul școlii în valorificarea tradițiilor este esențial. Școala nu are doar rolul de a transmite cunoștințe academice, ci și de a forma competențe culturale și civice. Integrarea tradițiilor în activitatea didactică reprezintă o modalitate eficientă de a conecta învățarea cu realitatea culturală a copilului. Activitățile tematice, proiectele educaționale, serbările școlare și parteneriatele cu familia și comunitatea pot contribui la valorificarea tradițiilor într-un mod adaptat nevoilor și intereselor copiilor de astăzi.

Cadrul didactic joacă un rol central în acest proces, având responsabilitatea de a selecta și adapta conținuturile tradiționale la nivelul de vârstă și la specificul colectivului de elevi. Printr-o abordare echilibrată, tradițiile pot fi prezentate nu ca elemente rigide ale trecutului, ci ca resurse educative valoroase, care pot fi reinterpretate și integrate în contextul contemporan. Astfel, copilul este încurajat să își dezvolte respectul față de tradiții, fără a le percepe ca pe o constrângere, ci ca pe o parte firească a identității sale.

Familia reprezintă un alt factor important în transmiterea tradițiilor. Colaborarea dintre școală și familie este esențială pentru asigurarea continuității educației prin tradiții. Atunci când valorile promovate în mediul școlar sunt susținute și în mediul familial, impactul asupra copilului este mult mai puternic. În acest sens, implicarea părinților în activități educative cu tematică tradițională contribuie la consolidarea legăturii dintre generații și la crearea unui climat educațional coerent.

În concluzie, tradițiile joacă un rol fundamental în viața copiilor, mai ales în contextul actual, marcat de schimbări rapide și de influențe culturale diverse. Ele oferă repere stabile, contribuie la formarea identității culturale și susțin dezvoltarea armonioasă a personalității copilului. Prin valorificarea tradițiilor în educație, se creează premisele formării unor indivizi echilibrați, conștienți de valorile propriei culturi și capabili să se adapteze responsabil la realitățile societății contemporane. Educația prin tradiții nu este doar o modalitate de conservare a patrimoniului cultural, ci o investiție în formarea generațiilor viitoare.

Bibliografie

1. Cucos, Constantin, Educația culturală. Fundamente și perspective contemporane, Iași, Editura Polirom, 2009, p. 45–68, 112–130.
2. Opreș, Dorin, Educația morală și religioasă a copilului, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2014, p. 59–76, 141–158.
3. Păun, Emil, Pedagogie. Fundamente teoretice și aplicații practice, București, Editura Polirom, 2010, p. 84–101, 203–220.
4. Șerbănescu, Andra, Tradiții și obiceiuri românești, București, Editura Humanitas, 2008, p. 15–34, 97–115.
5. Zamfir, Elena; Vlăsceanu, Lazăr, Sociologie și educație. Perspective teoretice și aplicații, București, Editura Babel, 1998, p. 66–82, 190–205.

CRĂCIUNUL ÎN MUNTENIA – TRADIȚII ȘI OBICEIURI DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

Funcția: Educatoare
Nume și prenume: Petre Iuliana-Gabriela
Unitatea de învățământ: Școala Gimnazială Nr. 2 Tamași-Corbeanca
Localitatea: Corbeanca
Județul: Ilfov
Țara: România

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători religioase și culturale ale românilor, fiind un moment de profundă semnificație spirituală. În județul Dâmbovița, zonă cu vechi rădăcini istorice și culturale, obiceiurile de iarnă s-au păstrat cu sfințenie, fiind transmise din generație în generație ca expresie a credinței, solidarității comunitare și respectului față de valorile strămoșești.

În zona Munteniei, inclusiv în sudul județului Dâmbovița, obiceiurile de Crăciun se caracterizează prin simplitate, solemnitate și respect față de valorile religioase și morale ale satului românesc, în care se împletesc elemente creștine cu ritualuri precreștine. Aceste

obiceiuri nu au doar rol festiv, ci și educativ, contribuind la formarea spirituală și morală a copiilor și tinerilor.

Pregătirile pentru Crăciun încep odată cu Postul Nașterii Domnului, perioadă de curățire sufletească și trupească. Oamenii respectă postul, participă la slujbele religioase și se pregătesc pentru primirea mării sărbători prin curățenia gospodăriilor și a sufletului. În satele dâmbovițene, această perioadă este marcată de o atmosferă de așteptare, liniște și bucurie.

Împodobirea bradului și casei este una dintre cele mai cunoscute și îndrăgite tradiții de Crăciun, practică atât în mediul rural, cât și în cel urban. Bradul, fiind un arbore veșnic verde, simbolizează viața, speranța și continuitatea. În România, acest obicei s-a răspândit treptat începând cu secolul al XIX-lea, ajungând să fie integrat în sărbătorile de iarnă ale familiilor din toate regiunile, inclusiv în zona Munteniei și în sudul județului Dâmbovița.

De obicei, bradul este împodobit în ajunul Crăciunului, pe data de 24 decembrie, de întreaga familie. Printre podoabele tradiționale se numără globurile colorate, beteala, luminițele și steaua așezată în vârful bradului, care amintește de Steaua de la Betleem. În trecut, bradul era decorat cu obiecte simple, precum mere, nuci, bomboane, colaci, panglici sau figurine confecționate din hârtie.

Împodobirea bradului reprezintă un moment de bucurie și apropiere între membrii familiei, în special pentru copii, care așteaptă cu nerăbdare darurile aduse de Moș Crăciun. Această tradiție contribuie la crearea atmosferei de sărbătoare și la păstrarea spiritului Crăciunului, fiind un simbol al luminii, generozității și unității familiale.

Unul dintre cele mai importante și răspândite obiceiuri de Crăciun în județul Dâmbovița este **colindatul**. Colindatul datează din cele mai vechi timpuri, având origini precreștine, fiind ulterior integrat în tradiția creștină ca modalitate de vestire a Nașterii Domnului. În Ajunul Crăciunului, 24 decembrie, cete de colindători - copii, tineri sau adulți - pornesc din casă în casă, aducând vestea cea bună prin cântece ritualice.

Colindele cântate în zona Dâmboviței sunt colinde religioase, precum: „O, ce veste minunată”, „Steaua sus răsare”, „Trei păstori” sau „Astăzi s-a născut Hristos”, dar și colinde de urare, precum „Bună dimineața la Moș Ajun!”.

Textele colindelor transmit mesaje de pace, belșug, sănătate și bună înțelegere. Colindătorii sunt îmbrăcați adesea în haine tradiționale: cămăși albe, cojoace, opinci sau cizme, iar unii poartă căciuli împodobite. Gazdele îi răsplătesc cu covrigi, mere, nuci, eugenii, bomboane, mandarine, clementine, portocale, dar mai ales cu ospitalitate și recunoștință.

Un obicei strâns legat de colindat este **mersul cu Steaua**, practicat mai ales de copii. Acest obicei datează din Evul Mediu, fiind legat de tradițiile creștine care simbolizează steaua de la Betleem ce i-a călăuzit pe magi spre Pruncul Iisus. Steaua este confecționată manual, din lemn sau carton, având formă poligonală și fiind decorată cu hârtie colorată, icoane și panglici.

Copiii care merg cu Steaua cântă colindul specific, precum „Steaua sus răsare”. Aceștia sunt îmbrăcați în haine groase de iarnă, iar uneori poartă costume populare sau elemente simbolice. Obiceiul are un rol educativ deosebit, contribuind la cunoașterea semnificației religioase a Crăciunului și la dezvoltarea spiritului comunitar. Mersul cu Steaua simbolizează lumina, speranța și credința, fiind una dintre cele mai frumoase și îndrăgite tradiții de Crăciun din satul românesc.

În județul Dâmbovița, un obicei cu rădăcini străvechi, practicat mai ales în anumite localități -Mătăsaru, Mogoșani, Cobia- este **jocul Călușarilor**, care, deși este asociat mai frecvent cu perioada Rusaliilor, apare și în unele comunități în contextul sărbătorilor de iarnă, sub formă de joc ritualic și de urare. Acest joc se desfășoară în perioada 25-30 decembrie. Originea acestui obicei este precreștină, fiind legată de ritualuri de protecție și alungare a spiritelor rele.

”Aho, aho

Copii si frați

Noi plugari descătușați

Am plecat de-o săptămână

Prin Republica Română

Tocmai de la București

Să v-aduc un sac de vești

Vești țin țară adunate

Și la voi în sân lăsate

Ia mai mânați măi!

Să vă fie casa, casă

Să vă fie masa, masă

Și la anul când venim

Sănătoși să vă găsim

Toți ca merii și ca perii

În mijlocul primăverii

La anu și la mulți ani!”

Călușarii sunt îmbrăcați în costume tradiționale albe, cu panglici colorate, clopoței. Dansul este energic, ritmat, iar mișcările simbolizează forța, sănătatea și armonia. Prin prezența lor în comunitate, călușarii aduc noroc, sănătate și belșug, fiind primiți cu respect și admirație.

Un moment important în pregătirea Crăciunului este **tăiatul porcului**, care are loc în ziua de Ignat, pe 20 decembrie. Acest obicei datează din vremuri străvechi, îmbinând elemente practice, legate de pregătirea hranei pentru iarnă, cu credințe populare și ritualuri simbolice. În județul Dâmbovița, tăierea porcului este un eveniment de familie, la care participă rudele și vecinii, fiind însoțit de respectarea unor tradiții specifice. Acest obicei are loc de câțiva ani mai devreme de ziua de Ignat, pentru ca gospodinele să aibă timp să pregătească bucatele tradiționale.

Conform obiceiului, porcul este sacrificat dimineața, în curtea gospodăriei, de către bărbații casei. După sacrificare, animalul este pârjolit cu paie sau cu arzătorul, spălat și acoperit cu o pătură, moment în care copiii sunt așezați pe porc pentru a fi sănătoși și norocoși tot anul. Un ritual important este însemnarea porcului cu semnul crucii, gest care arată legătura obiceiului cu credința creștină.

După sacrificarea porcului, are loc „pomana porcului”, o masă ritualică la care se consumă preparate proaspete -carne și șorici. Preparatele tradiționale includ cârnați, caltaboși, tobă, piftie și friptură. Tăiatul porcului reprezintă nu doar o activitate gospodărească, ci și un moment de reuniune familială și de păstrare a tradițiilor românești de Crăciun.

Masa de Crăciun reprezintă punctul culminant al sărbătorii. Gospodinele pregătesc bucate tradiționale precum sarmale, cozonaci și prăjituri de casă. Masa este, de multe ori, precedată de o rugăciune, iar atmosfera este una de liniște, recunoștință și bucurie.

Obiceiurile și tradițiile de Crăciun din județul Dâmbovița au un rol educativ și formativ deosebit. Ele contribuie la dezvoltarea sentimentului de apartenență, la respectarea valorilor morale și la păstrarea identității culturale.

În concluzie, Crăciunul în județul Dâmbovița este o sărbătoare complexă, în care credința, tradiția și viața comunitară se împletesc armonios. Prin colindat, Stea, jocul Călușarilor și tăiatul porcului, comunitățile locale păstrează vie moștenirea culturală și spirituală a poporului român.

Bibliografie

1. Pamfile, Tudor, *Sărbătorile la români*, București, Editura Saeculum, 2007, p.7, p.35, p.37, p.126.
2. Ghinoiu, Ion, *Sărbători și obiceiuri românești*, București, Editura Elion, 2003, p.138, p.150
3. Arhivă personală

EDUCAȚIE PRIN CULTURĂ

Profesor pentru educație timpurie: Petrescu Alina-Vasilica

Grădinița cu P.N. „Albă ca Zăpada” Vulcana-Băi, Dâmbovița, România

Educația timpurie reprezintă o fereastră deschisă către lumea valorilor și tradițiilor. După cum subliniază I. Cucuș, „educația culturală în primii ani de viață formează repere de identitate și valori morale care însoțesc copilul pe tot parcursul vieții” (Cucuș, 2014, p. 45). În această perioadă fascinantă, copilul nu doar învață, ci trăiește cultura, o asimilează, și își formează personalitatea.

Obiceiurile și tradițiile de Crăciun devin astfel instrumente pedagogice prin care se transmit valori, se dezvoltă competențe și se creează punți între generații. După cum afirmă Bârlea, „obiceiurile nu sunt simple ritualuri; ele sunt vehicule ale valorilor și normelor sociale, păstrate și transmise prin generații” (Bârlea, 2011, p. 78).

Inceputul iernii este marcat de preșcolari prin desfășurarea activității practice „**De la sămânță la pâine**”, desfășurat în preajma sărbătorii de Sfântul Andrei, prin care se arată copiilor importanța grâului și totodată că simbolizează belșugul și speranța. Plantarea și observarea creșterii grâului dezvoltă răbdarea, responsabilitatea și curiozitatea științifică. După cum arată Ghinoiu (2002, p. 88), „tradițiile populare, integrate în educație, contribuie la formarea unei identități culturale puternice și la dezvoltarea simțului responsabilității față de comunitate și natură”. În zona Munteniei încă este vie această tradiție și oamenii au credința că așa cu va fi grâul de bogat la Anul Nou, așa va fi și anul pentru acea familie.

Printre activitățile desfășurate în grădiniță este și **împodobirea bradului**, care reprezintă mai mult decât o activitate decorativă. Fiecare glob, fiecare luminiță este un simbol al continuității și al speranței. Semnificația bradului, ca simbol al vieții și al luminii, îi ajută să înțeleagă frumusețea și ordinea, iar scopul educativ constă în dezvoltarea creativității, a cooperării și a gustului estetic. Așa cum notează Golu, „educația timpurie trebuie să creeze punți între copil, familie și cultura comunității” (Golu, 2015, p. 102), iar împodobirea bradului devine un exemplu concret al acestei pedagogii integrate.

Colindele precum – **Sorcova, Plugosorul, Steaua** – reprezintă o tradiție vie în comunitatea noastră rurală. Ele nu sunt doar cântece; sunt mesaje ritualice care vestesc sănătate, prosperitate și renaștere. Ghinoiu subliniază astfel „colindele sunt expresii ale continuității culturale, prin care se transmit norme și valori morale” (Ghinoiu, 2005, p. 45). Prin memorarea și interpretarea colindelor, copilul își dezvoltă memoria, limbajul, ritmul și capacitatea de expresie, învață curajul de a se exprima în grup și dobândește respect pentru patrimoniul cultural al comunității. Colindele care răsună în **dimineața de Ajun** aduc cu sine un sentiment de unitate și participare socială, iar familia îl ghidează pe copil să înțeleagă că tradițiile se trăiesc, nu doar se urmăresc.

Sosirea lui Moș Nicolae a fost marcată prin activitatea „**Descoperă ghetuța**”- antrenament grafic, în care sunt răsplătite cu dulciuri comportamentele bune și cu nuielușă comportamentele nedorite.

Jocul didactic „**Ajută-l pe Moș Nicolae să așeze bomboanele în ciorapi**” a îmbinat magia sărbătorii cu dezvoltarea competențelor matematice: numărare, clasificare, corespondență. Astfel, fiecare tradiție devine un prilej de învățare complexă, care îmbină dimensiunea afectivă, socială și cognitivă.

Poveștile despre Crăciun și despre sfinți completează acest univers cultural. Ele introduc copilul în universul simbolurilor creștine, îi dezvoltă imaginația și sensibilitatea morală. După cum subliniază Cucuș (2014, p. 57), „poveștile și narațiunile tradiționale

constituie primele instrumente prin care copilul învață despre valori, relații sociale și norme morale”.

Toate aceste activități, integrate în rutina grădiniței, transmit copiilor valorile comunității și fac ca tradițiile să fie vii. Obiceiurile nu sunt simple ritualuri, ci **instrumente de educație pentru identitate, socializare și dezvoltare afectivă**. Prin intermediul lor, copilul preșcolar învață să aparțină unei comunități, să respecte valorile culturale și să-și dezvolte abilitățile cognitive și emoționale.

Crăciunul, cu toate obiceiurile sale, nu este doar un capitol festiv în calendar. Este un instrument de cultură, o lecție de identitate, o invitație la a păstra ceea ce este frumos. Într-o lume în schimbare, copilul are nevoie de rădăcini la fel de mult pe cât are nevoie de aripi. Educația preșcolară nu păstrează tradițiile pentru a privi înapoi, ci pentru a-l ajuta pe copil să crească, pentru a-l învăța să fie om, pentru a-i arăta că există o frumusețe care nu se demodează, o lumină care nu se stinge, o poveste care merită spusă iar și iar. Iar dacă, într-o zi, un copil ajuns adult va pune o steluță într-un brad și va simți că se întoarce pentru o clipă la locul unde a învățat să viseze, atunci tradiția și-a împlinit menirea.

Bibliografie:

- 1.Cucoș, I., *Educația culturală în învățământul preșcolar*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2014, 248 pag.
- 2.Bârlea, G., *Tradiții și obiceiuri românești*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2011, 312 pag.
- 3.Ghinoiu, I., *Folclor și educație culturală*, București, Editura Universitară, 2002, 185 pag.
- 4.Ghinoiu, I., *Colindele românești: istorie și semnificații*, București, Editura Academiei Române, 2005, 210 pag.
- 5.Golu, M., *Pedagogie și identitate culturală în educația timpurie*, Iași, Editura Polirom, 2015, 270 pag.

CRĂCIUNUL – TRADIȚII ȘI OBICEIURI

Profesor învățământ preșcolar Popa Alina,
Școala Gimnazială nr.1 Mârzănești, Teleorman

Poporul român a fost întotdeauna un popor credincios, iar majoritatea tradițiilor și obiceiurilor sunt în relație cu sărbătorile religioase. Tradițiile românilor sunt diferite de la o zonă la alta, însă tocmai acest lucru ne face mai frumoși, mai originali. Varietatea tradițiilor și obiceiurilor se datorează trecutului zbuciumat pe care l-a avut poporul nostru. Datinile și obiceiurile sărbătorilor de iarnă ne reprezintă ca popor și constituie o adevărată comoară pentru noi. Portul și folclorul, tradițiile și obiceiurile românești ne individualizează ca popor, ne reprezintă și ne definesc. Acestea sunt comorile poporului nostru, comori care-i dau unicitate și valoare. Acest lucru se remarcă și în entuziasmul cu care se fac pregătirile pentru aceste sărbători, respectându-se tradițiile și obiceiurile specifice fiecărei zone. Tradițiile și obiceiurile s-au transmis din generație în generație încă din cele mai vechi timpuri, însă, din păcate unele obiceiuri au rămas doar în amintirea bunicilor. Datoria noastră morală, a cadrelor didactice, este de a păstra vie tradiția, de a transmite prin viu grai, generațiilor următoare, obiceiurile românești. Prin diverse activități organizate în grădiniță, reușim să trezim în sufletul copiilor sentimente de dragoste, admirație și respect față de comorile de preț ale poporului român: obiceiurile și tradițiile. Din punct de vedere religios, Crăciunul, cea mai veche sărbătoare a omenirii, semnifică nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu, trimis pe Pământ să ajute oamenii să devină mai buni, mai credincioși, mai îngăduitori și responsabili, mai toleranți și răbdători. Crăciunul reprezintă pentru fiecare dintre noi un moment deosebit. Este o sărbătoare care ne face să ne privim viața altfel, să-i vedem pe ceilalți într-o lumină mai favorabilă, să ne deschidem sufletul mai ușor.

Sărbătoarea Crăciunului este sărbătoarea bucuriei, dar și sărbătoarea darurilor. Prin această sărbătoare noi primim daruri și de la moșii și strămoșii noștri. Sunt minunatele datini și frumoasele colinde pe care le avem de la ei ca pe o zestre de mare preț. Datinile și obiceiurile de iarnă sunt creații populare inestimabile, mărturii care confirmă cuvintele lui Lucian Blaga - „veșnicia s-a născut la sat” și care dovedesc vrednicia și înțelepciunea poporului român. Există zone în țara noastră unde tradiția Crăciunului încă se păstrează cu sfințenie și se transmite nealterată din generație în generație. Crăciunul, sărbătoarea Nașterii Domnului, zi de mare bucurie și binecuvântare pentru creștini, este sărbătorită la 25 decembrie de prin secolul al IV-lea. În aceste zile sfinte se respectă tradiții vechi de sute de ani. Nașterea Domnului este anunțată la noi în țară prin colinde, iar primii care pornesc cu colindatul, în dimineața de Ajun, sunt copiii și tinerii. Cred că cea mai frumoasă și mai iubită de către cei mici și mari, săraci sau bogați, este sărbătoarea Crăciunului. Când vin sărbătorile, vine mai aproape de noi Dumnezeu, iar sufletul de creștin tresare, înfiorat fiind de presimțirea minunii. Veche de peste două milenii, cea mai importantă sărbătoare a creștinilor este așteptată cu emoție și bucurie. Crăciunul este asociat cu feeria iernii, cu puritatea zăpezii și este o sărbătoare emoționantă mai ales pentru

copii, pentru că așteaptă sosirea lui Moș Crăciun. Semnificația religioasă a Crăciunului este nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu trimis pe pământ să ajute oamenii să devină mai buni, mai credincioși.

Un obicei specific sărbătorilor de iarnă este acela în care primim vizita preotului în casele noastre în ajunul Nașterii Domnului. Înainte de Crăciun, preotul merge cu icoana din casă în casă, pentru a vesti Nașterea Domnului. Preotul poartă cu el o icoană care înfățișează scena nașterii Mântuitorului și, în fiecare casă cântă troparul sărbătorii, dând icoana credincioșilor ca să fie sărutată. Oamenii de la sate au obiceiuri specifice de la care nu se abat, de aceea, în prag de sărbători, auzim de tradiții și superstiții de care mulți dintre noi nu am mai auzit până acum. Acum Crăciunul este o sărbătoare de familie, când se adună copiii, părinții și nepoții la masă, participă la slujbele bisericești și îi primesc pe colindători în casele lor. Cu ocazia sărbătorilor de iarnă, în fiecare colț din țară reînvie datini și obiceiuri frumoase care-i unesc pe oameni.

De sărbătorile Crăciunului, cel mai frumos obicei este colinda. **Nașterea Domnului este anunțată la noi în țară prin colinde**, iar primii care pornesc cu colindatul, în dimineața de Ajun, sunt copiii și tinerii, ei întâmpinând astfel pe Hristos pe pământ. Aceste tradiții s-au păstrat de pe timpul romanilor. Colindele de Crăciun narează despre viața zbuciumată a Mântuitorului, de la naștere până la răstignire. Nici un popor din lume nu posedă o colecție mai frumoasă și mai variată de colinde ca poporul român. Cu această ocazie se fac urări de belșug, sănătate, bucurie, hărnicie. Copiii așteaptă nerăbdători să pornească în cete pe ulițele satului, pe la casele gospodarilor, pentru a le aduce urări de an nou. Ei merg din casă în casă cu un săculeț și un bețișor numit colindă și capătă colindețe, adică mere, nuci, colaci, covrigi, bani, după ce au cântat „Bună dimineața la Moș Ajun”. Colindele lor sunt scurte, vestesc sărbătoarea, urează belșug, sănătate și primesc daruri convenite ca răsplată pentru urare. Crăciunul este, mai ales, un prilej de a oferi daruri. Moș Crăciun revine în fiecare an cu sacul plin, împărțind daruri copiilor. În seara de Ajun sărbătorile de Crăciun sunt minunate mai ales în sate, unde se respectă tradițiile străvechi. Colindele de ceată vorbesc despre înțelepciunea gospodarului, bogăția gospodăriei, despre viața de la țară, despre vitejia flăcăilor, frumusețea fetelor, dar și despre nașterea lui Iisus, întâmpinarea noului an. **Începând cu prima zi de Crăciun și până la Bobotează, copiii merg cu steaua**, ei numindu-se colindători sau crai. Colindatul cu steaua în apropierea Sfintei Sărbători a Nașterii Domnului este o scumpă tradiție creștinească, populară și plină de semnificații duhovnicești. Este un obicei cu caracter religios, curat, creștinesc. Ea simbolizează steaua care a condus pe cei trei magi la Bethleem, în satul unde s-a născut Iisus Hristos.

În ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală, ori cu bomboane. În zilele noastre, împodobirea bradului de Crăciun, pom venerat care rămâne verde tot anul și care ne aduce în case mirosul pădurii, a devenit una dintre cele mai iubite datini, atât în mediul rural, cât și urban, odată cu așteptarea în seara de Ajun a lui Moș Crăciun. Întreaga familie participă cu veselie la ritualul împodobirii bradului cu globuri multicolore, beteală, dulciuri și beculețe colorate, Azi pomul de Crăciun

încărcat cu jucării și daruri e prezent în fiecare casă, el fiind considerat arborele cunoașterii, simbolul vieții, bogăției, prosperității.

Bibliografie:

- „Datini de Crăciun și Anul Nou”, Iași, Editura Regina, 1996
- Alexandra Dinu, “Datini pe uliță”, Editura Erc Press, 2006
- Dr. Iuliana Băncescu, „Obiceiuri tradiționale din România. Sărbători în imagini”, album editat de Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, București, 2006
-

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN ÎN MOLDOVA -REGIUNEA ISTORICĂ A ROMÂNIEI

Prof. înv. primar Popa Ecaterina
Școala Profesională, Comuna Petricani, Județul Neamț

Rezumat

Lucrarea prezintă obiceiuri și tradiții specifice Crăciunului în regiunea istorică Moldova (România), din perspectivă etnografică și didactică. Sunt analizate practicile din ciclul sărbătorilor de iarnă (post, Ajun, colindat, ritualuri gospodărești, masa de Crăciun, jocuri și măști, urături), funcțiile lor sociale și simbolice, precum și modalități de valorificare la clasă prin activități interdisciplinare. Textul urmărește o abordare originală, bazată pe interpretare și sinteză, cu bibliografie la final.

Introducere

Sărbătoarea Nașterii Domnului, așa cum este trăită în satele și orașele Moldovei (județele Suceava, Botoșani, Neamț, Iași, Bacău, Vaslui, Vrancea și zone limitrofe cu identitate culturală moldovenească), reprezintă mai mult decât un reper religios: este un moment de intensă coeziune comunitară, de reînnoire simbolică a lumii și de transmitere a valorilor între generații. Tradițiile de Crăciun funcționează ca „manuale vii” de identitate: fixează roluri, norme de conviețuire, modele de generozitate și solidaritate, dar și un anumit mod de a înțelege timpul (ciclul naturii, ritmurile muncilor agricole, alternanța dintre post și sărbătoare).

1. Cadru general: ciclul sărbătorilor de iarnă în Moldova

În Moldova, „sărbătorile de iarnă” nu se reduc la ziua de 25 decembrie, ci formează un ciclu amplu, care începe, în mod tradițional, cu Postul Crăciunului și capătă intensitate în săptămâna dinaintea Ajunului. În mentalitatea tradițională, această perioadă este una a pregătirii: gospodăria se rânduiește, casa se curăță, se fac reparații, se finalizează proviziile. Pregătirea are o dimensiune pragmatică (iarna e grea, resursele trebuie gestionate) și una simbolică: ordonarea spațiului casei oglindește dorința de ordine interioară și armonie comunitară.

1.1. Postul: disciplină, cumpătare și reînțemeiere

Postul nu este doar restricție alimentară; este un exercițiu de autocontrol și de atenție față de celălalt. În multe comunități moldovenești, oamenii asociau postul cu „ușurarea”

sufletului și cu pregătirea pentru bucuria sărbătorii. În plan educațional, aceasta poate fi o ocazie de a discuta despre valori: răbdare, solidaritate, recunoștință, echilibru.

1.2. Ajunul: prag între „vechi” și „nou”

Ajunul Crăciunului este un „prag” temporal. În satul tradițional, pragul nu e doar o dată din calendar, ci un moment în care se reactivează credințe, superstiții, reguli și ritualuri de protecție. Se spune adesea că „în Ajun” se deschid cerurile, că lumea e mai sensibilă, mai permeabilă. Tocmai de aceea, multe practici au rol apotropaic (de apărare): colindul aduce binecuvântare, lumânarea aprinsă și curățenia „țin răul departe”, iar ospitalitatea devine garanția unui an bun.

2. Pregătiri gospodărești și ritualuri de „rânduire”

2.1. Curățenia casei și a curții

În Moldova, curățenia din preajma Crăciunului are o componentă foarte concretă (se aerisesc textile, se văruiesc uneori camerele, se spală, se deretică), dar și o componentă rituală: „să întâmpini sărbătoarea cu casa curată” înseamnă să arăți respect față de eveniment și față de oaspeți, inclusiv față de colindători. În unele sate, se acordă atenție specială vetrei/cuptorului (în casele vechi), loc central al hranei și al căldurii.

2.2. Tăierea porcului: economie, comunitate, simbol

În multe zone moldovenești, tăierea porcului (de regulă înainte de Crăciun, adesea în jurul zilei de Ignat – 20 decembrie) are rol economic (asigurarea hranei pentru iarnă), dar și social: familia se adună, vecinii se ajută, se împart produse, se păstrează o etică a dărnicii. Practica include adesea gesturi rituale: pomana porcului (masa imediată după sacrificare), folosirea unor expresii consacrate, respectarea unei succesiuni a operațiunilor.

2.3. Preparatele de Crăciun

În Moldova, masa de Crăciun are particularități locale, dar există constante: sarmale (cu carne, uneori cu afumătură), răcitur/piftie, cârnați, tobă, caltaboș, cozonac, colaci, prăjituri de casă. În unele zone se păstrează colacul ca aliment ceremonial, legat de colindători și de ideea de belșug.

3. Colindatul în Moldova: tipuri, texte, funcții

Colindatul este „inima” obiceiurilor de Crăciun. În Moldova, el se păstrează adesea cu o structură bine definită: cete organizate (mai ales de flăcăi), pregătire prealabilă, repertoriu, traseu în sat, reguli de comportament și o formă de recompensă (colaci, mere, nuci, bani). Colindul nu este doar cântec; este „mesaj” ritual, purtător de binecuvântare.

3.1. Colindele religioase și colindele „de gazdă”

Se pot distinge, în linii mari:

- **colinde cu tematică religioasă** (Nașterea Domnului, steaua, magii, îngerii);
- **colinde de gazdă** (urări pentru belșug, sănătate, rod bun, noroc la vite, pace în casă);
- **colinde diferențiate** (pentru fată mare, pentru flăcău, pentru bătrâni, pentru copii, pentru „omul gospodar”).

În Moldova, colindele de gazdă au adesea formule de adresare și complimente rituale: gazda e lăudată pentru hărnicie, casa pentru rânduială, masa pentru bogăție. Acest elogiu nu e lingușire, ci mecanism cultural de consolidare a prestigiului și de stabilire a unui model: comunitatea spune, indirect, „așa e bine să fie”.

3.2. Ceata: educație informală și cod moral

Ceata de colindători funcționa tradițional ca o mică instituție: avea conducător, reguli, sancțiuni, responsabilități. Tinerii învățau punctualitate, respect, disciplină, vorbire frumoasă, cooperare. În multe sate moldovenești, ceata era și o formă de „școală socială”: integra adolescentul în rânduiala comunității.

3.3. Steaua, Irozii/Vicleimul și teatru popular

În unele zone moldovenești, apar forme performative:

- „**Steaua**” (copii sau adolescenți cu o stea ornamentată, cântece specifice);
- „**Irozii**”/„**Vicleimul**” (dramatizări ale episodului biblic, cu personaje și replici, uneori adaptate local).

Acestea sunt valoroase pentru școală fiindcă unesc muzica, teatrul, literatura orală și arta decorativă.

4. Măști, jocuri și alaiuri în Moldova: Capra, Ursul, Caiuții

Una dintre particularitățile puternice ale Moldovei este bogăția jocurilor cu măști și alaiuri, care pot avea loc din preajma Crăciunului până la Anul Nou. Deși multe sunt asociate mai ales cu trecerea dintre ani, în practică locală ele pot apărea în același „sezon” de iarnă, iar comunitatea le trăiește ca parte a unui întreg.

4.1. Jocul Caprei

„Capra” (cu mască articulată, clămpănitoare) este o prezență spectaculoasă. Dansul are ritm, strigături, acompaniament (tobă, fluier, uneori acordeon). Sensul tradițional ține de fertilitate și belșug: capra „moare și învie”, sugerând reînnoirea naturii. În Moldova, costumația poate fi foarte elaborată: pânzeturi colorate, oglinzi, panglici, mărgele.

4.2. Ursul

„Ursul” este frecvent în zona de nord și centru a Moldovei, cu piei, clopote, lanțuri și ritmuri puternice de toabă. Jocul ursului poate fi interpretat ca ritual de protecție și forță: ursul „curăță” spațiul, alungă răul, aduce sănătate. În mod tradițional, masca și zgomotul au funcție apotropaică.

4.3. Caiuții

„Caiuții” (dans cu „căiuți” de lemn, costumații militare sau decorative) au o energie aparte. În unele interpretări, calul este simbol solar, al vitalității și al drumului. În plan educațional, dansul poate fi analizat ca formă de coregrafie populară, cu structuri repetitive, ritm și coordonare.

Concluzii

Obiceiurile și tradițiile de Crăciun din Moldova reprezintă o combinație de credință, rânduială socială, artă populară și educație comunitară. Colindatul, alaiurile cu măști, ospitalitatea și simbolistica mesei de sărbătoare funcționează ca mecanisme prin care comunitatea își reafirmă valorile: solidaritate, respect, hărnicie, speranță. În școală, aceste tradiții pot fi valorificate nu ca simple „decoruri folclorice”, ci ca resurse educaționale autentice, prin proiecte de documentare, creație și reflecție. Abordate cu tact și incluziune, ele contribuie la formarea identității culturale și la dezvoltarea competențelor necesare unui cetățean responsabil, capabil să prețuiască patrimoniul și să-l transmită mai departe.

Bibliografie

1. **Marian, Simeon Florea** – *Sărbătorile la români* (lucrare clasică de etnografie a sărbătorilor).

2. **Ghinoiu, Ion** – *Sărbători și obiceiuri românești; Dicționar de mitologie română* (pentru interpretări și simboluri).
3. **Vulcănescu, Romulus** – *Mitologia română* (cadru interpretativ despre simboluri și rituri).
4. **Bârlea, Ovidiu** – *Istoria folcloristicii românești / lucrări despre folclor* (pentru contextualizare științifică).
5. **Bernea, Ernest** – *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român* (pentru înțelegerea mentalității tradiționale).

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN

Prof. înv. primar Popa Elena
Școala Profesională, Comuna Petricani, Județul Neamț

Introducere

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători din calendarul tradițional românesc, având o dublă semnificație: religioasă și culturală. Dincolo de dimensiunea creștină, legată de Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, Crăciunul concentrează un ansamblu complex de obiceiuri, ritualuri și practici transmise din generație în generație, care reflectă modul în care comunitățile au înțeles să marcheze timpul, să celebreze viața și să întărească legăturile sociale.

Obiceiurile de Crăciun sunt expresia unui patrimoniu cultural imaterial valoros, în care se împletesc credințe vechi, simboluri ale naturii, elemente de folclor și norme morale. Ele oferă un cadru favorabil pentru educație, întrucât transmit valori precum solidaritatea, generozitatea, respectul față de tradiție și apartenența la comunitate. În contextul actual, marcat de globalizare și schimbări rapide, studierea și valorificarea tradițiilor de Crăciun capătă o importanță deosebită, mai ales în mediul educațional.

1. Crăciunul – sărbătoare religioasă și culturală

Din punct de vedere religios, Crăciunul marchează Nașterea lui Iisus Hristos și este sărbătorit la data de 25 decembrie. În tradiția creștină, această zi simbolizează începutul mântuirii, venirea luminii divine în lume și speranța renașterii spirituale. Pregătirea pentru Crăciun este precedată de o perioadă de post, care presupune nu doar restricții alimentare, ci și o conduită morală bazată pe cumpătare, reflecție și bunătate.

Din perspectivă culturală, Crăciunul depășește sfera strict religioasă și devine un moment de sinteză a tradițiilor populare. Ritualurile practicate în această perioadă sunt legate de ciclul naturii, de sfârșitul anului agrar și de dorința de reînnoire. Astfel, Crăciunul se afirmă ca un prag simbolic între vechi și nou, între trecut și viitor.

2. Pregătirile pentru Crăciun

Pregătirile pentru sărbătoarea Crăciunului încep cu mult înainte de ziua propriu-zisă și implică întreaga comunitate. Acestea au atât un caracter practic, cât și unul simbolic.

2.1. Curățenia și rânduiala casei

Curățenia generală a locuinței este un obicei răspândit, care semnifică dorința de a întâmpina sărbătoarea într-un spațiu ordonat și primitiv. În mentalitatea tradițională, casa curată reflectă sufletul curat, iar ordinea exterioară este asociată cu echilibrul interior.

2.2. Pregătirea alimentelor

Prepararea mâncărilor specifice Crăciunului ocupă un loc central. Bucatele tradiționale nu sunt doar surse de hrană, ci și simboluri ale belșugului și ale continuității. Masa de Crăciun reunește familia și reprezintă un moment de comuniune, în care se reafirmă legăturile de rudenie și respectul față de strămoși.

3. Colindatul – expresie a spiritualității populare

Colindatul este unul dintre cele mai reprezentative obiceiuri de Crăciun și are un rol esențial în viața comunității. Practicat de copii, tineri sau grupuri organizate, colindatul constă în interpretarea unor cântece rituale cu tematică religioasă sau laică, prin care se urează gazdelor sănătate, prosperitate și pace.

Colindele îndeplinesc mai multe funcții:

- funcție religioasă – vestesc Nașterea Domnului;
- funcție socială – consolidează relațiile dintre membri comunității;
- funcție educativă – transmit norme morale și modele de comportament.

Prin limbajul lor arhaic și structura repetitivă, colindele constituie un valoros material literar și muzical, care poate fi utilizat cu succes în procesul instructiv-educativ.

4. Obiceiuri și ritualuri simbolice

Pe lângă colindat, Crăciunul este însoțit de numeroase ritualuri cu caracter simbolic. Acestea reflectă credințe legate de protecția casei, de fertilitate și de noroc.

Printre cele mai cunoscute se numără:

- aprinderea lumânărilor, ca simbol al luminii și al speranței;
- oferirea de daruri, ca gest de generozitate și iubire;
- respectarea unor interdicții sau obiceiuri menite să aducă bunăstare în anul ce urmează.

Aceste practici au rolul de a crea un sentiment de siguranță și continuitate, oferind individului convingerea că face parte dintr-o ordine mai largă, stabilă și protectoare.

5. Crăciunul în societatea contemporană

În societatea actuală, obiceiurile de Crăciun au suferit transformări semnificative. Urbanizarea, influențele culturale externe și comercializarea sărbătorii au modificat modul de celebrare. Cu toate acestea, esența Crăciunului – reuniunea familiei, generozitatea și bucuria – rămâne prezentă.

Un rol important îl are școala, care poate contribui la păstrarea și reinterpretarea tradițiilor, adaptându-le contextului contemporan. Activitățile educaționale dedicate Crăciunului pot stimula interesul elevilor pentru patrimoniul cultural și pot încuraja respectul față de valorile tradiționale.

6. Valoarea educativă a tradițiilor de Crăciun

Pentru cadrul didactic, tradițiile de Crăciun reprezintă un instrument pedagogic valoros. Ele pot fi integrate în lecții de:

- limba și literatura română (analiza colindelor, texte descriptive);
- istorie și cultură civică (tradiții și identitate);
- educație muzicală și artistică;
- educație moral-civică (valori și comportamente prosoziale).

Prin abordarea tradițiilor într-o manieră reflexivă și creativă, elevii pot înțelege mai bine legătura dintre trecut și prezent, dintre individ și comunitate.

Concluzii

Obiceiurile și tradițiile de Crăciun constituie un element esențial al patrimoniului cultural românesc și universal. Ele reflectă modul în care oamenii au dat sens timpului, credinței și relațiilor sociale. Într-o lume aflată în continuă schimbare, păstrarea și valorificarea acestor tradiții devin o responsabilitate comună, în care educația joacă un rol central.

Prin integrarea tradițiilor de Crăciun în activitatea didactică, cadrul didactic contribuie nu doar la transmiterea de cunoștințe, ci și la formarea unor atitudini și valori fundamentale, necesare dezvoltării armonioase a elevilor și a societății.

Bibliografie

1. Ghinoiu, Ion – *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion.
2. Marian, Simeon Florea – *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum.
3. Vulcănescu, Romulus – *Mitologia română*, Editura Academiei Române.
4. Pamfile, Tudor – *Sărbătorile de iarnă la români*, Editura Minerva.
5. Bernea, Ernest – *Cadre ale gândirii populare românești*, Editura Cartea Românească.
6. Dicționarul explicativ al limbii române (DEX).
- 7.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN ROMÂNIA

Profesor-Educator, Popescu Denisa Andreea,
Centrul Școlar De Educație Incluzivă Alexandria,
Jud. Teleorman, România

Crăciunul este o sărbătoare deosebită pentru întreaga lume, dar, în mod special, în România, tradițiile și obiceiurile care înconjoară această perioadă au o semnificație aparte, fiind strâns legate de cultura și spiritualitatea poporului român. În această perioadă, comunitățile se adună pentru a celebra nașterea lui Iisus Hristos, dar și pentru a păstra vii obiceiurile transmise din generație în generație. Aceste obiceiuri sunt diverse și variază de la o zonă la alta, dar au toate în comun bucuria, speranța și sentimentul de unitate familială.

1. Colindatul

Unul dintre cele mai îndrăgite obiceiuri de Crăciun în România este colindatul. Colindele sunt cântece tradiționale care sunt cântate de grupuri de tineri, adesea copii, din casă în casă, în ajunul Crăciunului și în zilele care urmează. Colindătorii sunt adesea răsplățiți cu daruri, cum ar fi fructe, nuci, dulciuri sau bani. Colindele pot varia de la cele religioase, care povestesc nașterea Mântuitorului, până la colinde mai vesele, care evocă atmosfera de sărbătoare și bucurie. Acest obicei simbolizează bunăvoința, solidaritatea și dorința de a răspândi vestea cea bună a nașterii lui Iisus.

2. Bradul de Crăciun

Împodobirea bradului de Crăciun este un alt obicei care, deși are rădăcini în tradițiile păgâne, a fost adoptat și transformat în simbol al sărbătorii nașterii lui Hristos. Bradul este de

obicei decorat cu globuri, luminițe, beteală și diverse ornamente, iar în vârful său este plasată o stea, simbolizând Steaua de la Betleem care a ghidat magii spre locul nașterii lui Iisus. În multe familii, bradul se împodobește împreună cu cei mici, iar acest moment este marcat de o atmosferă deosebită, fiind un moment de bucurie și apropiere familială.

3. Masa de Crăciun

Tradițiile de Crăciun sunt strâns legate și de obiceiurile culinare. În multe părți ale României, masa de Crăciun este o adevărată sărbătoare gastronomică. Preparatele tradiționale variază în funcție de regiune, dar printre cele mai comune se numără sarmalele, cozonacul, piftia, ciorba de perișoare, salata de boeuf și diverse tipuri de fripturi. În unele zone, există obiceiul de a lăsa o farfurie cu mâncare pentru cei care nu mai sunt printre noi, în semn de respect și de comemorare a sufletelor strămoșilor.

4. Ignatul

Un alt obicei tradițional important este „Ignatul”, care are loc pe 20 decembrie. Aceasta este ziua în care gospodarii din mediul rural își sacrifică porcul pentru a pregăti tradiționalele preparate de Crăciun. Deși este un obicei specific zonei rurale, Ignatul a rămas o tradiție importantă și în mediul urban, fiind un moment în care întreaga familie se adună pentru a participa la pregătirea cărnii și a altor bunătăți care vor fi servite pe masa de Crăciun. Sacrificarea porcului este însoțită de o serie de obiceiuri și superstiții, care diferă de la o zonă la alta, dar care toate au ca scop asigurarea unei ierni rodnice și protejarea casei de spirite rele.

5. Luminile de Crăciun

Deși nu este un obicei tradițional străvechi, decorarea orașelor și a caselor cu lumini de Crăciun a devenit o practică din ce în ce mai răspândită, în special în marile orașe. Aceste lumini simbolizează Lumină Lumii, adusă prin nașterea lui Iisus, și aduc un plus de magie și frumusețe în perioada sărbătorilor. Multe orașe din România organizează târguri de Crăciun, unde oamenii se pot bucura de decorațiuni spectaculoase și de atmosfera sărbătorilor.

6. Moș Crăciun

Personajul Moș Crăciun este unul dintre simbolurile celebre ale Crăciunului, iar în România, ca și în alte colțuri ale lumii, copiii așteaptă cu nerăbdare venirea lui. Deși Moș Crăciun este asociat mai mult cu tradițiile din Occident, în România este îndrăgit de toți copiii, care lasă ghetuțele la ușă, sperând să primească daruri. În unele zone ale țării, însă, se mai păstrează tradiția „Moșului Crăciun” – o persoană din familie sau din comunitate care se deghizează în Moș Crăciun și vine cu daruri pentru copii.

Concluzie

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun din România sunt un mix între religios și secular, între păstrarea obiceiurilor străvechi și influențele moderne, dar toate au în comun dorința de a aduna oamenii în jurul unei mese, în jurul unui brad împodobit, în jurul unui foc de bucurie și speranță. Crăciunul, prin obiceiurile sale, este o perioadă de comuniune, de regăsire a valorilor tradiționale, de reînnoire a legăturilor familiale și de reafirmare a credinței.

Bibliografie

1. Ghinoiu, I. (2003). Sărbători și obiceiuri românești, București: Editura Elion, 326 p.
2. Pamfile, T. (1997), Sărbătorile la români, Editura Saeculum, București, 402 p.
3. Eliade, M. (1992), Sacrul și profanul, Editura Humanitas, București, 192 p.

SĂRBĂTORILE PE ÎNȚELESUL COPIILOR

Educatoare: Proteasa Ana-Maria
Liceul de Arte Victor Giuleanu/Grădinița cu program prelungit Nord 2
Localitatea: Râmnicu Vâlcea, județul: Vâlcea

Sărbătorile reprezintă momente speciale din viața fiecăruia, prin care comunitățile își păstrează tradițiile, valorile și identitatea culturală. Pentru copii, aceste momente au o importanță aparte, deoarece contribuie la formarea lor emoțională, morală și socială. Deși cei mici percep sărbătorile mai ales prin simboluri, cadouri sau bucurie colectivă, ele constituie contexte educative valoroase, prin care aceștia pot învăța despre solidaritate, familie, credință, respect și diversitate culturală. Scopul acestui referat este de a explica modul în care sărbătorile pot fi prezentate și înțelese de copii, precum și rolul pe care îl au în dezvoltarea lor armonioasă.

Importanța sărbătorilor în viața copiilor

Sărbătorile oferă copiilor prilejul de a experimenta emoții pozitive, de a crea amintiri și de a dezvolta relații mai strânse cu familia și comunitatea. Ele reprezintă repere temporale care marchează trecerea anotimpurilor, momente simbolice și tradiții specifice fiecărei culturi.

Prin intermediul sărbătorilor, copiii învață: **semnificația timpului** (de exemplu, cum se succed anotimpurile sau anii), **importanța tradițiilor** și a păstrării lor, **valori morale**, precum generozitatea, recunoștința sau empatia, **comportamente sociale**, cum ar fi participarea la ritualuri colective, colaborarea sau respectarea regulilor.

Sărbătorile sunt astfel un mijloc eficient de transmitere a culturii și tradițiilor între generații.

Sărbătorile religioase pe înțelesul copiilor

Sărbătorile religioase sunt printre cele mai vechi și mai răspândite forme de celebrare. Pentru copii, explicațiile trebuie să fie simple, clare și adaptate nivelului lor de înțelegere.

Crăciunul

Crăciunul este una dintre cele mai îndrăgite sărbători de către copii. Aceasta poate fi explicată ca un moment al bucuriei, al generozității și al timpului petrecut în familie. Povestea Nașterii lui Iisus poate fi prezentată prin povestiri sau ilustrații, subliniind idei precum bunătatea, iubirea și miracolul.

Activități precum împodobirea bradului, colindele sau realizarea unor felicitări îi ajută pe copii să înțeleagă sensul sărbătorii într-un mod creativ și atractiv.

Paștele

Paștele marchează un moment important al tradiției creștine, iar pentru cei mici poate fi explicat prin simboluri precum lumina, renașterea și speranța. Activitățile specifice – încondeierea ouălor, participarea la slujba de Înviere sau jocurile cu ouă – au o mare valoare educativă.

Sărbătorile sfinților

Sărbători precum Sfântul Nicolae sau Sfântul Ion pot fi introduse copiilor prin povestiri despre viața sfinților, accentuând idei precum bunătatea, generozitatea și spiritul comunitar.

Modalități educative de prezentare a sărbătorilor copiilor

Pentru ca sărbătorile să devină cu adevărat înțelese, educatorii și părinții pot utiliza metode diverse, adaptate vârstei copiilor:

- Povestirea și lectura

Poveștile sunt o modalitate excelentă de transmitere a sensului sărbătorilor. Copiii rețin mai ușor informațiile atunci când sunt prezentate într-un mod narativ, cu personaje și situații atractive.

- Activități creative

Desenul, pictura, colajele, decorarea unor obiecte tematice sau realizarea unor mici proiecte artistice îi ajută pe copii să se exprime liber și să aprofundeze simbolurile sărbătorilor.

- Jocuri de rol

Prin scenete sau jocuri simple de rol, copiii pot reconstitui tradiții, pot interpreta colinde, pot imagina povești despre sărbători și pot învăța despre valorile asociate acestora.

- Participarea la tradiții

Implicarea copiilor în obiceiuri specifice – mersul la colindat, pregătirea mesei festive, participarea la parade sau manifestări culturale – îi ajută să dezvolte un sentiment de apartenență la comunitate.

Rolul familiei și al școlii în educarea copiilor despre sărbători

Familia este primul mediu în care copiii descoperă sensul sărbătorilor. Atmosfera caldă, tradițiile respectate și timpul petrecut împreună contribuie la formarea unor amintiri durabile. Totodată, școala are rolul de a îmbogăți cunoștințele celor mici, de a prezenta diverse tradiții culturale și de a cultiva respectul pentru diversitate.

Atunci când familia și școala colaborează, copiii înțeleg mai bine semnificațiile profunde ale sărbătorilor și dezvoltă o atitudine pozitivă față de tradițiile sociale și

Sărbătorile reprezintă nu doar momente de bucurie și relaxare, ci și oportunități importante de învățare și formare pentru copii. Ele contribuie la dezvoltarea emoțională, morală, culturală și socială a celor mici. Explicate pe înțelesul lor, sărbătorile devin experiențe memorabile, care îi ajută să descopere valorile esențiale ale vieții: iubirea, bunătatea, recunoștința și solidaritatea.

Bibliografie

1. Ionescu, M. – *Educația prin tradiții*, Editura Didactică, București, 2015.
2. Popescu, A. – *Sărbătorile românești*, Editura Corint, București, 2018.
3. M.E.N. – Manuale și materiale educaționale pentru ciclul primar.
4. Ghiduri pedagogice pentru învățământul preșcolar și primar.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE SĂRBĂTORI ÎN ZONA MOLDOVEI

Prof. Ranga Mădălina,
Școala Gimnazială Gorban, Gorban, jud. Iași, România

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători ale anului pentru locuitorii Moldovei, fiind un moment de profundă încărcătură religioasă, dar și un prilej de reafirmare a identității culturale și a valorilor tradiționale. În această regiune a României, obiceiurile și tradițiile de Crăciun s-au păstrat cu fidelitate de-a lungul timpului, fiind transmise oral din generație în generație. Ele reflectă legătura strânsă dintre credință, natură și viața comunității rurale și urbane.

Perioada sărbătorilor de iarnă începe, în Moldova, odată cu postul Crăciunului, timp de pregătire spirituală și trupească pentru marea sărbătoare a Nașterii Domnului. Postul este respectat cu strictețe mai ales în mediul rural, unde oamenii acordă o mare importanță curățeniei sufletești, rugăciunii și faptelor bune. În această perioadă se intensifică activitățile gospodărești, iar familiile se pregătesc pentru primirea colindătorilor și pentru masa festivă. Unul dintre cele mai reprezentative obiceiuri de Crăciun din Moldova este colindatul. Acesta începe în seara de Ajun și continuă, în unele zone, până în prima zi de Crăciun. Cetele de colindători sunt formate, de regulă, din copii, adolescenți sau flăcăi, fiecare categorie având colinde specifice. Colindele moldovenești se remarcă prin simplitatea melodică și prin mesajele lor profund religioase și morale. Ele vestesc Nașterea Mântuitorului și transmit urări de sănătate, belșug și pace pentru anul ce urmează.

Colindătorii sunt primiți cu bucurie în casele oamenilor, iar gazdele îi răsplătesc cu colaci, mere, nuci sau bani. Colacul, nelipsit din darurile oferite, are o semnificație aparte, simbolizând belșugul și continuitatea vieții. Prin acest gest, gazda își exprimă dorința de prosperitate și armonie pentru întreaga familie.

Un alt obicei important din Moldova, integrat în ciclul sărbătorilor de iarnă, este Plugușorul. Deși este practicat în ajunul Anului Nou, acesta este strâns legat de tradițiile de Crăciun, fiind o continuare a ritualurilor menite să asigure un an agricol roditor. Textul Plugușorului este un adevărat poem popular, care descrie munca câmpului și speranța într-un an bogat. Însoțit de sunetele buhaiului, clopoțelilor și pocnetele biciului, acest obicei creează o atmosferă vibrantă și plină de energie.

În satele moldovenești se mai păstrează și obiceiurile cu măști, precum „Capra” sau „Ursul”, considerate ritualuri de purificare și reînnoire. Acestea au rolul de a alunga spiritele rele și de a aduce noroc și sănătate în noul an. Costumele sunt realizate manual, din blănuri, pânză și alte materiale tradiționale, fiind decorate cu mare atenție la detalii. Jocul măștilor este un spectacol complex, ce îmbină dansul, muzica și teatrul popular.

Masa de Crăciun ocupă un loc central în viața familiei moldovenești. Preparatele tradiționale sunt pregătite cu grijă, respectând rețete transmise din generație în generație. Printre cele mai întâlnite bucate se numără sarmalele, cârnații, piftia, friptura și cozonacul. Înainte de a se așeza la masă, membrii familiei participă la slujba religioasă de la biserică, subliniind astfel importanța credinței în viața comunității.

Crăciunul este, în Moldova, și un prilej de întărire a legăturilor familiale și comunitare. Oamenii se adună în jurul mesei, își împărtășesc bucuriile și își amintesc de cei plecați dintre ei. Atmosfera este una de liniște, solidaritate și recunoștință.

În concluzie, tradițiile și obiceiurile de Crăciun din zona Moldovei reprezintă un patrimoniu cultural de mare valoare, care reflectă identitatea și spiritualitatea acestei regiuni. Păstrarea și promovarea acestor tradiții este esențială pentru transmiterea valorilor autentice către generațiile viitoare și pentru conservarea specificului cultural românesc.

Bibliografie:

1. Ghinoiu, Ion, *Sărbători și obiceiuri românești*, București, Editura Elion, 2002, 320 pagini.
2. Pamfile, Tudor, *Sărbătorile la români*, București, Editura Saeculum, 1997, 280 pagini.
3. Vulcănescu, Romulus, *Mitologie română*, București, Editura Academiei Române, 1987, 410 pagini.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN PE ÎNȚELESUL COPIILOR DIN GRĂDINIȚĂ

Prof. educație timpurie, Săliște Mihaela & Dragomirescu Emilia,
Liceul de Arte „Victor Giuleanu”/Grădinița cu P.P. Nord 2,
Rm. Vâlcea, Vâlcea, România

Perioada preșcolară reprezintă etapa fundamentală în care se pun bazele caracterului, ale inteligenței emoționale și ale identității culturale. În acest context, sărbătorile de iarnă, și în special Crăciunul, nu sunt doar simple evenimente calendaristice, ci constituie un univers pedagogic complex. Pentru copilul de grădiniță, care operează preponderent cu „gândirea magică”, tradițiile oferă structură, sentimentul de apartenență și o imensă bucurie.

Importanța abordării temei „Obiceiuri și tradiții de Crăciun” în grădiniță transcende simpla memorare a unor poezii sau cântece. Ea răspunde nevoii copilului de a înțelege lumea din jur prin metaforă și simbol. Într-o societate tot mai tehnologizată și globalizată, conectarea celor mici la rădăcinile românești devine o datorie morală a educatorului. Transmiterea obiceiurilor străbune – colindul, împodobirea bradului, legenda lui Moș Crăciun – se face însă adaptat, ținând cont de particularitățile de vârstă (3-6 ani).

La această vârstă, copiii nu percep timpul istoric sau religios în mod abstract. De aceea, „tradiția” trebuie tradusă în „poveste”. Obiectivele principale ale acestei teme în educația timpurie sunt:

1. **Dezvoltarea limbajului:** Prin învățarea colindelor și a urărilor, copiii își îmbogățesc vocabularul cu termeni arhaici sau specifici sărbătorii (iesle, magi, stea, dăruire).
2. **Educația moral-civică:** Crăciunul este momentul ideal pentru a preda lecția generozității, a empatiei și a bunătății, valori opuse egocentrismului specific vârstei mici.
3. **Consolidarea relațiilor de familie și comunitate:** Sărbătoarea îi aduce împreună pe copii, părinți și bunici, oferind copilului sentimentul de siguranță afectivă.

În paginile ce urmează, vom explora cum fiecare simbol major al Crăciunului poate fi decodat și prezentat copiilor, transformând abstractul în concret și sacrul în bucurie pură.

Subiectul religios al Nașterii Domnului este unul sensibil și complex, însă esențial pentru înțelegerea originii sărbătorii. În grădiniță, această temă se abordează prin metoda povestirii, eliminând detaliile istorice greoaie sau elementele care ar putea speria copilul (precum Irod), concentrându-ne pe miracolul vieții, pe familie și pe protecție.

Educatore trebuie să prezinte scena Nașterii ca pe o poveste despre un Prunc special, care a venit să aducă iubire în lume. Elementele cheie pe care le folosim sunt vizuale și tactile:

- ✚ **Betleemul:** Este descris ca un sătuc îndepărtat, plin de oameni, unde Iosif și Maria au căutat adăpost.
- ✚ **Ieslea:** Pentru copilul modern, obișnuit cu confortul, ideea că „Împăratul Lumii” s-a născut într-un grajd este fascinantă. Aceasta este o lecție despre modestie. Le explicăm că animalele (boul și măgarul) l-au încălzit cu respirația lor, oferind un exemplu de bunătate din partea naturii.

✚ **Steaua și Magii:** Steaua este prezentată ca o lumină călăuzitoare, un fel de ghid ceresc. Cei trei Magi sunt priviți ca niște înțelepți care aduc daruri, fiind primii „Moș Crăciuni” din istorie.

Metodologie didactică:

Cea mai eficientă metodă este folosirea Teatrului de masă sau a Machetei Nașterii. Copiii sunt invitați să așeze ei înșiși figurinele în jurul ieslei. Astfel, ei devin participanți activi la poveste, nu doar spectatori pasivi.

Dintre toate simbolurile, bradul este cel mai așteptat de copii. El domină vizual sala de grupă și casa familiei. Dar de ce bradul? Explicația pentru preșcolari trebuie să fie legată de natură și de caracteristicile acestui arbore.

Le povestim copiilor că, în timp ce toți ceilalți copaci își pierd frunzele și „dorm” sub zăpadă, bradul rămâne verde. El este simbolul puterii, al curajului și al vieții care nu se termină niciodată. Putem folosi legenda populară conform căreia bradul a fost singurul care l-a adăpostit pe Pruncul Sfânt sau pe o pasăre rănită de frigul iernii, fiind răsplătit de Dumnezeu să rămână veșnic verde și frumos mirositor.

Ritualul împodobirii:

Activitatea de împodobire a bradului în sala de grupă este un exercițiu excelent de colaborare și motricitate fină. Fiecare glob pus în brad nu este doar un obiect decorativ, ci o dorință.

- **Luminile:** Simbolizează stelele de pe cer și lumina din sufletul oamenilor buni.
- **Beteala:** Reprezintă razele de lună sau ninsoarea care îmbracă pădurea.
- **Vârful de brad (Steaua):** Amintește de steaua care i-a condus pe Magi.

Este momentul în care educatoarea poate introduce discuții despre ecologie (brad natural vs. brad artificial) și despre grija față de natură, explicând că brazii sunt „plămâni pământului” și trebuie respectați.

Mitul lui Moș Crăciun este central în copilărie. Totuși, abordarea pedagogică trebuie să mute accentul de pe materialism („Vreau multe jucării”) pe latura morală („Am fost bun? Ce pot dăruia eu?”).

Cine este Moșul?

Îl prezentăm pe Moș Crăciun ca pe un bunic blând și înțelept, nu ca pe un simplu furnizor de cadouri. El locuiește la Polul Nord, într-o lume a magiei, și știe tot ce fac copiii de-a lungul anului. Este important să nu folosim figura Moșului ca pe o amenințare („Dacă nu ești cuminte, nu vine Moșul”), ci ca pe o motivație pozitivă pentru comportamente bune.

Scrisoarea către Moș Crăciun:

Redactarea sau desenarea scrisorii este o activitate de introspecție. Copilul este încurajat să se gândească la faptele sale bune. Mai mult, educatoarea poate propune o „inversare de roluri”: „Ce ar fi să fim și noi ajutoarele Moșului?”.

Astfel, se organizează campanii umanitare la nivel de grădiniță (donarea de jucării vechi, pregătirea unor pachete pentru copiii nevoiași). Copiii învață că bucuria de a dăruia poate fi mai mare decât bucuria de a primi. Această tranziție de la egocentrism la altruism este unul dintre cele mai mari câștiguri ale perioadei sărbătorilor.

Folclorul românesc este inepuizabil, iar colindele reprezintă forma cea mai pură de manifestare a bucuriei sărbătorilor. Pentru copiii de grădiniță, colindul are o dublă funcție: educativă (antrenarea memoriei, a ritmului) și socială (transmiterea urărilor de bine).

Textele colindelor vechi sunt adesea metaforice și greu de înțeles. De aceea, selecția repertoriului este crucială. Se vor alege colinde scurte, cu linii melodice simple și texte accesibile:

- „*Iată, vin colindători*”
- „*Moș Crăciun cu plete dalbe*”
- „*O, ce veste minunată*”

Explicația gestului de a colinda:

Le explicăm copiilor că a colinda nu înseamnă doar a cânta, ci a face o urare magică. Când colindăm părinții sau vecinii, le dorim sănătate, fericire și belșug. Colindătorii sunt mesageri ai binelui. Răsplata tradițională (nuci, mere, covrigi) trebuie explicată ca fiind un simbol al rodniciei pământului, nu doar „ceva de mâncare”. Chiar dacă azi primim dulciuri, simbolistica originară trebuie menționată pentru a păstra vie tradiția.

Pe lângă colindele clasice, ciclul sărbătorilor de iarnă include obiceiuri specifice pe care copiii le pot practica ușor, datorită recuzitei atractive.

Mersul cu Steaua:

Legat direct de povestea biblică, acest obicei presupune confecționarea unei stele. Este o activitate practică excelentă: copiii decupează carton, lipesc hârtie glasă aurie, adaugă ciucuri. În timp ce lucrează, li se explică faptul că ei duc lumina mai departe, din casă în casă.

Sorcova:

Deși specifică Anului Nou, se pregătește adesea înainte de vacanță. Sorcova este descrisă ca o „baghetă magică” încărcată cu energia florilor. Versurile „Sorcova, vesela / Să trăiți, să-mbătrâniți / Ca un măr, ca un păr” sunt ușor de memorat și sunt pline de comparații cu natura (tare ca piatra, iute ca săgeata), oferind o lecție de limbaj figurat. Copiii învață că atingerea ușoară cu sorcova transmite putere și tinerețe celor dragi.

Plugușorul:

Este un obicei agrar, simbolizând munca câmpului. Pentru preșcolari, fascinația vine din instrumentele folosite: clopoței, tălângi, bici (mimarea pocnetului). Zgomotul puternic are rolul străvechi de a alunga spiritele rele și iarna grea, lăsând loc pentru primăvară și belșug.

Serbarea de Crăciun reprezintă momentul culminant al proiectelor de iarnă. Din perspectivă psihologică, serbarea este un eveniment complex pentru copil: este o oportunitate de validare, dar și o sursă de stres emoțional.

Rolul costumelor:

Transformarea este esențială. Când copilul îmbracă costumul de fulg de nea, de spiriduș, de mag sau de crăciuniță, el intră într-un rol. Timiditatea dispare adesea sub masca personajului. Jocul de rol este metoda prin care copilul experimentează situații noi într-un mediu controlat.

Parteneriatul cu părinții:

Serbarea nu trebuie privită ca un spectacol de teatru profesionist, ci ca o reuniune de familie lărgită. Este momentul în care munca de la grădiniță devine vizibilă. Emoția copiilor când își văd părinții în public, aplauzele și îmbrățișările de la final sunt vitale pentru creșterea stimei de sine.

Educatorul trebuie să gestioneze momentul astfel încât accentul să cadă pe bucuria participării, nu pe perfecțiunea interpretării. Dacă un copil uită versurile, este susținut și încurajat, învățând lecția solidarității.

Venirea propriu-zisă a lui Moș Crăciun la finalul serbării închide cercul magic deschis odată cu primele povești spuse la începutul lunii decembrie. Este confirmarea că „magia există”.

Concluzii:

Obiceiurile și tradițiile de Crăciun, adaptate pe înțelesul copiilor de grădiniță, reprezintă mult mai mult decât o simplă serie de activități distractive. Ele sunt vehicule culturale și emoționale prin care transmitem valori perene.

Prin povestea Nașterii, copiii învață despre simplitate și miracol. Prin bradul de Crăciun, învață despre natură și speranță. Prin figura lui Moș Crăciun, descoperă generozitatea, iar prin colinde și sorcovă, își însușesc ritmurile și limba străbunilor.

Grădinița are rolul de a filtra aceste informații vaste și de a le oferi copiilor sub forma jocului și a poveștii. Când un copil de 5 ani înțelege că a dăruii este la fel de important ca a primi, și că o simplă urare poate aduce bucurie, scopul educativ a fost atins. Magia Crăciunului rezidă, în cele din urmă, în puterea de a crede și de a fi bun, lecții care, odată învățate la vârsta preșcolară, vor rămâne întipărite în suflet pentru tot restul vieții.

Bibliografie:

1. **Marian, Simion Florea.** (2011). *Sărbătorile la români: Studiu etnografic*. București: Editura Saeculum I.O.
2. **Comișel, Emilia.** (1967). *Folclor muzical*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. **Ministerul Educației Naționale.** (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.
4. **Tătaru, Lolica; Glava, Adina.** (2014). *Piramida cunoașterii: Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*. Pitești: Editura Diamant.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN.

Snagoveanu Constanta – Profesor pentru Invatamantul Prescolar
Scoala Gimnaziala Nr. 2 Tamasi – Corbeanca, Romania

Crăciunul este cea mai frumoasă sărbătoare creștină! Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos este viața cea fără de sfârșit!

Prin EL vine bucuria și speranța! Bradul, copacul veșnic verde împodobit cu luminițe, îngerași, ghirlande strălucitoare este simbolul care definește în mod deosebit sărbătoarea Crăciunului.

Colindele sunt poeziile, cântările care poartă din casă în casa vestea minunată a Nașterii Fiului Lui Dumnezeu!

Ieslea modestă în care Fecioara Maria aduce pe lume Lumina Neinserata a Împărăției Divine este locul cel mai simplu dar și cel mai minunat.

Aici vin să se închine și pastorii și Regii Pământului, cei mai săraci dar și cei mai bogați oameni ai Pământului. Reprezentarea

Nașterii Lui Hristos se află în icoane, în cărți, în tablouri celebre, în scenete pentru copii, în capodopere teatrale și filmate care se în istoria acestui Mare Eveniment al omenirii.

Fiecare regiune a României poartă tradiții și obiceiuri specifice legate de Crăciun, unele sunt amuzante, cu ansambluri de dansatori și cântăreți, altele cu personaje înfiorătoare, măști și costumații caraghioase. Lumea pare o scenă uriașă în care tot ce este bine și frumos se luptă cu umbrele întunericului!

Lumina și Bunătatea înving. Oamenii își fac daruri, bunicile "imptetesc" cozonaci, mamicile "croiesc" din aluat de turtă dulce figurine aromate!

... și vine, vine plină de mister, vine noaptea magică, noaptea Lui Moș Crăciun, Bucuria Bucuriilor pentru copiii mici și mai măricei.

Pentru creștini, imaginea de la leganusul Copilului-Dumnezeu la Moșul Bun Crăciun este podul peste care trece viața noastră!

Bibliografie

- ✚ **Bernea, Ernest.** *Sărbătorile la români: încercare de fenomenologie*. București: Editura Cartea Românească, 2007. (Pentru contextul luptei dintre bine și „umbrele întunericului” în tradiția populară).
- ✚ **Bratu, Ion.** *Sărbătorile creștine și tradițiile populare*. București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române. (Pentru detalii despre reprezentarea Nașterii în icoane și scrieri) .
- ✚ **Caraman, Petru.** *Colindatul la români, slavi și la alte popoare*. București: Editura Minerva, 1983. (Pentru aprofundarea semnificației colindelor ca vestitoare ale Nașterii).
- ✚ **Marian, Simion Florea.** *Sărbătorile la români. Studiu etnografic*. București: Editura Fundației Culturale Române, 1994. (Pentru diversitatea regională a tradițiilor amuzante sau cu personaje cu măști menționate în text).
- ✚ **Sfânta Scriptură (Biblia).** *Evanghelia după Matei și Evanghelia după Luca*. (Sursele primare despre ieslea din Betleem, păstori și magi/regi) .

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Prof. Scarlat Iuliana
Școala Gimnazială „Vlaicu Vodă” – Grădinița cu Program Prelungit Nr. 3 Slatina,
Olt, România

Sărbătorile și obiceiurile populare, grupate în preajma solstițiului de iarnă (20 decembrie - 7 ianuarie), poartă numele generic de sărbători de iarnă. Perioada este deschisă și închisă de sărbători prefațate de ajunuri, atât Crăciunul, cât și Boboteaza și intersectate la mijloc de noaptea Anului Nou. Principalele sărbători ale ciclului de iarnă - Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza - au funcționat de-a lungul vremii ca momente independente de înnoire a timpului și de început de an. Românii folosesc, pe lângă calendarul oficial, recunoscut de stat și Biserică, un calendar neoficial-calendarul popular - creat de popor și transmis folcloric. Spre deosebire de calendarul bisericesc oficial și de calendarul civil, care constituie un simplu tabel al zilelor

grupate pe săptămâni și luni, calendarul popular indică timpul optim pentru arat și semănat, pentru pețit și logodit, pentru moștenirea strămoșilor sau aflarea ursitei etc. Sărbătorile și obiceiurile populare, care au loc în decurs de o zi sau de mai multe zile, diurne sau nocturne, cu dată fixă sau mobilă, dedicate divinităților calendaristice, oamenilor, animalelor, păsărilor, plantelor, fenomenelor terestre și cosmice sunt cunoscute și respectate, în unele zone etnografice, până astăzi. Unele au preluat numele sfinților creștini, altele nu au nicio legătură cu creștinismul ("Caloianul", "Paparuda", "Drăgaica" etc.) sau sunt pe cale de a fi asimilate, precum Crăciunul, de creștinismul carpatic. Divinități moștenite de la substratul autohton, trac și greco-dac, cele împrumutate și similare de la greco-romani și popoarele orientale, cât și creațiile mitice strămoșești și românești alcătuiesc un original panteon.

Ignat este divinitatea solară care a preluat numele și data de celebrare a Sf. Ignatie Teofanul (20 decembrie) din calendarul ortodox, sinonim cu Ignatul Porcilor - în zorii zilei de Ignat se taie porcul de Crăciun - și cu Inatoarea. Potrivit calendarului popular, Inatoarea, reprezentare mitică a panteonului românesc, pedepsește femeile care sunt surprinse lucrând (torc sau țes) în ziua de Ignat. Animalul sacrificat în aceasta zi este substituit al zeului care moare și renaște împreună cu timpul, la solstițiul de iarnă. În antichitate, porcul a fost simbol al vegetației, primăvara, apoi sacrificiul lui s-a transferat în iarnă.

Colindatul este un scenariu compus din texte ceremoniale (colinde), formule magice, dansuri, gesturi, interpretat în casă, pe ulițe, de o ceată sacră. În calendarul popular, acest fenomen apare sub diferite denumiri zonale în perioadele solstițiului de iarnă ("Steaua", "Plugușorul", "Sorcovă"), echinocțiului de primăvară, solstițiului de vară și echinocțiului de toamnă. Colindele transmit urări de sănătate, rod bogat, împlinirea dorințelor în noul an. Colindatul este cea mai răspândită tradiție a românilor. Când persoanele colindate nu primesc colindătorii, închid ușile sau nu oferă daruri, efectele magice sunt oprite, ei încălcând regulile acestui obicei.

Crăciun este un zeu solar, de origine indo-europeană, specific teritoriilor locuite de getodaci, identificat cu zeul roman Saturn și cu zeul iranian Mithra. Timp de peste un mileniu, creștinii sărbătoreau Anul Nou în ziua de Crăciun. Determinativul de "moș" arată vârsta zeului adorat, care trebuie să moară și să renască, împreună cu timpul calendaristic, la Anul Nou. În legătură cu Moș Crăciun au circulat multe legende. Prin tot ce face, Crăciun se opune sau împiedică nașterea pruncului creștin Iisus, deoarece venirea pe lume a acestuia înseamnă moartea Moșului. Tradițiile contemporane despre "sfântul" Crăciun, despre Moșul "darnic și bun", "încărcat cu daruri multe" sunt influențe livrești care au pătruns în cultura populară de la vest la est și de la oraș la sat. Sărbătorile de Crăciun durează, în sens restrâns, trei zile (25-28 decembrie), sau, în sens larg, 19 zile (20 decembrie - 7 ianuarie).

Pomul de Crăciun este un brad împodobit, substituit al zeului adorat în ipostaza fitoformă, care moare și renaște la sfârșit de an, în preajma solstițiului de iarnă, sinonim cu Butucul de Crăciun. Împodobirea bradului și așteptarea de către copii a "Moșului", numit, în sud-estul Europei, Crăciun, care vine cu daruri multe, este un obicei occidental care a pătruns de la oraș la sat, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Pomul de Crăciun s-a suprapus peste un mai vechi obicei al incinerării Butucului (zeul mort) în noaptea de Crăciun, simbolizând moartea și renașterea divinității și a anului la solstițiul de iarnă. Obiceiul a fost atestat la români, aromâni, letoni și sârbo-croați.

CRĂCIUNUL - Nașterea Domnului (25 Decembrie)

Dumnezeu, văzând că neamul omenesc este asuprit de diavol, S-a milostivit și L-a trimis pe Arhanghelul Gavril să vestească Fecioarei Maria nașterea, prin puterea Duhului Sfânt, a Fiului lui Dumnezeu, făcut om, Iisus Hristos. Fiul lui Dumnezeu s-a născut într-o peșteră din Bethleem și a fost pus, înfășat, de către Născătoarea de Dumnezeu, în ieslea dobitoacelor, El Cel care venise să ne mântuiască pe toți de păcatele noastre. Nașterea unui mare Împărat fusese proorocită demult de Vrajitori, care spuneau că "Stea din Iacov va răsări și va zdrobi stăpâniile

lui Moab". Trei magi, cunoscând această proorocie, cercetau când o să apară această stea și când au văzut steaua lui Hristos au urmat-o și, căzând în genunchi, I s-au închinat Lui și I-au adus daruri, aur, tămâie și smirnă. Irod, împăratul iudeilor, temându-se că va pierde tronul prin nașterea lui Mesia, a poruncit ca toți pruncii din Bethleem să fie uciși. Așa au murit 14.000 de copii, dar Iosif și Maria au reușit să-L salveze pe Fiul Domnului, vestiți de un înger, fugind în Egipt. Dumnezeu s-a făcut om pentru a nu ne mai vedea căzuți în rele și nenorociri, pentru mântuirea păcatelor noastre. Crăciunul, ziua Nașterii Domnului Iisus Hristos, este cea mai mare sărbătoare a creștinismului. La români, sărbătoarea Nașterii Domnului se sprijină pe un fond străvechi, legat de cultul solstițiului de iarnă, al lui Crăciun, personaj mitic dacic, dar și pe datinile romane legate de zilele "Soarelui Îvingător" și Saturnalii. Pentru că acum, la sfârșit de decembrie, este ziua cea mai mică a anului, Soarele trebuie ajutat, prin tot felul de elemente magice, să nu moară. În vechiul mit al ciobanului Zeu-Mos se introduc elemente creștine și astfel se conturează povestea ciobanului Crăciun. Acesta refuză să o primească pe Fecioara Maria să-și nască pruncul. În ascuns, soția sa o găzduiește și-l moșește pe Iisus. Crăciun o pedepsește tăindu-i mâinile. Fecioara Maria înfăptuiește o minune lipindu-i mâinile la loc, lucru ce îl convertește pe Crăciun la creștinism. De bucurie că nevasta sa a scăpat cu bine, Crăciun aprinde un rug din lemne în jurul căruia se încinge o hora. După joc, Crăciun îi face daruri Fecioarei Maria și pruncului și, astfel, se produce transfigurarea lui Crăciun în sfântul care aduce daruri copiilor de ziua Nașterii lui Iisus. Este demn de remarcat că cei mai mulți cercetători români afirmă că apelativul de Crăciun deriva din crațio, -onis care, în latinește, înseamnă naștere. Mai mult, Petru Caraman susține că numele de Crăciun se găsește numai la români. În afara granițelor românismului, termenul nu se regăsește decât la slavii din imediata vecinătate, care l-au împrumutat de la români. Sărbătoarea de Crăciun îmbină o mulțime de obiceiuri. Dominantă este componenta creștină care marchează nașterea lui Hristos și ea se vede în colindele religioase "Steaua" și "Irozii" ș.a. Crăciunul marchează însă și un nou ciclu de viață, începutul unui nou an roman. Obiceiurile au semnificații multiple. Pe de o parte, se întrevide urarea menită a prevedea, a provoca îndeplinirea dorințelor omului și ale comunității, dar și protejarea față de forțele răului. Colindul, în acest context, începe nu întâmplător seara și după reguli bine stabilite. În seara de Ajun colindă doar copiii, simboluri ale purității, ale curățeniei fizice și morale. Abia în ziua de Crăciun colindă flăcăii, femeile fiind excluse. Ceata de colindători se organizează pe vecinătăți și merge din casă în casă pentru că urarea lor este socotită de bun augur. Arsenalul lor format din clopoței, bețe, bice are menirea ca, prin zgomotul făcut, să alunge forțele malefice. În același cadru trebuie amintite jocurile cu măști: capra cu variantele sale - cămila și chiar girafa, ursul, căluții, dar și ceata de mascați, care are menirea de a stigmatiza toate racilele din comunitate. Sunt reprezentate, de asemenea, și profilurile ocupaționale: crășmarul, căldărarul, agricultorul etc. Din costum nu lipsește niciodată șiragul de zurgălăi, care are aceeași menire - de a îndepărta forțele răului. Crăciunul este marcat și printr-o masă bogată, din care nu trebuie să lipsească colacii, cornurile, fructele, peștele, dulciurile și, bineînțeles, băutura. Tot ce se pune pe masă are o trimitere clară la ocupațiile tradiționale ale comunității românești. De pe masă nu pot lipsi nucile și ouăle, care au o simbolistică mai complexă, cu trimitere la rezistența în timp, la sămânța care nu se pierde. Sărbătorile de iarnă, începute de Crăciun odată cu Nașterea lui Iisus, se încheie abia la Bobotează când în lumea satului au loc alte petreceri unde, într-un cadru special, sunt prezentate comunității viitoarele cupluri și astfel viața își reia ciclul firesc, odată cu renașterea naturii.

COLINDELE

Începând cu noaptea de 23 spre 24 Decembrie, de la miezul nopții și până la revărsatul zorilor ulițele satelor răsunau de glasul micilor colindători. În orase întâlnim colindători odată cu lăsarea serii și până în miez de noapte. Cu traista după gât, cu bâta în mână și căciula pe urechi, colindătorii merg din casă-n casă și strigă la ferestrele luminate.

VICLEIMUL

În unele locuri în noaptea Crăciunului putem întâlni și cântarea religioasă cunoscută sub numele de Vicleimul sau Irozii, la care participă copiii. Această dramă religioasă ne înfățișează misterul Nașterii Domnului în toate fazele sale. Personajele dramei sunt Irod și ceata sa de Vicleim, un ofițer și soldați îmbrăcați în portul ostașilor romani, trei crai sau magi: Melchior, Baltazar și Gaspar, un cioban, un prunc și în unele părți o paiață. Vicleimul apare la noi pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Originea lui este apuseană și se leagă de misterul celor trei magi ai evului mediu. Introdus de timpuriu în Germania și Ungaria, a pătruns la noi prin sașii din Transilvania. Din prima formă a Vicleimului, prezentarea magilor și dialogul lor, s-au dezvoltat pe rând, prin activitatea micilor cărturari, trei tipuri principale, în cele trei mari tinuturi: Muntenia, Moldova și Ardeal. Alături de partea religioasă a Irozilor, s-a dezvoltat mult timp, poate chiar și astăzi, partea profană, jocul păpușilor. Într-o cutie purtată de doi băieți este înfățișată grădina lui Irod și o parte din piața orașului. Moș Ionică, îngrijitorul curții și o paiață dau naștere la o serie de scene care satirizează întâmplări și obiceiuri prin care sunt ridiculizați hoții, fricoșii ori femeile ce se sulemenesc. Vechi de tot, teatrul păpușilor a fost o petrecere plăcută chiar în palatele Domnitorilor țării.

CAPRA

Începând cu Ignatul și sfârșind cu zilele Crăciunului, prin alte părți începând cu zilele Crăciunului, iar prin altele obișnuindu-se numai în ziua de Sfântul Vasile, există obiceiul ca flăcăii să umble cu țurca, capra sau brezaia. Ca și în celelalte jocuri cu măști practice în timpul sărbătorilor de iarnă, și în jocul caprei și-au făcut loc, pe lângă măștile clasice (capra, ciobanul, țiganul, butucarul), măștile de draci și moși care, prin strigăte, chiote, mișcări caraghioase, măresc nota de umor și veselie, dând uneori o nuanță de grotesc. Jocul "caprei" (omorârea, bocirea, înmormântarea, învierea) la origine a fost, desigur, un ceremonial grav, un element de cult. În cadrul sărbătorilor agrare jocul a devenit un ritual menit să aducă rodnicie anului care urmează, spor de animale în turmele păstorilor, succesul recoltelor - invocat și evocat de boabele care se aruncau de gazdă peste cortegiul "caprei". Aceasta se pare ca își are originea în obiceiurile românilor și elenilor: fie în jocurile și cântecele desfășurate în jurul altarelor pagâne de preoții sau cântăreții travestiți în dobitoace cu ocazia sărbătorilor date pentru cinstea zeilor, ori în versurile satirice contra generalilor ce repurtau vreun triumf, fie în amintirile vagi despre dansurile cunoscute la greci sub numele unor păsări răpitoare. Capra joacă după fluier, iar la terminare, unul din flăcăi, apropiindu-se de masa unde sunt membrii familiei, începe să vornicească. Flăcăii joacă pe stăpâna casei, pe fete și chiar servitoare, dacă sunt în casă și apoi mulțumind se îndepărtează.

Bibliografie:

1. Constantin Eretescu – "Folclorul literar al românilor", Editura Compania, 2007.
2. Narcisa Alexandru Știucă - *Sărbătoarea noastră de toate zilele – sărbători în cinstea iernii*, Editura Cartea de buzunar, 2005

TRADIȚII ȘI OBICEIURI

- JOCUL URSULUI-

Grădinița cu Program Prelungit Nr.6 „Prichindel”, Botoșani/România
Profesor Educație Timpurie: Sluser Roxana-Maria

Tradițiile și obiceiurile de iarnă ocupă un loc fundamental în cultura populară românească, reprezentând expresii autentice ale mentalității tradiționale, ale credințelor arhaice și ale modului de viață comunitar. Printre aceste manifestări, Jocul Ursului se distinge prin complexitatea sa ritualică, prin bogăția simbolică și prin spectaculozitatea desfășurării. Practicat cu precădere în Moldova, în perioada sărbătorilor de Anul Nou, acest obicei constituie un adevărat ritual de trecere, menit să marcheze sfârșitul unui ciclu temporal și începutul unui nou.

Jocul Ursului este unul dintre cele mai impresionante și complexe obiceiuri tradiționale românești de iarnă, păstrat cu precădere în Moldova și practicat în perioada sărbătorilor de Anul Nou. Acest ritual popular își are originile în credințe arhaice, anterioare creștinismului, fiind legat de cultul animalelor și de reprezentările mitice ale naturii. În imaginarul colectiv tradițional, ursul ocupă un loc privilegiat, fiind considerat un animal sacru, puternic și protector, capabil să influențeze destinul comunității.

În cultura populară românească, ursul simbolizează forța vitală, fertilitatea și continuitatea vieții. El este perceput ca un animal care domină natura, dar care, în același timp, o protejează și o regenerează. Se credea că prezența simbolică a ursului, prin dans, zgomot și mișcare ritualică, are puterea de a alunga spiritele rele, bolile și ghinionul, asigurând astfel un nou început prosper. Această credință reflectă mentalitatea arhaică a comunităților rurale, profund dependentă de echilibrul natural și de succesiunea ciclică a anotimpurilor.

Costumul de urs, realizat tradițional din blană adevărată, reprezintă unul dintre cele mai importante elemente ale ritualului. Acesta nu are doar o funcție estetică, ci și una simbolică și magică. În momentul în care tânărul îmbracă costumul, el încetează să mai fie un simplu participant și devine, pentru durata ritualului, întruchiparea simbolică a ursului. Astfel, purtătorul costumului preia forța, puterea și sacralitatea animalului, acționând ca un mediator între lumea umană și forțele naturii.

Structura Jocului Ursului este una bine organizată și respectă un tipar ritualic transmis din generație în generație. Alaiul este condus de „ursar”, personaj central care are rolul de a controla mișcările ursului și de a coordona desfășurarea ritualului. Sunetele tobelor sunt menite să purifice spațiul și să alunge forțele malefice.

Alături de urs și de ursar apar adesea și alte personaje mascate, care sporesc caracterul spectaculos al obiceiului. Măștile populare, realizate din materiale diverse, reprezintă figuri caricaturale sau simbolice, având rolul de a sublinia contrastul dintre ordine și haos, dintre bine și rău.

Un moment esențial al Jocului Ursului este scena morții și a renașterii ursului. Această secvență simbolizează sfârșitul anului vechi, cu toate greutățile și încercările sale, și începutul unui nou ciclu al timpului. Moartea ritualică a ursului marchează încheierea unui timp profan, iar renașterea sa, realizată prin dans și mișcare, sugerează ideea de regenerare, speranță și continuitate. Acest simbolism reflectă viziunea tradițională asupra timpului ca un ciclu perpetuu, în care moartea nu reprezintă un sfârșit definitiv, ci o etapă necesară pentru reînnoire.

Jocul Ursului îndeplinește și o importantă funcție socială și comunitară. Participarea tinerilor la acest obicei contribuie la consolidarea relațiilor dintre membrii comunității și la afirmarea identității colective. Ritualul devine un prilej de cooperare, de afirmare a apartenenței

la grup și de respect față de tradițiile moștenite. În acest sens, Jocul Ursului are și un rol educativ, deoarece facilitează transmiterea valorilor culturale și simbolice către noile generații.

Spațiul de desfășurare al ritualului este de regulă satul, cu gospodăriile sale. Intrarea alaiului în curțile oamenilor are o semnificație ritualică importantă, marcând binecuvântarea simbolică a gospodăriei. Dansul ursului în fața casei este perceput ca un gest de protecție, menit să aducă noroc, sănătate și belșug. Gazdele răsplătesc colindătorii, consolidând astfel relația dintre ritual și viața cotidiană a comunității.

În contemporaneitate, Jocul Ursului a cunoscut diverse transformări, fiind adesea integrat în festivaluri folclorice și manifestări culturale cu caracter turistic. Deși unele dintre semnificațiile magice inițiale s-au estompat, ritualul își păstrează valoarea identitară și simbolică. Prin spectaculozitatea sa și prin încărcătura culturală profundă, Jocul Ursului rămâne o expresie vie a tradițiilor românești de iarnă.

În concluzie, Jocul Ursului reprezintă mai mult decât un simplu obicei festiv. El este un ritual arhaic complex, care reflectă relația profundă dintre om, natură și comunitate. Prin simbolismul său, prin funcțiile sale ritualice și sociale, acest obicei contribuie la păstrarea identității culturale românești și la transmiterea valorilor tradiționale. Jocul Ursului continuă să fie o mărturie vie a patrimoniului cultural imaterial al României și un exemplu elocvent al modului în care tradițiile pot supraviețui și se pot adapta în timp.

Bibliografie

- Candrea, I.-A. (1999). *Folclorul românesc*. București: Editura Minerva.
- Ghinoiu, I. (2002). *Sărbători și obiceiuri românești*. București: Editura Fundației Culturale Române.
- Marian, S. F. (1994). *Sărbătorile la români*. București: Editura Paideia.
- Vulcănescu, R. (1985). *Mitologie română*. București: Editura Academiei.
- Brăiloiu, C. (2003). *Studii de etnomuzicologie*. București: Editura Muzicală.

CRĂCIUNUL – CREDINȚĂ, LUMINĂ ȘI TRADIȚIE ÎN ROMÂNIA

Profesor educație timpurie Săcuiu Luminița
Școala Gimnazială Nr .2 Tamași- Corbeanca, Ilfov
Țara: România

În România, magica perioadă a sărbătorilor de iarnă este presărată cu tradiții străvechi, încununate de credința ortodoxă, cu miros de portocale și cozonac cald, dar și cu bucuria colindelor care răsună în fiecare casă.

Poporul român s-a născut creștin, format din urmașii dacilor și ai romanilor, peste care de-a lungul timpului s-au suprapus popoarele migratoare, în special slavii.

Creștinismul pe aceste meleaguri își are începuturile încă din vremea Sfântului Apostol Andrei, cel dintâi chemat de Iisus, care a ajuns în Dobrogea și a propovăduit credința creștină strămoșilor noștri. În peșterile în care el s-a adăpostit s-au ținut primele rugăciuni și slujbe creștine de pe teritoriul României. Românii au păstrat cu sfințenie credința și tradițiile transmise din generație în generație. Cele mai bogate obiceiuri se întâlnesc în luna decembrie, când creștinii sărbătoresc nașterea Domnului.

Pregătirea pentru Crăciun

Postul Crăciunului durează 40 de zile și reprezintă o perioadă specială pentru creștini. În acest timp, oamenii își pregătesc sufletul și gândurile pentru marea sărbătoare a **Nașterii lui Iisus Hristos**.

În timpul postului, credincioșii:

- **Se roagă mai mult și merg la biserică**, pentru a mulțumi lui Dumnezeu și a primi în suflete pace și liniște.
- **Încearcă să fie mai buni și mai miloși**, arătând iubire și respect față de cei din jur.
- **Îi ajută pe cei aflați în nevoie**, oferind alimente, haine sau sprijin moral, pentru ca nimeni să nu se simtă singur sau uitat.
- **Renunță la anumite mâncăruri**, precum carnea, laptele și ouăle, alegând preparate simple, pentru a-și curăța trupul și sufletul de egoism și dorințe.

Această perioadă este o **călătorie a sufletului**, în care oamenii învață să aprecieze lucrurile simple, să fie mai răbdători și mai iertători. Prin rugăciune, bunătate și fapte bune, ne apropiem mai mult de Dumnezeu și ne pregătim inimile să primească **lumina Crăciunului**.

Astfel, postul devine nu doar o tradiție, ci o modalitate prin care fiecare om devine mai bun, mai atent la nevoile semenilor și mai deschis spre iubire și speranță.

Tradiții din Ajunul Crăciunului (24 decembrie)

Colindatul

În seara de Ajun, ulițele satelor și străzile orașelor se umplu de glasurile vesele ale copiilor și tinerilor care pornesc la colindat. Prin cântecele lor, colindătorii vestesc **Nașterea lui Iisus Hristos** și aduc în case vestea bucuriei, a **sănătății**, a **norocului** și a **belșugului** pentru anul care vine.

Gazdele îi primesc cu bucurie și îi răsplătesc cu fructe, colaci, nuci, covrigi sau dulciuri, iar în unele zone li se oferă chiar bani. Colindatul reprezintă o frumoasă tradiție de apropiere între oameni, prin cântec și urări de bine.

Steaua

O tradiție îndrăgită de copii este colindatul cu **Steaua**. Aceasta este realizată din carton sau lemn, împodobită cu hârtie colorată, betală și luminițe, și simbolizează **steaua magică** ce a apărut pe cer la nașterea lui Iisus. Steaua i-a călăuzit pe cei **Trei Magi** până la Betleem, la pruncul sfânt.

Copiii poartă steaua și cântă colinde speciale, iar prin această tradiție se amintește tuturor de minunata întâmplare petrecută în noaptea de Crăciun, plină de lumină și speranță.

Capra și Ursul

În multe sate din România, mai ales în perioada dintre Crăciun și Anul Nou, au loc adevărate spectacole populare. Tineri costumați în **măști tradiționale** joacă **Capra și Ursul**, personaje încărcate de simboluri.

- **Capra** – cu clopoței și podoabe viu colorate, sare și dansează zgomotos, simbolizând **fertilitatea, belșugul și norocul** pentru gospodărie.
- **Ursul** – mascat de obicei cu blană adevărată, dansează pe ritm de tobă, simbolizând **puterea și renașterea naturii** în anul ce urmează.

Costumele sunt spectaculoase, confecționate din materiale tradiționale și împodobite cu panglici, zurgălăi și mărgelă. Dansurile sunt pline de energie, iar sunetul tobelor și al clopoțelilor aduce veselie în comunitate.

Fânul și colacul

În unele sate românești, gospodinele așază **fân sub fața de masă** în Ajunul Crăciunului. Această tradiție amintește de **ieslea modestă** în care S-a născut Mântuitorul, înconjurat de animale blânde.

Tot atunci, se pregătesc **colaci** speciali pentru colindători, simbol al **rodniciei și belșugului**. În seara de Ajun, toată familia se adună la masă, se roagă și se bucură împreună de mâncărurile tradiționale. Masa este plină de semnificații și vine ca un prilej de mulțumire pentru darurile primite de la Dumnezeu.

Ziua de **25 decembrie** este una dintre cele mai așteptate sărbători ale anului. Dimineața, familiile se îmbracă frumos și merg la **biserică**, unde participă la Sfânta Liturghie ce vestește **Nașterea Domnului Iisus Hristos**. Atmosfera este plină de lumină, colinde și rugăciune.

După slujbă, oamenii se întorc acasă pentru a petrece timp alături de cei dragi. Copiii îl așteaptă cu nerăbdare pe **Moș Crăciun**, care le aduce daruri celor harnici și ascultători. Casele sunt pline de veselie, iar **bradul împodobit** strălucește în mijlocul camerei, cu globuri colorate, beteală și luminițe.

Masa festivă de Crăciun

Pe masa de Crăciun se găsesc mâncăruri tradiționale pregătite cu multă grijă și dragoste:

- **Sarmale** învelite în foi de varză sau viță de vie.
- **Carne și cârnați de porc**, proaspăt preparați din gospodărie.
- **Salată boeuf**, decorată frumos cu legume.
- **Cozonac, prăjituri cu nucă și alte dulciuri** tradiționale.

Toți se așază la masă, se bucură de mâncare și de clipele petrecute împreună în familie.

Împodobirea casei de Crăciun

Înainte de sărbătoare, fiecare gospodărie își pregătește casa să întâmpine Crăciunul. Se fac **curățenii generale**, iar odată cu lăsarea serii se aprind **instalații luminoase** la ferestre sau la intrarea în casă. Ușile și mesele se decorează cu **coronițe, crenguțe de brad, globuri și figurine** de sezon precum reni, îngeri sau clopoței.

Aceste decorațiuni aduc **bucurie și căldură** în fiecare casă și ne introduc în atmosfera sărbătorii.

Tradiția împodobirii bradului

Bradul de Crăciun este simbolul cel mai cunoscut al acestei sărbători. El reprezintă **viața veșnică** și speranța, deoarece este un copac mereu verde. Împodobirea bradului este un moment plin de emoție pentru fiecare familie:

- Se așază în vârf **o stea**, amintind de steaua ce i-a condus pe magi la Betleem.
- Se adaugă **globuri, beteală și luminițe**, care simbolizează lumina lui Hristos.
- Sub brad, Moș Crăciun lasă **darurile** mult așteptate de copii.

În trecut, bradul era împodobit cu **mere, nuci și panglici**, lucruri simple, dar pline de semnificație, iar colindele însoțeau întotdeauna acest moment frumos.

Cu puțin timp înainte de Crăciun, se păstrează tradiția Ignatului, când se taie porcul și se pregătesc bucatele pentru Crăciun. După aceea are loc Pomana porcului, o masă la care participă întreaga familie.

Semnificația Crăciunului

Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători ale creștinilor. În

această perioadă, oamenii își deschid inimile și își amintesc de credință și iubire, valori care ne apropie unii de alții și ne fac să fim mai buni. Crăciunul înseamnă **bucuria familiei**, atunci când ne adunăm cu toții în jurul bradului împodobit, cântăm colinde și ne bucurăm de clipe petrecute împreună.

Tot în această sărbătoare, învățăm cât este de important **să-i ajutăm pe cei nevoiași**, oferind mici daruri sau un zâmbet celor care au nevoie de sprijin. Astfel, putem aduce un strop de fericire în sufletele lor.

Crăciunul este și **sărbătoarea luminii și a speranței**, care ne amintește că în fiecare dintre noi există bunătate și dorința de a face bine. Prin toate aceste lucruri, Crăciunul devine un moment magic, plin de emoție și frumusețe pentru toți cei care îl sărbătoresc.

Prin tradițiile noastre, păstrăm legătura cu trecutul și cu valorile poporului român, avem datoria să le ducem mai departe și să le transmitem urmașilor noștri. Trebuie să cunoaștem trecutul pentru că doar așa vom înțelege viitorul.

Bibliografie:

1. **Bălan, Ioan**, *Sărbători creștine și tradiții populare românești*, București, Editura Litera, 2018, 156 p.
2. **Ghinoiu, Ion**, *Obiceiuri populare de peste an*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1997, 320 p.
3. **Antonescu, Romulus**, *Mitologie românească*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2005, 256 p.
4. **Mușlea, Ion**, *Colindatul în România*, București, Editura Minerva, 1970, 210 p.
5. ****Biblia**, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2013, 1248 p.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Prof. educație timpurie: Socol Violeta
Școala Gimnazială „A. Colfescu”, structură Grădinișă cu Program Prelungit Nr. 7,
Alexandria

Crăciunul este una dintre cele mai importante și iubite sărbători ale anului, așteptată cu nerăbdare de copii și adulți deopotrivă. Această sărbătoare este celebrată în fiecare an pe data de **25 decembrie** și marchează **Nașterea Domnului Iisus Hristos**, un eveniment de mare însemnătate pentru creștini.

Pentru copii, Crăciunul este o perioadă plină de magie, bucurie și emoție. Luminile colorate, colindele, bradul împodobit și darurile primite de la Moș Crăciun creează o atmosferă specială. În același timp, Crăciunul este un bun prilej de a-i învăța pe cei mici despre **tradiții, obiceiuri, valori morale și spirituale**, precum bunătatea, generozitatea și iubirea față de semenii.

Semnificația Crăciunului

Crăciunul este o sărbătoare a luminii, a păcii și a speranței. El amintește de momentul în care Pruncul Iisus s-a născut într-un staul modest, fiind înconjurat de Maria, Iosif, păstori și îngeri. Această poveste este adesea spusă copiilor într-o formă simplă, pentru a fi ușor de înțeles și pentru a transmite mesajul iubirii și al smereniei.

În grădiniță, Crăciunul este marcat prin activități specifice: realizarea de decorațiuni, învățarea colindelor, povești tematice și serbări. Aceste activități contribuie la dezvoltarea limbajului, creativității și spiritului de cooperare al copiilor.

Colindele – vestitori ai bucuriei

Unul dintre cele mai frumoase obiceiuri de Crăciun este **colindatul**. În seara de Ajun, copiii merg din casă în casă pentru a cânta colinde. Colindele sunt cântece tradiționale care vestesc Nașterea Domnului și transmit urări de sănătate, belșug și fericire.

Pentru preșcolari, colindele sunt adaptate sub forma unor cântece scurte, cu versuri simple și melodii vesele. Prin colindat, copiii învață să fie curajoși, să se exprime în fața altora și să păstreze tradițiile strămoșești. De obicei, colindătorii sunt răsplățiți cu **mere, nuci, colăcei sau dulciuri**, ceea ce sporește bucuria momentului.

Bradul de Crăciun

Bradul de Crăciun este un simbol nelipsit al acestei sărbători. El este împodobit cu globuri colorate, beteală, figurine, luminițe și o stea așezată în vârf. Bradul simbolizează **viața, bucuria și speranța**.

Împodobirea bradului este un moment special pentru copii, deoarece le oferă ocazia de a participa activ la pregătirea sărbătorii. În grădiniță, copiii confecționează decorațiuni din hârtie, carton sau materiale reciclabile, dezvoltându-și îndemânarea și imaginația. Sub brad sunt așezate darurile, care aduc multă emoție și nerăbdare celor mici.

Moș Crăciun – prietenul copiilor

Moș Crăciun este personajul cel mai îndrăgit de copii. El este imaginat ca un bătrân bun, cu barbă albă, îmbrăcat într-un costum roșu, care aduce cadouri copiilor cuminiți. Se spune că Moș Crăciun vine noaptea, pe sania trasă de reni, și lasă darurile sub brad.

Această poveste îi motivează pe copii să fie ascultători, să respecte regulile și să aibă un comportament frumos. În grădiniță, Moș Crăciun apare adesea la serbări, unde copiii recită poezii, cântă și dansează, trăind momente de neuitat.

Mâncăruri și obiceiuri de familie

Crăciunul este și o sărbătoare a familiei. În această perioadă, membrii familiei se adună, petrec timp împreună și pregătesc mâncăruri tradiționale. Masa de Crăciun este un simbol al belșugului și al unirii.

Pentru copii, aceste momente sunt importante deoarece le oferă sentimentul de siguranță și apartenență. Ei observă cum adulții păstrează obiceiurile și învață, prin exemplu, importanța tradițiilor.

Spiritul Crăciunului

Dincolo de cadouri și bucurii, Crăciunul ne învață să fim **mai buni, mai răbdători și mai darnici**. Este o perioadă în care oamenii sunt mai atenți la cei din jur, ajută persoanele aflate în nevoie și oferă din suflet.

Pentru copiii preșcolari, aceste valori sunt transmise prin povești, jocuri și activități educative. Astfel, Crăciunul devine nu doar o sărbătoare frumoasă, ci și un mijloc de formare a caracterului.

Concluzie

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun ocupă un loc important în viața copiilor preșcolari. Ele contribuie la dezvoltarea emoțională, socială și morală a acestora, ajutându-i să înțeleagă sensul

sărbătorii și să păstreze valorile autentice ale poporului român. Crăciunul rămâne o sărbătoare a bucuriei, a iubirii și a speranței, trăită cu sufletul curat al copilăriei.

Bibliografie

1. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G. – **Educația timpurie. Ghid pentru cadrele didactice**, Editura Aramis, București
2. Ștefănescu, A. – **Tradiții și obiceiuri românești**, Editura Didactică și Pedagogică
3. **Programa pentru educație timpurie**, Ministerul Educației
4. Dicționar ilustrat pentru copii – **Sărbători și tradiții**, Editura Litera
5. Resurse educaționale online cu tematică tradițională românească

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Profesor Pentru Educație Timpurie: Stafie Steluța,
Grădinița Cu Program Prolungit Nr 10, Alexandria, Teleorman, România

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători din calendarul creștin ortodox românesc, fiind marcată de o bogăție unică de tradiții și obiceiuri transmise din generație în generație. Această perioadă magică aduce împreună familiile și comunitățile, îmbinând profundul spirit religios cu manifestări culturale specifice spațiului carpato-danubiano-pontic.

Sărbătoarea Nașterii Domnului este celebrată cu ritual și ceremonial specific, reprezentând nu doar un moment religios profund, ci și o perioadă de reînnoire spirituală, de reconciliere cu semenii și de întărire a legăturilor familiale. Tradițiile românești de Crăciun reflectă o simbioză fascinantă între credința creștină și elemente ancestrale precreștine, creând un tablou cultural autentic și plin de semnificații.

Originea și evoluția tradițiilor de Crăciun în cultura română

Rădăcini precreștine

Multe dintre obiceiurile de Crăciun își au originea în vechile sărbători dacice legate de solstițiul de iarnă. Strămoșii noștri marcau acest moment cosmic prin ritualuri care celebrau renașterea soarelui și speranța revenirii primăverii.

Elemente precum colindatul, porcul sacrificat sau focul ritual poartă amprenta acestor credințe precreștine, reinterpretate în cheie creștină după creștinarea romanilor și a dacilor.

Influența creștină

Odată cu răspândirea creștinismului în Dacia, vechile tradiții au fost integrate în celebrarea Nașterii Mântuitorului. Biserica a oferit un cadru spiritual nou, transformând ritualurile păgâne în manifestări ale credinței creștine.

Secolele de practică religioasă au consolidat aceste obiceiuri, iar influențele bizantine și slave au îmbogățit repertoriul tradițional românesc, creând o sinteză culturală unică în Europa.

Pregătirile pentru Crăciun - postul și activitățile specifice Adventului

Începerea postului

Postul Crăciunului începe la 15 noiembrie (Filipii de iarnă) și durează 40 de zile. Credincioșii se abțin de la alimente de origine animală, pregătindu-se spiritual pentru marele praznic.

Curățenia casei

Casele sunt curățate în profunzime, spălate și înfrumusețate. Această tradiție simbolizează purificarea sufletească și pregătirea pentru primirea lui Hristos în suflet.

Pregătirea alimentelor

Gospodinele încep să pregătească cozonacii, plăcintele și alte preparate tradiționale. Se taie porcul, moment important în viața rurală românească, care asigură aprovizionarea familiei.

Activități spirituale

Credincioșii participă la slujbe religioase mai dese, citesc rugăciuni și se spovedesc, pregătindu-se pentru împărțirea de Crăciun.

Colindatul - tradiția cântecelor de Crăciun și grupurile de colindători

Colindatul reprezintă una dintre cele mai frumoase și vechi tradiții românești de Crăciun. În ajunul sărbătorii și în cele trei zile de praznic, grupuri de colindători străbat satele și orașele, vestind Nașterea Domnului prin cântece specifice, transmise oral din generație în generație.

Colindătorii

Grupurile sunt formate din copii, tineri sau adulți, îmbrăcați în costume tradiționale. Aceștia poartă steaua, clopoței și alte elemente decorative specifice.

Repertoriul

Colindele variază de la cântece religioase solemne la versuri vesele și jocuri rituale. Fiecare regiune are colinde specifice, cu melodii și versuri distinctive.

Răsplata

Gazda oferă colindătorilor cozonac, mere, nuci, dulciuri sau bani, într-un schimb simbolic de binecuvântări și bunăstare pentru anul ce vine.

"Florile dalbe, în câmp răsărite, Când s-o-implinit șapte luni de zile..."

Obiceiuri culinare de Crăciun - preparatele tradiționale și masa de Ajun aduse în casă simbolizează viața veșnică și speranța. Se împodobeste pragul și ferestrele.

Bradul de Crăciun și ornamentele specifice culturii populare

Tradiția bradului de Crăciun în România a fost adoptată relativ târziu, în secolul al XIX-lea, fiind inițial o practică a familiilor bogate urbane, influențate de obiceiurile din Europa Centrală. Treptat, acest obicei s-a răspândit și în mediul rural, devenind un simbol central al sărbătorilor.

Bradul reprezintă veșnicia vieții, iar verdele său persistent în timpul iernii este o promisiune a revenirii primăverii. În cultura populară românească, bradul a fost încărcat cu semnificații spirituale profunde, fiind considerat un arbore sfânt care leagă pământul de cer.

Liturghia de Crăciun

În dimineața zilei de 25 decembrie se celebrează Sfânta Liturghie, moment central al sărbătorii când credincioșii se împărțesc și primesc agheasmă.

Procesiunea

În multe parohii se organizează procesiuni religioase cu icoane și candelă, unde enoriașii cântă tropare și imnuri specifice Nașterii Domnului.

Semnificația spirituală

Slujbele de Crăciun reprezintă momentul culminant al pregătirii spirituale de 40 de zile. Liturghia este însoțită de tropare și imnuri specifice care celebrează misterul Întrupării Fiului lui Dumnezeu.

Credincioșii participă în număr mare, îmbrăcați festiv, aducând daruri simbolice la biserică: cozonaci binecuvântați, lumânări și obiecte pentru strană. Atmosfera este de sărbătoare solemnă, combinând bucuria spirituală cu evlavie profundă.

Diferențe regionale în tradițiile de Crăciun din România

România, cu diversitatea sa geografică și istorică, prezintă o fascinantă varietate de tradiții și obiceiuri de Crăciun. Fiecare regiune își păstrează particularitățile specifice, moștenite și îmbogățite de-a lungul secolelor.

Moldova

Colindele au melodii distinctive, pline de ornamentații vocale. "Plugușorul" este cântat cu mare tragere de inimă. Se pregătesc preparate specifice precum piftia și cozonacul cu multă nucă.

Transilvania

Influența săsească și maghiară aduce elemente unice: brazii sunt împodobiți mai elaborat, iar colindele au influențe melodice occidentale. "Cântatul de stea" este foarte popular.

Muntenia și Oltenia

Tradițiile păstrează elemente arhaice puternice. "Ursul" și "Capra" sunt jocuri rituale specifice. Colindele au un caracter epic mai accentuat, cu povești elaborate.

Banat

Multiculturalismul specific regiunii influențează tradițiile: obiceiuri românești, sârbești și germane se împletesc armonios. Bucătăria este extrem de variată.

Aceste diferențe regionale îmbogățesc patrimoniul cultural românesc, demonstrând că tradițiile de Crăciun sunt vii și adaptabile, păstrându-și în același timp esența spirituală comună. Fiecare regiune contribuie cu propria sa identitate la mozaicul fascinant al sărbătorilor de iarnă din România.

Bibliografie

1. Ghinoiu, Ion – Sărbători și obiceiuri românești, Editura Elion, București, 2002, 320 p.
2. Pamfile, Tudor – Sărbătorile la români, Editura Saeculum I.O., București, 1997, 384 p.
3. Fochi, Adrian – Datini și obiceiuri de iarnă, Editura Academiei Române, București, 1976, 256 p.
4. Vulcănescu, Romulus – Mitologie română, Editura Academiei, București, 1985, 520 p.
5. Enciclopedia Tradițiilor Românești, Editura Univers Enciclopedic, București, 2003, 480 p.
6. Dicționar de etnologie românească, coord. Ion Ghinoiu, Editura Albatros, București, 2001, 512 p.

Obiceiuri și tradiții de Crăciun

Profesor învățământ primar Stan Iuliana,
Școala Gimnazială „Căpitan Aviator Mircea T. Bădulescu” Buzău, Buzău

Atmosfera sărbătorilor de iarnă se face simțită începând cu ziua Sfântului Nicolae, când copiii așteaptă nerăbdători cadourile din ghetuțe. Crăciunul la români este o importantă sărbătoare religioasă. În satele românești, unde tradiția se mai păstrează femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații își fac ordine în curte, curăță grajdurile, iar femeile își aranjează casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești.

În pragul sărbătorilor de iarnă, când brazii sunt împodobiți, luminile strălucesc în orașe, iar mirosul de cozonac și sarmale umple casele, este momentul perfect să explorăm împreună tradiții și obiceiuri de Crăciun în România. Acesta este unul dintre cele mai așteptate momente

ale anului pentru mulți dintre noi, ocazia în care familia se reunește, se împart daruri și se celebrează nașterea Mântuitorului.

În Ajunul acestei sărbători, în toate satele din țară începe colindatul. Acesta este cel mai important obicei românesc de Crăciun, grupuri de copii, băieți și fete, femei și bărbați merg din casă în casă și duc vestea Nașterii Mântuitorului prin colindele lor. După ce colindă, ei sunt răsplătiți la fiecare casă cu diferite bunătăți. Colindătorii sunt primiți cu bucurie deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, apoi sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani. În unele zone, cei care colindă sunt oameni în toată firea. Obiceiul este să treacă pe la fiecare casă, iar apoi, cu tot cu gazdele care i-au omenit, să continue colindatul. Postul Crăciunului ia sfârșit și fiecare se poate bucura de mâncărurile rituale: preparatele din porc, sarmalele, colacii și cozonacii, prăjiturile și vinul. Cele trei zile de sărbătoare ale Crăciunului aduc liniște și pace în case. În Ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată numite saloane.

Prima zi de Crăciun se petrece alături de familie, în jurul bradului și a mesei încărcate de bunătăți.

Dintre obiceiurile calendaristice cele mai răspândite și mai spectaculoase, cu originea în credințe și mituri străvechi, sunt de bună seamă ciclurile legate de sărbătoarea Nașterii lui Iisus și schimbarea anului. Crăciunul este polul în jurul căruia gravitează o multitudine de colinde, urări și tradiții specifice, care trimit spre vremuri demult apuse, dar ce se regăsesc, surprinzător, în zilele noastre. În folclorul românesc Colindatul de Crăciun este cel mai important, cel mai bogat și colorat prilej de manifestări folclorice. Deprinderea de a colinda, de a saluta cu mare bucurie Nașterea Domnului, de a-L întâmpina cu urări, daruri, petreceri, cântece și jocuri este străveche. Colindatul deschide amplul ciclu al sărbătorilor de iarnă. Repertoriul tradițional al obiceiurilor românești desfășurate cu ocazia Anului Nou, dar și a Crăciunului cuprinde: colinde de copii, colinde de ceată (colindele propriu-zise), cântecele de stea, vicleimul, plugușorul, sorcova, vasilca, jocuri cu măști, dansuri, teatru popular și religios. Cele mai bogate, mai variate și mai strălucitoare din punct de vedere artistic sunt, alături de plugușoare, colindele de ceată.

Caracterul esențial al sărbătorii este bucuria și încrederea cu care omul întâmpină trecerea de la anul vechi la anul nou.

Obiceiurile de iarnă se respectă în unele sate cu sfințenie. Cetele de colindători cutreieră ulițele și gospodăriile țărănești, făcând tradiționalele urări. Tinerei generații îi revine sacrul rol de a duce mai departe acest inestimabil tezaur popular.

Adevăratul colindat se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii se adună în cete bine rânduite. Fiecare grup își alege un conducător numit de obicei „vătaf“ sau „jude“. Colindătorilor propriu-ziși li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite. Pe vremuri, fiecare ceată putea să ia la colindat numai o anumită parte a satului, având grijă să nu pătrundă în zona ce se cuvenea alteia. Odată intrați în curtea casei, colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag. Cântecele sunt întotdeauna însoțite de dansuri. După ce cântecele și dansurile din fașa casei s-au terminat, gazda își invită colindătorii în casă. Aici, înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vătaful cetei poruncește să se cânte alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

Bradul de Crăciun

Simbolul sărbătorilor de iarnă, este mult doritul brad de Crăciun. Acesta exista în tradițiile românești cu mult înainte de era creștină. Bradul este cel mai important arbore din obiceiurile românești, fiind prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea. Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad. În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în ajunul

Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce, pe lângă cadouri, și bradul frumos împodobit cu globuri și betea.

Plugușorul

Urare tradițională la români în preajma Anului Nou, plugușorul a păstrat scenariul ritualic al unei invocări magice cu substrat agrar. El e întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței, dar plugul adevărat, tras de boi, a fost înlocuit cu timpul de un plug miniatural, mai ușor de purtat, sau de buhaiul care imită mugetul boilor. Textul plugușorului și-a pierdut astăzi caracterul de incantație magică. Recitată într-un ritm vioi, urarea devine tot mai veselă, mai optimistă, pe măsură ce se apropie de sfârșit.

Capra

Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Sătenii spun că măștile populare extrem de expresive sunt întruchiparea sufletelor celor decedați care au revenit pe pământ. În ele sunt adunate spaimele, arhetipurile și legăturile cu lumea spiritelor, iar jocul lor reprezintă alungarea vechiului an și regenerarea. Spectacolul foarte colorat și vesel îmbină dansul, jocul, dialogurile comice, cântecele și urările, scoțând la suprafață și unele ironii și aluzii ținute în frâu de-a lungul anului. Tinerii dau în vileag greșelile sătenilor și îi scot în evidență pe cei mai păcătoși dintre ei. Unii se simt rușinați, alții râd pe seama celor vizati, bucușii că au săpat de gura lumii. În acest timp, capra scoate sunete stridente care anunță moartea și renașterea, ciclul aflat în strânsă legătură cu practicile agrare. Anul Nou este celebrat cu gânduri bune, bucurii și cu speranța că va aduce sănătate, noroc și prosperitate.

Sorcova

Aparținând obiceiurilor de Anul Nou, umblatul cu sorcova e mai cu seamă bucuria copiilor. Aceștia poartă o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcovă vine de la cuvântul bulgar șurov (verde fraged), aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă odinioară dintr-un arbore. Înclinată de mai multe ori în direcția unei anumite persoane, sorcova joacă întrucâtva rolul unei baghete magice, înzestrate cu capacitatea de a transmite vigoare și tinerețe celui vizat. Textul urării, care amintește de o vrajă, nu face decât să întărească efectul mișcării sorcovei.

Steaua

De la Crăciun și până la Bobotează copiii umblă cu steaua, un obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acest obicei vrea să amintească steaua care a vestit nașterea lui Iisus și i-a călăuzit pe cei trei magi. Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale. Micul cor al stelarilor, care intră în casă în zilele Crăciunului, cântă versuri religioase despre nașterea lui Iisus: „Steaua sus răsare“; „În orașul Vitleem“; „La nunta ce s-a întâmplat“; „Trei crai de la răsărit“.

Tradițiile și obiceiurile unui popor reprezintă identitatea și unicitatea acestuia în lume, de aceea acestea trebuie cunoscute, conservate, protejate și transmise mai departe din generație în generație. În ciuda trecerii timpului, ceea ce face un popor a fi unic, statornic și nemuritor sunt tradițiile, obiceiurile, portul popular și folclorul, aceste comori inestimabile, pe care noi, dascălii avem datoria morală de a le transmite mai departe. Să-i sprijinim pe copii să învețe să prețuiască și să respecte obiceiurile și tradițiile în care s-au născut, să le cultivăm dragostea față de meleagurile natale, portul românesc și de români. Să le sădim în suflet aceste elemente definitorii ale identității neamului românesc, fără de care nu am mai putea ști de unde venim și cine suntem de fapt noi, românii pe acest pământ. La noi, la români, sărbătorile de iarnă, în special Crăciunul, sunt sărbători de suflet. Amintirea copilăriei ne revine puternic în suflet și în minte: zăpezi bogate, oameni de omăt, părții pentru săniuțe, colinde și clinchete de clopoței, miros proaspăt de brad și de cozonaci, nerăbdarea așteptării darurilor.

Toate acestea creează în sânul unei familii o atmosferă de liniște, împlinire, iubire, credință, iar moștenirea pe care am primit-o trebuie dusă mai departe de către preșcolarii pe care îi educăm pentru că un popor trăiește prin ceea ce lasă fiilor săi.

Bibliografie:

1. *Mică enciclopedie de tradiții românești*”, Ion Ghinoiu, Editura Agora, București, 2008
2. *„Sărbători și obiceiuri românești”*, Ion Ghinoiu, Editura Elion, București, 2002
3. *Obiceiuri de peste an. Dicționar*, prof. Ion Ghinoiu, Ed. Fundației Culturale Române, 1997
4. *Sărbători și obiceiuri Românești*, Ion Ghinoiu, Editura Elion, 2002

CĂLUȘARIILE DIN CÂMPULUNG MOLDOVENESC – RITUALUL PROTECȚIEI ȘI AL REGENERĂRII ÎN CICLUL ANUAL

Prof. Stanciu Daniela
Școala Gimnazială „George Voevidca”
Câmpulung Moldovenesc, Suceava, România

În folclorul și spiritualitatea românească, dansul Călușarilor deține o putere simbolică de necontestat. Deși sunt cel mai adesea asociați cu ritualurile de vară, în special cu cele desfășurate în preajma sărbătorii de Rusalii – un element cultural recunoscut și protejat în prezent de UNESCO ca patrimoniu imaterial – manifestările călușărești nu sunt limitate strict la acest anotimp. Acești dansatori reprezintă, de fapt, expresia unui sistem ritualic străvechi și complex, care se extinde pe parcursul întregului an. El se adaptează și răspunde la diversele etape critice și momente de tranziție din viața colectivă a comunității.

În zone precum Bucovina și, cu o rezonanță specială în Câmpulung Moldovenesc, prezența Călușarilor devine vizibilă chiar și în mijlocul iernii. În această perioadă, când natura hibernează, iar teama de forțe malefice invizibile este, conform credințelor populare, amplificată, elemente specifice tradiției călușărești sunt reintegrate și camuflate în cadrul ceremonialului de Crăciun și Anul Nou. Prin urmare, în Câmpulung Moldovenesc, Călușarii transcend rolul simplu de dansatori. Ei se transformă în gardieni ritualici și apărători simbolici ai așezării, asumându-și rolul de a proteja comunitatea în timpul celui mai vulnerabil și misterios interval al anului.

În esența sa, ceata Călușarilor nu este doar o manifestare folclorică, ci un dans ritualic ancestral, ale cărui rădăcini se întind, cel mai probabil, până în timpurile indo-europene. Acest joc viguros îndeplinea o serie de funcții vitale pentru comunitate: de la alungarea spiritelor malefice și vindecarea bolilor considerate a fi provocate de forțe nevăzute — o practică cunoscută drept „luatul în căluș” — până la asigurarea fertilității atât a pământului, cât și a oamenilor. În cele din urmă, întregul ritual servea ca o amplă armură de protecție colectivă. Structura cetei era riguroasă, fiind mereu condusă de un Căluș-Voievod. Dansul în sine era o demonstrație de forță și precizie: executanții mânuiau bâte sau săbii, mișcările lor ritmate și sacadate fiind concepute special pentru a genera zgomot și ordine în haosul simbolic. Acest vacarm ritualic era amplificat de zurgălăii legați la picioare sau la brâu, transformând, astfel, întregul joc într-o armă simbolică de oțel și sunet, menită să înfrângă răul.

În peisajul spiritual din Câmpulung Moldovenesc, tradiția Călușarilor depășește granițele sărbătorii de Rusalii. Studiile etnografilor locali, printre care și profesorul Grațian Jucan, o figură proeminentă a culturii din zonă, indică faptul că elemente esențiale ale ritualului Călușului sunt transferate și integrate în obiceiurile complexe de iarnă. Aici, ele capătă forma spectaculoasă a jocurilor cu măști, denumite local *Urlăria* sau *Jocurile Urlătorilor*.

În nopțile de Ajun, fie de Crăciun, fie de Anul Nou, cete de tineri măști pornesc să străbată orașul și satele învecinate, transformând astfel întreg spațiul într-un teatru ritualic. Ei poartă măști grotești, al căror scop primordial este acela de a intimida și alunga spiritele ostile ale iernii. În mâini, țin băte sau săbii cu valoare simbolică de apărare, iar sunetul neîncetat al zurgălăilor legați de picioare creează o aură sonoră menită să „purifice” și să delimiteze spațiul parcurs. Personaje cheie, precum Zmeul, Baba, Călușul sau alte figuri hibride, își extrag forța și originea din credințele precreștine adânc înrădăcinate, reprezentând forțele primordiale ale naturii, ale haosului sau ale bolii — entități care trebuie confruntate și subordonate prin forța ritualului.

Deși diferit în aparență față de cel de vară, costumele Călușarilor de iarnă din Câmpulung Moldovenesc poartă aceeași funcție profund simbolică: transformarea celui care îl poartă dintr-un om obișnuit într-o entitate ritualică. Baza vestimentară este una practică, alcătuită din haine groase specifice sezonului rece – cojoace sau sumane – peste care se adaugă elemente definitorii. Purtătorii își acoperă chipul cu măști confecționate din lemn, blană sau pânză, având trăsături voit exagerate, menite să șocheze și să alunge. Abundența de panglici colorate și ciucuri aduce o notă de vitalitate și mișcare, în timp ce zurgălăii metalici, legați la brâu sau la picioare, amplifică prezența sonoră. În mână, ei poartă băte sculptate, simbol al autorității lor ritualice. Prin actul de a purta masca, identitatea individuală este complet anulată, transformându-l pe dansator într-un instrument al colectivității, un veritabil mesager între lumea văzută și tărâmul nevăzut.

Când ceata se oprește în fața unei gospodării, ritualul atinge punctul culminant printr-un dialog arhaic. Căluș-Voievodul rostește formule de invocare și protecție: „*Bună seara gazdă-aleasă, / Noi venim din joc și pasă, / Să-alungăm tot ce-i rău, / Din prag, din casă și din neam!*” Răspunsul este un ecou sonor al forței, când toți membrii cetei lovesc băte-n pământ, strigând: „*Hu! Hu! Să iasă răul, să rămână binele!*” Gazda, conștientă de miza ritualului, le urează bun-venit: „*Bine-ați venit, călușari buni, / Să fie casa apărată / Și anul plin de roadă!*” Zgomotul puternic al loviturilor, strigătele și clinchetul continuu al zurgălăilor creează o atmosferă intensă, aproape hipnotică, în care funcția ritualului de purificare și protecție se împlinesc.

În Bucovina, s-a observat o suprapunere armonioasă a credințelor precreștine peste calendarul creștin. Călușarii de iarnă își fac apariția în preajma Crăciunului și Anului Nou, integrându-se fără conflict în acest context profund religios. Astfel, sub mantia protectoare a sărbătorilor Nașterii Domnului, vechile ritualuri de alungare a spiritelor se transformă în forme acceptate de magie defensivă, profund încorporate în viața spirituală a comunității.

Călușarii din Câmpulung Moldovenesc nu sunt, așadar, doar o simplă replică a dansului estival, ci o dovadă vie a continuității ritualice românești. Prin măști, joc, zgomot și o rigoare ceremonială, ei apără colectivitatea în cel mai vulnerabil moment al anului – iarna – când echilibrul dintre lumi este considerat fragil. Tradiția călușărească devine, astfel, un ciclu complet: vara aduce vindecare și fertilitate, iar iarna oferă protecție și purificare. Această alternanță perfectă este cheia rezistenței unei culturi care a reușit să-și păstreze identitatea, adaptându-se constant fără a se pierde pe sine.

Bibliografie:

Jucan, Grațian – *Folclor bucovinean. Obiceiuri și tradiții*, Editura Mușatinii, Suceava, 2005

CRĂCIUNUL- ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERNITATE

Profesor, Stănculescu Ramona

Liceul Teoretic” Al.I.Cuza”, Corabia, județul Olt

Crăciunul este pentru fiecare dintre noi, un prilej de întoarcere spre lumină, spre căldură sufletească și spre tradițiile care au modelat identitatea poporului român. În tihna iernii, când fulgii dansează ușor peste casele adormite, sărbătoarea Crăciunului ne adună în jurul celor dragi și ne amintește de valorile autentice ce dăinuie din generație în generație. Frumusețea Crăciunului nu se găsește doar în darurile așezate sub brad sau în mesele îmbelșugate, ci mai ales în liniștea și pacea care coboară în sufletele oamenilor. Este o sărbătoare a bunătații, a iertării și a dăruirii, în care fiecare gest mărunț capătă o semnificație aparte. Atmosfera caldă, luminată de colinde și miros de cozonac proaspăt scos din cuptor, ne face să simțim că timpul încetinește, oferindu-ne răgazul de a fi mai buni, mai atenți și mai recunoscători. Crăciunul reprezintă și un adevărat tezaur de datini, păstrate cu grijă în fiecare colț al țării. Obiceiul colindatului, simbol al veștilor bune, deschide inimile oamenilor și aduce speranță în casele lor. Colindătorii, îmbrăcați în straie tradiționale, poartă cu ei ecoul unor timpuri demult apuse, când satul se pregătea cu sfințenie pentru Nașterea Domnului. Fiecare colind este o poveste, o mărturie a credinței și a continuității spirituale. Nici imaginea bradului nu este lipsită de simbolism. Verdele lui veșnic amintește de permanență și de renaștere, iar podoabele strălucitoare par a spune povești despre copilărie, emoție și mister. Fiecare ornament are propria sa istorie, fie că este moștenit din familie, fie că este creat cu grijă pentru a decora casa într-o manieră unică. O altă tradiție plină de farmec este pregătirea mesei de Crăciun. Rețetele transmise din mamă în fiică nu sunt doar simple instrucțiuni culinare, ci fragmente din identitatea familială. Cozonacul pufos, sarmalele aburinde sau merele coapte își găsesc locul nu doar în farfuria, ci și în amintirile noastre cele mai dragi. Odată cu gustul acestor bucate, retrăim clipe petrecute alături de bunici și părinți, oameni care ne-au învățat ce înseamnă tradiția și familia. Magia sărbătorii Crăciunului mai constă și în puterea de a uni oamenii, de a crea punți peste distanțe și neînțelegeri. În această perioadă, inimile devin mai largi, privirile mai blânde, iar vorbele mai calde. Este momentul în care ne deschidem sufletul către cei din jur, oferind nu doar daruri materiale, ci și timp, ascultare și iubire. Adevărata magie a Crăciunului nu se pierde odată cu trecerea timpului. Ea rămâne vie prin tradițiile care continuă să fie respectate, prin zâmbetele copiilor care descoperă cadourile, prin colindele ce răsună în timp de seară și prin lumina interioară pe care fiecare dintre noi o simte în această sărbătoare. Astfel, frumusețea Crăciunului constă în armonia dintre trecut și prezent, între spiritualitate și tradiție. Este o sărbătoare care ne înobilează sufletește și ne reamintește că adevărata bucurie se află în gesturile simple, în comunitatea din care facem parte și în credința ce ne ghidează pașii. Crăciunul rămâne, așadar, un izvor nesecat de lumină și un tezaur de datini ce merită păstrate cu sfințenie.

Crăciunul la români, acum mai bine de 150 de ani

„De cum trecea Sf. Dumitru (26 octombrie) toți mari și mici își aduceau lemne și crăci de la pădure. Apoi puneau la pivniță un butoiș cu vin și drojdii, câte o putinică cu struguri, una cu brânză, oale cu magiun, prune opărite și afumate, dar și zarzavaturi. Curțile caselor se umpleau cu găște, curcani, rațe și găini, toate puse sub comanda lui jupân Ghiță, porcul cel gras pentru Crăciun (...) Pentru mușchii lui jupân Ghiță, murăturile nu lipseau de la pivniță. Toată lumea dregea și cercuia puținile pentru acrit varză, pe care o așeza în pivniță cel mai târziu

până pe 21 noiembrie. Apoi uscau mere, înșirându-le felii pe sfoară, uscau stafide și coarne. Nucile și gutuile nu lipseau din nicio casă”

Leonida S Georgescu scria că era mare petrecere chiar în noaptea de dinaintea începerii postului Crăciunului, pe 15 noiembrie. Din data de 6 decembrie, copiii începeau să umble cu steaua și cu vicleimul, care era un colind popular despre nașterea lui Isus. Deosebită era ziua de Ignat, 20 decembrie, când se tăia porcul: „Alegea carnea deoparte, mușchii alături. Osânza o topeau, iar carnea moale și măruntaiele le opreau pentru caltaboși, cârnați și sarmale”. De Crăciun, dimineața, toată lumea mergea la biserică, iar după slujbă „toată lumea lua masa de dimineață cu caltaboși, mezeluri și fripturi (...) vinul cel mai bun stropea toate bunătățile”.

Târgurile de Crăciun au câteva secole vechime, dar s-au schimbat enorm.

Târgurile de Crăciun sunt o tradiție foarte veche, din perioada medievală, iar pentru început erau asociate cu perioada de iarnă în general și abia din secolul XIV au început să fie legate de sărbătoarea Nașterii Domnului. Printre cele mai vechi târguri sunt cele de la Munchen, Nuremberg, Frankfurt, Viena sau Dresda. Cele mai vechi documente arată că la Dresda, în 1434, un târg a fost deschis pentru numai o zi, în Ajunul Crăciunului, iar la Nuremberg, cele mai vechi documente care vorbesc despre existența certă a târgului sunt de la 1628, dar se pare că se ținea și cu un secol mai înainte.

Nu este clar dacă aceste târguri de acum câteva sute de ani erau ținute pentru a celebra Crăciunul, sau doar aveau loc în preajma Crăciunului. Se vindeau multe lucruri, de la ceramică și carne, până la mâncăruri calde. Varietatea de dulciuri nu era însă așa de mare, dat fiind că în secolele XVI și XVII zahărul era extrem de scump. O creștere puternică a târgurilor de Crăciun a fost în prima parte a secolului XIX, mai ales în Germania, iar unele orașe le-au mutat pentru câteva decenii la periferii, dar au fost readuse acum un secol în centrele orașelor.

Primii brazi de Crăciun în Europa și la noi

Primii brazi de Crăciun au fost împodobiți în Alsacia, înainte de 1550, iar în teritoriile germane s-au răspândit puternic după 1650. Documentele arată că în 1539 a fost dus un brad de Crăciun în catedrala din Strasbourg. Se spune că Martin Luther, care a murit în 1546, ar fi împodobit un brad cu lumânări.

În anul 1605 a fost înălțat primul brad de Crăciun într-o piață publică din Strasbourg, fiind împodobit cu mere roșii, iar în același an, la Breslau, ducesa Dorothea Sybille von Schlesian împodobește primul brad, nu foarte diferit de felul în care îl împodobim și în prezent. În anul 1841 apare în Anglia primul brad de Crăciun, atunci când prințul consort Albert, bunicul Reginei Maria a României, a dăruit un exemplar soției sale, celebra regină Victoria, și l-a instalat la castelul Windsor. În vârful bradului era instalat un înger înlocuit, ulterior, cu o stea, pentru a aminti de steaua văzută de cei trei magi veniți de la răsărit. Prima instalație electrică cu becuțe de Crăciun a fost creată de Thomas Edison, în 1880, la Menlo Park, California, iar după 1910 se producea pe scară largă instalații cu becuțe colorate care să fie întinse și aprinse de Crăciun.

În 1866 documentele ne dau de veste despre primul brad împodobit de Crăciun în România, bradul de la palatul regal din București, un brad ce era împodobit cu flori de hârtie și cu fructe, la nici opt luni de la venirea în România a principelui Carol I. Pe la 1900, bradul regal era adus la București de pe domeniul Peleş, iar în el se puneau lămpi electrice.

Câteva tradiții pentru Crăciunul de acum 100 de ani

Andrei Gorovei scria la 1915 despre câteva dintre credințele și superstițiile legate de Crăciun

„În Ajunul Crăciunului se ung pâinile și mălaiile pe deasupra cu muruială (făină de grâu muiată în apă), ca să nu crape, iară cu rămășița muruiei se ung pomii din grădină, ca ei, în vara viitoare, așa să fie încărcăți cu poame, cum este încărcată masa cu mâncări.

„În ziua de Ajunul Crăciunului nu se cerne făină, ca să nu se facă purici în casă. În aceea zi nu se dă nimic din casă, ca să nu se împrăștie gospodăria.

În ziua Crăciunului nu se mănâncă carne, ca dihăniile să nu mănânce vitele”

La Crăciun și la Paște nu se mătură toată ziua prin casă”.

Un timp investit cu forțe redutabile – Cum a ajuns Crăciunul așa cum îl știm

„Crăciunul are câteva dominante care se disting cu evidență: nu este o zi, ci un ciclu de zile – 12 la număr – ce prefigurează lunile anului următor, are o pronunțată esență sacră subliniată de nașterea lui Isus Hristos și caracter augural, așadar este un timp investit cu forțe redutabile ce se cer adânc respectate și atent invocate”, scrie Narcisa Știucă în cartea *Spirala sărbătorilor – Rosturi, tâlcuri și deslușiri*. Crăciunul nu este doar o sărbătoare creștină, ci are rădăcini în marile sărbători romane și iudaice, în festivalurile vechilor greci, dar și în lungile ospețe ale celților și ale populațiilor din nordul Europei. Elemente din vechime au fost adăugate și au ajuns să fie incluse în sărbătoarea pe care o știm azi. Apoi, în ultimele secole s-au adăugat elementele noi: brazii împodobiți (din secolul XVII, zona Germaniei), cadourile (sec XIX) și transformarea în sărbătoare comercială (sec XX). Crăciunul este o combinație între elemente creștine, păgâne, ale culturii populare, dar s-a adăugat și mult marketing în ultimele decenii.

Cum s-a „născut” Moș Crăciun și ideea de cadouri

Obiceiul de a oferi cadouri este menționat pentru prima oară în secolul XV și a devenit foarte răspândit spre final de secol XVIII, iar spre final de secol XIX Crăciunul a devenit o sărbătoare a familiei, un prilej de reunire a celor plecați pe alte meleaguri cu cei rămași acasă. Moș Crăciun își are și el originea, foarte îndepărtată ce-i drept, în tradiția precreeștină, sania trasă de reni existând și în mitologia scandinavă, la fel și obiceiul de a lăsa o plăcintă și un pahar de lapte ar putea să-și aibă originea în vechile tradiții de a lăsa mici ofrande pentru a îmbuna zeitățile.

Moș Ajun și Moș Crăciun în tradiția populară

Interesant este că în unele legende populare, „Moș Crăciun” este un personaj posac și ranchiunos, sunt legende în care își persecută nevasta pentru că nu-i ascultă poruncile și sunt colinde în care își dispută întâietatea cu Isus și cu ceilalți sfinți. Este un personaj diferit față de Moșul jovial și darnic pe care-l așteaptă copiii. Moș Ajun este o reprezentare mitică în panteonul românesc: este frate cu Moș Crăciun și este cu doar o zi mai mic decât acesta și era celebrat în 24 decembrie. „Conform tradiției, Maica Domnului, cuprinsă de durerile Facerii, cere adăpost lui Moș Ajun. Acesta, motivând că este sărac, o refuză dar o îndrumă spre fratele și vecinul său mai bogat, Moș Crăciun. Prin asemănarea zilelor din luna decembrie cu numărul purtat de gospodăriile din satul unde s-ar fi născut Hristos, Moș Crăciun o trimite pe Maica Domnului de la numărul 24, la 25”, scrie Ion Ghinoiu. În unele legende, Moș Ajun este cioban sau baci

la turmele lui Crăciun. Peste sărbătoarea autohtonă a Crăciunului s-au suprapus Saturnaliile romane, apoi nașterea zeului solar de origine iraniană Mithra și, după apariția creștinismului, Nașterea Domnului Iisus. Multe obiceiuri din perioada cuprinsă între Crăciun și Anul Nou formează „scenariul morții și renașterii divinității”

Darurile și colindătorii

Noaptea de Crăciun era una dintre acele nopți cu totul speciale în care se credea că cerul se deschide, vorbesc animalele și ”ard comorile”. Ideea arderii comorilor se referă la faptul că în aceste nopți speciale apar în locul unde este îngropată o comoară flăcări care sunt „fără căldură și de culoare albăstruie”. Se credea că o bună parte dintre comori erau blestamate și, închinată Satanei fiind, nu puteau fi dezgropate. Colindătorii sunt cei care-l aduc pe Dumnezeu în casele oamenilor și sunt mediatorii prin care darul ajunge la divinitate. „Colindele rețin imaginea mesei de Crăciun, când se deschide cerul și Dumnezeu intră în casă o dată cu colindătorii și se așază la masă cu gazda, realizându-se un imaginar contact intim cu divinitatea. Darurile – ofrandă oferite colindătorilor, menite să medieze raporturile cu divinitatea, sunt o reflectare a dorinței perpetue a omului de a comunica cu forțele supreme (de aici și credința că cel ce nu răsplătește corespunzător colindătorii poate atrage „mânia divină”, scrie Ofelia Văduva în cartea ”Pași spre sacru”.

Bibliografie

1. Obiceiuri populare de peste an- Dicționar, Ion Ghinoiu, Editura Fundației Culturale Române
2. Enciclopedie, Tradiții românești- Sărbători, obiceiuri, credințe, mitologie, Ion Ghinoiu
3. Superstițiile poporului român, Gh. F. Ciaușanu, Editura Saeculum Lo, București, 2007
4. Miturile esențiale, Victor Kernbach, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978
5. Dicționarul Limbii Românești, Anton Scriban, Iași, 1939
6. În pragul lumii albe, Narcisa Alexandra Știucă, [http://biblioteca –digitala. ro](http://biblioteca-digitala.ro)

CRĂCIUNUL LA ROMÂNI

Prof. educatie timpurie: Stefan Alina Elena
Scoala Gimnaziala „Nicu Constantinescu”,
structura Gradinita cu Program Prelungit nr.1, Buzau

Crăciunul la români este o importantă sărbătoare religioasă. În satele românești, unde tradiția se mai păstrează femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații își fac ordine în curte, curăță grajdurile (locurile unde adăpostesc animalele), iar femeile își curăță casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești. Sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe 25, 26 și 27 decembrie. În Ajunul acestei sărbători (seara dinaintea zilei de 25) în toate satele din țară începe colindatul. Acesta este cel mai important obicei românesc de

Crăciun, grupuri de copii, băieți și fete, femei și bărbați merg din casă în casă și duc vestea Nașterii Mântuitorului prin colindele lor (cântece specifice de Crăciun, care conțin acest mesaj), după ce colindă, ei sunt răsplătiți la fiecare casă cu diferite bunătăți. Colindătorii sunt primiți cu bucurie deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, apoi sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani. În Ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată numite saloane. În aceste zile sfinte – 25, 26 și 27 decembrie – se respectă tradiții vechi de sute de ani. Colindatul este unul dintre aceste obiceiuri. Atât grupuri de copii, cât și grupuri de adulți se strâng laolaltă și merg să colinde la casele vecinilor sau la casele altor oameni. Atunci se cântă „O ce veste minunată”, o melodie foarte veche și foarte populară în popor, cât și „O brad frumos”. Totodată colindătorii sunt serviți cu produse alimentare (colaci făcuți în casă) sau bani. Persoanele de origine slave din România sărbătoresc și în data de 7 ianuarie Crăciunul pentru că de fapt Crăciunul lor este pe aceea dată la două săptămâni după Crăciunul românesc, ortodox. Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; de asemenea ei primesc mere și nuci. În ziua de Crăciun nu se spală rufele și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că dacă animalele se culcă pe partea stângă atunci iarna va fi lungă și geroasă. Și în zona Moldovei, Crăciunul este o sărbătoare importantă. Toate activitățile ce au loc în ziua Ajunului sunt de fapt un ritual pentru protecția animalelor, a livezilor și a gospodăriei: femeile fac curat în toată casa și pregătesc colaci, iar bărbații au grijă să înapoieze orice lucru luat cu împrumut. Tot în această zi, femeile coc un colac de forma cifrei 8, care în primăvară urmează să fie afumat și pus între coarnele boilor ce ară pământul. În Ajun, femeile pregătesc masa de Crăciun, care trebuie să conțină vreo 12 feluri de mâncare, multe dintre acestea fiind din carne de porc, sacrificat cu câteva zile mai înainte. Tot în ziua 2 Ajunului încep să meargă colindătorii pe la casele oamenilor: de dimineață colindă copiii cei mai mici, spre după-amiază școlarii, iar către seară colindă tinerii. În Bucovina se crede că toate colindele sunt rostite pentru ca diavolii să dispară, iar satul să fie curat în noaptea de Crăciun; de asemenea, se spune că este un mare păcat dacă o gospodărie are ușa închisă în Ajunul Crăciunului și nu poate să-i primească pe colindători. În Ialomița, cetele de colindători cutreieră ulițele satelor și gospodăriile țărănești, făcând tradiționalele urări, melodiile și textele poetice ale colindelor fiind minunate. Adevăratul colindat se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii se adună în cete și își aleg un conducător numit de obicei „vătaf” sau „jude”. Colindătorilor propriu-ziși li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite. Odată intrați în curtea casei, colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag, cântecele fiind întotdeauna însoțite de dansuri. Apoi, gazda invite colindătorii în casă, unde înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vătaful (liderul) cetei poruncește să se cânte alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

Steaua-Un alt obicei care în timp și-a pierdut semnificația este mersul cu 'steaua' – obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acesta avea menirea de a vesti oamenilor nașterea lui Hristos: copiii care mergeau cu 'steaua' se deghizau în magi și vesteau marea minune. Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale.

Bradul de Crăciun-Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun. Acesta exista în tradițiile românești cu mult înainte de era creștină. Bradul este cel mai important arbore din obiceiurile românești, fiind prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea. Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad. În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce, pe lângă cadouri, și bradul frumos împodobit cu globuri și beteață.

Capra-Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocau personaje biblice sunt înlocuite de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau țurcă în Moldova și Ardeal, boriță (de la bour) în Transilvania de sud. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită „brezaia” (din cauza înfățișării pestrice a măștii) și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou. Capra se face dintr-un lemn scurt, cioplit în formă de cap de capră, care se învelește cu hârtie roșie, peste care se pune o altă hârtie, neagră, mărunț tăiată și încrețită, sau se lipește o piele subțire cu păr pe ea. Cercetătorii presupun că dansul caprei, precum și alte manifestări ale măștilor zoomorfe (care înfățișează animale) întâlnite în satele românești la vremea Crăciunului provin din ceremoniile sacre arhaice închinat morții și renașterii divinității.

Dansul Ursului

Umblatul cu Ursul este întâlnit doar în Moldova, de Anul Nou. Ursul este întruchipat de un flăcău purtând pe cap și umeri blana unui animal, împodobită în dreptul urechilor cu ciucuri roșii. Masca este condusă de un „ursar”, însoțită de muzicanți și urmată, adesea, de un întreg alai de personaje (printre care se poate afla un copil în rolul „puiului de urs”). În răpăitul (zgomotul) tobelor sau pe melodia fluierului și ajutată de un ciomag (băț mare și gros), masca mormăie și imită pașii legănați și sacadați ai ursului, izbind puternic pământul cu tălpile. Semnificația este purificarea și fertilizarea solului în noul an. Există ipoteza că la originea acestui obicei s-ar afla un cult dacic.

Plugușorul și Sorcova- În prima zi a noului an, se merge cu Plugușorul și cu Sorcova, obiceiuri ce invocă prosperitatea și belșugul pentru gospodăria celui care primește colindătorii. Se spune că cei care nu primesc cetele de colindători vor avea neazuri și sărăcie în anul ce vine. În ajunul Anului Nou, în Moldova, cete de flăcăi și de bărbați de curând însurați pleacă cu Plugul. Străvechi obicei agrar (care se referă la agricultură – cultivarea pământului – ocupație străveche a românilor) derivat dintr-o practică primitivă, trecut printrun rit de fertilitate, Plugușorul a ajuns o urare obișnuită de recolte bogate în anul care abia începe. Plugușorul este întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței, dar plugul adevărat, tras de boi, a fost înlocuit cu timpul de un plug miniatural, mai ușor de purtat, sau de buhaiul care imită mugetul boilor. La sate, „Plugușorul” este însă extrem de complex, iar alaiurile care merg din casă în casă duc cu ele chiar un plug. De asemenea, odată cu intrarea în Noul An, de Sfântul Vasile, este bine să se ureze pentru bunăstare, iar în acest sens „Sorcova” este cel mai cunoscut colind. Un obicei de Anul Nou, care aduce mare bucurie copiilor, este umblatul **cu Sorcova**. Aceștia au o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcovă are originea în cuvântul bulgar surov (verde fraged), făcând aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă

odinioară dintr-un arbore. Atingând de mai multe ori persoanele cu sorcova sunt făcute urări de bine și bunăstare celui vizat.

Bibliografie:

1. Gheorghe Sofian.,, Cu colinda și uratul se umple de cântec satul ,, Iași : PIM, 2011.
2. A sosit Crăciunul : culegere de colinde / ediție concepută și redactată de Mia Dan. - ClujNapoca : Clusium, 1998.

MAGIA CRĂCIUNULUI

Prof. înv. primar Stere Monica
Școala Gimnazială „Apollo Kids”Popești- Leordeni, Ilfov
România

Crăciunul este una dintre cele mai frumoase și magice sărbători ale anului. Este un timp al bucuriei, al dăruirii și al iubirii. În România, Crăciunul este plin de obiceiuri și tradiții păstrate din bătrâni, care îi apropie pe oameni și aduc lumină în suflete. Pregătirile pentru Crăciun încep cu câteva săptămâni înainte. Casele sunt curățate, iar copiii îi ajută pe părinți cu mult drag. Se fac prăjituri gustoase, cum ar fi cozonacul și biscuiții de Crăciun, iar mirosul lor umple casa de căldură și veselie. În multe familii se împodobește bradul, simbol al vieții și al speranței. Bradul este decorat cu globuri colorate, beteală și luminițe strălucitoare, care dau senzația de poveste. Unul dintre cele mai frumoase obiceiuri de Crăciun este colindatul. În seara de Ajun, copiii merg din casă în casă și cântă colinde. Ei vestesc Nașterea Domnului și aduc urări de sănătate și fericire. Gazdele îi primesc cu bucurie și le oferă mere, nuci, covrigi sau dulciuri. Colindele sunt cântece vesele și pline de speranță, care îi fac pe oameni să zâmbească și să fie mai buni.

Ajunul Crăciunului este o zi specială pentru toți copiii. Familiile se adună, pregătesc masa și așteaptă cu emoție venirea lui Moș Crăciun. Cei mici cred cu tărie că, dacă au fost cuminți, vor găsi daruri sub brad. În unele zone ale țării, copiii merg cu Steaua, purtând o stea frumos împodobită și cântând despre nașterea lui Iisus. Acest obicei aduce lumină și bucurie în casele oamenilor. În ziua de Crăciun, întreaga familie se adună la masă. Pe masă se află bucate tradiționale, pregătite cu grijă și dragoste. Oamenii se bucură nu doar de mâncare, ci mai ales de timpul petrecut împreună, de povești și de râsete. Crăciunul nu este doar despre daruri, ci și despre a fi alături de cei dragi, a ierta și a dăruia din suflet. În diferite zone ale țării, tradițiile sunt diferite și pline de culoare. În unele sate, oamenii poartă costume populare, măști și joacă jocuri tradiționale pentru a aduce noroc și belșug în noul an. Toate aceste obiceiuri fac parte din magia Crăciunului și sunt transmise din generație în generație.

Magia Crăciunului se simte în colinde, în lumina bradului, în zâmbetele oamenilor și în bunăstarea din suflete. Păstrând obiceiurile și tradițiile, păstrăm vie bucuria Crăciunului din copilărie și învățăm să fim mai buni unii cu alții.

Bibliografie

- **Manual de Limba și literatura română – clasele primare**, Editura Didactică și Pedagogică.
- **Tradiții și obiceiuri de Crăciun din România** – materiale educative și culegeri folclorice pentru copii.
- **Pop, Mihai**, *Obiceiuri tradiționale românești*, Editura Univers, București.
- **Pamfile, Tudor**, *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum, București.

SATUL TELEORMĂNEAN – OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN

Stochiță Ileana Raluca
 Profesor învățământ preșcolar
 Școala Gimnazială Conțești
 Loc. Conțești, Jud. Teleorman

Satul românesc a reprezentat dintotdeauna păstrătorul celor mai vechi și autentice tradiții populare. În județul Teleorman, situat în sudul României, viața satului s-a desfășurat de-a lungul timpului în strânsă legătură cu natura, credința și obiceiurile moștenite din generație în generație. Dintre toate sărbătorile anului, Crăciunul ocupă un loc central în viața spirituală a comunităților rurale teleormănene, fiind un moment al bucuriei, al reînnoirii sufletești și al solidarității.

Obiceiurile de Crăciun din satele Teleormanului îmbină elemente creștine cu tradiții precreștine, reflectând credințele străvechi ale oamenilor legate de fertilitate, belșug și protecție. Aceste tradiții nu sunt simple manifestări folclorice, ci adevărate forme de exprimare a identității locale.

Satul teleormănean – cadru tradițional

Satul teleormănean este caracterizat prin gospodării așezate, ocupații tradiționale (agricultura, creșterea animalelor, viticultura), dar mai ales printr-o viață comunitară intensă. Oamenii satului se cunosc între ei, participă împreună la sărbători și respectă ritualurile moștenite de la strămoși.

Crăciunul reprezintă un reper calendaristic important. Pregătirile încep cu mult timp înainte, atât pe plan material, cât și spiritual. Curățenia generală a casei, repararea gardurilor, văruierea pereților și pregătirea hainelor noi sunt semne ale respectului pentru această mare sărbătoare. Din punct de vedere religios, perioada postului Crăciunului este respectată cu seriozitate, oamenii participând la slujbele bisericii și abținându-se de la excese.

Pregătirile pentru Crăciun

În satele din Teleorman, pregătirile pentru Crăciun încep odată cu postul, dar se intensifică în ultimele zile înainte de sărbătoare. Femeile se ocupă de curățenia casei și de pregătirea bucatelor tradiționale, iar bărbații de treburile gospodărești și de sacrificarea porcului.

Tăierea porcului

Un obicei esențial este tăierea porcului, practică în ziua de Ignat (20 decembrie). Ritualul are o simbolică aparte, fiind legat de sacrificiul necesar pentru belșugul familiei.

După sacrificare, carnea este prelucrată pentru prepararea cârnaților, a caltaboșului, a tobei și a slăninei.

Pomana porcului este un moment de comuniune, la care participă membrii familiei și vecinii apropiați. Aceasta este însoțită de urări de sănătate și prosperitate.

Bucatele tradiționale

Masa de Crăciun în satul teleormănean este bogată și reflectă specificul zonei: sarmale, friptură de porc, piftie, cozonaci, turte și plăcinte. Fiecare preparat are o semnificație simbolică, reprezentând belșugul și unitatea familiei.

Colindele – sufletul Crăciunului

Colindatul este unul dintre cele mai răspândite obiceiuri de Crăciun din Teleorman. În Ajunul Crăciunului, cete de copii, tineri sau chiar adulți pornesc pe ulițele satului pentru a vesti Nașterea Domnului.

Colindatul copiilor

Copiii sunt primii colindători. Aceștia merg din casă în casă, cântând colinde simple, specifice zonei, și primesc mere, nuci, covrigi sau bani. Colindatul copiilor este considerat un semn de noroc pentru gospodăria colindată.

Cetele de flăcăi

În unele sate teleormănene, se păstrează tradiția cetelor de flăcăi, organizate după reguli stricte. Aceștia poartă costume populare, iar colindele lor sunt mai elaborate, având texte ritualice, de urare și protecție. Gazda îi primește cu respect, oferindu-le vin și colaci.

Colindele au rolul de a alunga spiritele rele și de a aduce bunăstare în anul ce urmează.

Jocuri și obiceiuri tradiționale

Pe lângă colindat, în Teleorman se întâlnesc și alte obiceiuri specifice Crăciunului, unele păstrate doar în anumite sate.

Jocul caprei și al ursului

Jocul caprei este un obicei spectaculos, practicat mai ales de tineri. Capra simbolizează fertilitatea și belșugul, iar dansul ei are rolul de a asigura recolte bogate. Însoțită de muzicanți, capra este primită cu veselie în gospodării.

Steaua

Un alt obicei important este „Steaua”, practicat mai ales de copii. Aceștia poartă o stea confecționată din lemn și hârtie colorată, cântând colinde religioase. Steaua simbolizează astrul care i-a călăuzit pe magi la Betleem.

Semnificația spirituală a Crăciunului

Pentru locuitorii satului teleormănean, Crăciunul este mai mult decât o sărbătoare a belșugului. Este un moment de apropiere de Dumnezeu, de iertare și de reunire a familiei. Oamenii merg la biserică, se spovedesc și împărtășesc, considerând că Nașterea Domnului aduce lumină și speranță.

Respectarea tradițiilor contribuie la menținerea identității culturale și la transmiterea valorilor morale către generațiile tinere.

Obiceiurile și tradițiile de Crăciun din satul teleormănean reprezintă o parte importantă a patrimoniului cultural românesc. Ele reflectă legătura profundă dintre om, comunitate și credință. Deși influențele modernității au dus la modificarea unor obiceiuri, multe tradiții s-au păstrat, continuând să dea farmec sărbătorilor de iarnă.

Păstrarea și valorificarea acestora este esențială pentru conservarea identității locale și pentru înțelegerea spiritului autentic al satului românesc.

Bibliografie:

- ✚ Ion Ghinoiu, Sărbători și obiceiuri românești, Editura Elion, București, 2002.
- ✚ Ovidiu Papadima, Tradiții românești, Editura Minerva, București, 1995.

- ✚ Romulus Vulcănescu, *Etnologia română*, Editura Academiei Române, București, 1987.
- ✚ Ernest Bernea, *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român*, Editura Humanitas, București, 2005.
- ✚ Ion H. Ciubotaru, *Datini și obiceiuri de iarnă*, Editura Junimea, Iași, 2008.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN, LA ROMÂNI

Profesor pentru educație timpurie Szep Adriana Elena
Liceul Tehnologic „D. Filipescu”(structură GPN NR 9) – Buzău, Jud. Buzău, România

Crăciunul, una dintre cele mai importante sărbători ale românilor, concentrează un bogat patrimoniu cultural, în care se împletesc tradiții religioase, practici arhaice, obiceiuri familiale și ritualuri comunitare transmise din generație în generație. Lucrarea de față își propune să evidențieze principalele obiceiuri din Ajun și din ziua de Crăciun, semnificațiile lor, rolul comunității în păstrarea acestora și impactul modernizării asupra practicilor tradiționale.

Crăciunul este pentru români nu doar o sărbătoare religioasă, ci și un moment de reîntoarcere la rădăcini, la familie și la tradițiile strămoșești. Obiceiurile de Crăciun au o vechime considerabilă, multe dintre ele fiind influențate de credințe precreștine, pe care creștinismul le-a integrat treptat.

Sărbătoarea Nașterii Domnului este însoțită de un complex de ritualuri ce marchează sfârșitul anului agrar, purificarea spațiului și pregătirea pentru un nou ciclu al naturii. De la colindat, la împodobirea bradului, la mesele ritualice și până la cutumele legate de animale sau gospodărie, toate construiesc imaginea unui popor care își prețuiește identitatea.

Un prim obicei se referă la pregătirea pentru Crăciun și postul Crăciunului. Postul de 40 de zile simbolizează purificarea spirituală și fizică. În comunitățile tradiționale, postul nu avea doar caracter religios, ci era însoțit de reținere de la conflicte, gânduri rele sau activități zgomotoase. Se pune accent pe liniște, curățenie și echilibru interior.

Înainte de Ajun, gospodarii văruiau casele, reparau porțile, îngrijeau animalele, iar femeile pregăteau haine noi pentru toți membrii familiei. Curățenia avea semnificația alungării răului și pregătirii pentru „primirea luminii”.

Tăierea porcului sau Ignatul (20 decembrie) este un alt obicei al românilor. Ignatul este una dintre cele mai vechi tradiții românești. Ritualul începe dimineața, iar sacrificiul porcului este însoțit de gesturi considerate protectoare sau aducătoare de noroc (semnul crucii, rostirea unor formule). Preparatele tradiționale (caltaboș, tobă, cârnați, piftie) sunt păstrate pentru masa de Crăciun. În trecut, o parte din carne se dădea celor nevoiași, consolidând spiritul comunitar.

Românii țin foarte mult și la obiceiurile din Ajunul Crăciunului. Colindatul este unul dintre cele mai spectaculoase ritualuri. Colindătorii – copii, tineri sau cete organizate – transmit urări de sănătate, prosperitate și belșug.

Colindele au rol magic: aduc binele în case, îndepărtează spiritele rele și întăresc legăturile între oameni.

Exemple de colinde tradiționale: „O, ce veste minunată”, „Steaua sus răsare”, „Florile dalbe”

Colinda copiilor este obiceiul mult așteptat de toți copiii români, care merg cu „Bună dimineața la Moș Ajun”. Ei pornesc primii, în dimineața Ajunului, iar gospodarii îi răsplătesc cu mere, nuci, covrigi sau colăcei. Această practică păstrează ideea de „puritate a începutului”, copiii fiind considerați mesageri ai norocului.

Steaua și Irozii- În unele zone, copiii poartă o stea luminoasă și vestesc Nașterea Domnului. În alte comunități există „Irozii” – un obicei teatralizat ce prezintă povestea biblică a lui Irod și a magilor.

În Ajun, se pregătesc mâncăruri de post: sarmale de post, plăcinte cu varză, fasole bătută. Se spune că masa nu trebuie ridicată până după colindat, pentru a nu „fugi norocul din casă”.

În ziua Crăciunului, toți românii participă la slujba de Crăciun. Dimineața, ei merg la biserică, unde se cântă colinde și se rememorează nașterea lui Iisus. Pentru mulți credincioși, aceasta este cea mai importantă slujbă a iernii.

Preparatele tradiționale pentru masa de Crăciun ocupă un rol central: sarmale, cârnați de casă, cozonaci și prăjituri, friptură de porc, plăcinte cu brânză sau mere. Masa simbolizează abundența, recunoștința și continuitatea familiei.

Un obicei vechi spunea ca primul musafir din ziua de Crăciun să fie „un om cu noroc”, pentru a aduce belșug în anul următor.

Împodobirea bradului și darurile de sub brad sunt prilej de bucurie, pentru toată familia. Deși provenit din tradițiile germanice, bradul a fost rapid adoptat de români, devenind simbol al tinereții veșnice. Globurile, instalațiile și podoabele sunt adesea păstrate sau meșterite manual. Moș Crăciun este așteptat în special de copii. Dăruirea cadourilor întărește legăturile familiale, dar păstrează și ideea de generozitate, caracteristică acestei sărbători.

Fiecare regiune din România are propriile sale tradiții. Maramureșul se remarcă prin colindele bărbătești, prin „Viflaim” – piesă populară cu personaje mascate – și prin vizitele organizate în cete.

În Bucovina se practică obiceiul „Bandeii lui Hădău”, un alai mascat ce aduce noroc. De asemenea, gospodarii pregătesc „pâinea ritualică de Crăciun”, numită uneori „păpușoi”. În Ardeal sunt populare colindele cu troița și jocurile cu măști. În Hunedoara și Alba se practică „Colindatul cu turca”, o mască animalieră spectaculoasă. În Oltenia și Muntenia predomină „Steaua”, „Irozii”, dar și tradiția „Pițărăilor”, în care copiii merg cu traista după daruri. În Moldova, există obiceiul „jocului ursului” și al „caprei”, însoțite de tobe și strigături. Este una dintre cele mai spectaculoase tradiții românești de iarnă.

Tradițiile de Crăciun nu sunt doar forme de divertisment, ci adevărate mecanisme culturale. Ele păstrează identitatea comunităților locale; transmit valori precum respectul, solidaritatea, credința; aduc coeziune în familie și în comunitate; reprezintă puntea dintre generații; oferă copiilor un cadru de învățare prin experiență și participare. De asemenea, ele contribuie la educația culturală a copiilor și la respectul pentru patrimoniul național.

Modernizarea, tehnologia și urbanizarea au modificat unele obiceiuri: colindatul s-a mutat parțial în mediul online, mâncărurile tradiționale au început să fie adaptate, iar bradul artificial a înlocuit adesea bradul natural. Cu toate acestea, esența Crăciunului rămâne: familia, credința, darul, bucuria și împărtășirea luminii. Românii continuă să păstreze tradițiile, adaptându-le contextului actual, dar fără a pierde spiritul autentic al sărbătorii.

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun ale românilor reprezintă un patrimoniu cultural unic, plin de culoare și sens. De la colindatul copiilor până la mesele ritualice, de la piesele cu măști la împodobirea bradului, fiecare gest transmite o poveste veche, care merită păstrată.

Lucrarea evidențiază continuitatea acestor tradiții și importanța lor în educația tinerelor generații. Indiferent de transformările sociale, Crăciunul rămâne o sărbătoare a luminii, a comunității și a sufletului românesc.

Bibliografie:

1. Ghinoiu, Ion. Sărbători și obiceiuri românești. București: Editura Elion, 2002, 382 p.
2. Pamfile, Tudor. Sărbătorile la români: Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza. București: Editura Paideia, 2008, 287 p.
3. Vulcănescu, Romulus. Mitologie română. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1987, 676 p.
4. Bârlea, Ovidiu. Folclorul românesc. București: Editura Minerva, 1981, 502 p.
5. Marian, Simion Florea. Nașterea Domnului: Studiu etnografic comparativ. București: Editura For You, 2010, 320 p.
6. Pop, Mihai, și Ruxănda, Pavel. Obiceiuri tradiționale românești. București: Editura Univers, 1999, 244 p.

OBICEIURI DE CRĂCIUN

Prof. înv. Primar Țâmpu Mariana
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga”, Bacău, România

Crăciunul reprezintă una dintre cele mai importante sărbători ale românilor, fiind un moment de profundă semnificație religioasă, dar și o ocazie de păstrare și transmitere a tradițiilor populare. În zona Moldovei, sărbătoarea Nașterii Domnului este însoțită de o bogăție impresionantă de obiceiuri, datini și ritualuri, moștenite din vechime, care reflectă credința, spiritualitatea și modul de viață al oamenilor de la sat. Aceste obiceiuri creează o atmosferă aparte, plină de sacralitate, bucurie și comuniune între oameni.

Postul Crăciunului și pregătirile

Sărbătoarea Crăciunului este precedată de Postul Crăciunului, o perioadă de 40 de zile în care credincioșii se pregătesc sufletește pentru marea sărbătoare. În Moldova, postul nu este doar o abținere de la anumite alimente, ci și un timp al curățeniei trupești și sufletești. Oamenii caută să fie mai buni, mai iertători și mai apropiați de cei din jur.

Pregătirile pentru Crăciun încep cu mult timp înainte. Casele sunt curățate temeinic, se spală covoarele, se aerisesc încăperile și se împodobesc gospodăriile. Curățenia are o semnificație simbolică, reprezentând dorința de a întâmpina Nașterea Domnului într-un spațiu curat și primitiv. Femeile pregătesc din timp mâncărurile tradiționale, iar bărbații se ocupă de treburile gospodărești și de sacrificarea porcului.

Ignatul și sacrificarea porcului

Unul dintre cele mai cunoscute obiceiuri de Crăciun în Moldova este tăierea porcului, care are loc de obicei pe 20 decembrie, de Ignat. Acest ritual are rădăcini vechi, precreștine,

dar a fost integrat în tradiția creștină. Sacrificarea porcului este însoțită de diverse obiceiuri: porcul este stropit cu apă, se face semnul crucii, iar după sacrificare se pregătesc bucatele tradiționale.

Din carnea porcului se fac preparate specifice: cârnați, toבă, caltaboș, sarmale, piftie și friptură. În multe sate moldovenești se păstrează obiceiul „pomanei porcului”, o masă oferită celor care au ajutat la sacrificare, simbol al belșugului și al ospitalității.

Colindatul – sufletul Crăciunului moldovenesc

Colindatul este cel mai important și mai frumos obicei de Crăciun din Moldova. Începând cu Ajunul Crăciunului, cete de copii, tineri sau adulți merg din casă în casă pentru a vesti Nașterea Domnului. Colindele moldovenești sunt deosebit de melodioase și pline de semnificații religioase și simbolice.

Copiii sunt primii colindători și vestesc bucuria Crăciunului prin colinde simple, fiind răsplățiți cu mere, nuci, colaci sau bani. Tinerii colindători, organizați în cete, interpretează colinde mai complexe, unele cu caracter religios, altele cu teme legate de belșug, sănătate și noroc. Gazdele îi primesc cu bucurie, deoarece se crede că aduc noroc și prosperitate în casă.

În unele zone ale Moldovei se păstrează colinde vechi, cu influențe arhaice, care îmbină elemente creștine cu simboluri din vechile credințe populare. Sunetul clopoțelilor, vocile colindătorilor și liniștea iernii creează o atmosferă magică, specifică sărbătorilor de iarnă.

Plugușorul și urările de Anul Nou

Deși este specific mai ales Anului Nou, Plugușorul face parte din ciclul sărbătorilor de iarnă și este foarte răspândit în Moldova. Acest obicei simbolizează dorința de belșug și rodnicie pentru anul care urmează. Colindătorii poartă un plug simbolic, clopoței și bice, iar urările sunt rostite într-un ritm alert, acompaniate de zgomote menite să alunge spiritele rele.

Plugușorul reflectă legătura strânsă dintre om și natură, evidențiind importanța agriculturii în viața comunităților moldovenești. Urarea este primită cu bucurie, iar colindătorii sunt răsplățiți pentru efortul lor.

Masa de Crăciun și semnificația ei

Masa de Crăciun este un moment deosebit, care adună întreaga familie. În seara de Ajun, în unele sate moldovenești, se păstrează obiceiul de a mânca mâncăruri de post, iar masa din ziua de Crăciun este una bogată, plină de preparate tradiționale. Printre cele mai întâlnite bucate se numără sarmalele, friptura de porc, cozonacul și plăcintele.

Masa are și o semnificație spirituală, fiind un prilej de mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru darurile primite. În multe familii, înainte de a începe masa, se rostește o rugăciune, iar cei prezenți își urează sănătate și pace.

Importanța păstrării tradițiilor

Obiceiurile de Crăciun din zona Moldovei reprezintă o parte esențială a identității culturale românești. Ele nu sunt doar simple manifestări folclorice, ci adevărate expresii ale credinței, solidarității și respectului față de strămoși. Transmise din generație în generație, aceste tradiții contribuie la menținerea valorilor morale și spirituale ale comunității.

În prezent, deși influențele moderne sunt tot mai puternice, în multe sate moldovenești obiceiurile de Crăciun sunt încă respectate cu sfințenie. Ele aduc oamenii mai aproape unii de alții și păstrează vie legătura cu trecutul.

Concluzie

Crăciunul în Moldova este mai mult decât o sărbătoare religioasă; este un adevărat ritual al sufletului românesc. Prin colinde, obiceiuri, mese tradiționale și momente de comuniune, oamenii retrăiesc an de an bucuria Nașterii Domnului. Păstrarea acestor obiceiuri este o datorie morală, deoarece ele reprezintă o moștenire culturală de neprețuit, care definește spiritul și identitatea moldovenească.

BIBLIOGRAFIE

1. Pamfile, Tudor – *Sărbătorile la români*, București, Editura Saeculum, 2019, nr.pag.432.
2. Vulcănescu, Romulus – *Mitologia română*, București, Editura Academiei Române, 1987, nr.pag. 94 .
3. Ghinoiu, Ion – *Obiceiuri populare de peste an. Dicționar*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1997, nr.pag. 288.
4. Articole și materiale etnografice despre obiceiurile din Moldova, consultate din surse culturale românești.

SMEENI - COLINDELE ANTIFONICE, UNICE ÎN LUME

Daniela Aurelia Ticea, prof.înv.primar,
Școala Gimnazială ”Căpitan Av. M.T Bădulescu” Buzău
Jud. Buzău, România

Ne-am întrebat de nenumărate ori de unde vine numele de Smeeni și de când este atestat documentar acest sat. Cu siguranță a avut și alte denumiri, înainte de a rămâne la acest nume. Prima denumire, conform **Monografiei comunei Smeeni**, apărută în 2012 a fost aceea de **Mogoșești**, nume ce datează din 10 mai 1555 de pe vremea domnitorului Pătrașcu cel Bun, apoi teritoriu este regăsit în documente sub numele de **Bălișoara** și **Sopârliga**. Ilinca, nepoata lui Mihai Viteazul revendică satul și îl primește în 1642. În timp, intră în proprietatea lui Dragomir **Zmeu**, care ar fi fost de prin părțile Ialomiței, de pe lângă Pietroiu, județul Călărași, ce ajungea deseori în satele din dealul Buzăului, probabil fiind negustor de vinuri, iar de aici numele său va fi purtat de sat - **Zmeeni**.

În această comună din Buzău se păstrează o tradiție unică. Colindele antifonice, cântate de feciorii și bătrânii satului, răsună în comuna Smeeni în ajunul Crăciunului. Tradiția acestor cântece cu nume ciudat este păstrată de peste patru secole. Grupul este format doar din băieți și se împarte în două, iar cel de-al doilea preia linia melodică a ultimei silabe a primului. Băieții

din ceata de colindători pot fi repede recunoscuți în această perioadă a anului, după straie. Sunt îmbrăcați cu pantaloni de lână și cojoace negre, cu căciuli de oaie pe cap și încălțați cu cizme din piele, toate moștenite de la bătrâni. Au ocupații diverse, elevi, studenți sau slujbași la firme din oraș, însă, când vin sărbătorile, toți devin colindători. În ajunul Crăciunului, de dimineață și până seara târziu, cântăreții din Smeeni colindă pe la toți gospodarii din sat. Au ca obiect ritual o pușcă împodobită cu fire de lână multicolore sau o frișcă (bici) cu coada din lemn de bambus sau trestie, împodobită cu canafi (ciucuri) de diverse culori, precum și panglici colorate. Rolul obiectului ritual este unul magic. Pușca sau frișca este ridicată la sfârșitul colindului, toți membrii cetei făcând împreună, într-un glas, urare gazdei: **”La anu’ nou și la mulți ani!”**. Ridicarea obiectului ritual semnifică alungarea spiritelor rele și alungarea anului vechi, precum și așteptarea anului nou, mai bogat și plin de sănătate. Acesta este caracterul precreștin, demonstrând vechimea acestor colinde, chiar dacă ulterior au mai fost făcute adăugiri creștine textului colindelor. Grupul sau ceata de colindători se numește „Valea Călmățuiului”.

Cântarea antifonică este, pe înțelesul tuturor, o întrebare și un răspuns. Grupul de colindători se împarte în două, cei bătrâni și cei tineri și se așază față în față. O parte a cetei, de obicei cei tineri, îi întreabă prin versurile colindului pe bătrâni, care le răspund. Practic colindul este început de o parte a cetei, ceilalți preiau ideea și o dezvoltă, iar la finalul colindului vor cânta cu toții. ”La poartă la Ștefan Vodă”, ”Sus la munte ninge, plouă”, ”la Tulpina”, ”Întreabă, întreabă” sunt câteva din aceste colinde unice.

Ceea ce face colindul antifonic să fie special, sunt versurile care diferă de la o casă la alta, astfel încât cel colindat aude altceva decât vecinul lui. Mai mult de atât, ele sunt alese în funcție de gazde. Dacă, de exemplu, la casa colindată locuiește o fată nemăritată aceasta va auzi un colind special, la fel se va întâmpla și dacă gazda este un bătrân, un fecior etc. În total sunt zece cântece pe care ceata de colindători le-au preluat de la străbuni și pe care le vor fredona pe rând.

Odinioară, tradiția era puțin diferită. Colindătorii din Smeeni, adică bunicii sau străbunii tinerilor care sunt astăzi, vizitau numai gospodăriile cu fete tinere, de măritat, cu urarea ca fecioarele să își găsească ursitul în anul ce vine.

În comuna Smeeni mai există o singură ceată de colindători, asta în timp ce acum 10 ani erau cel puțin șapte cete. Tradiția este însă dusă mai departe de 12 tineri din sat care merg anual să colinde localnicii dar și instituțiile din oraș.

Odinioară, colindătorii din Smeeni, adică bunicii sau străbunii tinerilor care sunt astăzi în ceata numită „Călmățuiul”, vizitau numai gospodăriile cu fete tinere, de măritat. Mergeau

la geamul lor, se dispuneau în semicerc și interpretau colindele antifonice, cu urarea ca fecioarele să își găsească ursitul în anul ce vine. Acum însă nu ocolesc pe nimeni, pentru că riscă să fie certați de oamenii pe care nu i-au colindat.

Aceste colinde sunt cântate din ce în ce mai puțin de tineri. Sperăm să se mențină tradiția și să predea ștafeta generațiilor viitoare, ca zestrea și spirituală a acestor meleaguri să rămână neștirbită.

Bibliografie:

- <https://smeeni.com/colinde-vechi-de-pe-vremea-dacilor-unice-in-romania-cantate-in-localitatea-buzoiana-smeeni/>
- <https://smeeni.com/de-unde-vine-numele-de-smeeni-radacinile-acestei-localitati-sunt-adanc-infipte-in-istorie/>
- <https://stiridebuzau.ro/comuna-ta/video-de-craciun-in-satele-din-baragan-rasuna-colindele-antifonice-unice-in-tara-2512.html>
- <https://vinoinbuzau.ro/colindele-antifonice>

TRADIȚIILE DE CRĂCIUN ÎN OLTENIA

Prof. ed. timpurie, Vărgatu Loredana Elena
Grădinița cu Program Prelungit "Căsuța Fermecată", Craiova, Dolj, România

Crăciunul este una dintre cele mai importante și mai îndrăgite sărbători din cultura românească, o sărbătoare care îmbină elemente religioase cu obiceiuri populare, transmise din generație în generație. În spațiul românesc, fiecare regiune are propriile sale tradiții, unele comune întregii țări, altele specifice doar anumitor zone. În Oltenia, Crăciunul se păstrează în forme spectaculoase, pline de culoare, muzică, ritualuri și simboluri, toate menite să marcheze nașterea Mântuitorului și începutul unui nou ciclu al naturii și al vieții comunitare.

Tradițiile oltenești de Crăciun nu sunt doar simple obiceiuri; ele reprezintă o adevărată moștenire culturală. Ele reflectă felul de a fi al oamenilor locului – harnici, ospitalieri, credincioși și profund ancorați în lumea satului tradițional. Acest referat își propune să prezinte principalele tradiții de Crăciun care se păstrează în Oltenia, semnificațiile lor și rolul pe care îl au în conturarea identității culturale a regiunii.

1. Pregătirile pentru Crăciun în gospodăriile oltenești

În Oltenia, pregătirile pentru Crăciun încep cu mult timp înainte de 25 decembrie. Curățenia generală este o parte importantă a ritualului: casele sunt spălate, curțile sunt măturate,

iar gospodăria capătă un aer nou. Se spune că sufletul trebuie să întâmpine sărbătoarea într-un mediu curat și primitiv, simbol al purității și al luminii.

Femeile au un rol esențial în pregătirea sărbătorii. Ele încep să facă aprovizionarea pentru mesele festive: carne, mirodenii, făină, nucă, stafide și alte ingrediente necesare pentru preparatele tradiționale. Cozonacul rămâne preparatul vedetă, la care gospodinele oltene țin foarte mult, fiecare având propria rețetă moștenită din familie. Tot în aceste zile se pregătesc murături, sarmale și cârnați, care nu lipsesc din nicio casă.

Pe de altă parte, bărbații au grijă de lemne, de animale și de tot ce ține de buna funcționare a gospodăriei. În unele sate se păstrează și astăzi obiceiul adunării în familie pentru diferite pregătiri: croirea costumelor de colindat, decorarea casei sau pregătirea darurilor pentru colindători.

2. Ignatul – tăierea porcului și semnificațiile sale

Ignatul, sărbătorit pe 20 decembrie, este una dintre cele mai vechi tradiții românești, prezentă și în Oltenia sub forma unui obicei ritualic. Tăierea porcului are atât un rol practic, cât și unul simbolic. Practic, se pregătește carnea necesară pentru mesele de sărbători. Simbolic, Ignatul marchează trecerea de la o perioadă a întunericului la o perioadă a luminii și a renașterii.

În Oltenia, ritualul este însoțit de o rugăciune rostită de gospodar, care face semnul crucii pe fruntea porcului înainte de sacrificare. Gestul este o formă de respect față de animalul care va hrăni familia în timpul iernii.

După tranșare, se pregătește „pomana porcului”, o masă la care se strâng membrii familiei și vecinii apropiați. Aceasta constă în prăjeli din carne proaspătă, servite alături de murături și vin roșu. Momentul este unul de bucurie, unitate și recunoștință.

3. Colindatul în Ajunul Crăciunului

Colindatul este printre cele mai importante tradiții ale Crăciunului în Oltenia. În ajun, începând din seară și până târziu în noapte, cetele de colindători – formate în special din băieți și tineri – străbat satul din casă în casă.

Colindele oltenești sunt uneori lente, solemne, alteori jucăușe și pline de energie, în funcție de ceata și zona respectivă. Ele conțin teme religioase, dar și elemente arhaice, legate de fertilitate, sănătate și prosperitate. Gazdele îi primesc pe colindători cu bucurie, deoarece se spune că aceștia aduc noroc și binecuvântare. În loc de bani, tradiția veche prevedea oferirea de colaci, nuci, mere, mere coapte, prăjituri făcute în casă sau chiar șorici și vin.

4. Personaje și obiceiuri specifice cetei de colindători

În Oltenia, cetele de colindători sunt conduse de un „vătaf”, un tânăr care stabilește traseul și se asigură că fiecare colind este rostit corect. În unele sate apare și „mutul”, un personaj mascat, care prin gesturi comice și uneori zgomotoase aduce voie bună și îi încurajează pe cei care privesc.

Unii colindători poartă costume tradiționale: cămăși albe, brâuri late roșii, cojoace, opinci și căciuli din blană. Această vestimentație, păstrată cu grijă, transformă colindatul într-un adevărat spectacol vizual.

5. Colindatul cu Steaua, Vicleimul și Irozii

Copiii sunt cei care practică cel mai des colindatul cu Steaua. Ei poartă o stea confecționată manual, împodobită cu hârtie colorată, staniol și luminițe, și cântă despre Nașterea Mântuitorului.

În paralel, în anumite sate oltenești se joacă „Vicleimul” sau „Irozii”, adevărate piese de teatru popular. Personajele principale sunt: Irod, îngerul, Maica Domnului, păstorii, soldații și uneori chiar diavoli, care creează tensiune dramatică. Spectacolul are rolul de a reaminti credincioșilor momentul sacru al Nașterii Domnului, dar și de a aduce satul împreună.

6. Focurile de Ajun și credințele populare

În unele sate din Oltenia se păstrează tradiția aprinderii focurilor în noaptea de Ajun. Aceste focuri au rol protector – se crede că alungă spiritele rele și aduc lumină și căldură în pragul sărbătorii. O practică interesantă este aceea de a nu stinge lumina în casă în Ajunul Crăciunului, crezându-se că lumina ține răul departe și aduce belșug în anul care vine.

7. Capra, Turca și măștile tradiționale

Unul dintre cele mai spectaculoase obiceiuri oltenești este „Capra” sau „Turca”, o mască zoomorfă cu rol de alungare a răului și aducere a norocului. Costumul este realizat din lemn, pânză și blană, iar mișcările sunt însoțite de clopoței, tobe și strigături. În timp ce colindătorii cântă, Capra dansează și face zgomote puternice, atrăgând atenția întregii comunități. Obiceiul are rădăcini precreștine și se păstrează mai ales în satele din județele Gorj, Vâlcea și Mehedinți.

9. Masa de Crăciun și rețetele tradiționale oltenești

Masa de Crăciun este o adevărată sărbătoare gastronomică în Oltenia. Cele mai importante preparate sunt:

- sarmalele în foi de varză;
- piftia din carne de curcan sau de porc;
- cârnații afumați;
- toba și caltaboșul;
- fripturile la cuptor;
- salata de boeuf;
- cozonacul cu nucă, stafide și cacao;
- plăcinte oltenești cu brânză sau dovleac.

Această bogăție culinară sugerează abundența și recunoștința pentru bunătățile oferite de natură.

Rolul comunității și atmosfera de sărbătoare

Crăciunul este momentul în care comunitatea oltenească se adună. Oamenii merg la biserică, se vizitează unii pe alții, organizează hore și serbări în aer liber. În multe sate, tinerii și bătrânii se reunesc în cămine culturale, unde se organizează spectacole de colinde, dansuri populare și concursuri de obiceiuri.

Pentru olteni, Crăciunul este o sărbătoare a unității, a familiei și a tradițiilor. Este un moment de reculegere spirituală, dar și de bucurie și socializare.

Tradițiile de Crăciun din Oltenia reprezintă un patrimoniu cultural valoros, care reflectă identitatea și spiritualitatea poporului român. De la colindele solemne și până la spectacolele cu măști, de la pregătirile gospodărești și până la mesele festive, fiecare obicei contribuie la conturarea unei atmosfere unice.

Chiar dacă lumea modernă tinde să schimbe modul în care trăim sărbătorile, în Oltenia multe tradiții se păstrează nealterate. Ele continuă să fie practicate cu respect, cu entuziasm și cu bucurie, oferind generațiilor tinere un exemplu de continuitate și de iubire față de cultura proprie.

Prin aceste tradiții, Crăciunul devine nu doar o sărbătoare religioasă, ci și o ocazie de a celebra identitatea, familia, comunitatea și moștenirea culturală a Olteniei.

Bibliografie

- ✚ Ghinoiu, Ion – *Sărbători și obiceiuri la români*, Editura Elion, București, 2002.
- ✚ Pamfile, Tudor – *Sărbătorile la români: Crăciunul*, Editura Minerva, București, 1998.
- ✚ Bârlea, Ovidiu – *Folclorul românesc*, Editura Minerva, 1981.
- ✚ Nicolau, Irina – *Ghidul sărbătorilor românești*, Editura Humanitas, București, 1999.
- ✚ Studiu etnografic – Muzeul Olteniei, Craiova (materiale și publicații locale).
- ✚ Interviu și tradiții orale culese din județele Dolj, Gorj și Vâlcea.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII ROMÂNEȘTI DE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU

Vene Ioana Cristina
Grădinița cu Program Prolungit „Ion Creangă”-
structura Grădinița cu Program Prolungit nr. 10

Crăciunul la români este o importantă sărbătoare religioasă. În satele românești, unde tradiția se mai păstrează femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații își fac ordine în curte, curăță grajdurile (*locurile unde adăpostesc animalele*), iar femeile își curăță casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești.

Sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe 25, 26 și 27 decembrie. În Ajunul acestei sărbători (seara dinaintea zilei de 25) în toate satele din țară începe colindatul. Acesta este cel mai important obicei românesc de Crăciun, grupuri de copii, băieți și fete, femei și bărbați merg din casă în casă și duc vestea Nașterii Mântuitorului prin colindele lor (*cântece specifice de Crăciun, care conțin acest mesaj*), după ce colindă, ei sunt răsplățiți la fiecare casă cu diferite bunătăți. Colindătorii sunt primiți cu bucurie deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, apoi sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani.

În Maramureș, cei care colindă sunt oameni în toată firea. Obiceiul este să treacă pe la fiecare casă, iar apoi, cu tot cu gazdele care i-au omenit (*ospătat, servit cu bunătăți*), să continue colindatul. Postul Crăciunului ia sfârșit și fiecare se poate bucura de mâncărurile rituale: preparatele din porc, sarmalele, colacii și cozonacii, prăjiturile și vinul. Cele trei zile de sărbătoare ale Crăciunului aduc liniște și pace în case. Există și o perioadă de post culinar și spiritual ce se ține înaintea Crăciunului, timp de șase săptămâni sfârșindu-se în noaptea de Crăciun.

În Ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată numite saloane. În aceste zile sfinte – 25, 26 și 27 decembrie – se respectă tradiții vechi de sute de ani. Colindatul este unul dintre aceste obiceiuri. Atât grupuri de copii, cât și grupuri de adulți se strâng laolaltă și merg să colinde la casele vecinilor sau la casele altor oameni. Atunci se cântă „O ce veste minunată”,

o melodie foarte veche și foarte populară în popor, cât și „O brad frumos”. Totodată colindătorii sunt serviți cu produse alimentare (colaci făcuți în casă) sau bani. Persoanele de origine slave din România sărbătoresc și în data de 7 ianuarie Crăciunul pentru că de fapt Crăciunul lor este pe aceea dată la două săptămâni după Crăciunul românesc, ortodox.

Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; de asemenea ei primesc mere și nuci. În ziua de Crăciun nu se spală rufele și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că dacă animalele se culcă pe partea stângă atunci iarna va fi lungă și geroasă.

Și în zona Moldovei, Crăciunul este o sărbătoare importantă. Toate activitățile ce au loc în ziua Ajunului sunt de fapt un ritual pentru protecția animalelor, a livezilor și a gospodăriei: femeile fac curat în toată casa și pregătesc colaci, iar bărbații au grijă să înapoieze orice lucru luat cu împrumut. Tot în această zi, femeile coc un colac de forma cifrei 8, care în primăvară urmează să fie afumat și pus între coarnele boilor ce ară pământul. În Ajun, femeile pregătesc masa de Crăciun, care trebuie să conțină vreo 12 feluri de mâncare, multe dintre acestea fiind din carne de porc, sacrificat cu câteva zile mai înainte. Tot în ziua

Ajunului încep să meargă colindătorii pe la casele oamenilor: de dimineață colindă copiii cei mai mici, spre după-amiază școlarii, iar către seară colindă tinerii.

În Bucovina se crede că toate colindele sunt rostite pentru ca diavolii să dispară, iar satul să fie curat în noaptea de Crăciun; de asemenea, se spune că este un mare păcat dacă o gospodărie are ușa închisă în Ajunul Crăciunului și nu poate să-i primească pe colindători. În Ialomița, cetele de colindători cutreieră ulițele satelor și gospodăriile țărănești, făcând tradiționalele urări, melodiile și textele poetice ale colindelor fiind minunate. Adevăratul colindat se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii se adună în cete și își aleg un conducător numit de obicei „vătaf” sau „jude”. Colindătorilor propriu-zisi li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite.

Odată intrați în curtea casei, colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag, cântecele fiind întotdeauna însoțite de dansuri. Apoi, gazda invită colindătorii în casă, unde înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vătaful (*liderul*) cetei poruncește să se cânte alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

Steaua

Un alt obicei care în timp și-a pierdut semnificația este mersul cu 'steaua' – obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acesta avea menirea de a vesti oamenilor nașterea lui Hristos: copiii care mergeau cu 'steaua' se deghizau în magi și vesteau marea minune.

Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale. Micul cor al stelarilor, care intră în casă în zilele Crăciunului, cântă „Steaua sus răsare”, precum și alte cântece.

Bradul de Crăciun

Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun. Acesta exista în tradițiile românești cu mult înainte de era creștină. Bradul este cel mai important arbore din obiceiurile românești, fiind prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea. Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad. În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce, pe lângă cadouri, și bradul frumos împodobit cu globuri și beteală.

Capra

Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocau personaje biblice sunt înlocuite de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau țurcă în Moldova și Ardeal, boriță (*de la bour*) în Transilvania de sud. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită „brezaia” (*din cauza înfățișării peștrițe a măștii*) și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou.

Capra se face dintr-un lemn scurt, cioplit în formă de cap de capră, care se învelește cu hârtie roșie, peste care se pune o altă hârtie, neagră, mărunț tăiată și încrețită, sau se lipește o piele subțire cu păr pe ea.

Cercetătorii presupun că dansul caprei, precum și alte manifestări ale măștilor zoomorfe (*care înfățișează animale*) întâlnite în satele românești la vremea Crăciunului provin din ceremoniile sacre arhaice închinare morții și renașterii divinității.

Dansul Ursului

Umblatul cu Ursul este întâlnit doar în Moldova, de Anul Nou. Ursul este întruchipat de un flăcău purtând pe cap și umeri blana unui animal, împodobită în dreptul urechilor cu ciucuri roșii. Masca este condusă de un „ursar”, însoțită de muzicanți și urmată, adesea, de un întreg alai de personaje (printre care se poate afla un copil în rolul „puiului de urs”). În răpăitul (*zgomotul*) tobelor sau pe melodia fluierului și ajutată de un ciomag (*băț mare și gros*), masca mormăie și imită pașii legănați și sacadați ai ursului, izbînd puternic pământul cu tălpile. Semnificația este purificarea și fertilizarea solului în noul an. Există ipoteza că la originea acestui obicei s-ar afla un cult dacic.

Plugușorul și Sorcova

În prima zi a noului an, se merge cu **Plugușorul** și cu **Sorcova**, obiceiuri ce invocă prosperitatea și belșugul pentru gospodăria celui care primește colindătorii. Se spune că cei care nu primesc cetele de colindători vor avea neazuri și sărăcie în anul ce vine.

În ajunul Anului Nou, în Moldova, cete de flăcăi și de bărbați de curând însurați pleacă cu Plugul. Străvechi obicei agrar (*care se referă la agricultură – cultivarea pământului – ocupație străveche a românilor*) derivat dintr-o practică primitivă, trecut printr-un rit de fertilitate, **Plugușorul** a ajuns o urare obișnuită de recolte bogate în anul care abia începe. Plugușorul este întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței, dar plugul adevărat, tras de boi, a fost înlocuit cu timpul de un plug miniatural, mai ușor de purtat, sau de buhaiul care imită mugetul boilor. La sate, „Plugușorul” este însă extrem de complex, iar alaiurile care merg din casă în casă duc cu ele chiar un plug.

„*Aho, aho, ho-ho / Mâine anul se-noiește / Plugușorul se pornește / Si începe a brazda / Pe la case a ura / Iarna-i grea, omătu-i mare, Semne bune anul are / Semne bune de belșug / Pentru brazda de sub plug*”, sunt primele versuri ale Plugușorului, care tradițional se cântă în ultima zi a anului.

De asemenea, odată cu intrarea în Noul An, de Sfântul Vasile, este bine să se ureze pentru bunăstare, iar în acest sens „**Sorcova**” este cel mai cunoscut colind.

Un obicei de Anul Nou, care aduce mare bucurie copiilor, este umblatul cu Sorcova. Aceștia au o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcovă are originea în cuvântul bulgar surov (verde fraged), făcând aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă odinioară dintr-un arbore. Atingând de mai multe ori persoanele cu sorcova sunt făcute urări de bine și bunăstare celui vizat.

Bibliografie

- **Pamfile, Tudor** – *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum, București
- **Ghinoiu, Ion** – *Obiceiuri populare de peste an*, Editura Fundației Culturale Române
- **Vulcănescu, Romulus** – *Mitologie română*, Editura Academiei Române
- **Candrea, I.-A.** – *Folclorul românesc*, Editura Minerva
- **Dumitru Pop, Mihai** – *Tradiții și obiceiuri populare românești*, Editura Enciclopedică

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN ÎN JUDEȚUL TELEORMAN

Voicu Elena
Școala Gimnazială nr 1 Mârzănești,
jud. Teleorman

Fără tradiție nu există cultură: nici omul simplu, nici geniul nu pot crea nimic fără tradiție. Omul fără tradiție este ca pomul fără rădăcini. Numai pentru aceste motive, copiii trebuie să-și cunoască, să păstreze și să transmită următoarelor generații obiceiurile și tradițiile locale și naționale.

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceleiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte. Județul Teleorman este foarte bogat în obiceiuri și tradiții de iarna.

Iarna începe cu sărbătoarea, atât de așteptată de copii, a Sfântului Nicolae. În popor se crede că de Sfântul Nicolae începe în adevăratul sens al cuvântului iarna. În această zi Mosul își scurta barba sură și începe să ningă. Iar dacă nu ninge înseamnă că Sfântul Nicolae a întinerit. În fiecare an, în noaptea de 5 spre 6 decembrie, copiii știu că trebuie să ghetulele sau cizmulitele lor să fie lustruite, deoarece Moș Nicolae va veni pe la ei să le aducă daruri celor cuminti. Copiii neascultători primesc o nuielusa, menită să îi atenționeze și să le aducă aminte că trebuie să asculte de părinți și bunicii lor. Pentru Moș Nicolae este suficient să se uite prin ferestre pentru a-și da seama dacă un copil a fost cuminte sau rau. Un obicei foarte cunoscut este împodobirea pomului de Crăciun, a bradului (6 decembrie – Moș Nicolae). Bradul care este veșnic verde simbolizează viața, făcându-se astfel analogie cu viața care intră în lume o dată cu Nașterea Fiului lui Dumnezeu, Căci Cel ce este Viața se naște pentru ca noi să dobândim viața veșnică. Datina împodobirii bradului de Crăciun pare a fi de obârșie germană, așa cum este și cântecul "O, brad frumos!". Împodobirea bradului și așteptarea de către copii a "Moșului", numit, în sud-estul Europei, Crăciun, care vine cu daruri multe, este un obicei occidental care a pătruns de la oraș la sat, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Un alt obicei foarte cunoscut este „tăierea porcului”. Porcul se taie de Ignat. Ignatul este divinitatea solară care a preluat numele și data de celebrare a Sf. Ignatie Teofanul (20 decembrie) din calendarul ortodox, sinonim cu Ignatul Porcilor - în zorii zilei de Ignat se taie porcul de Crăciun. Animalul sacrificat în această zi este substituit al zeului care moare și renaște, împreună cu timpul, la solstițiul de iarnă. În antichitate, porcul a fost simbol al vegetației, primavara, apoi sacrificiul lui s-a transferat în iarnă. În desfășurarea obiceiului sacrificării porcului se respectau anumite condiții de timp și spațiu. Sacrificiul nu poate fi început înainte de ivirea zorilor și nici nu poate depăși apusul soarelui. El trebuie să aibă loc pe lumină, întrucât numai lumina poate ține la distanță, prin puterea ei arzătoare, spiritele malefice, ce-ar încerca să anuleze virtuțile sacrificiului. Totodată, locul ales pentru tăierea porcului este supus unui ritual de purificare, fiind tămâiat și stropit cu agheasmă sau cu apă neîncepută, pentru a îndepărta duhurile necurate. Bărbații sunt cei care se ocupă de sacrificarea animalului, iar tradiția cere ca acela care taie porcul să fie un om curat, care înainte de sacrificiu trebuie să meargă la Biserică, să se spovedească, părintele iertându-i și păcatul uciderii porcului. Se spune că femeile nu au voie să participe la tăierea porcului nici măcar pentru a turna băutura în paharele bărbaților, deoarece, fiindu-le milă, animalul nu poate muri. Rolul femeilor începe în momentul în care carnea de porc ajunge pe masa din bucătărie, pentru a fi preparată. După sacrificare, porcul este spălat și se rostesc cuvintele: "Carnea ta să fie/ Carne aurie". Apoi, animalul este pârlit pe primele paie secerate în vară, puse deoparte, special pentru Ignat. În foc mai sunt aruncate ramuri de lemn câinesc și de iasomie, ca să iasă șoricul aromat.

Se obișnuiește ca, după ce este gata de pârlit, să se pună un țol peste porc și să se suie pe el cei mici, să se veselească, pentru că porcul să fie mâncat cu poftă. Imediat după sacrificare, gospodarul face "pomana porcului": oferă celor care l-au ajutat la tăiat (uneori și vecinilor) șorici, carne proaspăt prăjită și un pahar de vin (sau țuică fiartă). În puținele zile rămase până la Crăciun, gospodinele fac piftie (răcitură), sarmale, cozonaci cu nucă, mac și rahat (sau brânză și stafide), plăcintă și prăjituri diverse. În același timp, începe curățenia în casă și în curte, împodobirea locuinței și pregătirea hainelor pentru Sărbători. Odată finalizate toate pregătirile, gospodinele pun din fiecare fel de mâncare câte ceva într-un coș de nuiele și o sticlă cu vin și duc acest coș la biserică, în seara de Ajun, pentru sfințire.

Sarbatoarea de Craciun imbina o multime de obiceiuri. Dominanta este componenta crestina care marcheaza nasterea lui Hristos si ea se vede in colindele religioase "Steaua" si "Irozii" s.a. Craciunul marcheaza insa si un nou ciclu de viata, inceputul unui nou an roman. Obiceiurile au semnificatii multiple. Pe de o parte, se intvede urarea menita a prevedea, a provoca indeplinirea dorintelor omului si ale comunitatii, dar si protejarea fata de fortele raului. Colindul, in acest context, incepe nu intamplator seara si dupa reguli bine stabilite. In seara de Ajun colinda doar copiii, simboluri ale puritatii, ale curateniei fizice si morale. Abia in ziua de Craciun colinda flacaii, femeile fiind excluse. Ceata de colindatori se organizeaza pe vecinatati si merge din casa in casa pentru ca urarea lor este socotita de bun augur. Arsenalul lor format din clopotei, bete, bice are menirea ca, prin zgomotul facut, sa alunge fortele malefice.

Primele semne ale Sărbătorii Nașterii Domnului le dau grupurile de colindători, care pornesc din casă în casă, cu o traistă încăpătoare pe umăr, pentru a le ura gazdelor fericire, sănătate și prosperitate. Copiii merg cu „colindețele”, o tradiție prin care copii colindă pe la casele oamenilor și strigă: „Bună seara la Ajun, Poimaine la Moș Crăciun, /Intr-un ceas bun, /Ieși nene cu colindețe.” Copiii primesc covrigi, mere, nuci.

„Steaua” este un colind care începe din prima seară a Crăciunului și se încheie la Bobotează. Steaua este de asemenea purtată de un copil, în spatele ei fiind o lanternă aprinsă, vestind astfel nașterea Domnului. Acest obicei vrea să amintească steaua care a vestit nașterea lui Iisus și i-a călăuzit pe cei trei magi. Cântecelul despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale. Micul cor al stelarilor, care intră în imobil în zilele Crăciunului, cântă versuri religioase despre nașterea lui Iisus: "Steaua sus răsare".

Crăciunul mai este numit și sărbătoarea familiei, este ocazia când toți se reunesc, părinți, copii, nepoți, își fac daruri, se bucură de clipele petrecute împreună în jurul mesei, cu credința că prin cinstirea cum se cuvine a sărbătorilor vor avea un an mai bogat.

Județul nostru este plin de astfel de obiceiuri, în fiecare anotimp al anului. Din păcate astăzi, tinerii ocupați fiind de problemele cotidiene, uită să se mai bucure de aceste minunate obiceiuri, și astfel ele sunt amenințate cu dispariția.

Bibliografie

I. Nicolau, Ghidul sărbătorilor românești, Ed. Humanitas, București, 1998.

T. Pamfile, Mitologie românească, Ed. All, București, 1977.

M. Radulescu-Codin, Sărbătorile poporului, București, 1909 .
Crăciunescu, Nedelcu – Forme de activități extrașcolare desfășurate cu elevii ciclului primar, Editura Miniped, București, 2005.

TRADIȚII ȘI OBICIURI DE CRĂCIUN DIN MUNTENIA

Prof. învăț. primar Zafiu Magdalena,
Școala Gimnazială „I. Teodoreanu”, București- sector 4, România

A mai trecut un an. Vine iarăși Crăciunul. Sunt sigură că există un spirit al Crăciunului. Nu e doar o vorbă frumoasă. Cel puțin pentru mine, spiritul acesta apare ca o vibrație intens afectivă, cu o stare de bine pe care vreau să o împărtășesc cu toată lumea, cu cei dragi, cu mine însumi. Ca niciodată, simt nevoia să dăruiesc și să primesc daruri., să mă regăsesc în gesturi mărunte și tandre, pe care le credeam de mult uitate. Ca niciodată, sunt pregătită pentru bucurii de tot felul, pentru culori, lumini și beteală. Spiritul Crăciunului există. Este ca ceata de colindători care îți bate seara în geam. Nu trebuie decât să le deschizi ușa și să-i poștești în casă. Primind vestea cea minunată a nașterii din Bethleem, vom înțelege că, măcar o dată pe an, în noaptea lucrurilor frumoase, nu avem voie să fim singuri, abătuți sau săraci. În fața Crăciunului și a bucuriei, suntem cu toții egali.

Sărbătorile de Crăciun în Muntenia îmbină elementele creștine cu tradițiile străvechi, creând o atmosferă magică în familiile din regiune. Pregătirile pentru Crăciun încep adesea odată cu postul, când gospodăriile se curăță, se îmbospătează și se pregătesc simbolic pentru primirea luminii sărbătorii. În multe sate muntenești, gospodarii obișnuiau să sacrifice porcul în ziua de Ignat (20 decembrie), eveniment considerat nu doar un act necesar pentru festinul de sărbătoare, ci și un ritual ce marca trecerea spre un nou ciclu al vieții. Preparatele tradiționale precum cârnații, caltaboșul, tobă sau piftia aveau rolul de a aduce belșug și bunăstare familiei.

Începând cu Sfântul Nicolae, pe 6 decembrie, copiii primesc daruri în ghete, pregătindu-se astfel, emoțional, pentru magia sărbătorilor. Un element central al Crăciunului muntenească este colindatul. În Ajunul Crăciunului, cete de copii pornesc din casă în casă entuziasmați, purtând cu ei steaua sau clopoței, rostind urări de bine, sănătate și noroc. Colindele interpretate în Muntenia se remarcă prin simplitate melodică, dar și prin profunzimea mesajului religios. Colindătorii interpretează colinde precum „Astăzi s-a născut Hristos”, „Capra”, „Plugușorul” sau parodii vesele.. După colind, gazdele îi răsplătesc pe copii cu mere, covrigi, nuci sau dulciuri, iar mai recent, cu bani. În unele sate, tinerii se organizează în cete și colindă până târziu în noapte, păstrând vie atmosfera festivă.

Preotul vizitează casele cu icoana Nașterii, iar o lumânare aprinsă lângă ea, atrage norocul în gospodărie.

Decorarea casei și a pomului de Crăciun reprezintă o altă tradiție prețuită. În Muntenia, înainte ca bradul împodobit să devină un simbol modern, oamenii obișnuiau să împodobească locuința cu crenguțe de verdeață, spice sau țesături alese. Astăzi, bradul reprezintă centrul sărbătorii în familie, iar seara din Ajun, când întreaga familie se adună pentru a-l împodobi, devine un moment de apropiere și armonie.

Masa de Crăciun este un alt punct de referință al tradiției muntenești. După o perioadă de post, ospățul capătă o valoare ritualică. Sarmalele, cozonacul, friptura de porc,

salata boeuf și prăjiturile tradiționale sunt nelipsite. Cozonacul, considerat simbol al abundenței și bucuriei, este pregătit cu grijă, fiecare familie păstrându-și rețeta transmisă din strămoși. În unele zone munteneste, primul colac scos din cuptor este așezat pe masa de la icoane, ca semn de mulțumire. Apoi, pe 25 decembrie, familia se adună în jurul mesei încărcate cu preaplinul ei de bucate, alăturând două - trei generații, cu bunicii în capul mesei și părinții alături, ca niște copii ascultători. Pentru o noapte redevenim o familie, ne reamintim cine suntem, învățând respectul vârstei și al locului pe care trebuie să-l dobândim, mai devreme sau mai târziu în viață. Pentru o noapte recapitulăm tot ce a fost bun peste an, îndepărtând grija, tristețea și neîmplinirile. Este noaptea bucuriilor și a amintirilor stărnite de un surâs, de o mângâiere ușoară. Înainte de masă, se stropește cu „apa norocului” - infuzie de plante cu agheazmă-.

Atmosfera de sărbătoare din Muntenia este completată de mersul la biserică în ziua de Crăciun, unde oamenii participă la slujba solemnă și aduc ofrande. Sărbătoarea este văzută ca un moment al renașterii spirituale și al întăririi legăturilor familiale și comunitare.

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun din Muntenia păstrează un echilibru între credință, familie și comunitate, transmițând generațiilor viitoare valori autentice. Aceste ritualuri, de la colindat la masa tradițională, nu doar celebrează Nașterea Domnului, ci și asigură prosperitate și armonie în anul care vine. Într-o lume modernă, ele rămân un tezaur cultural esențial pentru identitatea noastră și transmit mai departe bucuria, armonia și solidaritatea care definesc această perioadă atât de specială a anului.

Bibliografie

- Ghinoiu, Ion – Obiceiuri populare românești, București, Editura Fundației Culturale Române, 2022.
- Pavelescu, Maria – Datini și obiceiuri de Crăciun în spațiul românesc, București, Editura Universității din București, 1997

OBICEIURI SI TRADIȚII DE CRĂCIUN

Profesor : Zamfir Laura
Școala Gimnazială Nr.1 Orbeasca, Teleorman,România

Crăciunul, celebrat pe 25 decembrie, reprezintă una dintre cele mai importante și așteptate sărbători ale calendarului creștin, marcând Nașterea Domnului Iisus Hristos. Dincolo de semnificația sa religioasă profundă, Crăciunul în spațiul românesc este un prilej de manifestare a unor obiceiuri și tradiții străvechi, care îmbină elemente creștine cu datini precreștine (de iarnă, de fertilitate și agrare). Aceste practici ritualice nu doar definesc identitatea culturală a poporului român, dar au și rolul esențial de a pregăti comunitatea pentru Noul An, asigurând sănătatea, prosperitatea și alungarea spiritelor malefice. Prezenta lucrare își propune să exploreze și să analizeze cele mai semnificative tradiții asociate acestei perioade sfinte, de la pregătirile spirituale și materiale până la spectacolele ritualice de Ajun și Crăciun.

Perioada Crăciunului începe, în mod simbolic, odată cu Postul Nașterii Domnului (Postul Crăciunului), care durează 40 de zile. Acesta nu este doar o perioadă de abținere alimentară, ci și una de purificare spirituală. Pregătirea materială se intensifică în săptămâna dinaintea Crăciunului, când gospodinele se ocupă de marea curățenie a casei, pregătind spațiul pentru a primi spiritul sărbătorii.

O tradiție centrală, în special în mediul rural, este tăierea porcului de Ignat (20 decembrie). Acest ritual are o semnificație profundă, fiind asociat cu sacrificiul și asigurarea abundenței alimentare pentru masa festivă.

Bradul de Crăciun este simbolul care domină vizual sărbătoarea. Deși relativ recent adoptat în tradiția românească, originea sa este asociată cu cultul vegetației și simbolismul vieții veșnice (fiind verde iarna). Împodobirea bradului în Ajun cu globuri, beteala și lumini (inițial lumânări) reprezintă bucuria, lumina și speranța reînnoirii.

Colindatul și urările

Obiceiul cel mai răspândit și spectaculos este colindatul. Colindele sunt cântece rituale care vestesc Nașterea Mântuitorului, dar au și un rol precreeștin de urare a prosperității și fertilității pentru anul ce vine.

Colindătorii sunt cetele, formate din copii (mai ales în Ajun) sau tineri adulți, care merg din casă în casă purtând adesea Steaua, care simbolizează steaua de la Betleem.

Vicleimul sau Irozii: o formă de colind teatralizată, care reface scene din Nașterea Domnului și uciderea pruncilor ordonată de Irod.

Colindătorii sunt primiți cu bucurie și răsplățiți cu colăcei, nuci, mere și, mai nou, cu bani. Refuzul de a primi colindătorii era văzut în trecut ca un semn de ghinion.

Datina colindatului se întinde adesea până la Anul Nou și include jocuri dramatice cu măști, menite să alunge spiritele rele și să aducă noroc:

Capra: un joc specific, în care o persoană poartă o mască de capră, executând un dans ritualic. Acesta este un obicei de fertilitate și belșug.

Ursul: similar cu Capra, Ursul este specific zonelor montane, fiind asociat cu forța și reînnoirea.

Masa de Crăciun, după încheierea postului, este un moment de celebrare și comuniune familială. Meniul este bogat și bazat pe produse din porc (răcitur/piftie, tobă, caltaboș, cârnați) și nelipsite sarmale.

Cozonacul și plăcintele sunt dulciurile rituale, simbolizând abundența. Pe lângă mâncare, un loc important îl ocupă colacul sau Crăciunelul, o pâine rituală care simbolizează rodnicia și este adesea lăsată pe masă, sub brad sau chiar pe acoperiș, ca ofrandă.

În concluzie tradițiile și obiceiurile de Crăciun nu sunt simple reminiscențe folclorice, ci elemente vii care mențin coeziunea familială și comunitară. Ele reprezintă puntea dintre sacru și profan, dintre generații, transmițând valori fundamentale legate de credință, generozitate și speranță. Deși modernitatea și urbanizarea au modificat sau simplificat multe dintre aceste datini, ele rămân o parte esențială a identității culturale românești, asigurând că Spiritul Crăciunului este mereu reînnoit.

Bibliografie

 Candrea, Ion Aurel. Iarna. Studii de folclor. Ed. Cultura Națională, București, 2001

✚ Mușlea, Ion și Bîrlea, Ovidiu. Tipologia Folclorului. De la răspuns la întrebare. Ed. Minerva, București, 1970.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Prof. Înv. Primar Găman Florentina Lucia
Școala Gimnazială Poroschia, jud. Teleorman

Sărbătorile de iarnă – Crăciunul și Anul Nou – ocupă un loc deosebit în tradițiile românești și, implicit, în obiceiurile din județul Teleorman. Ele marchează trecerea de la un an la altul și îmbină elemente religioase creștine cu datini străvechi, care au supraviețuit prin practica vie a comunităților rurale și urbane.

Sărbătorile încep cu Ignatul porcilor pe 20 decembrie, zi în care în satele teleormănene are loc tăierea porcului pentru masa de Crăciun – un moment important al pregătirilor casnice și comunitare. În această zi, după sacrificare, se face pomana porcului pentru cei care au ajutat, iar gospodinele încep pregătirea bucatelor tradiționale specifice sărbătorii.

Perioada sărbătorilor se întinde până după Bobotează (6 ianuarie), iar sărbătorile propriu-zise de iarnă sunt încărcate de obiceiuri care îmbină religia și tradițiile populare.

Împodobirea bradului este un obicei foarte răspândit în județul Teleorman, adoptat în special începând cu secolul al XIX-lea. Pomul de Crăciun simbolizează viața veșnică și lumina Sărbătorii și este decorat cu mere, nuci, bomboane, ghirlande, globuri și, în ultimii ani, luminițe.

Unul dintre cele mai importante obiceiuri de Crăciun este colindatul. Grupuri de copii, tineri și uneori adulți merg din casă în casă, cântând colinde tradiționale pentru a vesti Nașterea Domnului și pentru a aduce urări de sănătate, belșug și fericire pentru anul care vine. Gazdele răsplătesc colindătorii cu nuci, mere, cozonaci sau bani.

În județul Teleorman, perioada sărbătorilor de iarnă este marcată de o bogăție de tradiții populare, transmise din generație în generație. Un loc important în acest calendar al obiceiurilor îl ocupă mersul cu colindul, care începe, în multe localități, chiar din 23 decembrie, cu o zi sau două înainte de Ajunul Crăciunului. Această dată este considerată începutul neoficial al colindatului și are o semnificație aparte în viața comunităților locale.

În zilele premergătoare colindului, copiii și tinerii din satele teleormănene se organizează în cete de colindători. Aceste cete sunt formate, de obicei, pe criterii de vârstă: copiii mai mici, elevii și tinerii satului. Fiecare ceată își alege un conducător, care știe cel mai bine colindele și stabilește traseul caselor ce urmează a fi colindate.

Pregătirea presupune repetarea colindelor tradiționale, precum „*O, ce veste minunată*”, „*Trei păstori*”, „*Domn, Domn să-nălțăm*” sau alte colinde locale, specifice zonei de sud a Munteniei. Colindătorii se îmbracă modest, dar curat, uneori purtând elemente tradiționale precum căciuli de lână, cojoace sau fulare groase, adaptate sezonului rece.

În Teleorman, copiii merg adesea cu Steaua – un simbol al stelei care a vestit nașterea lui Iisus –, iar obiceiul se practică începând din Ajunul Crăciunului și continuând în zilele de 25 și 26 decembrie.

Masa de Crăciun este un moment de reuniune a familiei, iar tradiția impune preparate specifice: cozonaci, sarmale, piftie, colaci, fructe și dulciuri. Preparatele sunt pregătite cu grijă în zilele dinaintea sărbătorii, iar masa este însoțită de cântece și urări de bine.

După perioada colindelor de Crăciun, trecerea în Noul An este sărbătorită prin obiceiuri tradiționale precum Plugușorul, Sorcova și alte datini cu care tinerii și copiii merg din casă în

casă pentru a ura sănătate, belșug și noroc. Aceste obiceiuri sunt menite să alunge spiritele rele și să aducă un an nou prosper.

Sorcova este un obicei tipic primei zile a anului: copiii, cu o nuia decorată cu flori de hârtie colorată, ating prietenii și rudele pe spate, rostind urări de sănătate și noroc.

Un alt obicei întâlnit în zonele rurale din Teleorman este mersul cu Plugușorul, când colindătorii, imită cu versuri și zgomote sunetele plugului, simbolizând dorința de belșug și rodnicie pentru anul agricol ce începe.

Trecerea dintre ani este însoțită și de superstiții și practici ce țin de curățarea spirituală și aducerea norocului: aprinderea de artificii, pronunțarea de urări în noaptea dintre ani, dar și rutine ce se păstrează la nivelul comunităților rurale pentru a asigura sănătatea și prosperitatea familiei.

Tradițiile de Crăciun și Anul Nou au un rol crucial în conservarea identității culturale a județului Teleorman. În mediul rural, ele sunt încă practicate cu strictă respectare a datinilor străvechi, iar comunitățile locale pun accent pe transmiterea acestora între generații. Aceste obiceiuri sporesc coeziunea socială și oferă un sens al continuității și al apartenenței la o cultură comună.

Tradițiile de iarnă din județul Teleorman îmbină armonios elemente creștine și precreștine și reprezintă un tezaur cultural valoros. Fie că este vorba despre împodobirea bradului, colinde, tăierea porcului, Plugușor, Sorcova sau mersul cu Steaua, aceste obiceiuri continuă să unească comunitățile și să marcheze cel mai important moment al anului: nașterea Domnului și trecerea în Noul An.

Bibliografie:

1. Eliade, Mircea – *Sacrul și profanul*, Editura Humanitas, București.
2. Pamfile, Tudor – *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum.
3. Vulcănescu, Romulus – *Mitologie română*, Editura Academiei Române.
4. Biblia sau Sfânta Scriptură.
5. Site-uri educaționale și culturale românești (manuale școlare, articole de specialitate).

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN

Prof. Strâmbu Mirela
Școala Gimnazială nr. 1 Mârzănești

Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători ale creștinătății, fiind celebrat anual pe data de 25 decembrie, în amintirea Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos. Dincolo de semnificația sa religioasă profundă, Crăciunul reprezintă un prilej de bucurie, reuniune familială și păstrare a unor tradiții și obiceiuri transmise din generație în generație. În spațiul românesc, Crăciunul este o sărbătoare bogată în ritualuri, credințe populare, colinde și practici simbolice, care reflectă îmbinarea dintre elementele creștine și cele precreștine.

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun au rolul de a întări legăturile dintre membrii comunității, de a marca sfârșitul unui an și începutul altuia și de a aduce speranță, belșug și

sănătate. Aceste manifestări culturale diferă de la o regiune la alta, însă toate păstrează un nucleu comun de semnificații spirituale și morale.

Crăciunul comemorează Nașterea lui Iisus Hristos în Betleem, eveniment considerat de creștini drept începutul mântuirii omenirii. Potrivit Sfintei Scripturi, Fiul lui Dumnezeu s-a născut într-un staul modest, fiind înconjurat de păstori și magi, simboluri ale smereniei și ale credinței. Această sărbătoare subliniază valori precum iubirea, bunătatea, iertarea și generozitatea.

În perioada premergătoare Crăciunului, credincioșii țin Postul Crăciunului, un timp de pregătire spirituală, caracterizat prin rugăciune, cumpătare și fapte bune. Noaptea de Ajun este un moment de mare importanță, când oamenii participă la slujba religioasă și așteaptă cu emoție vestea Nașterii Domnului.

Colindatul este unul dintre cele mai vechi și mai răspândite obiceiuri de Crăciun. În Ajun, cete de copii, tineri sau adulți merg din casă în casă pentru a vesti Nașterea Domnului prin cântece tradiționale numite colinde. Acestea au rolul de a aduce noroc, sănătate și belșug gazdelor. În schimb, colindătorii sunt răsplățiți cu mere, nuci, colaci sau bani.

Colindele românești sunt de o mare diversitate tematică, unele având caracter religios, iar altele fiind inspirate din viața satului și din dorința de prosperitate. Prin colindat se păstrează vie legătura dintre generații și se promovează valorile comunității tradiționale.

Bradul de Crăciun este un simbol al vieții, al speranței și al continuității. Obiceiul împodobirii bradului a fost preluat din spațiul german și s-a răspândit în România în secolul al XIX-lea. Astăzi, bradul este decorat cu globuri, beteală, lumini și diverse ornamente, iar în vârf este așezată, de obicei, o stea, care simbolizează Steaua de la Betleem.

Împodobirea bradului este un moment de bucurie pentru întreaga familie, în special pentru copii, și marchează apropierea Crăciunului. În jurul bradului se așază darurile oferite în noaptea de Crăciun.

Moș Crăciun este personajul legendar care aduce cadouri copiilor cumiți. Imaginea sa actuală este inspirată din figura Sfântului Nicolae, cunoscut pentru generozitatea sa. În tradiția populară românească, Moș Crăciun este asociat cu bunătatea, darnicia și spiritul sărbătorilor de iarnă.

Copiii obișnuiesc să îi scrie scrisori lui Moș Crăciun, în care își exprimă dorințele și promisiunile. Așteptarea darurilor creează o atmosferă de emoție și magie specifică acestei perioade.

Masa de Crăciun este un alt element central al sărbătorii. După încheierea Postului, familiile se adună pentru a lua masa împreună și pentru a celebra Nașterea Domnului. Preparatele tradiționale diferă în funcție de regiune, dar includ, de obicei, sarmale, cârnați, friptură de porc, cozonac și prăjituri de casă.

Masa festivă simbolizează belșugul, unitatea familiei și recunoștința pentru darurile primite de-a lungul anului. În multe zone, există obiceiul de a împărți mâncare și celor nevoiași, ca semn de solidaritate și milostenie.

În diferite regiuni ale României, Crăciunul este marcat de obiceiuri specifice. În Maramureș, de exemplu, se păstrează tradiții arhaice legate de colindat și de portul popular. În Moldova, se practică jocuri cu măști, precum Capra sau Ursul, care au rolul de a alunga spiritele rele și de a aduce noroc.

Credințele populare spun că vremea din ziua de Crăciun poate prevesti cum va fi anul următor sau că anumite gesturi aduc noroc sau ghinion. Deși multe dintre aceste credințe au caracter simbolic, ele fac parte din patrimoniul cultural imaterial al poporului român.

În concluzie, tradițiile și obiceiurile de Crăciun reprezintă o parte esențială a identității culturale și spirituale a românilor. Ele îmbină credința creștină cu elemente ale culturii populare, oferind sărbătorii o semnificație profundă și complexă. Păstrarea acestor tradiții contribuie la consolidarea valorilor morale, la întărirea legăturilor familiale și la transmiterea patrimoniului cultural către generațiile viitoare.

Într-o lume modernă, marcată de schimbări rapide, tradițiile de Crăciun rămân un reper de stabilitate, căldură și speranță, reamintindu-ne de importanța credinței, a generozității și a comuniunii dintre oameni.

Bibliografie

1. Eliade, Mircea – *Sacrul și profanul*, Editura Humanitas, București.
2. Pamfile, Tudor – *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum.
3. Vulcănescu, Romulus – *Mitologie română*, Editura Academiei Române.
4. Biblia sau Sfânta Scriptură.
5. Site-uri educaționale și culturale românești (manuale școlare, articole de specialitate).

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN

Toma Mihaela - Profesor Consilier Școlar
Centrul Județean De Resurse Și Asistență Educațională Teleorman

Crăciunul este una dintre cele mai importante și îndrăgite sărbători ale românilor, având o profundă semnificație religioasă, culturală și spirituală. Sărbătorit anual pe data de 25 decembrie, Crăciunul marchează Nașterea Domnului Iisus Hristos, eveniment central al creștinismului. De-a lungul timpului, această sărbătoare a fost însoțită de numeroase obiceiuri și tradiții populare, transmise din generație în generație, care reflectă credințele, valorile și modul de viață al poporului român.

Tradițiile de Crăciun îmbină elemente religioase cu practici străvechi, precreștine, legate de ciclul naturii, de sfârșitul anului și de speranța unui nou început. Ele creează un sentiment de comuniune, de bucurie și de apartenență, reunind familiile și comunitățile în jurul unor ritualuri pline de semnificație.

Pregătirea pentru Crăciun începe cu Postul Nașterii Domnului, care durează 40 de zile, între 15 noiembrie și 24 decembrie. Postul are rolul de a curăța sufletul și trupul credincioșilor, fiind o perioadă de cumpătare, rugăciune și fapte bune. În această perioadă, oamenii evită alimentele de origine animală și sunt îndemnați să fie mai buni, mai iertători și mai atenți față de cei din jur.

Pe lângă postul alimentar, mulți credincioși se pregătesc spiritual prin spovedanie și împărtășanie, pentru a întâmpina Nașterea Domnului cu sufletul curat. Această pregătire subliniază importanța dimensiunii religioase a Crăciunului, care stă la baza tuturor celorlalte obiceiuri

Unul dintre cele mai vechi și răspândite obiceiuri de Crăciun este colindatul. Colindele sunt cântece tradiționale prin care se vestește Nașterea lui Iisus Hristos și se urează gazdelor

sănătate, belșug și fericire în anul ce urmează. Colindatul începe, de obicei, în Ajunul Crăciunului și continuă până în prima zi de sărbătoare.

Copiii, tinerii sau grupuri de colindători merg din casă în casă, purtând costume populare și uneori obiecte simbolice, precum steaua sau clopoței. Colindele pot fi religioase sau laice, iar gazdele îi răsplătesc pe colindători cu mere, nuci, colaci, dulciuri sau bani. În credința populară, colindătorii aduc noroc și prosperitate, iar refuzul lor este considerat un semn rău.

Un obicei specific Crăciunului este umblatul cu Steaua, practicat mai ales de copii. Steaua este confecționată din lemn sau carton, decorată cu hârtie colorată și icoane, simbolizând steaua care i-a călăuzit pe magi spre Betleem. Copiii cântă colinde dedicate acestui moment biblic, vestind nașterea Mântuitorului.

În unele regiuni, se păstrează tradiția Vicleimului sau a Irozilor, reprezentări dramatice populare care redau scena Nașterii Domnului, alături de personaje precum Irod, magii, păstorii și îngerii. Aceste spectacole populare aveau rol educativ și religios, fiind o formă de transmitere a credinței într-un mod accesibil comunității.

Un obicei tradițional foarte cunoscut în satele românești este tăierea porcului, care are loc de obicei pe 20 decembrie, de Ignat. Acest ritual are rădăcini străvechi și este legat de asigurarea hranei pentru iarnă. Evenimentul este însoțit de diverse practici rituale și de o masă tradițională, numită „pomana porcului”.

Masa de Crăciun este bogată și simbolică, incluzând preparate tradiționale precum sarmale, cârnați, friptură, caltaboș, piftie și cozonac. După perioada postului, aceste bucate reprezintă belșugul și bucuria sărbătorii. Masa este, totodată, un prilej de reunire a familiei și de celebrare a unității.

O tradiție îndrăgită mai ales de copii este venirea lui Moș Crăciun, personaj legendar care aduce daruri celor cuminți. Deși imaginea actuală a lui Moș Crăciun este influențată de tradițiile occidentale, ea se împletește cu figura Sfântului Nicolae și cu obiceiurile locale.

Darurile sunt așezate sub bradul de Crăciun, un alt simbol important al sărbătorii. Bradul, împodobit cu globuri, lumini și beteală, simbolizează viața, speranța și continuitatea. Împodobirea bradului este un moment special pentru întreaga familie, contribuind la atmosfera festivă.

Obiceiurile și tradițiile de Crăciun nu sunt doar simple manifestări folclorice, ci au o profundă semnificație spirituală și socială. Ele promovează valori precum bunătatea, generozitatea, solidaritatea și respectul față de tradiție. Prin colinde, mese festive și ritualuri, oamenii își exprimă bucuria Nașterii Domnului și speranța într-un viitor mai bun.

În societatea modernă, multe dintre aceste tradiții au suferit transformări, însă esența lor rămâne aceeași: apropierea dintre oameni și celebrarea credinței și a familiei.

Crăciunul reprezintă o sărbătoare a luminii, a bucuriei și a renașterii spirituale. Obiceiurile și tradițiile de Crăciun din România reflectă bogăția culturală și spirituală a poporului român, păstrând vie legătura cu trecutul și cu valorile autentice. Prin respectarea și transmiterea acestor tradiții, contribuim la păstrarea identității noastre culturale și la consolidarea legăturilor dintre generații.

Crăciunul nu este doar o sărbătoare, ci un prilej de reflecție, de iubire și de dăruire, care ne amintește de importanța credinței, a familiei și a comunității.

Bibliografie

1. *Învățătură de credință creștină ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000, p.128

2. Ion Ghinoiu *Enciclopedie Traditii românești-Sărbători-Obiceiuri-Credințe -Mitologie*, Editura Agora, An apariție 2024

3. Simion Florea Marian, *Sărbătorile la români*, vol.II, Editura Fundației Culturale Române, București, 1994.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN SPECIFICE ZONEI BOTOȘANI

Profesor educație timpurie Budur-Hristea Daniela
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 6 Botoșani, România

Sărbătoarea Crăciunului reprezintă, în spațiul românesc, un moment de profundă semnificație religioasă, culturală și comunitară. În județul Botoșani, zonă cu puternice rădăcini tradiționale moldovenești, obiceiurile și tradițiile de Crăciun s-au păstrat de-a lungul timpului ca forme autentice de exprimare a credinței, identității locale și solidarității sociale. Acestea îmbină elemente creștine cu practici arhaice legate de ciclul agrar, de protecția gospodăriei și de urarea belșugului pentru anul ce urmează.

Colindatul, mersul cu ajunul, obiceiurile cu măști (Capra, Căiuții, Ursul) și manifestările comunitare organizate în perioada sărbătorilor de iarnă constituie repere importante ale patrimoniului cultural și material botoșănean. Prin transmiterea lor din generație în generație, aceste tradiții contribuie la educația culturală a copiilor, la consolidarea relațiilor comunitare și la menținerea valorilor spirituale specifice zonei. Prezentarea de față își propune să evidențieze principalele obiceiuri și tradiții de Crăciun din județul Botoșani, subliniind rolul lor formativ, identitar și cultural.

1. Colindatul (Colinde tradiționale)

Colindatul este una dintre cele mai răspândite și iubite tradiții de Crăciun în județul Botoșani, ca în întreaga zonă moldovenească. Grupuri de tineri sau copii merg din casă în casă începând cu Ajunul Crăciunului (24 decembrie), cântând *colinde* cu teme religioase și agricole și urând gazdelor sănătate, belșug și bucurie de sărbători. Gazdele răsplătesc colindătorii cu nuci, fructe uscate, covrigi, dulciuri sau bani.

2. „Mersul cu ajunul” și binecuvântarea caselor

În satele din zona Darabanilor (de exemplu satul Bașeu), există tradiția ca în dimineața Ajunului sau chiar înainte de Bobotează să se meargă cu „ajunul” însoțind preotul. Copiii și tinerii strigă urări precum „Chiraleisa!” sau „Nihoho!” și vestesc Nașterea Domnului, iar preotul trece cu sania trasă de cai sau cu căruța pe la casele credincioșilor pentru a binecuvânta gospodăriile cu Agheasmă Mare. Participanții colindă pe ulițe, iar clopoței de la sanie anunță venirea lor.

3. Obiceiuri cu măști și personaje tradiționale

În numeroase localități din Botoșani, mai ales în zonele rurale, în perioada sărbătorilor sunt întâlnite obiceiuri cu personaje de mascați:

- **Capra** – dans și scenetă cu mască de capră, însoțită de joc și glume, simbolizând fertilitatea și belșugul;
- **Căiuții** – grupuri de tineri îmbrăcați potrivit tradiției, dansând și cântând în straie populare specifice iernii;
- **Ursul** – la unele manifestări apare și „ursul” cu costume și ritmuri percutante.

Aceste personaje fac parte din obiceiurile de iarnă și sunt prezente la festivaluri locale de datini și obiceiuri.

4. Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă „Din străbuni, din oameni buni...”

În municipiul Botoșani, anual (în jurul datei de 21–22 decembrie) se desfășoară un festival dedicat datinilor și obiceiurilor de iarnă. Evenimentul reunește formații folclorice locale și din întreaga regiune, care prezintă dansuri, colinde și obiceiuri tradiționale de Crăciun și iarnă. Programul include parada costumelor și evoluții pe scenă ale ansamblurilor populare, în special ale celor din satele botoșănene (ex.: Avrămeni, Tudora, Vorona etc.).

5. Obiceiuri de iarnă integrate în ciclul de Crăciun–Anul Nou

În aproape toate comunitățile rurale se păstrează un ciclu extins de obiceiuri de iarnă, care includ:

- **Plugul** – obicei de Anul Nou (deși intră în ciclul „sărbători de iarnă”), când tineri merg cu „plugușorul” (un colind cu versuri despre belșug și prosperitate pentru anul ce vine).

Aceste practici se suprapun adesea cu colindatul și alte cântări tradiționale de sărbătoare.

6. Alte elemente tradiționale legate de sărbătoare

Pe lângă obiceiuri specifice locului, se păstrează și alte tradiții românești generale, prezente și în Botoșani:

- **Pregătirea mesei de Crăciun** cu preparate tradiționale (cozonaci, sarmale, piftie etc.) – parte din cultura largă românească de sărbătoare.

În județul Botoșani, obiceiurile de Crăciun reflectă o combinație de colinde, personaje tradiționale, mersul cu ajunul și manifestații comunitare. Ele sunt legate de credința ortodoxă, de ciclurile agricole ale anului și de dorința de a aduce bucurie, sănătate și noroc pentru anul ce urmează. Festivalurile locale și paradele de datini contribuie la conservarea și transmiterea acestor tradiții către generațiile tinere, inclusiv prin implicarea copiilor și tinerilor în colindat și jocuri folclorice.

Bibliografie

1. Basilica.ro – Tradiții de Crăciun și Bobotează păstrate în zona Darabanilor, județul Botoșani.
2. Flux Botoșani – Tradiții și obiceiuri de iarnă din județul Botoșani.
3. Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani – Datini și obiceiuri de iarnă din nordul Moldovei.
4. Patrimoniul.ro – Obiceiuri de iarnă din localități ale județului Botoșani.
5. Tebuzz.ro – Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă „Din străbuni, din oameni buni...”, Botoșani.
6. Academia Română – Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” – Studii și cercetări privind obiceiurile de iarnă românești.
7. Niculescu, G. – *Tradiții populare românești. Sărbătorile de iarnă*, Editura Minerva, București.

TRADIȚII DE CRĂCIUN ÎN MOLDOVA

Înv: Spanache Alina,

Scoala Gimnazială nr 1, Stănilești, jud Vaslui

„Crăciunul nu este o zi, ci o stare a minții.” – Norman Vincent Peale.

Crăciunul este una dintre cele mai așteptate și iubite sărbători ale anului, fiind celebrată cu multă bucurie și credință de către creștini. În Moldova, această sărbătoare nu are doar o semnificație religioasă, ci și una culturală, deoarece este strâns legată de tradițiile și obiceiurile

strămoșești. De-a lungul timpului, Crăciunul a reușit să păstreze legătura dintre generații, aducând laolaltă copii, părinți și bunici. Atmosfera de sărbătoare, colindele, obiceiurile și mesele îmbelșugate transformă această perioadă într-un moment special pentru fiecare familie. Tradițiile de Crăciun exprimă respectul față de familie, credință și valorile strămoșești.

Înainte de Crăciun, oamenii țin Postul Nașterii Domnului, care durează din a doua parte a lunii noiembrie până în Ajun. Acest post nu este doar alimentar, ci și sufletesc, deoarece oamenii încearcă să fie mai răbdători, mai buni și mai darnici. În această perioadă se fac curățeni în case și în gospodării pentru a întâmpina sărbătoarea așa cum se cuvine.

Ziua de Ajun este una foarte importantă. Gospodinele pregătesc mâncărurile tradiționale, iar copiii se pregătesc să pornească la colindat. Seara, mulți oameni merg la biserică pentru a participa la slujba specială dedicată Nașterii Domnului. Unul dintre cele mai frumoase obiceiuri moldovenești este colindatul. Grupuri de copii și tineri merg din poartă în poartă și cântă colinde care vestesc nașterea lui Iisus Hristos. Gazdele îi primesc cu drag și le oferă colaci, fructe, dulciuri sau bani. Colindele aduc veselie în sufletele oamenilor și creează o atmosferă de sărbătoare. Printre cele mai cunoscute colinde cântate în Moldova se numără „O, ce veste minunată”, „Trei păstori se întâlniră”, „Steaua sus răsare”, „Astăzi s-a născut Hristos”, „Sus la poarta Raiului”, „În orașul Betleem”, „Domn, Domn să-nălțăm”, „Bună dimineața la Moș Ajun” și „Colindăm, colindăm iarna”, toate transmițând bucuria Nașterii Domnului și spiritul Crăciunului.

În ziua de Crăciun, după slujba de la biserică, familia se adună la masa festivă. Printre cele mai cunoscute mâncăruri se numără sarmalele, friptura de porc, cârnații, răcitura și cozonacul. Aceste bucate simbolizează belșugul și bucuria sărbătorii. În multe case, bradul de Crăciun este împodobit cu globuri, lumini și decorațiuni colorate. Sub brad se așază cadourile, care sunt oferite în dimineața de Crăciun, mai ales copiilor. Bradul este un simbol al speranței și al vieții. Pentru oamenii din Moldova, Crăciunul nu înseamnă doar mâncare și daruri, ci mai ales apropierea de familie și de Dumnezeu. Este o perioadă în care oamenii încearcă să fie mai iertători, mai răbdători și mai grijulii unii cu alții.

Tradițiile de Crăciun în Moldova reprezintă o parte importantă a culturii noastre. Ele ne învață să respectăm credința, familia și obiceiurile strămoșești. Prin păstrarea acestor tradiții, contribuim la transmiterea valorilor adevărate către generațiile viitoare.

Bibliografie:

1. Ghinoiu, Ion – *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București;
2. Bârlea, Ovidiu – *Folclorul românesc*, Editura Minerva, București.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN ÎN ZONA DE SUD-EST: VOLUNTARI, JUDEȚUL ILFOV

Funcția: Profesor educație timpurie

Nume, Prenume: Andrei Cristina Simona

Unitatea de învățământ: Școala Gimnazială Nr. 3 Voluntari

Localitatea: Voluntari

Județul: Ilfov

Țara: România

Zona de sud-est a României, în care se află și localitatea Voluntari din județul Ilfov, păstrează tradiții de Crăciun ce îmbină obiceiurile vechi ale satului românesc cu influențele moderne specifice comunităților aflate în apropierea marilor orașe. Poziționarea Voluntariului în proximitatea Bucureștiului a dus la o evoluție interesantă a datinilor, acestea fiind astăzi o combinație între tradițional și contemporan, adaptate unui stil de viață urban, dar cu rădăcini încă puternic ancorate în cultura populară locală.

Unul dintre cele mai importante obiceiuri păstrate de locuitorii zonei este colindatul în Ajunul Crăciunului. Copiii sunt primii care pornesc la colindat, încă de dimineață, vestind Nașterea Mântuitorului. În Voluntari, la fel ca în întreaga zonă de câmpie a Ilfovului, colindele sunt transmise din familie, fiind simple, line și melodioase, accentul căzând pe mesajul creștin și pe urările de sănătate și prosperitate. Gazdele îi întâmpină pe colindători cu dulciuri, mere, portocale sau simbolice mici daruri, semn al bucuriei și al ospitalității.

Un obicei care încă se mai păstrează în unele cartiere vechi ale Voluntariului este confecționarea „Stelei” de către copii. Aceasta este realizată din hârtie colorată, carton sau bețe de lemn, decorată cu beteală și imagini religioase. Copiii colindă purtând steaua și cântând „Steaua sus răsare”, un colind ce face legătura între tradiția populară și credința creștină. Deși în trecut Steaua era prezentă în fiecare zonă a Ilfovului, astăzi tradiția continuă mai ales în familiile care pun preț pe transmiterea obiceiurilor către noile generații.

Pregătirea mesei de Ajun și a preparatelor tradiționale reprezintă un alt element definitoriu pentru Crăciunul în Voluntari. Gospodinele pregătesc cozonaci, sarmale, salată boeuf, chiftele și alte bucate specifice zonei de câmpie. Deși unele familii adoptă meniuri moderne, tradiția colacilor și a colăceilor de Crăciun se menține, aceștia fiind oferii colindătorilor sau folosiți în ritualurile religioase.

Bradul, element ajuns în România prin influențe occidentale, este împodobit în majoritatea caselor din Voluntari în seara de Ajun. Spre deosebire de zonele rurale unde bradul natural este preferat, în localitățile periurbane, precum Voluntari, bradul artificial este frecvent întâlnit, datorită accesibilității și comodității. Cu toate acestea, gestul împodobirii lui rămâne un moment de unitate familială și simbolizează speranța și reînnoirea.

Un alt aspect important al tradițiilor de Crăciun din zona de sud-est este participarea comunității la activități caritabile și evenimente culturale organizate de școli, biserici și autoritățile locale. În Voluntari, corurile de copii, atelierile de creație, târgurile de Crăciun și campaniile umanitare reprezintă elemente moderne ce completează tradițiile străvechi, oferind copiilor oportunitatea de a învăța despre valorile solidarității și generozității.

De asemenea, în multe familii se păstrează tradiția de a merge la biserică în Ajun sau în ziua de Crăciun pentru a participa la slujbele specifice sărbătorii. Bisericile din Voluntari organizează programe dedicate copiilor, coruri și momente spirituale prin care se celebrează Nașterea Domnului.

În concluzie, tradițiile de Crăciun din Voluntari și din zona de sud-est a României reflectă o armonioasă îmbinare între obiceiurile străvechi ale satului românesc și influențele lumii moderne. Prin colindat, confecționarea Stelei, preparatele tradiționale, activitățile comunitare

și momentele spirituale petrecute în familie, locuitorii zonei păstrează vie esența Crăciunului și transmit mai departe valorile autentice ale acestei sărbători.

Bibliografie

1. **Ghinoiu, Ion**, *Sărbători și obiceiuri românești*, București, Editura Elion, 2002, 350 p.
2. **Pop, Mihai**, *Obiceiuri tradiționale românești*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1999, 280 p.
3. **Vlăduțescu, Gheorghe**, *Datinile și credințele românilor din sudul țării*, București, Editura Minerva, 1986, 400 p.
4. **Institutul de Etnografie și Folclor**, *Tradiții și obiceiuri din Ilfov*, București, 2010, 215 p.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN DIN TELEORMAN

Matei Florinela
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Alexandria

Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători ale creștinătății, prilej de bucurie și de reîntâlnire a familiilor. În județul Teleorman, această sărbătoare păstrează un farmec aparte datorită tradițiilor autentice, moștenite din generație în generație. Prin obiceiurile sale, Crăciunul nu este doar o sărbătoare religioasă, ci și una a comunității, a ospitalității și a unității între oameni.

Sărbătoarea Crăciunului începe în satele teleormănene cu o perioadă de curățenie generală și pregătiri intense. Casele sunt văruite, camerele sunt împodobite, iar gospodarii se ocupă de preparate tradiționale: sarmale, cozonaci și friptură de porc. Tăierea porcului, numită local „Ignatul”, este un moment important, având loc de obicei pe 20 decembrie. Familia și vecinii se adună, iar după terminarea muncii, se servește „pomana porcului”, acompaniată de vin roșu.

Obiceiul împodobirii bradului de Crăciun are rădăcini adânci în tradițiile pre-creștine, legate de sărbătorile solstițiului de iarnă, simbolizând viața eternă (bradul verde) și renasterea

În Ajunul Crăciunului, pe ulițele satelor din Teleorman răsună colindele copiilor și tinerilor. Colindătorii, numiți „pițărâi”, merg cu „colindețele” din casă în casă, dar și cu steaua, vestind Nașterea Domnului. Ei primesc nuci, mere, covrigi sau colăcei — simboluri ale belșugului. În multe sate, se mai păstrează obiceiul ca flăcăii să îmbrace costume tradiționale și să ducă „Steaua” frumos împodobită cu beteală și hârtie colorată.

În dimineața zilei de Crăciun, oamenii merg la biserică pentru a participa la slujba de sărbătoare. După întoarcerea acasă, familia se adună la masă, unde se servesc preparate tradiționale. Este o zi liniștită, petrecută în familie, în care se cântă colinde și se primesc musafiri. În unele sate din Teleorman există și obiceiul ca tinerii să organizeze „hora de Crăciun”, o petrecere satului cu dansuri și voie bună.

A doua zi de Crăciun, există obiceiurile „Caprei” și al „Irozilor”, practicate în special de tineri care mergeau pe ulițe cu măști și costume, dansând și urând de bine gazdelor. Deși aceste obiceiuri s-au mai pierdut, în unele localități se mai organizează și astăzi spectacole folclorice în care se reînvie aceste tradiții.

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun din județul Teleorman sunt dovezi vii ale credinței și ale identității culturale locale. Ele aduc oamenii împreună, unindu-i prin cântec, bucurie și respect față de valorile strămoșești. Păstrarea acestor obiceiuri înseamnă nu doar onorarea trecutului, ci și transmiterea frumuseții tradițiilor către generațiile viitoare.

Bibliografie:

1. M. Radulescu-Codin, *Sărbătorile poporului*, 1909, p. 89, apud I. Ghinoiu, op. cit., p. 281
2. Narcisa Alexandru Știuță - *Sărbătoarea noastră de toate zilele – sărbători în cinstea iernii*, Editura Cartea de buzunar, 2005
3. Dicționar ilustrat pentru copii – **Sărbători și tradiții**, Editura Litera